

Comhairle Contae Loch Garman

Tuarascáil Bhliantúil 2019 & 2020

'Is é ár misean a bheith páiseanta agus uaimhianach agus muid ag obair do Loch Garman, múnlachontae bríomhar a sheachadadh.'

Oifigí agus Uaireanta Oscailte

Ceanncheathrú Comhairle Contae Loch Garman

Halla an
Chontae
An Charraig
Leathan, Loch
Garman Y35
WY93

Uimhir: 053 919 6000

Ríomhpost: customerservice@wexfordcoco.ie

Suíomh Gréasáin:

www.wexfordcoco.ie

Twitter: [@wexfordcoco](https://twitter.com/wexfordcoco)

Facebook: [@wexfordcoco](https://www.facebook.com/wexfordcoco)

Instagram: [@wexfordcoco](https://www.instagram.com/wexfordcoco)

Comhairle Contae
Loch Garman

Wexford
County Council

Uaireanta oscailte ginearálta

9:00 am – 5:00 pm

Dúnta 1:00 pm – 2:00 pm

Oifig mhótarchánach

10:00 am – 3:00 pm

Oifig phleanála

9:00 am – 4:00 pm

Dúnta 1:00 pm – 2:00 pm

Seirbhís lasmuigh d'uaireanta oscailte – Éigeandálaí amháin

053 919 6000

Ceantar Buirge Loch

Garman, Fáinne na
dTarbh, Loch Garman
Y35 EA00

Uimhir: 053 91 66900

wexfordborough@wexfordcoco.ie

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise

Guaire, An Chearnóg Chathartha, An Ascaill,
Guaire, Loch Garman Y25 V1W5

Uimhir: 053 94 83800

gorey@wexfordcoco.ie

Enniscorthy District Office

Seanbhóthar Bhaile Átha Cliath,

Inis Córthaidh, Loch Garman Y21 YY04

Uimhir: 053 92 32300

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Cearnóg an Mhargaidh, Inis Córthaidh,
Loch Garman Y21 W2V4

Uimhir: 053 92 33540

emdreception@wexfordcoco.ie

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin

An Tolsel, Ros Mhic Thriúin,
Y34 CF64

Uimhir : 051 421284

nrreception@wexfordcoco.ie

Ceantar Bardasach Ros Láir

An Charraig Leathan, Loch Garman
Y35 WY93

Uimhir: 053 9196913

rosslaremunipaldistrict@wexfordcoco.ie

Dumpáil Neamhdhleathach

Seirbhísí Éigeandála

www.twitter.com/wexfordcoco

1800 DUMPED (1800 386733)

999 nó 112

Liosta Ábhair

Réamhrá

Oifigí agus Uaireanta Oscailte	2
Réamhrá an Chathaoirligh	4
Réamhrá an Phríomhfheidhmeannaigh	5

Baill

Baill Chomhairle Contae Loch Garman	8
Coistí agus Cruinnithe na Comhairle	10

Ceantair Bhardasacha

Ceantar Bardasach Loch Garman	15
Ceantar Bardasach Inis Córthaidh	22
Ceantar Bardasach Ghuaire	32
Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin	40
Ceantar Bardasach Ros Láir	44

Seirbhísí Tithíochta

Seirbhísí Bóithre & Iompair

Seirbhísí Uisce

Eacnamaíoch & Fiontar

Forbairt Turasóireachta

Tionscadail Speisialta

Pleanáil

Seirbhísí Timpeallachta

Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman

Oibríochtaí/Oiliúint Cosanta Sibhialta

Sláinte & Sábháilteacht

Forbairt Pobail

Éire Cruthaitheach, Leabharlanna, Cartlanna

Acmhainní Daonna

Saoráil Faisnéise

Aonad Seirbhíse do Chustaiméirí

Aguisíní

Aguisín 1 Táscairí Feidhmíochta 2019/2020

Aguisín 2 Ráitisí airgeadais 2019/2020

Aguisín 3 Plean Seachadta Seirbhíse Bliantúil 2019/2020

Réamhrá an Chathaoirligh

Cllr Michael Sheehan
Cathaoirleach 2019

Ba mhór an phribhléid dúinn fónamh mar Chathaoirligh ar Chomhairle Contae Loch Garman agus ár gcomhchomhairleoirí a threorú tríd an chéad dhá bhliain de théarma na Comhairle nua tar éis na dtogchán áitiúil i mBealtaine 2019.

Thionóil an Chomhairle nua, ina raibh aon dhuine dhéag de chomhairleoirí nua ina measc, a gcéad chruinniú i mí an Mheithimh 2019, agus ag deireadh na bliana sin, ghlac sí leis an bPlean Corparáideach 2019 go 2024. Leagann an doiciméad seo amach ár straitéis ginearálta do na blianta seo agus beidh sé mar threoirphlean don chaoi a mbainfimid ár sprioc amach chun go mbeidh Loch Garman ar an áit is fearr chun cónaí, oibriú agus gnó a dhéanamh ann.

Cllr Ger Carthy
Cathaoirleach 2020

Ba thréimhse gan fasach a bhí i 2020 i saol mhuintir Chontae Loch Garman agus go deimhin an domhain ar fad. Chuir an paindéim Covid-19 ár slí beatha agus ár ngeilleagar i mbaol. Beagnach láithreach, rinne na bearta a tugadh isteach chun stop a chur le scaipeadh an ghalair agus na daoine is leochailí a chosaint. D'fhreagair an Chomhairle trí Thionscnamh Glaonna Pobail a chur ar bun chun freastal ar a riachtanais.

Tháinig baill tofa, foireann na comhairle agus oibrithe deonacha ó ghrúpaí áitiúla pobail agus spóirt le chéile chun líonra tacaíochta a sholáthar dóibh siúd go léir a raibh cúnamh ag teastáil uathu nó nach raibh ach glaoch cairdiúil orthu chun cuidiú leo mothú nasctha lena gcomharsana agus lena bpobal.

Glacaimid an deis seo le buíochas a ghabháil le gach duine a chabhraigh leis an tionscnamh seo ar aon bhealach. Mar is gnáth, táimid buíoch ach ní haon ionadh dúinn a fheiceáil conas a thagann muintir Loch Garman le chéile in aimsir ghéarchéime ar bith chun tacú le agus chun cabhrú lena chéile le flaithiúlacht agus cineáltas.

Tá ár dtacaíocht dá chéile le feiceáil chomh maith sa tslí a ndearna muintir Loch Garman iarracht tacaíocht a thabhairt do ghnóthaí áitiúla trí Covid-19. Le tacaíocht ón údarás áitiúil, rinneadh iarrachtaí móra bealaí nua oibre a aimsiú agus dhírigh muintir Loch Garman a gcaiteachas go comhfhiosach go háitiúil chun ár ngeilleagar a choinneáil ag imeacht. Chabhraigh an Oifig Fiontair Áitiúil le go leor cuideachtaí a ngnólachtaí a bhunú ar líne agus riar siad Deontais Tacaíochta Gnó a chuidigh le go leor acu fanacht ar an snámh.

Tá borradh mór tagtha faoi Brexit agus bhagair sé geilleagar na hÉireann a scrios. Cé go dtabharfaidh sé go leor dúshlán gan dabht, táimid cinnte go dtabharfaidh Brexit deiseanna suntasacha do gheilleagar Chontae Loch Garman. Níl amhras ar bith orainn ach go n-oiriúnóidh gnólachtaí Loch Garman don timpeallacht nua agus bainfimid an leas is fearr as an mbuntáiste uathúil a thugann Port Euro Ros Láir dár gcontae. Trí Ros Láir, tá acmhainneacht eisceachtúil againn le haghaidh fáis sa trádáil go díreach leis an Eoraip.

Trí na dúshláin seo go léir, d'oibrigh Comhairle Contae Loch Garman chun leanúint ar aghaidh ag freastal ar riachtanais ár bpobail. Táimid tar éis dul chun cinn a dhéanamh ar ár gClár Infheistíochta Eacnamaíochta agus Pobail chun seirbhísí ardchaighdeáin, bonneagar, áiseanna pobail agus tithíocht a sholáthar.

D'éascaigh oscailt seachbhealaí bhailte Inis Córthaidh agus Ros Mhic Thriúin an sreabhadh tráchta tríd an gcontae agus d'oscail sé lár na mbailte d'fhorbairt sa todhchaí agus oibreacha chun a dtarraingteacht dá saoránaigh agus cuairteoirí araon a fheabhsú.

Táimid ag tnúth le leanúint ag obair lenár gcomhghleacaithe i Seomra na Comhairle, leis an bPríomhfheidhmeannach, leis an bhFoireann Bainistíochta agus le Foireann na Comhairle chun an

sprioc seo a bhaint amach agus chun freastal ar riachtanais mhuintir Loch Garman. Ag breathnú siar, ní dhéantar cuimhneamh ar 2019 anois ach go hannamh mar an t-am roimh an Covid agus cuimhneofar ar 2020 mar bhliain dheacair, go háirithe dóibh siúd a chaill a ngaolta nó a d'fhulaing cruatan, ach tríd sin tá sé foghlamtha againn go bhfuilimid inár láthair. is fearr nuair a thiocfaimid le chéile agus tá súil againn go leanfaimid ar aghaidh ag teacht le chéile chun tacú lena chéile agus muid ag tabhairt aghaidh ar dhúshláin na todhchaí chun ár gcontae agus a mhuintir a fheabhsú.

4 www.wexfordcoco.ie

www.twitter.com/wexfordcoco

Réamhrá an Phríomhfheidhmeannaigh

Tom Enright
Chief Executive

Le linn 2019 agus 2020, lean Comhairle Contae Loch Garman le seirbhísí ardchaighdeán a sholáthar thar ár bhfeidhmeanna go léir agus ár gcláir uaimhianacha forbartha eacnamaíochta, sóisialta agus pobail á gcur chun cinn.

Chruthaigh paidéim Covid-19 in 2020 dúshlán nua gan fasach. Tá bród orm a rá gur chuir baill foirne agus Comhaltaí Tofa in oiriúint agus gur oibrigh siad le chéile chun teacht ar bhealaí nuálacha chun leanúint ar aghaidh ag cur seirbhísí riachtanacha ar fáil don phobal, fiú le linn tréimhsí an ghlasa. Bhí ár Roinn TF réamhghníomhach maidir le cianobair a éascú do go leor ball foirne agus baineadh úsáid as teicneolaíocht nua chun go bhféadfaí cruinnithe míosúla na Comhairle agus cruinnithe eile a thionól i rith formhór na bliana.

D'éiligh an phaindéim freisin orainn seirbhísí nua a sholáthar chun cabhrú leis na timpeallachtaí athraitheacha a chuireann Covid-19 i láthair: Bhunaigh an Chomhairle an tionscnamh Glao Pobail a sholáthair slí bheatha agus teagmháil agus tacaíocht a raibh géarghá leis do go leor daoine leochaileacha agus scoite inár bpobal agus sa phobal. Riar an Oifig Fiontair Áitiúil €25m i ndeontais tacaíochta do ghnóthaí áitiúla.

I mí na Bealtaine 2019, reáchtáladh na toghcháin áitiúla chun na Comhairleoirí a dhéanfaidh ionadaíocht ar mhuintir Loch Garman ar feadh na cúig bliana amach romhainn a thoghadh. Bhí tábhacht ar leith ag baint leis na toghcháin seo mar ba iad na chéad cinn a reáchtáladh ó rinneadh athruithe ar thoghcheantair áitiúla Loch Garman agus cruthaíodh cúigiú Ceantar Bardasach do Ros Láir tar éis fhoilsiú thuarascáil an Choiste um Theorainneacha Toghcheantair Áitiúil. Mar thoradh ar na toghcháin toghadh aon chomhairleoir nua déag.

In 2019 osclaíodh Seachbhóthar Mótarbhealach Inis Córthaidh an M11. Chuir an bóthar nua go mór le nascacht an chontae agus chuir sé feabhas ar lár an bhaile nuair a baineadh an tréthracht amach. Ina dhiaidh sin go luath in 2020 osclaíodh Seachbhóthar Ros Mhic Thriúin agus Droichead Rose Fitzgerald Kennedy thar abhainn na Bearú. Is sárshaothar innealtóireachta é an droichead a nascann Loch Garman le Contae Chill Chainnigh agus an ceann is faide dá leithéid ar domhan.

Rinneadh dul chun cinn suntasach freisin ar Chlár Forbartha Eacnamaíochta agus Pobail na Comhairle in 2019, lena n-áirítear Oifigí Bardasacha nua Buirge Loch Garman a oscailt ag an Bullring, críochnú Céim 1 de Pháirc Teicneolaíochta nua Inis Córthaidh, críochnú oibreacha fearainn phoiblí ag Cé an Chorráin, Loch Garman agus athchóiriú Theach Cúirte Inis Córthaidh.

Neartaíomar naisc idirnáisiúnta Loch Garman in 2019 nuair a osclaíodh Ionad Foghlama Ollscoil Stáit Georgia, SAM ag Sean Halla an Chontae, Baile Loch Garman. Beidh an t-ionad seo ina óstach do mhic léinn ón ollscoil atá ag tabhairt faoi sheimeastar staidéir thar lear, ag cur áiseanna teagaisc nua-aimseartha ar fáil dóibh agus deis taithí a fháil ar an saol inár gcontae. Tá dul chun cinn maith á dhéanamh ar na pleananna chun lóistín a chur ar fáil do mhic léinn an bhaile agus, cé go bhfuil moill orthu de bharr Covid-19, táthar ag súil go dtiocfaidh na chéad scoláirí i 2022.

Réamhrá an Phríomhfheidhmeannaigh

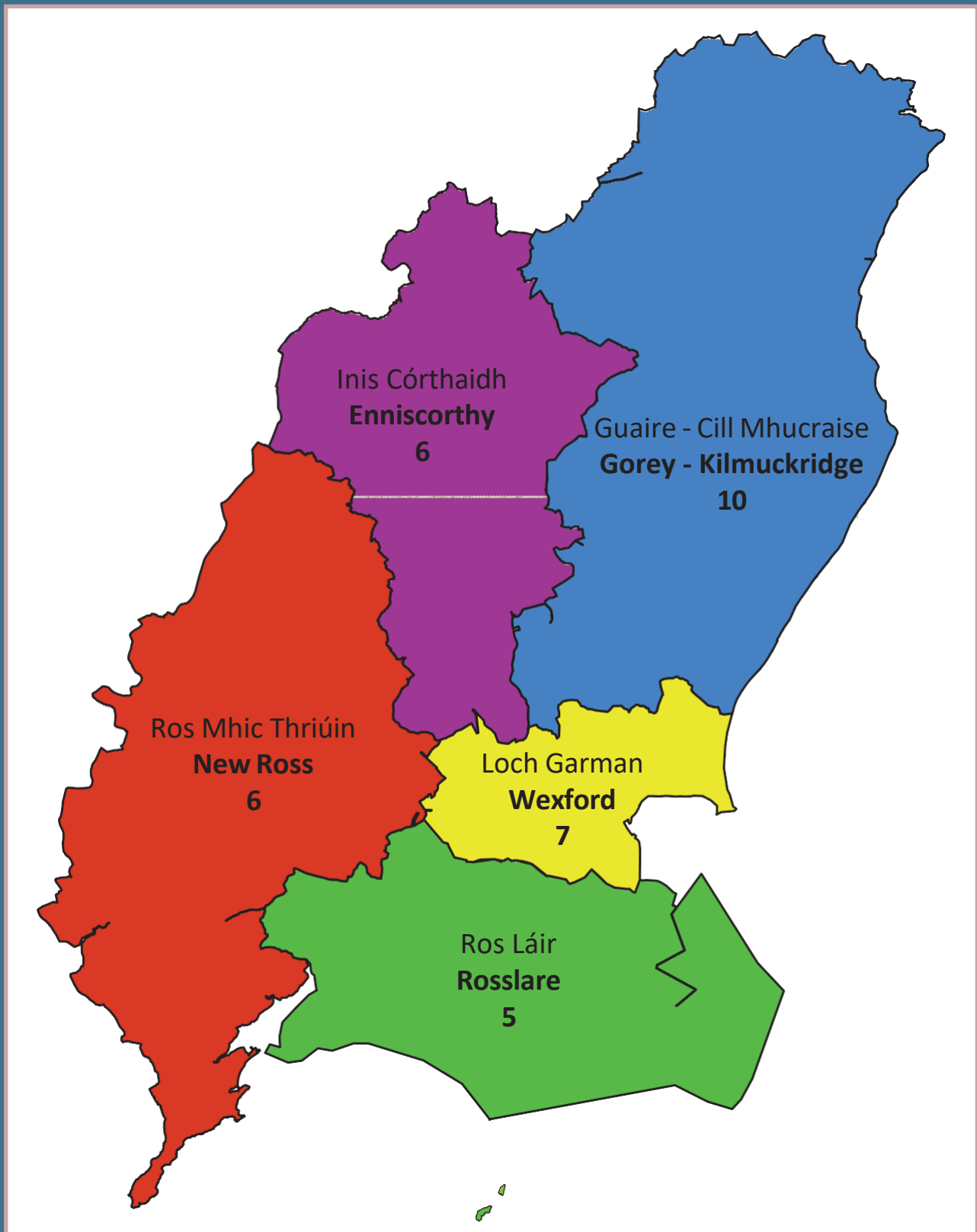
In ainneoin an chuir isteach agus na ndeacrachtaí a chuir an paidéim isteach in 2020, leanamar ar aghaidh ag cur go leor tionscadal ar aghaidh trí na céimeanna éagsúla forbartha. Rinneadh go leor dul chun cinn maidir leis na nithe seo a leanas: Route selection for M11 Oilgate to Rosslare Harbour advanced.

- Críochnaíodh roinnt forbairtí nua tithíochta sóisialta.
- Osclaíodh Páirc Chomharsanachta nua Min Ryan i mbaile Loch Garman.
- Críochnaíodh Céim 1 de thionscadal gníomhaíochtaí lasmuigh Shliabh an Fhoirthe.
- Thug an Bord Pleanála cead pleanála do thionscadal Trinity Wharf.
- Críochnaíodh Ionad Éigeandála um Éigniú do Chontae Loch Garman.
- Críochnaíodh athchóiriú Oifigí Ceantar Bardasach Inis Córthaidh.
- Síniú conradh le haghaidh Ardmhonarcha Ros Mhic Thriúin.
- Féarbhealach Ros Mhic Thriúin á thógáil.
- Nascbhóthar Ché na Cille Móire á thógáil.
- Páirc Cheantair Ghuaire beagnach críochnaithe.
- Líon suntasach post nua fógartha.

Glacaim an deis seo chun buíochas a ghabháil leis na Comhaltaí Tofa as a dtacaíocht luachmhar agus as a n-iarrachtaí leanúnacha ar son Loch Garman. Ba mhaith liom freisin mo bhuíochas ó chroí a ghabháil leis an bhFoireann Bainistíochta agus le Foireann na Comhairle as a ndílseacht agus a dtiomantas agus muid ag leanúint lenár misean chun seirbhísí den chaighdeán is airde a sholáthar do mhuintir Loch Garman.

34 Ball i 5 Cheantar

Le haghaidh sonraí teagmhála iomlána an Chomhairleora téigh chuig www.wexfordcoco.ie agus cliceáil ar An Chomhairle agus Daonlathas.

Ceantar Bardasach Loch Garman

Cllr Maura Bell
Lucht Oibre

Cllr Tom Forde
Sinn Féin

Cllr John Hegarty
Fine Gael

Cllr Davy Hynes
Gan Pháirtí

Cllr Leonard Kelly
Gan Pháirtí

Cllr Garry Laffan
Fianna Fáil

Lucht Oibre

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Cllr Aidan Browne
Fianna Fáil

Cllr Cathal Byrne
Fine Gael

Cllr Kathleen Codd-Nolan
Fine Gael

Cllr Barbara-Anne Murphy
Fianna Fáil

Cllr John O'Rourke
Non Party

Cllr Jackser Owens
Non Party

Ceantar Bardasach Ghuairé - Cill Mhucraise

Cllr Pip Breen
Fianna Fáil

Cllr Malcolm Byrne
Fianna Fáil

Cllr Diarmuid Devereux
Fine Gael

Cllr Anthony Donohoe
Fine Gael

Cllr Mary Farrell
Gan Pháirtí

Cllr Willie Kavanagh
Fianna Fáil

Cllr Donal Kenny
Fianna Fáil

Cllr Fionntán O'Súilleacháin
Sinn Féin

Cllr Joe Sullivan
Fianna Fáil

Cllr Oliver Walsh
Fine Gael

Cllr Pat Barden
Gan Pháirtí

Cllr Anthony Connick
Gan Pháirtí

Cllr John Fleming
Fianna Fáil

Cllr Brídín Murphy
Fine Gael

Cllr Michael Sheehan
Fianna Fáil

Cllr Michael Whelan
Fianna Fáil

Cllr Ger Carthy
Gan Pháirtí

Cllr Jim Codd
AONTU

Cllr Lisa McDonald
Fianna Fáil

Cllr Jim Moore
Fine Gael

Cllr Frank Staples
Fine Gael

Coistí agus Cruinnithe na Comhairle 2019

10

www.wexfordcoco.ie

Dáta	Comhdhálacha 2019	Lucht freastail
11-13 Eanáir	Comhdhálacha Ceilteach, Comhdháil an Achta Airgeadais 2018, Cairlinn, Co Lú	Fionntán Ó Súilleabháin Oliver Walsh
6 Feabhra	Imeacht an Údaráis um Chosaint Iascaigh Mhara – Brexit, Co. Phort Láirge	Jim Moore
21 Feabhra	Tascfhórsa Réigiúnach Drugaí agus Alcóil an SE – Co. Chill Chainnigh	David Hynes
22 Feabhra	An Geilleagar Cruthaitheach Tuaithe – Crios Cruthaitheach, Boole, Leabharlann, Comhdháil UCC, Scoil Ghnó Ollscoil Chorcaí	Michael Sheehan
9 Deireadh Fómhair	Foireann Idirthréimhse Réigiúnach Lár na Tíre le CARO an Oirthir agus Lár na Tíre agus an Oifig Fiontair Áitiúil Uíbh Fhailí – Ag Cruthú Deiseanna Eacnamaíochta agus Gnó ón Athrú Aeráide – Tulach Mhór, Co. Uíbh Fhailí	Jim Moore
10-11 Deireadh Fómhair	Comhairle na hÉireann um Thithíocht Shóisialta – Sóisialta Tithíocht 2019 Seachadadh Nuálaíochta agus Inbhuanaitheacht, Co. Loch Garman	Leonard Kelly Jim Moore
12 Deireadh Fómhair	Comhdháil Fhearna 2019 – Fiosrúchán MacMurrough, Ardeaglais Naomh Éadan, Fearná, Co. Loch Garman	Kathleen Codd Nolan Jackser Owens Barbara Anne Murphy
22 Deireadh Fómhair	Comhlachas Tionscail agus Tráchtála na Gearmáine-na hÉireann, Baile Átha Cliath – Comhdháil agus Trádála Misean Fuinneamh Gaoithe ar an gCladach/Amach ón gCósta	Jim Moore
4 Nollaig	Colún Comhshaoil – Ceardlann Rialtais Áitiúil Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Bithéagsúlachta, Cé Adhmaid, Baile Átha Cliath	Mary Farrell Maura Bell Leonard Kelly
6-8 Nollaig	Comhdhálacha Ceilteach – Córas Leasa Shóisialaigh na hÉireann, Cloich na Coillte, Co. Chorcaí	Garry Laffan George Lawlor
13-15 Nollaig	Comhdhálacha Ceilteach – Dreasachtaí do Cheannaitheoirí Céaduaire, Cairlinn, Co Lú	David Hynes George Lawlor John Fleming Cathal Byrne Pip Breen Garry Laffan

Coistí & Cruinnithe na Comhairle 2019

Dáta	Traenáil 2019	Lucht freastail
24 Eanáir	Traenáil AILG – Dréachtstraitéisí Réigiúnacha Spásúlachta agus Eacnamaíochta – Co. Thiobraid Árann	Anthony Connick George Lawlor John Fleming Pip Breen Joe Sullivan Martin Murphy Oliver Walsh Willie Kavanagh
25-27 Eanáir	Seimineár Oiliúna na hInstitiúide Gairmiúla Oiliúna – Seirbhísí Dócmhainneachta i Éire – Dún Garbhán, Co. Phort Láirge	George Lawlor John Fleming Fionntán Ó Súilleabháin
15-17 Feabhra	Seimineár Oiliúna na hInstitiúide Gairmiúla Oiliúna – Toghcháin Áitiúla – Leitir Ceanainn, Co Dhún na nGall	George Lawlor Larry O’Brien Martin Murphy Michael Sheehan
15 Feabhra	Tionól Réigiúnach – Dréacht-Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch do Réigiún an Deiscirt 2019-31 – Tionól Réigiúnach, Co. Port Láirge – Mionteagasc	John Fleming Pip Breen Joe Sullivan
21-22 Feabhra	Comhdháil Bhliantúil Oiliúna AILG 2019 – Co. an Longfoirt	Michael Sheehan Pip Breen George Lawlor Michael Whelan Larry O’Brien Paddy Kavanagh Joe Sullivan Willie Kavanagh Martin Murphy Oliver Walsh
7-8 Márta	Seimineár Oiliúna Earraigh LAMA, Cora Droma Rúisc, Co Liatroma	Jim Moore Larry O’Brien Pip Breen Joe Sullivan George Lawlor John Fleming Martin Murphy Paddy Kavanagh Oliver Walsh
21 Márta	Modúl Oiliúna AILG 2 Seirbhísí Réamhaisnéise agus Údarais Áitiúla, Dún Garbhán, Co. Phort Láirge	Pip Breen Joe Sullivan Oliver Walsh Larry O’Brien
30 Márta	Oiliúint agus Comhairliúchán MOCT – Áit le haghaidh Socracht, Machnaimh agus Athchóirithe Seimineár – Dún Garbhán, Co. Phort Láirge	David Hynes

Coistí & Cruinnithe na Comhairle 2019

12-14 Aibreán	An Institiúid Oiliúna Gairmiúil – Seimineár Oiliúna Ag Athrú Treochtaí agus Cur Chuige i leith Mí-Úsáid Drugaí agus Alcóil – Dún na Séad, Iarthar Chorcaí	David Hynes George Lawlor Larry O’Brien Martin Murphy Fionntán Ó Súilleabháin
3-5 Bealtaine	Institiúid Oiliúna Gairmiúla – Seimineár Oiliúna Sláinte agus Sábháilteacht Do Do Chomhairle, Leithghlinn an Droichid, Co Cheatharlach	Larry O’Brien
5-7 Iúil	Institiúid Oiliúna Gairmiúla – Seimineár Oiliúna ón mBosca Ballóide go Seomra na Comhairle, C. Loch Garman	Cathal Byrne
11 Iúil	Traenáil AILG do Chomhaltaí Tofa agus Tofa, An Muileann gCearr, Co. na hIarmhí	George Lawlor Garry Laffan Cathal Byrne Pat Barden John Fleming
13 Iúil	Traenáil AILG do Chomhaltaí Tofa – Horse and Jockey, Co. Thiobraid Árann	Frank Staples Malcolm Byrne Jim Codd Aidan Browne Donal Kenny Joe Sullivan Pip Breen Maura Bell Oliver Walsh
11-12 Meán Fómhair	Seimineár an Fhómhair AILG – Athrú Aeráide agus Pleanáil Dúshlán Nua d’Údaráis Áitiúla, Co. Mhuineacháin	Donal Kenny Joe Sullivan George Lawlor Oliver Walsh Ger Carthy Anthony Connick Leonard Kelly Jim Moore Garry Laffan John Fleming Pat Barden Frank Staples
10 Deireadh Fómhair	Modúl 4 AILG – An Próiseas Pleanála, an Ball Tofa agus Oifig an Rialtóra Pleanála – Luimnigh	Oliver Walsh
12 Deireadh Fómhair	Modúl Oiliúna AILG 4 – An Próiseas Pleanála, an Ball Tofa agus Oifig an Rialtóra Pleanála, Dún Dealgan, Co.	Cathal Byrne Fionntán Ó Súilleabháin Joe Sullivan Pip Breen
17-19 Deireadh Fómhair	Seimineár Oiliúna an Fhómhair LAMA, Seimineár Oiliúna an Fhómhair LAMA, Inis Díomáin, Co. an Chláir Inis Díomáin, Co. an Chláir	Frank Staples Oliver Walsh Cathal Byrne Willie Kavanagh Michael Whelan Joe Sullivan Pip Breen Donal Kenny Garry Laffan John Fleming

21 Samhain	Modúl Oiliúna AILG 5 Athrú Aeráide – An Áitiúil Freagra an Údaráis, Baile Átha Luain, Co. na hIarmhí	Joe Sullivan
23 Samhain	Modúl Oiliúna AILG 5 Athrú Aeráide – Freagra an Údaráis Áitiúil, An tOileán Beag, Corcaigh	Cathal Byrne Garry Laffan John Fleming Oliver Walsh

Dáta	Taisteal Eachtrach 2019	Lucht freastail
1 Feabhra	Toscaireacht chun na Bruiséile, an Bheilg – Europort Ros Láir,	Keith Doyle
14-19 Márta	Toscaireacht chuig Savannah, Georgia, SAM – Síniú an Chomhaontaithe	Keith Doyle Tony Dempsey
Márta	Ceiliúradh Lá Fhéile Pádraig, Nua Eabhrac, SAM	Willie Fitzharris
26-28 Aibreán	Dinnéar Bliantúil Chumann Loch Garman – Cricklewood, Londain, Sasana	Larry O'Brien Robert Ireton
19-22 Aibreán	Searmanas Nasctha Fleurus, an Bheilg	George Lawlor Ger Carthy
28 Lúnasa -4 Meán Fómhair	Féile Eugene O'Neill, Danville California, SAM	John Fleming
23-25 Meán Fómhair	Taisteal go St David's – An Bhreatain Bheag	Joe Sullivan Kathleen Codd Nolan
25-27 Deireadh Fómhair	Damhsa Bliantúil Chumann Londain-Loch Garman, Londain, Sasana	Michael Sheehan Joe Sullivan Jim Moore Maura Bell Kathleen Codd Nolan

Coistí & Cruinnithe na Comhairle 2020

Dáta	Comhdhálacha2020	Lucht freastail
10/12 Eanáir	Comhdhálacha Ceilteach, Comhdháil faoin Acht Airgeadais 2019 – Cairlinn Co. Lú	John O'Rourke
5 Feabhra	Seimineár Pleanála do Chomhaltaí Tofa – Corcaigh. Institiúid Pleanála na hÉireann	Jim Moore Garry Laffan Oliver Walsh
31 Eanáir	Straitéis Réigiúnach 10 mBliain Ghníomhaireacht Fuinnimh na 3 Chontae go dtí 2030 – Páirc Fionnachtana Chaisleán an Chomair, Co. Chill Chainnigh.	Jim Moore
21/23 Feabhra	Sláinte & Sábháilteacht san Ionad Oibre, - Cloich na Coillte, Co. Chorcaí. Comhdhálacha Ceilteacha	Garry Laffan
Dáta	Traenáil 2020	Lucht freastail
13 Feabhra	Oiliúint AILG – Déanamh Plean Forbartha Próiseas – Mionteagasc do Chomhaltaí Tofa – Bóthar Bhaile Átha Cliath, An Cabhán.	Pip Breen Donal Kenny Joe Sullivan
15 Feabhra	Oiliúint AILG – An Próiseas Déanamh Pleananna Forbartha – Mionteagasc do Chomhaltaí Tofa – Port Láirge.	Cathal Byrne Oliver Walsh Fionntán OSúilleabháin John Fleming Garry Laffan
4/5 Márta	Oiliúint Bhliantúil AILG 2020 – Gníomhú ar son na hAeráide ag Réiteach Dúshláin Dhomhanda trí Cheannaireacht Áitiúil – Longfort.	Pat Barden Michael Whelan Frank Staples Garry Laffan Cathal Byrne Oliver Walsh Jim Moore Joe Sullivan Pip Breen Donal Kenny John Fleming Anthony Donohoe Ger Carthy Anthony Connick
25 Meitheamh 2 & 9 Iúil	Beyond Coronavirus: Cineál nua cultúir do chineál nua Údaráis - Seisiún Oiliúna Ar Líne. Aonad Faisnéise an Rialtais Áitiúil (LGIU)	Barbara Anne Murphy
20-27 Bealtaine 3 rd Meitheamh	Seisiún Éifeachtacha ar na Meáin Shóisialta – Seisiún Oiliúna Ar Líne. Aonad Faisnéise an Rialtais Áitiúil (LGIU)	Barbara Anne Murphy
July/August 2020	Modúl 3 AILG “Tuarascáil Moorhead – Mionteagasc do Chomhaltaí Tofa (dátaí agus ionaid éagsúla)	Cathal Byrne Garry Laffan Michael Whelan John Fleming Andrew Bolger Jim Codd Joe Sullivan Donal Kenny Fionntán OSúilleabháin Pip Breen Oliver Walsh Michael Sheehan

Ceantar Bardasach Loch Garman 2019

Réamhrá

Tháinig fás agus forbairt dhearfach ar Cheantar Buirge Loch Garman in 2019 agus lean sé ag cothú cur chuige comhoibríoch le gníomhaireachtaí, an earnáil ghnó, grúpaí áitiúla agus pobail chun deiseanna eacnamaíocha, sóisialta agus cultúrtha do Bhaile agus Cheantar Loch Garman a neartú agus freagairt dóibh.

Le bliain anuas, bhí na comhaltaí tofa agus an fhoireann chun tosaigh ag obair go dlúth le príomhpháirtithe leasmhara éagsúla ag leanúint ar aghaidh ag cur forbairt an Cheantair agus branda Loch Garman chun cinn agus ag an am céanna ag cinntiú go ndéantar seirbhísí poiblí ar ardchaighdeán a sheachadadh go comhsheasmhach. Fáiltítear roimh an gcaidreamh oibre dearfach le Bailte Slachtmhara Loch Garman, le Coiste Miondíola Loch Garman agus leis an earnáil ghnó, le turasóireacht agus le grúpaí pobail ar fud an Cheantair ar fad le bliain anuas agus leanfaidh sé ag cur lenár gclár oibre amach anseo.

Tar éis infheistíocht shuntasach ón gComhairle agus clár fairsing athchóirithe, athlonnaíodh Oifigí Ceantar Buirge Loch Garman ó Shean Halla an Chontae go suíomh nua i lár an bhaile sa Bullring i mí Aibreáin, 2019 as a leanaimid ag cur seirbhísí poiblí éifeachtach agus éifeachtúil ar fáil don phobal de Loch Garman.

Ag an gCruinniú Cinn Bhliana ar an 17 Meitheamh, 2019 toghadh an Comhairleoir George Lawlor chun oifig Mhéara Cheantar Buirge Loch Garman chun teacht i gcomharbacht ar an Méara a bhí ag dul as oifig, an Comh. Tony Dempsey, don 12 mhí ina dhiaidh sin.

Toghadh an Comhairleoir Maura Bell don phost mar Leas-Mhéara don tréimhse chéanna.

Tionscadail Bonneagair

Faoi chlár oibre Cheantar Buirge Loch Garman 2019 seachadadh na tionscadail seo a leanas ag obair i gcomhar le Ranna eile laistigh den Chomhairle agus le príomhpháirtithe leasmhara:

- Le linn 2019, rinneadh infheistíocht shuntasach sa Bhaile agus sa Cheantar níos leithne faoin gClár Bóithre, lena n-áirítear críochnú na céime deiridh d'oibreacha athchóirithe bóithre ar an R741 ag Port an Chalaigh/Ard Chabháin, oibreacha athchóirithe ar Bhóthar an Bhaile Nua, agus chuir an dá cheann acu feabhas suntasach ar bhóithre. sábháilteacht do thrácht agus do choisithe ar na bóithre móra isteach go Baile Loch Garman.
- Suiteáladh trasrianta nua do choisithe ag Páirc Liam Ó Maoilíosa in aice le hollmhargadh LIDL agus ag na Cillíní i gcóngar Meánscoil nua Loreto.
- Rinneadh oibreacha tírdhrechtaithe chun cur i láthair na timpeallán ar na príomhbhóithre isteach sa bhaile ag Bóthar Ros Láir, Líne Dhún Canainn agus timpealláin Bhaile an Bharúin a fheabhsú.
- Oibreacha Feabhsúcháin Sráidbhaile chun cosáin nua agus soilsiú poiblí a chur san áireamh chun sábháilteacht an phobail i mBaile an Bharúin a fheabhsú.
- Scáthláin Bhus Nua suiteáilte ar Bhóthar an Bhaile Nua (2), Cé an Chorráin, Draighneach agus Lána Bhaile Shinnóid.
- Cuireadh tús le hobair thógála ar Scéim Feabhsúcháin an Fhearainn Phoiblí ar Ché an Chorráin i Ráithe 1, 2019 agus tá sí ag leanúint ar aghaidh.
- Tá dul chun cinn maith déanta ar thógáil Pháirc Mhion Uí Riain, a bhfuil súil go mór leis, ar shuíomh 18 acra ag na Cillíní agus osclófar don phobal é in 2020.
- Críochnaíodh forbairt shuntasach ar bhonneagar Leathanbhanda ag Virgin Media in 2019 ag soláthar leathanbhanda snáithíní ardluais ar fud bhaile Loch Garman.
- Cuireadh tús le réamhoibreacha ar Ionad Eachtraíochta agus Gníomhaíochta nua Charraig Phuill ag Sliabh an Fhoirthe. Críochnófar Céim 1, a chuimsíonn bóthar rochtana nua, áiseanna páirceála agus cosáin ilrochtana lúbtha in 2020.
- Faoi gclár nasctha, tharla naisc lenár nchúpla baile, Coueron, Lugo agus Fleurus, i rith na bliana, agus bhí toscaireachtaí ó gach ceann díobh á óstáil ag an Méara agus na Comhairleoirí

Ceantar Bardasach Loch Garman

Tacaíochtaí Pobail

Leanann Ceantar Buirge Loch Garman, ag obair i gcomhar le grúpaí pobail agus deonacha áitiúla, ag soláthar tacaíochtaí airgeadais agus eile a bhfuil géarghá leo trí na nithe seo a leanas: Amenity, Arts and Residents Association Grants.

- Fuair roinnt grúpaí deonacha agus pobail maoiniú faoin gClár Feabhsaithe Pobail chun cabhrú le tionscail agus tionscnaimh phobalbhunaithe.

- Cheadaigh maoiniú FLAG forbairt agus feabhsú cosáin siúil/muirí ag The Rocks, Baile Mhaidilín ag Grúpa Forbartha Pobail an Chinn Theas agus ag Ionad Acmhainní Teaghlaigh an Chinn Theas.

- Lean tacaíocht Cheantar na Buirge ar aghaidh in 2019 do ghrúpaí na mBailte Slachtmhara ar fud an Cheantair agus bhí Baile Loch Garman thar barr arís i gComórtas Náisiúnta na mBailte Slachtmhara 2019. Ár mbuíochas speisialta do na

iarrachtaí na gCoistí Bailte Slachtmhara agus na nOibrithe Deonacha go léir as a n-éachtaí agus a n-iarrachtaí i rith na bliana.

- Athlonnaíodh Seid na bhFear Loch Garman ó fhoirgneamh na Sean-Phríosún go teach nua ar Bhóthar Spawell le cúnamh deontais ón Roinn Pobail/LCDC.

- Tá foirgneamh nua mar áit chónaithe do Thearmann Ban Loch Garman ag an gcéim phleanála/dearaidh agus tógfar é ag Baile Mhaidilín ar thailte atá curtha le chéile ag Comhairle Contae Loch Garman. Rachaidh an foirgneamh a sholáthróidh acmhainn agus áiseanna méadaithe ar aghaidh go dtí an tógáil in 2020.

- In aice le suíomh Tearmann Ban Loch Garman, chuir Comhairle Contae Loch Garman láithreán ar fáil ag Baile Mhaidilín freisin chun freastal ar fhoirgneamh nua d'Ionad Éigeandála um Éigniú Loch Garman. Tá an tionscadal ag an gcéim deartha/pleanála agus rachaidh sé ar aghaidh go dtí an tógáil in 2020.

Ceantar Bardasach Loch Garman

Buaicphointí maidir le Féilte agus an Chultúr

Leanann Ceantar Buirge Loch Garman ag cur chun cinn agus ag tacú le féilte agus clár cultúrtha i rith na bliana. Ní féidir luach eacnamaíoch na bhféilte seo don bhaile a mheas.

Seo a leanas blas ó fhéilire imeachtaí 2019:

- Féile Naomh Pádraig
- Féile Grinn Jestfest
- Féile Wexford.ie Spiegel Tent
- Féile Opera Loch Gormain
- Féile Mara Loch Gormain
- Féile Gluaisteáin Loch Gormain
- Maratón Loch Gormain
- Leath Mharatón Loch Gormain
- Féile Bia Mara Ché na Cille Móire
- Deireadh Seachtaine Leo Carthy
- Deireadh Seachtaine Rally Loch Gormain
- Lá na mBailte Cloiche
- Oíche Cultúrtha
- Féile Thine na Lochlannach Loch Gormain
- Crescent – Féile Cheoil Chomhaimseartha
- Clár Thír Gheimhriúil na Nollag Loch Gormain

Bhronn IMRO an Fhéile Cheoil Bhig is Fearr ar Spiegel Tent Wexford.ie in 2019. Tháinig méadú ar an bhféile bliain i ndiaidh bliana le lucht féachana de 20,000 cuairteoir ag freastal ar fhéile 2019. Fuair roinnt mhaith imeachtaí deonacha agus pobail tacaíocht freisin i mBaile Loch Garman agus ar fud Cheantair.

Ceantar Bardasach Loch Garman 2020

Tháinig fás agus forbairt dhearfach ar Cheantar Buirge Loch Garman in 2020 in ainneoin na ndúshlán a bhí romhainn mar Chontae agus mar Náisiún le linn na paidéime covid. Cé go raibh oibríochtaí beagán srianta agus teoranta do sheirbhísí éigeandála agus riachtanacha amháin le linn glasáil Covid, lean an Chomhairle ar aghaidh ag cothú cur chuige comhoibríoch leis an earnáil ghnó, grúpaí áitiúla agus pobail chun deiseanna eacnamaíocha, sóisialta agus cultúrtha do Bhaile agus Cheantar Loch Garman a neartú agus freagairt dóibh.

I rith na bliana, bhí na baill tofa agus an fhoireann ar thús cadhnaíochta ag obair go dlúth le príomhpháirtithe leasmhara éagsúla ag leanúint ar aghaidh le forbairt an bhanda Cheantair agus Loch Garman a chur chun cinn agus ag an am céanna ag cinntiú go gcuirtear seirbhísí poiblí ar ardchaighdeán ar fáil le linn na paidéime covid.

Tá an clár oibre seo a leanas curtha ar fáil ag Ceantar Buirge Loch Garman don bhliain 2020 ag obair i gcomhar le Ranna eile laistigh den Chomhairle agus le príomhpháirtithe leasmhara:

Clár Bóithre / Cosán

- Rinneadh infheistíocht shuntasach sa Bhaile agus sa Cheantar níos leithne faoin gClár Bóithre lena n-áirítear móroibreacha athchóirithe ar Bhóthar an Bhaile Nua, Bóthar Belvedere, Cé Phóil, Cé Theach an Chustaim, Sráid an Rí, Lána an Fhaiche/An Baois, Sráid Chaoimhín Barra, Sráid na Tríonóide, Bóthar an Mhuilinn Bháin, Na Cillíní, agus chuir siad go léir feabhas suntasach ar shábháilteacht bóithre do thrácht agus do choisithe sna ceantair seo den bhaile agus den Cheantar.

- Rinneadh oibreacha athshlánaithe cosáin ag láithreacha éagsúla i lár an bhaile lena n-áirítear codanna feadh na gCéanna, Sráid an Rí agus Sráid Eoin Íochtarach.

Traffic Safety

Chun sábháilteacht tráchta a fheabhsú isteach i bPáirc Mhiondíola Draighneach ar Bhóthar Ros Láir, tógadh timpeallán nua ag aomhal gnóthach an N25 agus Lána Bhaile Shinnóid.

Tá bearta maolaithe tráchta tugtha isteach ar artaire Bhóthar an Mhuilinn Bháin ó Bhóthar Naomh Aodán go dtí an Muileann Bán Thuaidh chun luas a laghdú trí na heastáit tithíochta cónaithe sa cheantar.

Suiteáil Scáthláin Bus

Déantar freastal maith ar Bhaile Loch Garman agus ar na ceantair máguaird le córas iompair bus tointeála áitiúil ag feidhmiú ó go luath ar maidin go dtí déanach sa tráthnóna. Chuir Comhairle Contae Loch Garman tuilleadh scáthláin bus isteach in 2020 chun freastal ar úsáideoirí na seirbhíse seo ag Beechlaw, Cé Phóil, agus Páirc Mhín Uí Riain.

Soilsiú Poiblí

Leanúint leis an gclár chun gach soilsiú poiblí a athsholáthar i mBaile Loch Garman agus E

bruachbhailte le soilsiú LED atá tíosach ar fhuinneamh, leathnaíodh an soilsiú poiblí ar an N25 feadh Bhóthar an Bhaile Nua amach go timpeallán Óstán Maldron in 2020. Suiteáladh soilsiú poiblí nua freisin feadh Shráid na Mainistreach in aice le Lárionad Ealaíon Loch Garman agus Balla an tSeanbhaile.

Feabhsuithe feadh an Líne Iarnróid

Tá Baile Loch Garman uathúil sa mhéid is go dtéann an líne iarnróid ó Bhaile Átha Cliath go Port Euro Ros Láir trí Bhaile Loch Garman feadh an ché idir an bóthar poiblí agus limistéar taitneamhachta na cé. Le suas le 5 sheirbhís in aghaidh an lae, is gné uathúil é seo i saol laethúil an bhaile. Chun sábháilteacht an phobail a fheabhsú, chuir C.I.E., i gcomhar le Comhairle Contae Loch Garman, fálú teorann nua isteach ar an gcuid den líne iarnróid ar Ché Phóil in aice leis an gcarrchlós poiblí. Trí dhearadh cúramach agus úsáid ábhar ardchaighdeán, tá feabhas curtha ag an tionscadal ar an gcuid seo de na céanna agus táthar ag smaoineamh ar an bhfál a shíneadh ar feadh codanna eile den líne iarnróid faoi réir an mhaoinithe a bheidh ar fáil.

FEABHSÚCHÁIN RÉIMSE POIBLÍ

Cé an Chorráin / Sráid Henrietta

Críochnaíodh móroibreacha fearainn phoiblí chun gluaiseacht/sábháilteacht coisithe a fheabhsú ag Sráid Henrietta agus Cé an Chorráin i Ráithe 1 de 2020.

Is suíomh lárnach é Cé an Chorráin agus is gné uathúil é d'fhearann poiblí an bhaile. Athraíodh an limistéar ina spás poiblí gníomhach agus laghdaíodh ceannasacht feithiclí chun eispéireas réimse poiblí feabhsaithe go mór a sholáthar. Chruthaigh an dromchla nua pábháilte ardchaighdeán an timpeallacht iontach do ghnólachtaí áitiúla chun áiseanna itheacháin lasmuigh agus achar sóisialta a sholáthar ar mhaithe le muintir na háite agus cuairteoirí araon.

Bosca Péinte Loch Garman

Seoladh 'Paintbox Wexford' in 2020, agus is tionscnamh ealaíne poiblí nua de chuid Cheantar Buirge Loch Garman i gcomhar le Bailte Slachtmhara Loch Garman agus Féile Aer-Ealaíne Loch Garman Plein. Is é sprioc an tionscadail roinnt datha agus cruthaitheachta a thabhairt ar shráideanna Bhaile Loch Garman trí phodcaí trasfhoirmeoirí BSL a thiontú ina gcanbhásanna d'ealaíontóirí áitiúla chun cabhrú le creatlach uirbeach Bhaile Loch Garman a mhaisiú.

Saináithníodh naoi láithreán i bpríomhshuíomhanna lár an bhaile agus tar éis cuireadh poiblí a thabhairt d'ealaíontóirí áitiúla, roghnaigh painéal roghnúcháin naonúr ealaíontóirí agus tugadh deis dóibh a saothar ealaíne a thaispeáint ar fud an bhaile. Le cúnamh maoinithe faoin gClár Éire Cruthaitheach, d'athraigh na saothair ealaíne críochnaithe na pods dola seo ina saothair áille ealaíne, rud a d'athraigh Baile Loch Garman ina ghailearaí siúlóide d'ealaín phoiblí.

Áiseanna

Páirc Uí Riain mion

Críochnaíodh Páirc Mhion Uí Riain a rabhthas ag súil leis ar shuíomh 18 acra ag na Cillíní agus osclaíodh don phobal é i Meitheamh 2020. Rinneadh infheistíocht €5m sa tionscadal sa pháirc poiblí shuntasach seo a ainmníodh in ómós do bhean áitiúil, Min Ryan, a d'imir eochair. ról in Éirí Amach 1916. Tógfar saoráid chlár scátála agus dromchla súgartha MUGA i samhradh 2021.

Ceantar Bardasach Loch Garman

Siúlbealach nua do Choisithe ag Port an Chalaigh

Chun inrochtaineacht ar an taitneamhacht mórélímh atá ar Bhruch an Chalaigh in aice le Cuan Loch Garman a fheabhsú, tógadh cosán nua do choisithe in 2020 a sholáthraíonn rochtain shábháilte dóibh siúd a thugann cuairt ar an limistéar siúlóide seo a bhfuil an-úsáid a bhaint as agus breathnú amach ar an bhfarraige. Suite in aice leis an gcarrchlós poiblí, fáiltíodh roimh na feabhsuithe agus cuireann siad rochtain éasca ar fáil do chách. Tá suíocháin nua os cionn Chuan Loch Garman suiteáilte freisin le hurraíocht ó eagraíochtaí deonacha áitiúla.

Conair Siúlóide Charraig Phuill / Ionad Eachtraíochta agus Gníomhaíochta ag Sliabh an Fhoirthe

Ag tógáil ar an rath a bhí ar chonair siúlóide Three Rocks, osclaíodh na cosáin siúil ilrochtana nua ag Carraig an Phuill don phobal i R3 de 2020 agus bhí an-tóir orthu ag díograiseoirí siúlóide.

Tá pleananna chun Ionad Eachtraíochta agus Gníomhaíochta nua a thógáil i gcomhpháirtíocht leis an WWETB ag céim mhionsonraithe deartha agus pleanála.

TIMPEALLAIGHT

Rialú Bruscair

D'fhonn acmhainn mhéadaithe a sholáthar agus chun minicíocht an fholmhú a laghdú, cuireadh isteach 17 mbosca bruscair chomhdhlúthaithe nua 'Bol Mór' ag láithreacha straitéiseacha in 2020 ar bhonn trialach.

Suiteáladh boscaí bruscair madraí sainiúla breise ag príomhláithreacha agus ar bhealaí siúlóide mórélímh ag tabhairt an líon iomlán a soláthraíodh go 32 chomh maith le 36 aonad dáileora málaí madraí. Déantar thart ar 9,800 mála madraí a dháileadh in aghaidh na seachtaine anois.

Bailte Slachtmhara Loch Garman

Cuireadh srian mór ar obair Choiste na mBailte Slachtmhara áitiúla agus oibríthe deonacha in 2020 mar gheall ar an Covid, cé gur lean siad ar aghaidh le hacmhainní teoranta ag feidhmiú de réir threoirínte an Rialtais.

Láithreáin Thréigthe

Lean an Chomhairle ar aghaidh ag obair i dtreo deireadh a chur le Láithreáin Thréigthe i lár an bhaile agus leagadh roinnt príomhláithreáin faoi úinéireacht phríobháideach chun athfhorbairt a éascú lena n-áirítear Sráid Pheadair, Sráid na Manach agus Bóthar Redmond.

Dáileoirí Uisce Óil Poiblí Nua

Suiteáladh dhá rannán uisce óil poiblí nua ag Cearnóg Redmond agus The Bullring. Seachas uisce óil saor in aisce a sholáthar don phobal, spreagfar daoine chun a gcuid buidéal uisce a athúsáid agus a athlónadh agus mar sin laghdú a dhéanamh ar líon na mbuidéil phlaisteacha a chaitear amach agus bruscar a laghdú i lár an bhaile.

Ceantar Bardasach Loch Garman

FORBAIRT EACNAMAÍOCH

Athfhorbairt ar Chéanna Loch Garman agus ar Shuíomh Caladh na Tríonóide

Tá Comhairle Contae Loch Garman tiomanta d'athfhorbairt chroílár uirbeach Bhaile Loch Garman a athbheochan, a athnuachan agus a éascú ar mhaithe le fostaithe an bhaile, áitritheoirí áitiúla agus cuairteoirí araon.

In 2016/2017, choimisiúnaigh an Chomhairle Straitéis Eacnamaíoch agus Spásúlachta a dhírigh go sonrach ar na Céanna, ar Lár an Bhaile agus ar na naisc cheangail chun pleananna a fhorbairt chun na limistéir seo a athfhorbairt mar spreagthóir eacnamaíoch don bhaile agus don cheantar máguaird.

Laistigh den limistéar staidéir, sainaitníodh Caladh na Tríonóide, Cé an Chorráin agus an Waterfront mar phríomhláithreáin le haghaidh athfhorbartha thar na 3 – 5 bliana amach romhainn.

Soláthrófar suíomh Cidhe na Tríonóide faoi roinnt céimeanna agus éascóidh sé meascán d'fhorbairt oifige, fóillíochta agus cónaithe, agus é mar phríomhaidhm fostaíochta inbhuanaithe méadaithe. Áireoidh sé freisin muiríne, foirgneamh suntasach cultúrtha agus imeachtaí, forbairt spásanna fearainn poiblí ardchaighdeán agus naisc atá oiriúnach do choisithe feadh an chladaigh ag nascadh leis an gCorrán agus le lár an bhaile.

Thug an Bord Pleanála cead pleanála don tionscadal ilmhilliún euro seo agus fuarthas maoiniú de €18.4m faoin gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach in 2020.

Pobal

Tacaíochtaí Pobail

- Soláthraíonn scéim na nDeontas Comhlachais Taitneamhachta, Ealaíon agus Cónaitheoirí cúnamh a bhfuil géarghá leis do ghrúpaí pobail agus deonacha agus do choistí in eastáit tithíochta áitiúla.
- D'éirigh le roinnt grúpaí deonacha agus pobail ina n-iarratas ar mhaoiniú faoin gClár Feabhsaithe Pobail chun cabhrú le tionscadail agus tionscnaimh phobal-bhunaithe.

Féilte agus Clár Cultúrtha:

Cuireann Ceantar Buirge Loch Garman clár bríomhar féile chun cinn agus tacaíonn sé leis ar fud Cheantar Loch Garman gach bliain. Mar sin féin, mar gheall ar thionchar na paindéime Covid ar an tionscal léirithe beo, cuireadh gach féilte agus imeacht bliantúil ar ceal in 2020.

Reáchtáladh Féile bhliantúil Oíche Chultúir an 18 Meán Fómhair, 2020 le clár laghdaithe d'imeachtaí ceoil agus cultúrtha ar líne.

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh 2019

Réamhrá

I rith 2019, lean Ceantar Bardasach Inis Córthaidh ag forbairt cur chuige comhoibríoch le grúpaí agus pobail áitiúla, leis an earnáil miondíola agus gnó agus le heagraíochtaí ábhartha chun deiseanna eacnamaíocha, sóisialta agus cultúrtha do Bhaile agus Ceantar Inis Córthaidh a neartú agus freagairt dóibh. Rinneadh forbairt shuntasach in 2019 ar bhranda turasóireachta an cheantair, ag díriú ar raon féilte agus ar Chaisleán Inis Córthaidh. Ag obair le Coistí na mBailte Slachtmhara ar an bhfearann poiblí agus feabhsuithe timpeallachta, ghnóthaigh an baile Gradam Cré-umha le gnóthachan 10 bpointe breise go 319.

Tá baile Inis Córthaidh ar tí athrú suntasach a dhéanamh ar a thírdhreach agus tá roinnt mórtionscadal bonneagair beartaithe don bhaile. Is é ról Cheantar Bardasach Inis Córthaidh na deiseanna féideartha ón gclár infheistíochta a threorú agus a chur chun cinn. Príomhthionscadal bonneagair don bhaile is ea Seachbhóthar Inis Córthaidh a osclaíodh i mí Lúnasa 2019 agus a chuaigh i bhfeidhm go mór ar an mbaile agus ar an gceantar, ag cruthú jabanna le linn a tógála, agus ag feabhsú go mór rochtain agus bainistíocht tráchta sa cheantar ó cuireadh i gcrích é.

D'uasmhéadaigh sé seo freisin nascacht an bhaile le hionaid uirbeacha le daonra níos mó le haghaidh fáis eacnamaíoch agus rochtain feabhsaithe do shaoránaigh áitiúla an cheantair.

Chuir Ceantar Bardasach Inis Córthaidh an clár oibre seo a leanas i bhfeidhm do 2019, ag tacú le cur chuige idir-rannach le Comhairle Contae Loch Garman:

- Osclaíodh Páirc Síochána an Úlloird go hoifigiúil i mBealtaine 2019 ag soláthar spás iontach taitneamhachta laistigh den bhaile do dhaoine de gach aois.
- Críochnaíodh athchóiriú an Tí Cúirte i Meán Fómhair 2019 agus cuireadh cóiríocht shealadach ar fáil don Oifig Dúiche Bardasach. Soláthróidh forbairt an fhoirgnimh chultúrtha íocónach atá suite go straitéiseach i lár an bhaile cóiríocht oifige nua, ag comhlánú na hinfheistíochta do phoist leis an bpáirc teicneolaíochta.

Turasóireacht

· Reáchtáladh Margadh Feirmeoirí na hÉireann agus bhuaigh The Birds and the Teas, Cill Chomhghaill, Cill Mhantáin an corn iomlán.

· Déanann Tionscadal Turasóireachta Inis Córthaidh soláthar d'fhorbairt chéimnithe ar thionscadal nua turasóireachta ar scála atá dírithe ar Chaisleán Inis Córthaidh a mbeidh an cumas aige líon na gcuariteoirí turasóireachta chuig an mbaile a mhéadú go suntasach.

Féilte agus Imeachtaí

Faoi Chlár na bhFéilte 2019 chuir an Ceantar raon leathan féilte agus imeachtaí pobail ar fáil i rith na bliana.

· 52ú Féile Sútha talún/Sráid Rhythms & Roots – Saoire Bainc mhí an Mheithimh le corónú Bhanríon Sútha talún na bliana seo, Joy Quigley Uasal. Chuir an fhéile gníomhaíochtaí ar fáil don teaghlach ar fad ar shráideanna Bhaile Inis Córthaidh.

· Féile Sruthanna Bhun Clóidí – Iúil 2019.

· Féile Rockin'Food – Lá Saoire Bainc Lúnasa 2019, an 5ú Féile Rockin'Food a bheidh ar siúl in Inis Córthaidh a sholáthair clár iontach d'imeachtaí saor in aisce agus luachála ar thicéid lena n-áirítear margaí bia agus ceardaíochta, taispeántais chócaireachta, gníomhaíochtaí spráíúla teaghlach agus ceardlanna chomh maith. Le siamsaíocht beo amuigh faoin aer.

· Reáchtáladh féile Liteartha Loch Garman i mí Iúil 2019.

· Paráidí Lá Fhéile Pádraig.

· Cuimhneachán Luan Cásca, Aibreán 2019.

· Blackstairs Blues Festival, Meán Fómhair 2019.

· Féile Oíche Shamhna, Deireadh Fómhair 2019.

· Caisleán Enchanted Santa 2019 – chuir Inis Córthaidh fáilte roimh chuariteoirí ó cheann ceann na tíre chun taithe a fháil ar am iontach inár mbaile stairiúil.

www.wexfordcoco.ie

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Cúnamh Deontais

· Leanadh le seachadadh Chlár Infheistíochta na Scéime Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte in 2019 agus fuair Baile an Daingin maoiniú de €100,00 le haghaidh Athchóirithe Hallaí Pobail.

Iompar agus Sábháilteacht ar Bhóithre

Cheadaigh maoiniú de €1,880,000 ón Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil faoin Deontas Feabhsúcháin Athchóirithe mar aon le maoiniú de €600,000 faoin Deontas Athchóirithe Cothabháil tuilleadh feabhsuithe ar an ngréasán bóithre ar fud an bhaile agus an cheantair. Feabhsaíodh go leor cosán sa cheantar freisin maidir le riocht agus rochtain.

Leanadh leis an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil in 2019 agus fuarthas maoiniú de €156,000 ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail. Cheadaigh sé seo oibreacha a chríochnú ar thrí lán. Leanadh ar aghaidh leis an Scéim Rannpháirtíochta Pobail freisin, agus cheadaigh sé seo do chríochnú na n-oibreacha draenála agus athdhromchlaithe ar an mbóthar poiblí ag Baile na Sláine agus lán Boolabaun.

Cosaint an Chomhshaoil

Tá cur i láthair an Cheantair thar a bheith tábhachtach do Cheantar Bardasach Inis Córthaidh mar atá léirithe ag Clár Feabhsúcháin Páirceanna bliantúil na Comhairle a leanadh ar aghaidh in 2019. Chomh maith le cothabháil 60 acra de limistéir ghlasa ar fud bhaile Inis Córthaidh chuir an Chomhairle timpealláin ar an bealaí isteach go dtí an baile agus coimeádadh taispeántais iontacha bláthanna ar thaobh na sráide in go leor áiteanna. Leanadh ar aghaidh le plandáil bláthanna fiáine agus rialú speiceas ionrach in áiteanna éagsúla sa bhaile le linn 2019.

Glanadh Sráide na Comhairle agus Cur i Láthair an Bhaile Lean criúna ar aghaidh ag cur an bhaile i láthair i bhfianaise iontach agus bhain siopadóirí, cuairteoirí agus cónaitheoirí araon taitneamh as torthaí a gcuid saothair i rith na bliana.

Is cosán 3km ar fad é an Siúlóid Tuaithe a osclaíodh in 2011 in aice le hAbhainn na Sláine ó dheas d'Inis Córthaidh. Ag deireadh 2016 cuireadh dromchla nua ar an gcuid uachtarach den tSiúlóid Tuaithe agus leathnaíodh é nuair ba ghá.

Tar éis móroibreacha comhshaoil a bheith críochnaithe ar Pháirc Síochána an Úlloird, osclaíodh an pháirc leathnaithe ar an 20 Bealtaine, 2019. Tá an Pháirc suite ar chúl Ionad na Toirbhirte ar Bhóthar na Nunnery. Is éard atá i gceist leis na hoibreacha seo ná cur go forleathan crann agus plandáil tor agus cuireann siad cosán lán-inrochtana ar fáil a nascann an tIonad Léirithe ar Bhóthar na Nunnery le Sráid na hÉireann agus lár an bhaile. Tá an pháirc deartha ag tabhairt aird ar an éiceolaíocht agus an timpeallacht áitiúil chomh maith le húsáidí féideartha chun críocha oideachais ag leanaí agus múinteoirí ag an scoil in aice láimhe.

Rinne Coistí na mBailte Slachtmhara ar fud Cheantar Inis Córthaidh, le tacaíocht ón gComhairle, tuilleadh dul chun cinn sa tóir ar

Onóracha Náisiúnta le Baile Inis Córthaidh ag fáil Bonn Cré-umha i nGradam na mBailte Slachtmhara 2019. Tá comhghairdeas ó chroí le Coistí na mBailte Slachtmhara ar fad, agus táthar ag súil go dtabharfar aitheantas breise dá n-iarrachtaí inmholta go luath.

Refurbishment of Enniscorthy Courthouse

I mí Mheán Fómhair 2019, athosclaíodh foirgneamh athchóirithe Teach Cúirte Stairiúil Inis Córthaidh chun cóiríocht oifige a chur ar fáil do suas le tríocha ceathair i lár baile Inis Córthaidh. Baineadh úsáid as an bhfoirgneamh cosanta seo a bhí folamh ar feadh 10 mbliana mar ospidéal sealadach do cheannaircigh Éireannacha Aontaithe créachtaithe i 1798 agus chaill seachtó sé cheannairceach créachtaithe a mbeatha nuair a chuir Óglaigh na Corónach an foirgneamh trí thine ar an 21 Meitheamh, 1798.

Soláthraíonn an foirgneamh athchóirithe do láthair fáiltithe poiblí, nua ceaintín, seomra cruinnithe, trí oifig aonair agus trí oifig plean oscailte, leithris lena n-áirítear leithreas inrochtana.

Áirítear leis an bhfoirgneamh athchóirithe oifigí plean oscailte chun freastal ar suas le fiche naoi stáisiún oibre sna trí shuíomh ar leith laistigh den fhoirgneamh, agus áirítear ar cheann acu mezzanine inmheánach a chur leis ag leibhéal an chéad urláir chun suas le hocht stáisiún oibre a sholáthar. Ceadaíonn an fhorbairt an chóiríocht a fhoroinnt do 2 thionónta ar leith. Ó Mheán Fómhair 2019 aistríodh Oifig Chearnóg an Mhargaidh de chuid Chomhairle Contae Loch Garman go dtí an foirgneamh athchóirithe a chuir cóiríocht oifige shealadach ar fáil do 22 duine.

Scéim Cosanta Tuilte Inis Córthaidh

Tá stair fhada tuilte ag baile Inis Córthaidh, atá suite ar bhruach na Sláine. Tharla tuilte ollmhóra i 1924, 1947, 1965, 2000, 2002, 2009, 2011, 2014 agus le déanaí i mí na Nollag 2015. Mar thoradh ar thuilte tá báite maoin agus bóithre sa bhaile agus is baol do shláinte & sábháilteacht an bhaile é. áitritheoirí, ag déanamh damáiste do mhaoin agus ag cur isteach ar thrácht agus ag cur isteach go diúltach ar ghníomhaíocht tráchtála sa bhaile agus sa cheantar máguaird. Chuir na tuilte isteach i mí na Nollag 2015 ar bhreis is 130 réadmhaoin.

Thug Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW) i gcomhar le Comhairle Contae Loch Garman faoi staidéar ar fhadhb na dtuilte, agus ina dhiaidh sin, taispeánadh réamhdhearadh do Scéim Cosanta Tuilte Inis Córthaidh le haghaidh comhairliúcháin phoiblí in 2009. Feabhsaíodh é seo a thuilleadh agus cuireadh ar aghaidh go poiblí é. taispeáint arís i 2012.

Cheap Comhairle Contae Loch Garman Comhairleoirí Dearaidh Mott MacDonald agus Roughan & O'Donovan chun tús a chur le hobair ar mhiondearadh na scéime i mí na Samhna 2015.

Cuireadh tús le hOibreacha Imscrúdaithe Talún, Suirbhéanna Éiceolaíochta, Suirbhéanna Tráchtá agus Imscrúduithe Seandálaíochta in 2016 agus críochnaíodh iad in 2018.

Reáchtáladh ócáid taispeántais phoiblí & faisnéise ceithre seachtaine, chun an pobal a chur ar an eolas faoin dearadh forbartha, in Inis Córthaidh i mí an Mheithimh 2018. Breathnaíodh ar thuairimí a fuarthas le linn na hócáide agus leasaíodh doiciméid na scéime chun tuilleadh feabhsuithe ar an dearadh a chur san áireamh. Taispeánadh an scéim leasaithe le haghaidh comhairliúcháin phoiblí i Leabharlann Inis Córthaidh i mí Bealtaine agus mí an Mheithimh 2019. D'fhreastail breis agus 400 duine ar an taispeántas poiblí. Tar éis freagairtí a fuarthas le linn an taispeántais phoiblí a bhreithniú, cuireadh an scéim faoi bhráid Oifig na nOibreacha Poiblí le haghaidh Toiliú an Aire i mí na Nollag 2019. Chuir Oifig na nOibreacha Poiblí an scéim ar aghaidh chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (DPER) le faomhadh i mí an Mhárta 2020.

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Comhcheanglaíonn an Scéim Cosanta Tuilte roinnt beart chun tuilte a chosc ar an mbaile. Ina measc seo tá leathnú chainéil abhann, doimhniú abhann, athlonnú droichid, agus tógáil ballaí tuilte fairsinge painéil ghloine tríd an mbaile.

Clúdóidh na hoibreacha tógála atá beartaithe stráice 3.5km d'Abhainn na Sláine, ag síneadh ó 1.5km suas an abhainn ó Dhroichead Inis Córthaidh go 2km le sruth. Áirítear ar phríomhghnéithe an tionscadail:

- Ballaí cosanta tuilte a thógáil ar an dá bhruach, suas an abhainn ó Dhroichead Inis Córthaidh, tríd an mbaile,
- ag críochnú díreach ó dheas ó Óstán Riverside Park.
- Cainéal abhann a leathnú agus a dhoimhniú.
- Doimhniú ar ghrinneall na habhann faoin Droichead Iarnróid agus Seandroichead Inis Córthaidh.
- Droichead Seamus Rafter atá ann cheana a bhaint.
- Tógáil droichead bóthair nua thar Abhainn na Sláine agus an Líne Iarnróid, suite thart ar. 100m ó dheas ó Óstán Riverside Park.
- Droichead nua do choisithe a thógáil i lár an bhaile.
- Plean nua bainistithe tráchta a fhorbairt don bhaile.

Meastar go gcosnóidh an scéim €50M le cur i gcrích.

Caitheamh Aimsire agus Taitneamhacht

Tá ról grúpaí pobail i soláthar áiseanna caitheamh aimsire agus taitneamhachta i gCeantar Inis Córthaidh aitheanta le fada ag Comhairle Contae Loch Garman. In 2019 thug Ceantar Bardasach Inis Córthaidh tacaíocht bhreise do na heagraíochtaí fiúntacha seo trí chistiú de bhreis ar €40,000 a bhronnadh ar thart ar 111 grúpa áitiúil faoin Scéim Deontais Taitneamhachta agus Ealaíon 2019.

Chomh maith leis sin, riar Ceantar Bardasach Inis Córthaidh maoiniú do Chumann Chónaitheoirí chun cabhrú le plandú agus feabhsúcháin ghinearálta ar eastáit de bhreis ar €10,300.00 do 18 gCumann Cónaitheoirí ar fud an cheantair.

Ionad Léiriúcháin

Áis Ealaíon Pobail in Inis Córthaidh is ea Ionad Léiriúcháin Inis Córthaidh. Oibríonn Ceantar Bardasach Inis Córthaidh i gcomhpháirtíocht le hIonad Ealaíon Loch Garman chun an t-ionad ealaíon pobail sa Chontae a bhainistiú agus a chur chun cinn. Reáchtáladh taispeántais éagsúla in 2019 ag tacú le healaíontóirí áitiúla agus idirnáisiúnta. Bíonn an t-ionad ina óstach ar roinnt saothar cruthaitheach agus bíonn deis ann páirt a ghlacadh gach bliain le linn an Taispeántas Bliantúil Glaonna Oscailte.

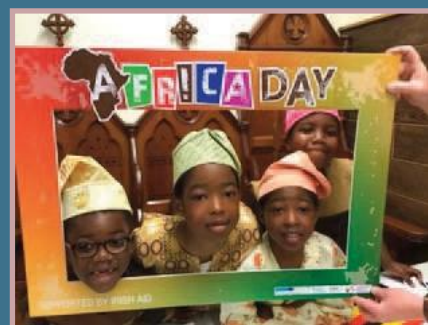
I rith 2019 d'óstaigh Ionad Ealaíon na Toirbhirte roinnt imeachtaí ar nós An Chéad Choicís – Meabhairshláinte na hEorpa

Féile Ealaíon, Mick Comerford Beo le Cairde, Crowman le Jon Kenny, Seó dheireadh na bliana Colla Voce, The Twits le Roald Dahl léirithe ag Red Moon Creative Arts Theatre, Paddy Casey, Elmore, Oíche Chultúir leis an Orchard Recording Studio, Santa's Sooty Christmas Panto chomh maith le go leor léirithe eile ó ealaíontóirí clúiteacha.

Lá na hAfraice

Reáchtáladh Lá Tionscnaimh na hAfraice le Forbairt Áitiúil Loch Garman i mí na Bealtaine ag Ionad na Toirbhirte. Rinne an ócáid ceiliúradh ar chultúr, ar cheol agus ar bhia na dtíortha éagsúla san Afraic agus chuir sé feasacht agus ceiliúradh ar chultúr na hAfraice chun cinn. Thacaigh an Roinn Dí agus Cirt agus Comhionannais le maoiniú na hócáide.

Caisleán Inis Córthaidh agus Ionad 1798

Ba é líon na gcuairteoirí idir dhá áis an Chaisleáin agus ionad 1798 ná 28,462. Reáchtáladh roinnt imeachtaí agus fáiltithe sibhialta ag an gCaisleán in 2019.

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh 2020

Réamhrá

I rith 2020, lean Ceantar Bardasach Inis Córthaidh de bheith ag forbairt cur chuige comhoibríoch le grúpaí agus pobail áitiúla, leis an earnáil miondíola agus gnó agus le heagraíochtaí ábhartha, ach bhí tionchar mór ag tosú Phaindéime Covid 19 ar na deiseanna eacnamaíocha, sóisialta agus cultúrtha sa cheantar.

Covid 19

Chuir Ceantar Bardasach Inis Córthaidh na bearta sláinte agus sábháilteachta riachtanacha ar fad i bhfeidhm mar chuid den fhreagairt náisiúnta ar ráig víreas Covid 19. Gach cinneadh a ghlactar ar mhaithe le leas na foirne agus an phobail. Glacadh na bearta seo a leanas:

- Paráid Lá Fhéile Pádraig a chur ar ceal.
- Dúnadh Ionad 1798.
- Dúnadh Chaisleán Inis Córthaidh.
- Dúnadh an Ionaid Léiriúcháin.
- Mol Spóirt Inis Córthaidh a dhúnadh.
- Dúnadh gach clós súgartha sa Cheantar Bardasach.

Rinne an Fhoireann Bhainistíochta sa Cheantar Bardasach monatóireacht ar an scéal atá ag athrú agus ghlac siad gach beart riachtanach ar mhaithe le sláinte agus sábháilteacht na foirne agus an phobail araon.

Tacaíocht Pobail Cheantar Inis Córthaidh (EDCS)

Bhí Ceantar Bardasach Inis Córthaidh i gceannas ar Thionscnamh Tacaíochta Pobail Inis Córthaidh, i gcomhpháirtíocht le Comhlachas Tráchtála Inis Córthaidh, Ceardlann Pobail Chontae Loch Garman, Club CLG Bhun Clóidí, Club CLG Fhearna, Club CLG Bhéal Átha hÓ, Gardaí Bhun Clóidí, Oibrithe Deonacha Monageer agus Oibrithe Deonacha Inis Córthaidh.

Ba fhreagra é bunú an EDCS ar riachtanas a tháinig chun cinn laistigh de Cheantar Bardasach Inis Córthaidh le linn na paindéime. Cuireadh cúnamh ar fáil do dhaoine scothaosta leochaileacha i gCeantar Inis Córthaidh, a bhfuil a bhformhór ina gcónaí leo féin agus iad os cionn 70 bliain d'aois (90%). Cuireadh fáilte mhór roimh an tacaíocht phobail seo sna pobail faoi seach, a tháinig le chéile timpeall ar a saoránaigh scothaosta ag am an-deacair. Agus an tacaíocht á seachadadh bhí meas ar dhínit gach faighteora i gcónaí. Bhí an tacaíocht a fuarthas ón bpobal gnó agus ó na comhpháirtithe go léir thar barr.

I gcomhar le Comhairle Contae Loch Garman d'fheidhmigh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh an Clár Glaonna Pobail a chuimsigh cúnamh le hiompar go dtí agus ó Ionaid Vacsaínithe, cúnamh le soláthar soláthairtí leighis chomh maith le seirbhísí luachmhara eile.

Mol Spóirt

D'fháiltigh Comhairle Contae Loch Garman roimh fhógairt na Roinne Turasóireachta, Iompar agus Spóirt faoi dheontas de €300,000 do Mhol Spóirt Inis Córthaidh. Tabharfaidh an maoiniú seo deis do Chéim 2 d'áis spóirt Inis Córthaidh dul ar aghaidh.

Féilte agus Imeachtaí

Faoi Chlár na Féile 2020 chuir an Ceantar Eispéireas Daidí na Nollag ar fáil i gCearnóg an Mhargaidh rud a thug ardú meanman dár bpobal le linn am deacair gan fasach.

Cúnamh Deontais

Seachadadh na Scéime Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte Leanadh den chlár infheistíochta in 2020 agus fuair Grúpa Forbartha Pobail Clohamon maoiniú de €100,00 chun Ionad Pobail agus Clós Súgartha ilchuspóireach a éascú.

Iompar agus Sábháilteacht ar Bhóithre

Ba í seo an chéad bhliain de Theorainneacha Ceantair Bóithre nua as a dtáinig atheagrú foirne agus trealaimh. Cheadaigh maoiniú de €1,656,158 ón Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil faoin Deontas Feabhsúcháin Athchóirithe mar aon le maoiniú de €451,573 faoin Deontas Athchóirithe Cothabháil tuilleadh feabhsuithe ar an ngréasán bóithre ar fud an bhaile agus an cheantair. Feabhsaíodh go leor cosán sa cheantar freisin maidir le riocht agus rochtain.

Leanadh leis an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil in 2020 agus fuarthas maoiniú de €65,976 ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail. Cheadaigh sé seo oibreacha a chríochnú ar thrí lána. Leanadh leis an Scéim Rannpháirtíochta Pobail freisin, agus cheadaigh sé seo do chríochnú na n-oibreacha draenála agus athdhromchlaithe ar an mbóthar poiblí ag Baile an Daingin agus Cill Tíle.

Cosaint an Chomhshaoil

Tá cur i láthair an Cheantair thar a bheith tábhachtach do Cheantar Bardasach Inis Córthaidh mar atá léirithe ag Clár Feabhsúcháin Páirceanna bliantúil na Comhairle a leanadh ar aghaidh in 2020. Chomh maith le cothabháil a dhéanamh ar 60 acra de limistéir ghlasa ar fud bhaile Inis Córthaidh chuir an Chomhairle timpealláin ar an gceantar chomh maith. bealaí isteach go dtí an baile agus coimeádadh taispeántais iontacha bláthanna ar thaobh na sráide in go leor áiteanna. Leanadh ar aghaidh le plandáil bláthanna fiáine agus rialú speiceas ionrach in áiteanna éagsúla laistigh den bhaile le linn 2020.

Glanadh Sráide na Comhairle agus Cur i Láthair an Bhaile Lean na foirne ar aghaidh ag cur an bhaile i láthair i bhfianaise iontach agus bhain siopadóirí, cuairteoirí agus cónaitheoirí araon taitneamh as torthaí a gcuid saothair i rith na bliana.

Is cosán 3km ar fad é an Siúlóid Tuaithe a osclaíodh in 2011 in aice le hAbhainn na Sláine ó dheas d'Inis Córthaidh. Ag deireadh 2016 cuireadh dromchla nua ar an gcuid uachtarach den tSiúlóid Tuaithe agus leathnaíodh é nuair ba ghá.

Lean Coistí na mBailte Slachtmhara ar fud Cheantair Inis Córthaidh, le tacaíocht ón gComhairle, ag caomhnú a stádas Bonn Cré-umha do 2020.

Athchóiriú ar Theach an Mhargaidh, Inis Córthaidh, Co. Loch Garman.

Cur síos ar an Tionscadal:

In 2020 rinneadh athchóiriú ar Theach an Mhargaidh chun oifig nua-aimseartha Cathartha a chruthú agus ag an am céanna athchóiríodh cuid de bhunghnéithe ailtireachta Theach an Mhargaidh.

Rinne na hoibreacha athchóirithe soláthar d'fheabhsú ar aghaidhchló an fhoirgnimh le hathchóiriú an bhunfhoirgnimh cúig bhá trí stór.

Soláthraíonn na pleananna do limistéar poiblí feabhsaithe le seomraí cruinnithe chomh maith le spásanna oibre feabhsaithe oifige ar an gcéad urlár agus ar an dara hurlár. Áiríonn an t-athchóiriú feabhsuithe Sláinte agus Sábháilteachta agus feabhsuithe ar Shábháilteacht ó Dhóiteán.

Foirgneamh cosanta de thábhacht réigiúnach atá in oifig Chearnóg an Mhargaidh faoin bhFardal Náisiúnta d'Oidhreacht Ailtireachta agus a bhí imithe i léig. Tá an foirgneamh os cionn 200 bliain. Dhear na hoibreacha Athchóirithe (ag Aughey O'Flaherty Architects) chun na hoifigí a athnuachan chun soláthar foirgnimh nua-aimseartha a éascú le caighdeán chuí um Shábháilteacht ó Dhóiteán, caighdeán Sláinte agus Sábháilteachta agus áiseanna feabhsaithe fáiltithe poiblí i láthair straitéiseach sa bhaile.

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Cur síos ar an Tionscadal:

- Éascaíonn críochnú an tionscadail seo athbheochan an cheantair seo d'Inis Córthaidh atá mar lárionad tráchtála an bhaile.
- Tá Oifigí Ceantar Bardasach Inis Córthaidh i gCearnóg an Mhargaidh in úsáid ag Comhairle Contae Loch Garman ó 1973 i leith.
- Áirítear le húsáidí roimhe seo úsáid mar scoil pharóiste i 1813, Séipéal Modhach i 1837 agus Institiúid Theicniúil ón athchóiriú fairsing tar éis 1908 go dtí 1973 nuair a chuir Comhairle Baile Inis Córthaidh é in oiriúint d'oifigí.
- Rinneadh athruithe móra i 1910 nuair a cuireadh síneadh ar an dara hurlár ar fáil faoi mhaoirseacht an Innealtóra Sibhialta Baile agus Suirbhéir an Bhaile, William Casey.

Scéim Cosanta Tuilte Inis Córthaidh

De bhun na scéime a bheith curtha faoi bhráid Oifig na nOibreacha Poiblí le haghaidh toiliú an Aire i mí na Nollag 2019, chuir OOP í ar aghaidh chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA) le faomhadh i mí an Mhárta 2020.

I rith Iúil agus Lúnasa 2020, reáchtáil an DPER comhairliúchán poiblí reachtúil agus i mí Mheán Fómhair 2020 d'fhostaigh sé comhairleoirí chun athbhreithniú a dhéanamh ar an scéim chun comhlíonadh na dtreoracha agus na rialachán comhshaoil ábhartha a chinntiú. I mí na Samhna 2020, d'iarr an DPER go gcuirfí faisnéis bhreise comhshaoil ar fáil don Roinn i mí Aibreáin 2021 maidir leis an scéim. Tá an scéim á athbhreithniú faoi láthair agus táthar ag súil le faomhadh na scéime ag an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe in 2021. Tógfaidh sé níos mó ná 3 bliana chun an obair thógála a chríochnú.

Comhcheanglaíonn an Scéim Cosanta Tuilte roinnt beart chun tuilte a chosc ar an mbaile. Ina measc seo tá leathnú chainéil abhann, doimhniú abhann, athlonnú droichid, agus tógáil ballaí tuilte fairsinge painéil ghloine tríd an mbaile.

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Caitheamh Aimsire agus Taitneamhacht

Tá ról grúpaí pobail i soláthar áiseanna caitheamh aimsire agus taitneamhachta i gCeantar Inis Córthaidh aitheanta le fada ag Comhairle Contae Loch Garman. In 2020 thug Ceantar Bardasach Inis Córthaidh tacaíocht bhreise do na heagraíochtaí fiúntacha seo trí mhaoiniú de bhreis ar €36,000 a bhronnadh ar 88 grúpa áitiúil faoin Scéim Deontais Taitneamhachta agus Ealaíon 2020.

Chomh maith leis sin, riar Ceantar Bardasach Inis Córthaidh maoiniú do Chumann Chónaitheoirí chun cabhrú le plandú agus feabhsuithe ginearálta eastáit de bhreis ar €7,500.00 do 13 Cumann Chónaitheoirí ar fud an cheantair.

Ionad Léiriúcháin

Áis Ealaíon Pobail in Inis Córthaidh is ea Ionad Léiriúcháin Inis Córthaidh. Oibríonn Ceantar Bardasach Inis Córthaidh i gcompháirtíocht le hIonad Ealaíon Loch Garman chun an t-ionad ealaíon pobail sa Chontae a bhainistiú agus a chur chun cinn. Le linn 2020, dúnadh an t-ionad Léiriúcháin ar feadh tréimhse ama mar gheall ar an Phaindéim, áfach, óstaíodh roinnt imeachtaí go luath sa bhliain agus óstaíodh roinnt imeachtaí níos déanaí trí zúmáil.

I measc na n-imeachtaí bhí The Glass Asylum, Ceardlann Ealaíne Meán Téarma, Ranganna Ealaíne Tar éis Scoile, Grúpa Líníochta Fíorúil, an 5ú Taispeántas Bliantúil Glaonna Oscailte Ar Líne, Lá Náisiúnta Líníochta leis an Ealaíontóir David Begley, Oíche Chultúir an-Sceitse, Ceardlann Líníochta Mandala, Turais Fhíorúla ar an Ionad chomh maith le go leor imeachtaí eile ar líne.

Caisleán Inis Córthaidh agus Ionad 1798

Ba é líon na gcúairteoirí idir dhá áis an Chaisleáin agus ionad 1798 ná 3,699. Léiríonn an titim ar an líon dúnadh le linn na paindéime.

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise Guaire 2019

Lean an fhoireann agus baill tofa Cheantar Bardasach GoreyKilmuckridge ag obair le chéile go rathúil i rith 2019. Bhí siad tiomanta do sheirbhísí ardchaighdeáin a sholáthar, caidrimh tháirgiúla oibre a chothú le geallsealbhóirí áitiúla agus ceisteanna tábhachtacha don cheantar a chur chun cinn. Tá an tiomantas seo mar bhonn agus mar thaca ag comhfhís chun Ceantar Ghuaire Chill Mhucrait a fhorbairt mar shuíomh roghnaithe chun cónaí ann, chun oibriú ann agus chun cuairt a thabhairt air.

AN TIMPEALLAcht THÓGTHA 2019

Tionscadail Bonneagair

Rinneadh rolladh amach leanúnach ar oibreacha, idir bheag agus mhór, le linn 2019.

Athfhorbairt Pháirc Bhaile Ghuaire

Seoladh Tionscadal Athfhorbartha Pháirc Bhaile Ghuaire go hoifigiúil roimh chruinniú GMD Aibreán 2019 nuair a fógraíodh Niall Barry & Associates mar chonraitheoir sinsearach.

FEABHSÚ POBAIL

Scéimeanna Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (T&V).

Bronnadh €1.3m san iomlán faoi scéim 2018 agus €360,890 do na tionscadail seo a leanas i gceantar Ghuaire.

T&V 2018 – Ascamore

Is éard a bhí i gceist leis an tionscadal seo Halla an Easpaig a athchóiriú agus comharthaíocht a chur suas ar an gCosán Oidhreachta. Tionscadal críochnaithe.

T&V 2018 – Fearna

Is éard a bhí i gceist leis an tionscadal seo ná spás léirmhínte agus seomra cleachtaidh ceoil a fhorbairt ag Ionad Pobail Fhearna lena n-áirítear clós súgartha meánaoiseach a sholáthar. Tionscadal le bheith críochnaithe lúil 2020.

T&V 2018 – Baile na Cúirte

Bhí na hoibreacha feabhsaithe seo ar an long adhmaid ar an gcé agus sna ceantair máguaird le bheith críochnaithe i mí na Samhna 2020.

T&V 2019 – Chill Mhucrait

Bronnadh maoiniú de €200,000 ar thionscadal amháin i gCeantar Ghuaire Chill Mhucrait faoin Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte 2019 chun cosán siúlóide a shuiteáil ag Cill Muc Droichid. Bhí sé le bheith críochnaithe i samhradh 2020.

Clár Feabhsaithe Pobail Loch Garman 2018

I gCeantar Ghuaire leithdháileadh €17,325 ar chúig ghrúpa pobail chun moil / ionaid phobail a fheabhsú le €52,334 ag dul do 10 ngrúpa pobail chun tacú le forbairt sráidbhailte cliste trí úsáid níos fearr a bhaint as ionad / áiseanna pobail áitiúla.

Bardasach Chill Mhucraise Guaire

Ag obair le chéile

Oíche Bronnta na nGrúpaí Pobail

Bronnadh Deontais Taitneamhachta agus Ealaíon agus Cumann Cónaitheoirí 2019 sna hOifigí Cathartha agus sa Leabharlann ar 16 Aibreán áit ar tacaíodh le breis agus 100 grúpa.

Dámhachtainí Cathartha

Reáchtáladh searmanas bronnta cathartha i dTeach agus Gairdíní Wells ar 8 Bealtaine chun aitheantas a thabhairt do bhuaiteoirí na ngradam náisiúnta ó Cheantar Ghuaire.

Dámhachtainí Glan 2K Loch Garman Thuaidh (NW2K).

Spreag tionscnamh Cheantar Ghuaire seo, ina chúigiú bliain, 31 grúpa chun 120 bóthar a chlárú. Cuireadh torthaí agus plaiceanna don NW2K Clean i láthair sna hOifigí Cathartha agus sa Leabharlann ar 16 Bealtaine. Dámhachtainí Bliantúla Comhshaoil Chomhairle Contae Loch Garman I measc na mbuaiteoirí NW2K bhí Bailte Slachtmhara Fearna, Bailte Slachtmhara Hollyfort agus Grúpa Bailte Slachtmhara agus Oidhreacht na Gap.

Pailliún na Circe

Seoladh Pailliún Circe nua-thógtha de chuid Chearnóg Chathartha Ghuaire, a coimisiúnaíodh mar chuid de Thionscadal Treeline Lár na Cathrach Thoir Thuaidh (arna mhaoiniú ag an gComhairle Ealaíon), faoi stiúir an choimeádaí Oonagh Young, agus atá anois ar iasacht go fadtéarmach do bhaile Ghuaire, mar chuid de Mhargadh Ghuaire 2019. Féile Tí. Bhí sé comhdhéanta de shraith léirithe ceoil beo ó bhannaí óga Gorey agus bhí caint roimhe idir Ailtire an Pavilion Donal Colfer, Oonagh Young agus Ailtire Chomhairle Contae Loch Garman Laura O’Gorman, i Scoil Ealaíne Ghuaire. Tá an áis, atá oscailte do ghrúpaí pobail agus ealaíon saor in aisce, á bainistiú ag Ceantar Bardasach Ghuaire agus Chill Mhucrait le tacaíocht ón Oifig Ealaíon.

Balla Ealaíne na Cearnóige Cathartha

Chuir an t-ealaíontóir áitiúil James Kirwan múrmhaisiú nua leis an mballa ealaíne ag Cearnóg Chathartha Ghuaire tar éis do chónaitheoirí an Ascaill dul i dteagmháil le Bailte Slachtmhara Gorey chun saothar ealaíne nua a mhaoiniú don cheantar. Léiríonn dearadh Kirwan teoiric amháin a chiallaíonn Guaire (Guaire) ‘áit a mbíonn gabhair ag innilt’ nó Baile na nGabhar. I mí na Samhna chuir an t-ealaíontóir Kate Kos múrmhaisiú eile leis.

In 2019 cheiliúir Gorey 400 bliain de stádas baile foirmiúil. Deis a bhí anseo don phobal ar fad an ócáid a cheiliúradh agus a chomóradh. Ar na príomhthionscadail bhí foilsíú Leabhar Gorey 400 agus an tionscadal plandála comórtha faoi stiúir Bailte Slachtmhara Gorey ar 31 Eanáir.

Seoladh Thionscadal Crann Gorey 400

Dháil Bailte Slachtmhara Ghuaire agus Comhairle Contae Loch Garman 400 crann ar theaghlaigh ar fud Loch Garman Thuaidh ar 10 Samhain ag Cearnóg Chathartha Ghuaire. Le Tionscadal Gorey 400, le tacaíocht ó Rannóg Comhshaoil Chomhairle Contae Loch Garman, chláraigh 400 sealbhóir tí chun glacadh le crann dúchasach Éireannach agus é a phlandáil ina dtithe. Ina theannta sin, bronnadh crann darach ar gach scoil i mBaile Ghuaire ní hamháin chun a 400 bliain a chomóradh, ach chun aird a tharraingt ar an ról tábhachtach is féidir le daoine óga a imirt i gcur chun cinn saincheistanna comhshaoil.

Bailte Slachtmhara Ghuaire

Tugadh cuireadh do Bhailte Slachtmhara Ghuaire chuig Searmanas Gradaim Náisiúnta na mBailte Slachtmhara i mBaile Átha Cliath ar 30 Meán Fómhair, den chéad uair le breis agus deich mbliana. Bronnadh bonn cré-umha air agus méadú 10 bpointe ar a iontráil in 2018.

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise Guaire

Seoladh Stáisiún Líonadh Buidéal Uisce – Guaire

I dtionscnamh mór chun daoine a spreagadh le breisiú a dhéanamh ar bhuidéil in-athlonta seachas buidéil aonúsáide a cheannach, chuir Bailte Slachtmhara Ghuaire agus Comhairle Contae Loch Garman trí stáisiún líonta buidéal uisce isteach i gCearnóg Chathartha Ghuaire, ar an Paul Funge Boulevard, agus ar an bPríomhshráid ag Banc Uladh.

Páirceáil Aoisbhách

Suiteáladh bána marcáilte agus comharthaíocht i mBaile Ghuaire ag trí shuíomh: an oifig phoist, ar an bPríomhshráid, agus Comhar Creidmheasa Altura.

GNÓ AGUS FIONTAR

Grá Guaire

Tháinig líon suntasach comhpháirtithe nua isteach sa tionscnamh Love Gorey in 2019 agus lean an láithreacht ar líne ar Facebook, Twitter agus Instagram ag fás.

Dámhachtainí Fiontraíochta Náisiúnta Bhanc na hÉireann

Ar an 5 Nollaig, bronnadh Buaiteoir Catagóire Gradam Fiontraíochta Náisiúnta Bhanc na hÉireann 2019 ar Bhaile Ghuaire ag dinnéar mór in Eastát Lyrath, Co. Chill Chainnigh.

Daoine Móra ar Cuairt / Fáiltithe Cathartha

8 Aibreán	Toscaireacht ar cuairt ó Chúige Yingtan, an tSín
23 Deireadh Fómhar	Cuairt Ambasadóir Mharacó ar Éirinn, an tUasal Lahcen Mahraoui
7 Samhain	Cuairt Ambasadóir na Polainne ar Éirinn, an tUasal Anna Sochanska, agus seoladh Taispeántas Grianghraf Eamonn Carter, Lest We Forget Krakow 1939-45
7 Meitheamh	Cuairt an Uasail Tadeusz Puzkarczuk, Méara Cheantar Phoc, agus An Comhairleoir Przemyslaw Grandicki, Cathaoirleach Choiste Oideachais, Cultúir, Spóirt agus Turasóireachta Cheantar Phoc

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise Guaire

Ár gCultúr á Cheiliúradh

Féilte, fáiltithe cathartha agus imeachtaí arna óstáil nó arna dtacú ag Ceantar Bardasach Ghuaire

Mí	Imea
31 Eanair	Seoladh Clár Guaire 400
21 Feabhra:	Rith Oíche Guaire 2019
17 Márta:	Paráid Lá Fhéile Pádraig
8 Aibreán:	Toscaireacht ar cuairt ó Chúige Yingtán, an tSín
16 Aibreán:	Bronnadh Deontais Taitneamhachta agus Ealaíon agus Cumann Cónaitheoirí ar ghrúpaí ag Oifigí Cathartha agus Leabharlann Ghuaire
8 Bealtaine	Searmanas na nGradam Cathartha ag Teach agus Gairdíní Wells
9-12 Bealtaine:	Féile na gCór 2019
7-16 Meitheamh:	Seoladh Féile PolskaÉire le hoscailt dhá Thaispeántas ag Oifigí Cathartha agus Leabharlann Ghuaire: Ealaíontóirí Polannacha in Éirinn – Ó Tírdhreach go Coimriú; agus Mo Theach Do Theach, Joe Dixon Grianghrafadóireacht
15 Meitheamh	Seó Talmhaíochta Ghuaire, 2019
15 Meitheamh	Cruinniú na nÓg – Lá Náisiúnta na Cruthaitheachta do pháistí agus do dhaoine óga
16 Iúil	Seoladh Féile Ealaíon Gap ag Oifigí Cathartha agus Leabharlann Ghuaire
1 Lúnasa	Oscailt oifigiúil Fhéile Theach an Mhargaidh Ghuaire, seoladh Taispeántas Ealaíne Leanaí Texaco agus Taispeántas Bliantúil Chlub Grianghraf Ghuaire ag Oifigí Cathartha agus Leabharlann Ghuaire.
1 Lúnasa	Taispeántas grianghrafadóireachta Periphery Space de chuid Scoil Ealaíne Gorey, Lonely Cloud le George Muncey, agus taispeántas grúpa, Ideologies
1 Lúnasa	Seoladh Pailliún na Circe, Cearnóg Chathartha Ghuaire
1 Lúnasa	Féile Theach an Mhargaidh Ghuaire 2019 agus Imeachtaí Imeachalla
9-11 Lúnasa	Féile Ealaíon Gap 2019

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise Guaire

Mí	Imeacht
14-15 Meán Fómhar	Amhránaíocht ar an Sean Nós i nGuaire ar bord an Charbhán Ghuaire
20 Meán Fómhar	Oíche Chultúir 2019
20-22 Meán Fómhar	Féile Conairí Siúlóide Loch Garman 2019
24 Meán Fómhar	Moladh Gradam Bailte Fiontair Náisiúnta Bhanc na hÉireann
24 Meán Fómhar	Seoladh tionscadal Interreg, Na Naomh - Naisc Ársa a Athfhionnachtain, i Sir Benfro, sa Bhreatain Bheag
26 Meán Fómhar	Déan Lá Bealach, 2019
12-13 Deireadh Fómhar	Comhdháil Ferns 2019 – Fiosrúchán MacMurrough
23 Deireadh Fómhar	Cuairt Ambasadóir Mharacó ar Éirinn, an tUasal Laheen Mahraoui
26 Deireadh Fómhar	Comórtas Gúna Bhréige Oíche Shamhna an-Gorey do Ghnólachtaí Ghuaire agus ina dhiaidh sin Rang Rince Monster Mash agus Seó Spéaclaí Dóiteáin ag Cearnóg Chathartha Ghuaire
7 Samhain	Cuairt Ambasadóir na Polainne ar Éirinn, an tUasal Anna Sochanska agus seoladh Taispeántas Grianghraf Eamonn Carter, Lest We Forget Krakow 1939-45
15-17 Samhain	Féile Staire agus Oidhreachta Loch Garman Thuaidh 2019
23 Samhain	The Big Switch On - Lastar soilse Nollag Gorey ar 2019
7 Nollaig	Seoladh Chlár Raidió na Nollag, Nollaig i nGuaire, i dTeach an Mhargaidh Ghuaire
11 Nollaig	Ócáid Fáilte agus Dámhachtainí Pobail Nua ag Oifigí Cathartha agus Leabharlann Ghuaire

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise Guaire 2020

AN TIMPEALLACHT THÓGTHA

Cothabháil Bóthair

Coinníodh suas le 1,133km de bhóthar sa cheantar (cóimheas 33km in aghaidh an oibrí a éilíonn coibhéis 34 oibrí); neartaíodh 28m de bhóthar; 38m de dhromchlaí bóithre cóirithe.

Eastát Tithíochta

Tógadh eastát tithíochta amháin i gcúram.

Seirbhísí Uisce

Bhí Uisce Poiblí Cheantar Ghuaire i gceist leis an tseirbhís seo, ag freastal ar Guaire Uirbeach, Guaire Tuaithe, Cill Mhucraise, Cúil Ghréine, Buail Albhóig, Fearna agus Camaillín.

Cuireadh cóireáil ar 8.9 meigiliter uisce in aghaidh an lae; bhí 36 faoin gcéad den uisce gan chuntas; ídíodh suas le 5.7 meigiliter in aghaidh an lae.

Tionscadail Bonneagair arna Seachadadh i 2020

Leanadh ar aghaidh le tabhairt isteach oibreacha ar scála mór agus ar scála beag.

Athfhorbairt Pháirc Cheantair Ghuaire

Leanadh le hoibreacha athfhorbartha, atá le críochnú i samhradh 2021, i bPáirc Cheantar Ghuaire in 2020 nuair a cheadaigh treoirlínte sláinte poiblí.

Athghiniúint Shráid Esmonde – Cuid VIII

Ceadáodh planáil Cuid VIII i mí na Nollag 2020 le haghaidh athnuachan Shráid Esmonde. Bhíothas ag súil le cinneadh ón Roinn ar iarratas maoinithe faoin gCiste Forbartha Athghiniúna Tuaithe faoi dheireadh na chéad ráithe in 2021 ar a luaithe.

FEABHSÚ POBAIL

Scéimeanna Athnuachana Bailte agus

Sráidbhailte(TVR)

Baile na Cúirte TVR (2018)

Tar éis moille nach beag, rinneadh tairiscint ar uasghrádú an bháid agus limistéar suíocháin na céibhe i mí na Nollag 2020. Bhí obair le tosú in 2021 nuair a cheadóidh treoirlínte sláinte poiblí é.

Cill Mhucraise Caisleán Mhóir TVR (2019)

Bronnadh maoiniú de €200,000 ar thionscadal amháin sa cheantar chun conair oidhreachta a shuiteáil ó Chill Mhucraise go Caisleán Mhuiris. Críochnaíodh é seo i Meán Fómhair 2020 agus tá comharthaí le cur suas faoi Mhárta 2021.

TVR Beartha Luathaithe mar Fhreagairt ar Covid19 (2020)

Cuireadh an scéim seo, a tugadh isteach mar fhreagra ar Covid 19, i bhfeidhm i dt trí bhabhta i mí Iúil agus Lúnasa 2020. Fuair Ceantar Chill Mhucra Guaire maoiniú i ngach ceann de na trí bhabhta mar seo a leanas:

Babhta 1: Scéim Aghaidh Gnó Bhaile Ghuaire – €25,000

Babhta 2: Scéim Aghaidh Gnó Shráidbhailte Cheantar Bardasach Ghuaire Chill Mhucra – €25,000

Babhta 3: Forbairt Chill Mhucraise mar Shráidbhaile Cóta Ceann Scríbe – €25,000

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise Guaire

Séipéal Abhainn Bhaile na Cúirte TVR (2020)

Fuarthas maoiniú €100,000 chun cosán siúil muirí 2km a chruthú le limistéir phicnice ó Shéipéal na hAbhann go Baile na Cúirte. Bhí na hoibreacha seo le tosú faoi dheireadh an dara ráithe in 2021.

BooLavogue TVR (2020)

D'éirigh le Grúpa Forbartha Bholavogue €97,934 a fháil chun an scoil náisiúnta fholamh a athchóiriú agus chun í a athrú ina mol digiteach agus ina lárionad pobail. Pleanáladh gairdín tírdhrechtaithe ar an láthair freisin.

AG OBAIR LE CHÉILE

Oíche Bronnta na nGrúpaí Pobail

Chuir srianta Covid19 stop le bronnadh bliantúil Deontais Taitneamhachta agus Ealaíon agus Cumann Cónaitheoirí in 2020. Idir eatarthu, scaoil na scéimeanna maoiniú de €80,000 do 155 grúpa.

Aithníodh Bailte Slachtmhara na hAbhann Duibhe mar bhuaiteoir foriomlán do 2020 ag Gradaim Chomhshaoil Chomhairle Contae Loch Garman.

Aithníodh Scoil Náisiúnta Kilanerin as a céad Brat Glas a fháil.

Dámhachtainí Glan 2K Loch Garman Thuaidh

I mbliana in ionad limistéar a roghnú le slacht a chur air i dTuaisceart Loch Garman, d'iarr Ceantar Bardasach GoreyKilmuckridge agus Love Gorey ar theaghlaigh aire a thabhairt do limistéar 2km laistigh de gha a dtithe ag teacht le srianta Covid19 i rith Aibreán 2020. Cuireadh iarratasóirí isteach i gcrannchur le haghaidh crannchuir. roghnú na nduaiseanna.

Dámhachtainí Mórtas Áite IPB

Aithníonn an comórtas uile-oileáin seo feabhsuithe atá déanta ag pobail áitiúla chun bród cathartha a fheabhsú ina gceantair. Tá sé dírithe ar dhaoine teacht le chéile chun an aidhm sin a bhaint amach. Bhuaigh Cill Mhucraise Gradam na nOileán agus na bPobal Cósta in 2020.

Staidéar Féidearthachta do Shaoráid Phobail Ilúsáideora Ghuaire

Rinne Ceantar Bardasach GoreyKilmuckridge a bhí ag gníomhú do CFPÁ Loch Garman tairiscint do staidéar féidearthachta do shaoráid pobail ilúsáideora i mBaile Ghuaire. Bhuaigh Method Consultants agus ODLA Architects an tairiscint.

Balla Ealaíne na Cearnóige Cathartha

I mí Lúnasa, chuir an t-ealaíontóir áitiúil Amanda Doran múrmhaisiú eile leis an mballa ealaíne ildaite ag Cearnóg Chathartha Ghuaire. Ba é Gorey Tidy Towns a choimisiúnaigh an píosa seo, a dhírigh ar mhuintir Ghuaire agus trí cinn dá aghaidheanna siopaí íocónacha. Is iad na príomhghnóthaí ná French's Pub, Myles Doyle agus Funges of Gorey.

Gairdín na gCéadfach

Beidh dromchlaí, réada agus plandaí i ghairdín céadfach, atá beartaithe do Pháirc Bhaile Ghuaire ar son Bhailte Slachtmhara Ghuaire, chun na céadfaí a spreagadh trí thadhall, radharc, boladh, blas agus éisteacht.

Breithiúnas an Bhrait Ghlais – Páirc Le Chéile, Eascrach

Bhain Páirc Le Chéile in Easca Mhór stádas an Bhrait Ghlais amach i mí Iúil 2020.

Ceantar Bardasach Chill Mhucraise Guaire

CCTV – Iarratas ar Údarú Córas TCI faoi Alt 38(3)(c) d’Acht an Gharda Síochána 2005 do Shéipéal Abhann Bhaile na Cúirte

D’fhorghas Coimisinéir an Gharda Síochána an scéim seo an 29 Deireadh Fómhair, 2020. Cuimsítear 21 uimh. Shuiteáil CCTV ceamaraí ag seacht n-ionad, bhí sé mar aidhm ag an gcóras feabhas a chur ar shlándáil do chónaitheoirí a bhfuil cónaí orthu i Séipéal Bhaile na Cúirte agus chun sábháilteacht ghinearálta a fheabhsú. Tá sé ag feidhmiú anois.

Scéim Deontas Soilse na Nollag

Toisc gur chuir srianta Covid19 cosc ar Ghuaire ó bheith ina óstach ar a imeacht bliantúil um lascadh ar shoilse na Nollag, fógraíodh Scéim Deontais Soilse Nollag chun cabhrú le pobail ar mian leo a sráidbhaile áitiúil a lasadh. Bhí 14 iarratas agus meándheontas de €500 ceadaithe.

Fodhlíthe Chomhairle Contae Loch Garman (Toirmeasc ar Champáil Thar Oíche ar Bhóithre agus in Áiteanna Poiblí i mBaile na Cúirte) 2020

Glacadh leis na fodhlíthe thuas ag cruinniú den chomhairle iomlán an 14 Nollaig, 2020. Tá siad anois ag an Aire lena mbreithniú.

GNÓ AGUS FIONTAR

Maith thú Gorey

Lean Love Gorey ag cur réigiún Ghuaire agus Loch Garman Thuaidh chun cinn i rith 2020 in ainneoin na paindéime. I bhfeachtais láidre ar na meáin shóisialta – Facebook, Instagram agus Twitter – díródh ar sheirbhísí agus ar thacaíocht bhreise a chur in iúl do dhaoine leochaileacha mar aon le cúnaimh a thabhairt do ghnóthais ar ghá dóibh athmhachnamh a dhéanamh ar an gcaoi ar chuir siad a gcuid seirbhísí ar fáil le linn an ghlásála. Bhain Love Gorey úsáid as teachtaireachtaí gearra dearfacha chun tacú leo agus chun mothú sábháilteachta agus fuinnimh a chruthú sa bhaile agus sa réigiún. Fuair físeán Nollag Gorey 300,000 amas agus chríochnaigh an bhliain ar nóta dearfach. Bhí sé beartaithe ag Love Gorey suíomh Gréasáin nua a sheoladh in 2021 chun go mbeidh sé níos éasca teacht ar liostaí imeachtaí agus nuachta mar aon le faisnéis faoi sheirbhísí agus áiseanna.

IMEACHTAÍ

Mar gheall ar shrianta Covid19 cuireadh féilte ar nós Paráid Lá Fhéile Pádraig, Féile PolskaÉire, Féile Theach an Mhargaidh Ghuaire, Oíche Shamhna agus Big Switch On na Nollag ar ceal.

Bogadh na himeachtaí seo a leanas ar líne i mbliana:

Oíche Chultúir

Sleepertown: Siúlóid éisteachta féintreoraithe trí Ghuaire – Cainéal Cartlainne Traidisiúnta Oifigiúla: Ár dTeanga sa Bhaile – ar líne

Club Cultúir Ceol mo Chroí – ar líne

Robin James Hurt: amhránaí / cumadóir – ar líne

Oíche Shamhna

Chiallaigh bearta sláinte poiblí gur cuireadh Oíche Shamhna 2020 ar ceal agus ina ionad sin rinneadh gach iarracht chun atmaisféar Oíche Shamhna a chruthú sa bhaile mór agus sna ceantair máguaird. Bhí beirt cailleach mhóra ar an bPríomhshráid buailte go háitiúil agus ar na meáin shóisialta. Bhain go leor gnólachtaí úsáid as a suíomhanna gréasáin chun a ngnóthaí féin agus Baile Ghuaire a chur chun cinn.

Nollaig

Ba cheart go mbeadh tairbhí sa todhchaí mar gheall ar an iarracht agus an caiteachas mór a rinneadh ar shoilsiú agus ar mhaisiú Bhaile Ghuaire do Nollaig 2020, mar aon le físeán a seoladh ag an am céanna le cur ar siúl na soilse.

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin 2019

Bliain shuntasach a bhí in 2019 do Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin, le hoibreacha ag leanúint ar aghaidh ar sheachbhóthar Ros Mhic Thriúin agus ar Dhroichead Rose Fitzgerald Kennedy chomh maith le faomhadh maoinithe do roinnt mórthionscadal.

Cuireadh tús le Lá Caille le searmanas 340 bliain d'aois ag Athghairm an Inbhear ag Ceann Húiche. I mí na Bealtaine 2019, toghadh seisear comhairleoirí chuig Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin agus toghadh an Comhairleoir John Fleming mar Chathaoirleach. Tugadh onóir do bheirt chomhairleoirí a bhí ag dul ar scor, Larry O' Brien agus Martin Murphy, as a seirbhís fhada don phobal.

AN TIMPEALLAcht THÓGTHA

Bypass and Rose Fitzgerald Kennedy Bridge

Le linn 2019, tháinig seachbhóthar agus droichead Ros Mhic Thriúin an N25 chun bheith ina thionscadal íocónach a tharraing aird sa bhaile agus thar lear. Bhí sé beartaithe an droichead is faide dá leithéid ar domhan (900m ar fad) a oscailt do mhí Eanáir 2020. Roghnaíodh prisma gloine agus cruach 15 troigh, deartha ag an ealaíontóir Caoimhe Kilfeather, mar an dealbh Céatadán don Ealaín chun an tionscadal a chomóradh.

Glasbhealach Thoir Theas

I mí an Mheithimh 2019, cuireadh deontas €8m ón Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt le €5m a bhí geallta cheana féin ag Comhairlí Loch Garman, Chill Chainnigh agus Phort Láirge le haghaidh 24km d'fhéarbhealach chun an Ché i Ros Mhic Thriúin a nascadh le Port an Chalaigh i bPort Láirge. Táthar ag súil go meallfaidh an féarbhealach, atá le bheith críochnaithe in 2021, cuairteoirí intíre agus eachtrannacha, rud a chuirfidh borradh faoi thurasóireacht i Ros Mhic Thriúin agus an ceantar máguaird.

Athbheochan na Tuaithe

I mí na Samhna 2019, fuair Ros Mhic Thriúin os cionn €9m tríd an gclár Athghiniúna Tuaithe, an tsuim is mó in aon bhaile in Éirinn.

Tionscadal Normannach Loch Garman

Soláthróidh an chéad mhaoiniú caipitil sa chontae do thionscadal Loch Garman Normanach ionad cuairteoirí ar Ché Ros Mhic Thriúin. Is éard a bheidh i gceist leis seo ná an seanbhanc agus foirgnimh Uí Mhurchú a athchóiriú agus inseoidh an áis scéal Normannach Loch Garman agus ina bhfuil an Ros Taipéis lonnaithe.

Conair Normannach

Cabhróidh an deontas freisin le forbairt a dhéanamh ar an gCnoc Ard, ag cruthú conair Normannach idir Eaglais Mhuire agus na céanna.

Longfort Dhún Bróithe agus Ionad Cuairteoirí an Ghorta

Cabhróidh maoiniú de €1.6m do Long agus Ionad Cuairteoirí an Ghorta Mhóir i nDún Bróithe le heispéireas nua agus tumtha do chuairoteoirí a fhorbairt.

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin

FEABHSÚ POBAIL

Timpealláin Mannion's agus Oakland

Osclaíodh na timpealláin ag Mannion's agus Oaklands i mBealtaine 2019.

Tionscnamh na mBailte Ceann Scríbe de chuid Fáilte Éireann

I mí na Nollag 2019, fuair Ros Mhic Thriúin deontas €500,000 trí thionscnamh na mBailte Ceann Scríbe. Cuidíonn sé seo le tarraingt turasóireachta an bhaile a fhorbairt.

Scéimeanna Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (TVR)

Conair Bhalla Bhaile Meánaoise Ros Mhic Thriúin

Fuarthas deontas TVR de €100,000 chun aird a tharraingt ar réimsí spéise stairiúla feadh chonair bhalla an bhaile atá á chruthú i Ros Mhic Thriúin, a bhí tráth ar an mbaile mórtha is mó in Éirinn agus ar an gcalafort is gnóthaí in Éirinn (1300-1400). Leagadh sraith de 50 plaic go déanach in 2019, mar aon le comharthaíocht fhaisnéiseach.

Rochtain Ar Líne ar Mhiontuairiscí Bhardas Bhaile Ros Mhic Thriúin 1658-1732

Cuireadh Miontuairiscí Chorpáraid Ros Mhic Thriúin 1658-1732 ar fáil ar líne agus seoladh iad go hoifigiúil ar an 9 Samhain, 2019.

Scéim Éadanas Siopa Ros Mhic Thriúin

In 2019 bhain 12 siopa leas as treordheontas aghaidh siopa de €10,000 san iomlán chun sráid-dreach Ros Mhic Thriúin a fheabhsú.

Gradaim an Bhrait Ghlais do Pháirceanna

Choinnigh Páirc an Phiarsaigh agus Páirc na Leabharlainne i Ros Mhic Thriúin a ndámhachtainí Brat Glas a aithnítear go hidirnáisiúnta in 2019 le haghaidh spásanna glasa dea-bhainistithe.

Bailte Slachtmhara

In 2019, Adamstown entered the competition for the first time and all towns in New Ross Municipal District which had previously entered the competition improved their scores on 2018. These were Clonroche, Courtnacuddy, Killane and New Ross.

ÁR gCULTÚR A CHEILIÚRADH

Margadh na Nollag i Lána Conduit

Fuair margadh Nollag i Lána Conduit aiseolas dearfach ó thrádálaithe agus ón bpobal.

Féile Normannach Bannow 1169

I mí na Bealtaine 2019 rinne féile deireadh seachtaine i gCarraig na Banú comóradh ar 850 bliain ó tháinig na Ridirí Normannach i dtír ar an mBanbh. Nochtadh plaic chomórtha agus bhí cainteanna stairiúla, athghníomhartha catha, gaisce agus sráidbhaile staire beo Normannach. Bhí an ócáid ar chlár Nationwide de chuid RTÉ.

Cuimhneachán WW2

Mhaoinigh Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin Cuimhneachán ar an Dara Cogadh Domhanda a nochtadh i Reilig Cheannaigh taobh amuigh de Bhaile Uí Chuilinn i gcuimhne ar thriúr eitleáin ón RAF ar bhuail a n-eitleán ansin i 1943, agus 32 eitleán a fuair bás os cionn Loch Garman.

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin

GEAMHRADH AGUS IMEACHTAÍ

I mí na Bealtaine 2019, bronnadh Dámhachtainí Cathartha an Cheantair ar dhaoine aonair agus ar ghrúpaí ag Óstán Brandon House. I measc na ndaoine ar tugadh onóir dóibh bhí Boley Tug of War Team, Dean Kennedy, Dick Lyng, Good Counsel TY Burren Chernobyl Project, Cumann Pantomaim Ros Mhic Thriúin, Amharclann Mhichíl, Tadhg Furlong, Val Flanagan, New Ross Workman's Club.

Fáiltiú Cathartha d'Ambasadóir na hIndia go hÉirinn

Ar an 23 Meitheamh, 2019, chuir an Cathaoirleach an Comhairleoir John Fleming fáilte roimh Ambasadóir na hIndia go hÉirinn, an tUasal Sandeep Kumar, chuig fáiltiú cathartha sa Tholsel i Ros Mhic Thriúin. Bhí an tUasal Kumar ar cuairt chuig Ros Mhic Thriúin mar gur roghnaíodh é mar ionad chun imeacht a óstáil a chomóradh Lá Idirnáisiúnta Yoga.

Féilte

Féile Lá Fhéile Pádraig, Féile Chórúil AIMS, Hike to the Hook, Féile Hooked on the Sea, Féile Pháirc Ros Mhic Thriúin, Scoil Samhraidh Kennedy, Oíche Chultúir, Féile Phianó Ros Mhic Thriúin, Féile Idirnáisiúnta Amharclannaíochta Eugene O'Neill.

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin 2020

In ainneoin dhúshláin 2020, bliain mhaith eile a bhí inti do Ros Mhic Thriúin.

Ros Mhic Thriúin a Chlaochlú

Mheall ár n-imeacht 'Transforming New Ross' Invest Wexford i mí an Mhárta go leor de cheannairí gnó an cheantair a ghin smaointe nua agus nuálaíochtaí féideartha.

Teach Solais Hook

Thosaigh obair ar dhá thaithí nua a fhorbairt ag Teach Solais Hook.

Clós Súgartha Pháirc an Phiarsaigh

Cuireadh tús le hobair chun clós súgartha nua a chruthú i bPáirc an Phiarsaigh.

Tús le Ros Mhic Thriúin

Tionscnamh ba ea Kickstarting Ros Mhic Thriúin a bhí á stiúradh agus á mhaoiniú ag Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin. Áiríodh leis sin do choisithe le haghaidh bia amuigh faoin aer, scéim deontais aghaidh siopa, múrmhaisiú péinteáilte ag an Walls Project agus Seisiún Samhraidh inar thug rincoirí, aisteoirí agus ceoltóirí an saol ar ais ar shráideanna an bhaile sa samhradh.

Gradam Tús le Chéile

I mí Dheireadh Fómhair, bhuaigh Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin Gradam Cur Chun Cinn Baile Áitiúil Begin Together de chuid Bhanc na hÉireann don fheachtas Kick Start Ros Mhic Thriúin. Gradam Allisland a bhí ann le duais de €10,000.

Bailte Ceann Scríbe

Cuireadh tús le planáil le haghaidh oibreacha ar thionscadal na mBailte Ceann Scríbe €725,000 chun lánaí Ros Mhic Thriúin a athnuachan agus ullmhú do chuariteoirí a thabharfaidh Glasbhealach an Oirdheiscirt.

Glasbhealach Thoir Theas

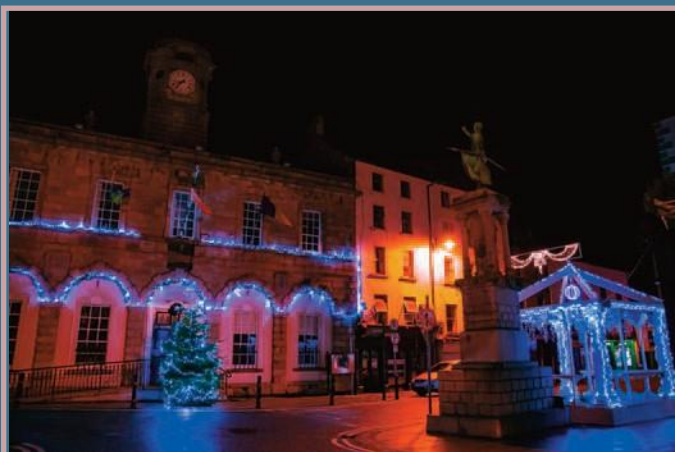
I mí Lúnasa, cuireadh tús le hoibreacha ag Ros Mhic Thriúin ar Ghlasbhealach an Oirdheiscirt ag seachadadh bealach rothaíochta agus síúil ag nascadh Ros Mhic Thriúin le Port Láirge, trí dheisceart Chill Chainnigh. Tá an féarbhealach le hoscailt in 2022.

Stáisiún Dóiteáin Ros Mhic Thriúin

Ceadáíodh maoiniú i mí na Samhna 2020 le haghaidh stáisiún dóiteáin nua do Ros Mhic Thriúin.

Féile na Nollag

In ainneoin srianta Covid19, rinne Ros Mhic Thriúin an Nollaig a cheiliúradh. Ba iad Comhairle Contae Loch Garman agus Amharclann Mhichíl a mhaoinigh na himeachtaí. Cruthaíodh radhairc sráide agus coimisiúnaíodh físeán Nollag trí Visit New Ross. Bhí os cionn 24,000 amas ann agus bhí ceol, scéalaíocht, gnólachtaí áitiúla agus an pobal agus diaspóra Ros Mhic Thriúin ann.

Ceantar Bardasach Ros Láir 2019

Tar éis an Athbhreithnithe ar Theorainneacha Toghcheantair Áitiúil 2018 agus an atheagrú a rinneadh ina dhiaidh sin ar na ceithre cheantar buirge/bardais bhunaidh go díreach tar éis toghcháin 2019 an 24 Bealtaine, cruthaíodh Ceantar Bardasach nua Ros Láir.

Tá an ceantar tuaithe uathúil comhdhéanta de 21 toghroinn iomlán agus codanna de dhá thoghroinn eile. Síneann sé ó Ros Láir go Cluain Caoin, trasna go Teach Munna agus timpeallán Draighneach, le níos mó ná 605km de bhóithre, agus timpeall 100km de chósta a bhfuil cúig bhrat glas agus dhá bhrat gorm air.

Tá daonra 21,275 i gCeantar Bardasach Ros Láir, bunaithe ar Dhaonáireamh 2016, agus tá cúigear ball tofa aige. Ag cruinniú bliantúil 2019 ar 19 Meitheamh, rinneadh an Comhairleoir Ger Carthy ar an gcéad Chathaoirleach / Cathaoirleach tofa an cheantair.

Leanadh leis na mórthionscadail seo a leanas a chur chun cinn i rith na bliana féilire;

AN TIMPEALLAcht THÓGTHA

Ionad Cóireála Fuíolluisce Ché na Cille Móire

Táthar ag súil go n-aistrefar an gléasra go dtí an tógáil tar éis don tionscadal dul ar aghaidh go dtí an chéim dheartha mhionsonraithe agus an réamhphleanála le linn 2019.

Bóthar Faoisimh Ché na Cille Móire

Táthar ag súil go rachaidh sé seo ar aghaidh go dtí an tógáil tar éis an phleanáil riachtanach a bhaint amach le linn 2019.

Cuan Ros Láir agus Bóthar Rochtana

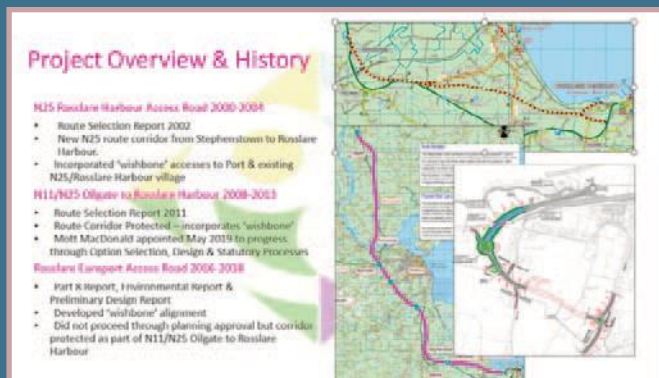
Garsprioc mhór a baineadh amach in 2019 ab ea síniú an N11/N25, Bóthar an Gheata Ola go Cuain Ros Láir chomh maith le conarthaí Bhóthar Rochtana Chuan Ros Láir, scéim a raibh géarghá léi i bhfianaise Brexit agus anforbairt Chuan Ros Láir. Cuireadh an timpeallán ag Roche Freight, atá mar chuid den bhóthar rochtana nua, chun cinn freisin agus bhí sé beartaithe an timpeallán seo a thógáil do 2020.

Glasbhealach Ros Láir go Port Láirge

The Rosslare to Waterford Greenway continued through preliminary design and the numerous assessments required during 2019 to bring the project to planning application stage.

Norman Way and EuroVelo

The Norman Way and EuroVelo cycle route continued to attract attention and visitors. It is expected that the remaining Norman Way sites in Rosslare Municipal District will be completed in 2020.

Agus 2020 ar an gcéad bhliain iomlán do Cheantar Bardasach Ros Láir tar éis atheagrú na gceithre cheantar buirge / bardais bhunaidh díreach tar éis toghcháin áitiúla an 24 Bealtaine, 2019, aithníonn na leithdháiltí bardasach ginearálta go hiomlán anois a chomh maith leis na cláir lánroghnacha iomchuí agus ábhartha. maoiniú a chur ar fáil do thosaíochtaí agus tionscnaimh pobail/ceantair áitiúla in 2020.

Leanadh ar aghaidh le príomhthionscadail in ainneoin srianta sláinte poiblí agus a n-iarbhairtí mar gheall ar ghéarchéim leanúnach Covid19. Ar ndóigh, bhí a dhúshláin féin ag baint le seachadadh seirbhíse ar an talamh.

Tá bonneagar straitéiseach Chalafort Euro Ros Láir ag Ceantar Ros Láir a sholáthraíonn rochtain dhíreach ar an Eoraip a leanann Comhairle Contae Loch Garman air ag cur chun cinn in iarracht a ról a leathnú tar éis Brexit.

Leanadh leis na mórthionscadail seo a leanas a chur chun cinn i rith na bliana féilire:

- Bóthar an N11 / N25 Geata Ola go Calafort Ros Láir
- Bóthar Rochtana Chuan Ros Láir
- Ionad Cóireála Fuíolluisce Ché na Cille Móire
- Bóthar Faoisimh Cé na Cille Móire
- Glasbhealach Ros Láir go Port Láirge

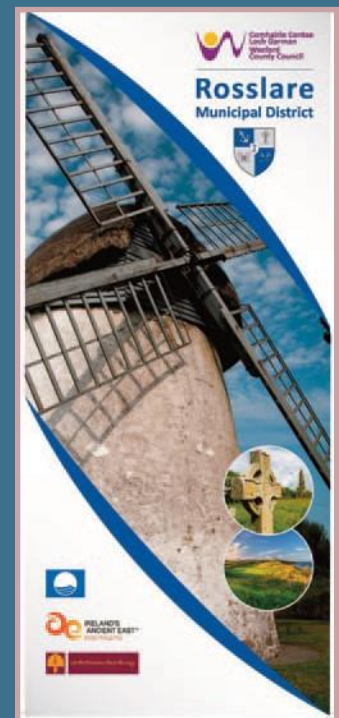
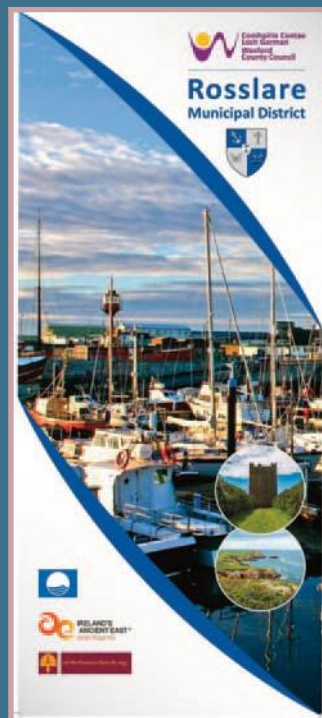
Cuireadh tús leis an obair thógála ar an oifig cheantair nua ar urlár na talún d'fhoirgneamh Halla an Chontae atá ann cheana féin i gCarraig an Phlásaigh.

Tá an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (TVR) fós ina thosaíocht sa cheantar uathúil tuaithe seo.

Cuireadh na tionscadail seo a leanas chun cinn nó críochnaíodh iad le linn na bliana;

- TVR Chluainín 2018 – €100,000 / críochnaithe R3 2020
- Bridgetown TVR 2019 – €99,820 / de réir sceidil
- Foulksmills TVR2019 – €100,000 / de réir sceidil
- Cuan Ros Láir agus Cill Raithin TVR2019 – €191,386 / de réir sceidil

Leanann Ceantar Bardasach Ros Láir ag cur a nithe is díol spéise do chuartheoirí chun cinn agus oibríonn sé go dlúth le Fáilte Éireann faoina bhranda, Ireland's Ancient East..

Seirbhísí Tithíochta 2019

Soláthraíonn Roinn Seirbhísí Tithíochta Chomhairle Contae Loch Garman réitigh tithíochta do dhaoine aonair agus do theaghlaigh nach bhfuil in ann cóiríocht chuí a mhaoiniú as a gcuid acmhainní féin. Ina measc seo tá soláthar tithe údaráis áitiúil agus ainmniúcháin do Chomhlachtaí Tithíochta Ceadaithe, tithíocht príobháideach a ligean ar cíós do dhaoine ar an liosta tithíochta, soláthar deontas chun tithe príobháideacha a fheabhsú, tithe údaráis áitiúil a dheisiú agus a chothabháil, Seirbhísí Tithíochta do Dhaoine gan Dídean, agus Clár Cóiríochta don Lucht Siúil.

Clár Soláthair Tithíochta Sóisialta 2016 go 2021

Léiríonn an tábla seo a leanas na forbairtí a rinne Comhairle Contae Loch Garman (WCC) le linn 2019:-

Modh seachadta	Líon na n-aonad	Sonraí
Deartha agus Tógtha ag WCC	11	9 i nGuaire agus 2 i Ros Láir
Ceannaigh & Athnuaigh	7	Ceannaithe ag WCC
Forbairtí Turnkey	39	Ceannaithe ag WCC
Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe	79	Ainmníodh iarratasóirí ar thithíocht shóisialta le haghaidh aonad tithíochta a chuir CTCanna ar fáil
Cuid V	19	Aonaid seachadta
Iomlán	155	

Leithdháiltí Tithíochta

Idir an 1 Eanáir agus an 31 Nollaig, 2019 leithdháil Comhairle Contae Loch Garman 497 réadmhaoin ar thionóntaí tithíochta sóisialta. Áiríodh leis seo athlígian, aistrithe, lígí nua, Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta agus Morgáiste ar Cíós. In 2019 diúltaíodh do 89 tairiscint de thithíocht shóisialta (measadh 26 a bheith réasúnach agus 63 míréasúnta).

Earnáil Phríobháideach ar Cíos

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ag obair leis an Earnáil Cíosa Phríobháideach chun réitigh tithíochta a sholáthar d'iaratasóirí ar thithíocht shóisialta trí Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT), Léasú, agus an Scéim Deisithe & Léasa a sholáthar. Léiríonn an tábla thíos méid na n-aonad a seachadadh in 2019.

Modh seachadta	Líon na n-aonad	Sonraí
Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT)	443	Tionóntachtaí ÍCT nua
Scéim Léasa	34	Léasanna fadtéarmacha nua in 2019
Iomlán	477	

Deontais Tithe Príobháideacha

Tá sé mar aidhm ag an Roinn Tithíochta cabhrú le hoibreacha a fheabhsaíonn coinníollacha maireachtála daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil fadhbanna soghluaisteachta acu agus daoine scothaosta. In 2019 leithdháileadh iomlán de €2,322,317 ar na scéimeanna deontais chun cabhrú le 430 teaghlach.

Cineál Deontas	Líon na nIarratas	Méid a d'íoc
Deontas Oiriúnaithe Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas (HGD)	52	€578,803
Cúnamh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta (HOP)	222	€928,965
Deontas Áiseanna Soghluaisteachta (MAG)	156	€814,549
Iomlán	430	€2,322,317

Stoc Tithíochta

Déanann Comhairle Contae Loch Garman bainistiú ar stoc tithíochta de 4,594 aonad tithíochta faoi úinéireacht na Comhairle sa Chontae ag deireadh mhí na Nollag 2019. Ina theannta sin, bainistíonn CCLC 153 aonad ar léas. Cuireann Comhairle Contae Loch Garman seirbhís chothabhála ar fáil dá tionóntaí agus in 2019 rinne WCC 3,605 deisiúcháin. Chríochnaigh cothabháil tithíochta scéim Uasghrádaithe Aisfheistithe Fuinnimh in 2019 go 20 Maoin Tí ag infheistíocht de €420,724.00. I measc na ngnéithe a cuireadh san áireamh sa scéim bhí inliú áiléir, inliú seachtrach, soilsiú LED, sruthlú cumhachta, Caidéal Teas Aer go Uisce agus Monatóir Fuinnimh.

Tionscnamh Tithíocht ar Thús

Cuireadh an Tionscnamh Tithíocht ar Thús i bhfeidhm i mí Iúil 2019 tar éis síniú Comhaontú Leibhéal Seirbhíse le Focus Ireland a oibreoidh i gcomhar le Comhairle Contae Loch Garman chun seirbhísí agus tacaíocht a sholáthar do dhaoine gan dídean atá fite fuaite go príomha le heaspa dídine le fada an lá. Ligeann an clár don údarás áitiúil 6 Aonad a Cheadúnú óna stoc féin do Focus Ireland a sholáthróidh 6 cinn dá n-aonad féin chomh maith, agus maoiníodh CAS a gcuid éadálacha.

Seirbhísí Tithíochta 2020

An Rannóg Tithíochta agus Covid 19

De bharr srianta Covid19, ba bhliain dhúshlánach í 2020 don Rannóg Tithíochta ach leanamar ag cur na seirbhísí ríthábhachtacha seo a leanas ar fáil le linn na paindéime:

1. Deisiúcháin Riachtanach
2. Seirbhísí do Dhaoine gan Dídean

Dréachtaíodh pleananna chun ligean don Rannóg Tithíochta an dá sheirbhís a sholáthar le linn éigeandáil Covid 19. Tá Foireann Tithíochta dírithe ar sheirbhísí riachtanacha a sholáthar do na daoine is leochailí. Leanamar ag feidhmiú in dhá fhoireann ar na cúiseanna seo a leanas:

- Fadú sóisialta a cheadú
- Cosc a chur ar aon ionfhabhtú a d'fhéadfadh a bheith ann ar fud na Foirne Tithíochta ar fad
- Láithreacha a choinneáil sa phríomhoifig do na croíuaireanta oibre

Cuireadh iniúchtaí ar Thionóntachtaí Cónaithe Príobháideacha (a rangáítear mar neamhriachtanach) ar fionraí. Lean ÍCT agus Cíosanna ar aghaidh mar is gnách. Lean Rannóg na nDeontas ag próiseáil iarratais. Mar sin féin, in éagmais iniúchtaí laghdaíodh an ghníomhaíocht iarbhír go mór. Lean na hOifigigh Tithíochta Limistéir ag próiseáil gach iarratas Tithíochta agus dhéileáil na hOifigigh Idirchaidrimh le Tionóntaí le saincheisteanna iompair fhrithshóisialta de réir mar a tháinig siad chun cinn.

Clár Soláthair Tithíochta Sóisialta 2016 go 2021

Léiríonn an tábla seo a leanas na forbairtí a rinne Comhairle Contae Loch Garman (WCC) le linn 2020:-

Modh seachadta	Líon na n-aonad	Sonáí
Deartha agus Tógtha ag WCC	18	Cloghultagh, Teach Munna
Ceannaigh & Athnuaigh	2	Ceannaithe ag WCC
Forbairtí Turnkey	29	Arna sheachadadh ag WCC
Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe	120	Ainmníodh iarratasóirí ar thithíocht shóisialta le haghaidh aonad tithíochta a chuir CTCanna ar fáil
Cuid V	43	Aonaid seachadta
Iomlán	212	

Ón 1 Eanáir go dtí an 31 Nollaig, 2020 leithdháil Comhairle Contae Loch Garman 376 réadmhaoin ar thionóntaí tithíochta sóisialta. Áiríodh leis seo athligean, aistrithe, ligean nua, Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta agus Morgáiste ar Cíos. In 2020 diúltaíodh do 81 tairiscint tithíochta sóisialta (measadh 14 acu a bheith réasúnach agus 67 míréasúnta).

Earnáil Phríobháideach ar Cíos

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ag obair leis an Earnáil Cíosa Phríobháideach chun réitigh tithíochta a sholáthar d'iaratasóirí ar thithíocht shóisialta trí Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT), Léasú, agus an Scéim Deisiúcháin & Léasa a sholáthar. Léiríonn an tábla thíos méid na n-aonad a seachadadh in 2020:-

Modh seachadta	Líon na n-aonad	Sonáí
Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT)	434	Tionóntachtaí ÍCT nua
Scéim léasa	17	Léasanna nua fadtéarmacha
Scéim Deisiúcháin agus Léasa	14	Críochnaithe in 2020
Iomlán	465	

Deontais Tithe Príobháideacha

Tá sé mar aidhm ag an Roinn Tithíochta cabhrú le hoibreacha a fheabhsaíonn coinníollacha maireachtála daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil fadhbanna soghluaisteachta acu agus daoine scothaosta. In 2020, leithdháileadh iomlán de €1,985,226 ar na scéimeanna deontais chun cabhrú le 341 teaghlach.

Cineál Deontas	Líon na nIarratas	Méid a d'íoc
Deontas Oiriúnaithe Tithíochta do Dhaoine faoi Mhíchumas (HGD)	63	€666,781
Cúnamh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta (HOP)	168	€757,012
Deontas Áiseanna Soghluaisteachta (MAG)	110	€561,433
Iomlán	341	€1,985,226

Stoc Tithíochta

Déanann Comhairle Contae Loch Garman bainistiú ar stoc tithíochta de 4,635 aonad tithíochta faoi úinéireacht na Comhairle sa Chontae ag deireadh mhí na Nollag 2020. Ina theannta sin, bainistíonn WCC 178 aonad ar léas lena n-áirítear Deisiúchán & Léasú. Cuireann Comhairle Contae Loch Garman seirbhís chothabhála ar fáil dá tionóntaí agus in 2020 rinne WCC 3,303 deisiúchán.

Seirbhísí Bóithre & Iompair 2019

Sábháilteacht ar Bhóithre

Lean Comhairle Contae Loch Garman ag obair go dlúth leis an nGarda Síochána, an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre agus gníomhaireachtaí eile Rialtais agus eagraíochtaí deonacha áitiúla chun sábháilteacht ar bhóithre a chur chun cinn sa chontae.

Tionscnaimh um Shábháilteacht ar Bhóithre – Amháin Saol Amháin

Lean Comhairle Contae Loch Garman in éineacht leis an nGarda Síochána, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte agus Club Rothlach Loch Garman orthu ag seachadadh an Tionscnaimh thábhachtach um Shábháilteacht ar Bhóithre atá dírithe ar mhic léinn na hidirbhliana.

Tá rannpháirtíocht ar fud an chontae agus cuirtear an clár ar fáil in amharclann pictiúrlainne áitiúil. Ghlac suas le 1,400 mac léinn páirt sa tionscnamh le linn 2019.

Coiste Beartais Straitéisigh – Iompar agus Seirbhísí Uisce

Tháinig an coiste seo le chéile faoi dhó le linn 2019 (Márta agus Samhain) chun tionscadail sheachbhóthar Ros Mhic Thriúin agus Inis Córthaidh a phlé; fodhlíthe Luasteorainneacha (Leasú) Chontae Loch Garman; an tionscadal N11/N25 Geata Ola go Cuan Ros Láir; agus bóthar rochtana Europort agus timpeallán Bhaile Uí Ghiolláin.

Clár Fostaíochta Pobail

Déanann Comhairle Contae Loch Garman urraíocht ar dhá scéim Fostaíochta Pobail a fhostaíonn beirt mhaoriseoir agus maoirseoir cúnta amháin a dhéanann maoirseacht ar suas le 70 rannpháirtí. Feidhmíonn na scéimeanna ó shé shuíomh lena n-áirítear Loch Garman, Ros Mhic Thriúin, Inis Córthaidh agus Guaire chomh maith le Carlanna Leabharlann Loch Garman agus Dún Canann.

Bhog ceathrar rannpháirtí isteach san fhostaíocht iomlán le linn 2019 agus bhain go leor eile leas as clár mheantóireachta agus oiliúna agus iad ag gabháil don scéim.

Soilsiú Poiblí

Uasghrádaíodh 3,426 solas poiblí go soilsiú LED in 2019. Ba ionann an obair seo agus an tríú bliain de clár uasghrádaithe cúig bliana chun gréasán soilsiú poiblí níos nua-aimseartha, costéifeachtúil agus níos éifeachtaí a shuiteáil.

Bóithre Náisiúnta

Áiríonn scéim chomhpháirtíochta poiblí príobháideach an M11 ó Ghuaire go hInis Córthaidh 39km de ghréasán bóithre náisiúnta nua; 3km de bhóthar réigiúnach nua, 10 gcinn thar dhroichead, cúig fodhroichead; 31 íosbhealach cóiríochta; agus trí dhroichead iarnróid / abhann.

Bhí sé mar aidhm ag an scéim, a d'oscail an Taoiseach Leo Varadkar an 18 Iúil, 2019, amanna taistil ar bhealach Bhaile Átha Cliath Loch Garman a laghdú thart ar 15 nóiméad le linn amanna buaice agus 30 nóiméad le linn buaic-amanna.

Scéim Comhpháirtíochta Poiblí Príobháidí Sheachbhóthar Ros Mhic Thriúin

Chuaigh obair chun cinn i dtreo oscailt oifigiúil sheachbhóthar Ros Mhic Thriúin sa cheathrú ráithe de 2019. Baineadh garspriocanna suntasacha tógála amach agus bhí an tionscadal críochnaithe faoi dheireadh na bliana.

Cuireadh moill go dtí 2020 ar oscailt oifigiúil an tionscadail ríthábhachtach straitéiseach seo agus Droichead Rose Fitzgerald Kennedy ina lár.

Seirbhísí Bóithre & Iompair 2020

Scéimeanna Bóithre Náisiúnta

Scéim PPP Sheachbhóthar Ros Mhic Thriúin an N25

Ar oscailt ag an Taoiseach, Leo Varadkar, an 29 Eanáir, 2020, is éard atá sa scéim seo ná 14km de dhébhealach nua; 22km de bhóithre réigiúnacha, áitiúla agus rochtana nua; fordhroichead nua iarnróid a éascóidh an Féarbhealach ó Ros Mhic Thriúin go Port Láirge a bheartaítear; 46 príomhstruchtúr lena n-áirítear trasdhroichid, faoi dhroichid agus íosbhealaí feirme; agus Droichead Rose Fitzgerald Kennedy 887m a iompraíonn an phríomhlíne thar Abhainn na Bearú.

N11 / N25 Geata Ola go Cuan Ros Láir

Lean Comhairle Contae Loch Garman, in éineacht le Bonneagar Iompar Éireann (TII) ag ullmhú moltaí chun suas le 30km de chonair iompair ardchaighdeáin a fhorbairt chun Europort Ros Láir / Loch Garman a nascadh le Baile Átha Cliath (tríd an M11) agus Corcaigh / Port Láirge (tríd an N25).

Is cuid de Bhealach E01 agus TENT AE iad na bealaí seo

cuireann gréasán iompair agus in éineacht le Europort Ros Láir nasc díreach ar fáil le mórhír na hEorpa agus leis an mBreatain.

Le linn comhairliúcháin phoiblí i mí Iúil Lúnasa 2020, cuireadh ocht bpríomhchonair ionchasacha príomhbhóithre i láthair agus aithníodh 97 rogha bealaigh ar leith le haghaidh tuilleadh measúnaithe. Bhreithnigh an tionscadal freisin roghanna agus bearta iompair phoiblí chun an rogha is fearr a aithint chun cuspóirí an tionscadail a bhaint amach agus ag an am céanna cloí le prionsabail na pleanála cuí agus na forbartha inbhuanaithe. Leanadh den mheasúnú ar na féidearthachtaí go léir agus fógrófar an toradh i mí an Mheithimh 2021.

Tá nuashonruithe tionscadail ar fáil ag www.oilgate2rosslareharbour.ie.

N25 Bóthar Rochtana Europort Ros Láir

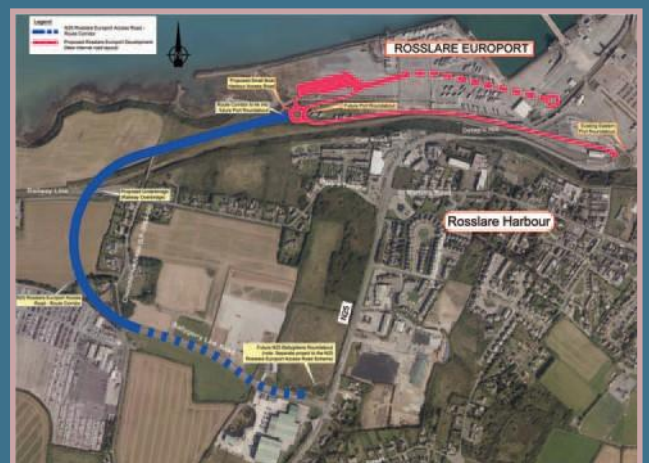
Tá sé seo á fhorbairt chun an comhtháthú is fearr a sheachadadh le forbairt mháistirphlean faofa Europort Ros Láir, tionscadal Bóthar an N11 / N25 an Gheata Ola go Cuain Ros Láir, tionscadal Bóthar Timpeallán Bhaile Uí Ghiolláin an N25 agus an tionscadal féarbhealaigh atá beartaithe ó Thrá Ros Láir go Calafort Ros Láir.

Deimhníodh an toradh i mí na Nollag 2020 tar éis comhairliúcháin phoiblí ar na roghanna i mí an Mheithimh.. Cuirfear dearadh agus measúnú comhshaoil na scéime ar aghaidh i rith 2021 agus ba cheart iarratas pleanála a chur isteach roimh dheireadh na bliana.

Tá nuashonruithe tionscadail ar fáil ag www.rosslareeuroportaccessroad.ie

Timpeallán N25 Bhaile Uí Ghiolláin

Tá an tionscadal seo atá maoinithe ag TII tosaithe ar an gcéim OCÉ tar éis an réamhdearaidh.

Seirbhísí Bóithre & Iompair

Athdhromchlú Bóthair Náisiúnta / Forleagan

Forleagan Cosán N11 Cillín go dtí an Baile Nua Céim 2

Chuimsigh sé seo 1.35km de dheisiú bunsraithe, forleagan pábhála agus oibreacha feabhsúcháin draenála ar an N11 idir Droichead Ferrycarrig, agus tá timpeallán Bhóthar Ros Mhic Thriúin críochnaithe.

N25 Deisiúchán Dromchla Cuarbhóthar Loch Garman

Is éard a bhí i gceist leis seo ná athdhromchlú a dhéanamh ar 1.2km den N25 idir Timpeallán Bhóthar Dhún Canainn agus Timpeallán Draighneach.

R714 (sean-N30) Scéim Chosán Mhaigh Eo

Chuimsigh sé seo 1.35km d'fhorleagan pábhála agus athshlánú cosán ar Thimpeallán an R714 Mountelliot go dtí aomhal Bhéal Átha Eanaigh i Ros Mhic Thriúin.

Mhaoinigh TII na scéimeanna thuas go léir.

Feabhsú Bóthair / Athchóiriú ar Bhóithre Réigiúnacha / Áitiúla

Clár Feabhsúcháin Athchóirithe

Feabhsáodh 95km de bhóithre Loch Garman faoin gClár Feabhsúcháin Athchóirithe.

Clár Cothabhála Athchóirithe

Rinneadh 103km de bhóithre an chontae a athshéalú / a chothabháil le cóiriú dromchla.

Scéim Rannpháirtíochta Pobail

Feabhsáodh 13.5km breise de bhóithre faoin Scéim Rannpháirtíochta Pobail, maoinithe go príomha ag an Roinn Iompair agus páirtmhaoinithe ag an bpobal atá ina gcónaí ar na bóithre faoi seach.

Scéimeanna Feabhsúcháin Áitiúla (Lánaí Príobháideacha)

Cuireadh dromchla nua ar thrí cinn déag (nó 4.5km) de lánaí príobháideacha Loch Garman, maoinithe go substaintiúil ag an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus páirtmhaoinithe ag cónaitheoirí lána.

Deontas Athshlánaithe Droichid

Deisíodh deich gcinn de dhroichid áirse saoirseachta an chontae, arna maoiniú ag an Roinn Iompair.

Seirbhísí Bóithre & Iompair

Taisteal Gníomhach

Críochnaíodh fiche seacht dtionscadal chun áiseanna siúlóide agus rothaíochta i mbailte agus sráidbhailte Loch Garman a fheabhsú.

Soilsiú Poiblí

Uasghrádaíodh 3,332 solas poiblí go soilsiú LED in 2020. Díobh seo, mhaoinigh TII 332 ar bhealaí náisiúnta; b'ionann an 3,000 eile agus Bliain 4 d'uasghrádú cúig bliana ar an ngréasán soilsiithe poiblí ar bhóithre neamhnáisiúnta go córas nua-aimseartha, cost-éifeachtúil agus éifeachtach.

Sábháilteacht ar Bhóithre

Lean Comhairle Contae Loch Garman ag obair go dlúth leis an nGarda Síochána, an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre, gníomhaireachtaí eile Rialtais agus eagraíochtaí deonacha áitiúla chun sábháilteacht ar bhóithre a chur chun cinn i Loch Garman.

Fodhlíthe Luasteorainneacha (Leasú) Chontae Loch Garman

In 2020 cruthaíodh leasú ar na Fodhlíthe Luasteorainneacha Speisialta 2018 atá ann cheana féin chun go bhféadfaí athruithe riachtanacha a chur i bhfeidhm tar éis oscailt scéimeanna seachbhóthar Ros Mhic Thriúin agus Inis Córthaidh.

Cothabháil Geimhridh

Sa bhliain féilire go dtí an 31 Nollaig, 2020 bhí 48 glao cothabhála geimhridh amach.

Clár Fostaíochta Pobail

Rinne Comhairle Contae Loch Garman urraíocht ar dhá scéim Fostaíochta Pobail a fhostaigh beirt mhaoirseoir agus maoirseoir cúnta amháin chun maoirseacht a dhéanamh ar 75 rannpháirtí. D'fheidhmigh na scéimeanna ó shé shuíomh lena n-áirítear Loch Garman, Ros Mhic Thriúin, Inis Córthaidh agus Guaire chomh maith le Cartlanna Leabharlann Loch Garman agus Dún Canann.

D'aistrigh triúr rannpháirtí go lánfhostaíocht le linn 2020 agus bhain go leor eile leas as clár mheantóireachta agus oiliúna agus iad ar an scéim.

Coiste Beartais Straitéisigh – Iompar agus Seirbhísí Uisce

Tháinig an coiste seo le chéile faoi dhó in 2020 trí Foirne chun na nithe seo a leanas a phlé:

- Bóthar Rochtana Europort Ros Láir;
- Nuashonrú ar N11 / N25 an Gheata Ola go Cuan Ros Láir;
- Clár Oibreacha Bóthair Nuashonrú Covid19;
- Clár seirbhísí uisce a nuashonrú Covid19;
- Nuashonrú agus athbhreithniú luasteorainneacha;
- Bus Loch Garman – uasdátú ar phleananna/straitéisí;
- Saincheisteanna rothaíochta sa chontae.

Tá Rannóg Seirbhísí Uisce Chomhairle Contae Loch Garman freagrach as bonneagar uisce an chontae a sholáthar agus a chothabháil. Déanann sé amhlaidh faoi chomhaontú leibhéal seirbhíse le hUisce Éireann a choimisiúnaíonn obair atá ag teastáil agus a thugann Conradh don údarás áitiúil chun é a dhéanamh. Forchúitíonn an t-aonad costais ansin ó Uisce Éireann.

Cuimsíonn an bonneagar suas le 2,050km de phóibáin soláthair uisce, 647km de shéaraigh, thart ar 100 ionad cóireála uisce, os cionn 50 ionad cóireála séarachais, 130 tobar agus ocht láthair asbhainte uisce. Ina theannta sin, tacaíonn an chomhairle le go leor líonraí uisce faoi úinéireacht príobháideach a thógtar agus a chothaítear go háitiúil. In 2019, chaith Comhairle Contae Loch Garman €9.652m ar sheirbhísí uisce, rud a d'aisíoc Uisce Éireann níos déanaí.

Fuíolluisce

Thar ceann Uisce Éireann, d'fheidhmigh an chomhairle 186 áis agus 442km de shéarach poiblí ar fud an chontae, ag cóireáil dramhaíola ó fhoinsí tí agus trádála / tionsclaíochta. D'fheidhmigh conraitheoirí príobháideacha na hionaid chóireála fuíolluisce a fheastalaíonn ar na sé phríomhbhaile sa cheantar.

Fíoruisce

Thar ceann Uisce Éireann, d'fheidhmigh an t-údarás 142 áis agus 2,050km de phríomhlíonra uisce poiblí ag freastal ar suas le 115,000 duine. Ba é táirgeadh uisce óil in 2019 ná 15,658,500 m³, meánmhéid de 42.9 mld i rith na bliana.

Rinne an chomhairle mairsiú ar oibriú 69 grúpscéim uisce a fheastalaíonn ar suas le 4,250 duine, agus an scéim Deontais Toibreacha Aonair.

Tháinig 362 iarratas nua ar dheontas toibreacha go dtí 362 in 2019, rud a thug 7,480 deontas do thoibreacha aonair a riaradh go dtí deireadh 2019.

Riaradh cúnamh deontais do ghrúpscéimeanna uisce reatha agus do ghrúpscéimeanna séarachais nua faoin gClár Uisce Tuaithe. Fógraíodh clár ilbhliantúil nua 2019/21 in 2019 le maoiniú ó

€1.225m curtha ar fáil do Loch Garman lena n-áirítear €0.834m do ghrúpscéim séarachais Bing.

Freastalaítear suas le 75 faoin gcéad de dhaonra an chontae ag uisce poiblí, 5 faoin gcéad ag grúpscéimeanna agus 20 faoin gcéad ag toibreacha príobháideacha.

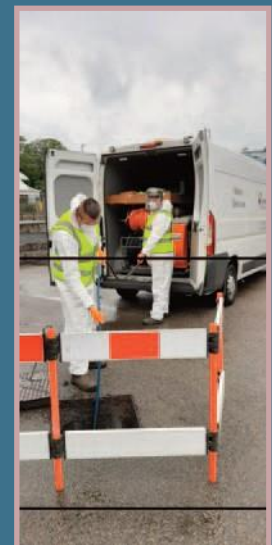
Tomhaistear céatadán an uisce gan chuntas (UFW) don bhliain 2019 ag 35 faoin gcéad nó 14.952 milliún lítear in aghaidh an lae (mld). In 2019, aimsíodh agus deisíodh 444 sceitheadh, rud a bhain coigilteas íosta de 8.5 mld amach.

Ba é an coigilteas eile do 2019 ná 1.147 mld ó Athsholáthar Seirbhíse Cúlchlós i Loch Garman agus Inis Córthaidh, agus

0.17 mld le haghaidh athsholáthar príomhlíonra uisce i Fearnas, Carrigbyrne, Murntown agus Ballyhogue.

Táscairí Feidhmíochta

Táscairí Feidhmíochta Seirbhísí Uisce	
Céatadán de scéimeanna príobháideacha uisce óil atá comhlíonta	96.5%

Tionscadail Chaipitil

Is iad na tionscadail a liostaítear thíos ná scéimeanna caipitil Uisce Éireann a dhéantar i gcomhpháirtíocht le Comhairle Contae Loch Garman.

Soláthar Uisce Réigiúnach Ghuaire – Páirc an Tobair Theas

Bhí soláthar uisce Ghuaire le huasghrádú agus gléasra cóireála uisce nua 8 milliún lítear in aghaidh an lae agus taiscumair toilleadh 7,500m³ tógtha ag Baile Uí Mhionáin. Cuireadh tús leis an tógáil le linn 2019 agus bhíothas le bheith críochnaithe in 2021.

Baile Artúir, Baile Hac agus Dún Canann

Bhí infrastruchtúr nua cóireála fuíolluisce le cur ar fáil do na trí shráidbhaile seo. Críochnaíodh an próiseas tairisceana agus roghnaíodh conraitheoir amháin. Tugadh cead pleanála údaráis áitiúil agus cuireadh tús leis an obair in 2020.

Cé na Cille Móire

Críochnaíodh dearadh na scéime agus réidh le dul chun tairisceana le haghaidh ionad cóireála fuíolluisce nua agus oibreacha coimhdeacha. Críochnaíodh éadail talún agus deonaíodh cead pleanála.

Iontógáil Inis Córthaidh

Bhí sé mar aidhm ag stáisiún iontógála agus pumpála nua ag Cluain Hastan ar an tSláine feabhas a chur ar an soláthar uisce go baile Inis Córthaidh. Deonaíodh cead pleanála i Meán Fómhair 2019. Bhí dearadh agus ullmhú doiciméad tairisceana ar siúl.

Uasghrádú Líonra Séarachais Inis Córthaidh

Rinneadh suirbhéireacht in 2019 ionas go bhféadfaí samhail hidrálach den ghréasán séarachais a chur i gcrích. Leagfaidh an tsamhail béim ar réimsí a dteastaíonn athshlánú / uasghrádú uathu.

Scéim Séarachais FethardOnSea

Beartaíodh ionad cóireála fuíolluisce nua, sruth éalaithe farraige agus stáisiún pumpála do FethardonSea. Críochnaíodh an réamhdhearadh agus ba é an chéad chéim eile ná conraitheoir a cheapadh le haghaidh dearadh & tógáil agus chun talamh a fháil.

Athshlánú Príomhlíonra Uisce (Criú Saothair Dhíreach)

Chríochnaigh criú saothair dhíreach na comhairle roinnt tionscadal in 2019 lena n-áirítear oibreacha athshlánaithe príomhphíopaí uisce i gCill Mocheallóg, Carraig Bhuirne, Bóthar Redshire, Cill Mocheallóg, Eascrach.

Uasghrádú ar Ionad Cóireála Fuíolluisce Ferns

Cuireadh tús in 2019 le huasghrádú a dhéanamh ar chóras cóireála fuíolluisce Ferns.

Plean Ceantar Draenála Loch Garman

Ba chóir don tionscadal seo múnla iomlán draenála de chóras draenála bréan Bhaile Loch Garman a tháirgeadh agus gach píblíne / infrastruchtúr agus easnaimh sa líonra a shainaithint. Rinneadh an suirbhé riachtanach ar oibreacha agus ar bhonneagar in 2019.

Cláir Chaipitil (Mionoibreacha Caipitil)

Tá clár leanúnach díghalrúcháin agus rialaithe pH á dhéanamh ag cuid d'ionaid chóireála uisce an chontae chomh maith le téachtadh agus dáileogacht uathoibríoch leanúnach.

Stóráil Uisce cóireáilte

Ceadaíodh stóráil bhreise taiscumair chun scéimeanna a ardú go dtí an 24 uair an chloig stórála riachtanach d'uisce cóireáilte do Chamláin, Cill Tíle agus Cill Mocheallóg. Bhí roghnú suímh ar siúl in 2019.

Uasghrádú ar Stáisiún Pumpála Sráid na Tríonóide

Rinneadh oibreacha feabhsúcháin ar Stáisiún Pumpála Fuíolluisce Shráid na Tríonóide, an príomhstáisiún dá leithéid i mbaile Loch Garman.

Eacnamaíoch & Fiontar 2019- 2020

Baile Murchadha

Críochnaíodh stáisiún caidéal fuíolluisce nua a fheastalaíonn ar shráidbhaile Bhaile Uí Mhurchú in 2019. Déantar fuíolluisce a phumpáil anois go Baile Loch Garman trí Piercestown.

Droichead Trádála

D'fhéach an tionscnamh seo, a d'fhorbair Comhairle Contae Loch Garman agus Ionad Fiontraíochta Loch Garman ar dtús, le deiseanna margaidh easpórtála a fhorbairt d'fhiontair bheaga agus mheánmhéide (FBManna) in oirdheisceart na hÉireann agus i 16 contae in oirdheisceart na Seoirsia sna SA.

Tar éis scéim phíolótach rathúil a mhair in 2018/19, d'éirigh le hiarratas ar mhaoiniú faoin gCiste Forbartha Fiontar Réigiúnach beagán faoi bhun €250,000 a fháil don tionscnamh. Thug an infheistíocht fíordheis do FBManna an Oirdheiscirt margáí agus deiseanna nua tar éis Brexit a fhiosrú agus oibriú go dlúth le Fiontraíocht Éireann sna SA.

Oscailt Oifigiúil Mhol Domhanda an Deiscirt Georgia – Loch Garman

D'oscail Ollscoil Georgia Southern Georgia (GSU) atá lonnaithe i Savannah a Mol Domhanda Éireann go hoifigiúil i mBaile Loch Garman i mí na Samhna 2019. Ba í an chéad ollscoil phoiblí i SAM a d'oscail saoráid for-rochtana foghlama in Éirinn.

Bunaithe i 1906, cuireann GSU oideachas ar bhreis is 27,000 mac léinn ó fhochéimithe go mic léinn taighde iardhochtúireachta trí naoi gcoláiste ar 900 acra de champas i Statesboro, Savannah, Hinesville agus trí theagasc ar líne. Cuirfidh an tionscnamh fáilte roimh a chéad iontráil mac léinn agus baill daimhe in earrach 2022.

Innealtóireacht san Oirdheisceart

Bhí sé mar aidhm ag Engineering the South East, a seoladh i Loch Garman an 20 Meitheamh 2019, cuideachtaí a fheiceáil ag obair le chéile chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais scileanna, gairmeacha beatha a chur chun cinn sa cheantar agus cumas innealtóireachta an réigiúin a chur chun cinn.

Páirc Teicneolaíochta Inis Córthaidh

Cuireadh tús le tógáil ar Pháirc Teicneolaíochta Inis Córthaidh chun foirgnimh oifige deimhnithe éighníomhacha agus rátáil A1 a sholáthar in Inis Córthaidh.

Cladh na Tríonóide, Loch Garman

Is éard a bhí i suíomh lár an bhaile 10 acra ná páirc ghnó réigiúnach ardchaighdeáin chun bloic oifigí, óstán siopa, ionad cultúrtha, páirceáil charranna, árasáin chónaithe agus muiríne nua a sholáthar. Ar 30 Aibreán, 2020 thug an Bord Pleanála faomhadh pleanála don mháistirphlean.

Deontais Atosaithe

B'ionann na Deontais Atosaithe a íocadh le gnólachtaí i gContae Loch Garman agus €22,506,153.

Turasóireachta 2019 / 2020

In 2019 léirigh an contae treochtaí suntasacha ardaithe i líon na gcuairteoirí.

Fáilte Éireann – Oirthear Ársa na hÉireann

Lean Loch Garman ar aghaidh le bheith chun tosaigh maidir le tairiscint Fháilte Éireann san Oirthear Ársa a chur i bhfeidhm.

Conair Oidhreachta Bhealach na Normannach

I mí Feabhra 2019, fuair Bealach Normannach an Gradam Airgid sa chatagóir Tionscadal Oidhreachta is Fearr de Ghradaim Phobail agus Chomhairle na hÉireann a bhronn IPB Insurance agus LAMA.

Tá na Normannaigh anseo

Ba í 2019 comóradh 850 bliain ó tháinig fórsaí AnglaNormannacha go Loch Garman. Mar chomóradh ar an nóiméad seo, reáchtáladh clár imeachtaí ar a dtugtar ‘The Normans Are Here’ sna ceithre cheantar bardasach agus ina measc bhí athghníomhartha, cainteanna stairiúla, ceolchoirmeacha ceoil agus taispeántais cheardaíochta.

Comhoibríonn Savannah le Contae Loch Garman,

Ar 4 Meán Fómhair reáchtáladh searmanas gearrtha ribín ag Eispéireas Long an Ghorta Mhóir i nDún Bróithe, Ros Mhic Thriúin, chun Pointe Tuirlingthe Savannah a oscailt go hoifigiúil. Tháinig toscaireacht ó Savannah, Georgia, go Ros Mhic Thriúin don searmanas.

Seoladh Straitéis Turasóireachta Chontae Loch Garman 2019-23

Ar an 14 Deireadh Fómhair, 2019 sheol Cathaoirleach na Comhairle, an Comhairleoir Michael Sheehan, Straitéis Turasóireachta Chontae Loch Garman 2019-23 ag Caisleán Bhaile Sheáin. Bhí sé mar aidhm leis seo oibriú leis an tionscal agus le Fáilte Éireann chun raon eispéiris láidre Loch Garman a neartú, a fhorbairt agus a ardú.

Ciste Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe (RRDF)

Ar an 6 Samhain, 2019 d’fhógair an Rialtas maoiniú do thionscadail turasóireachta faoin gCiste Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe. Bronnadh €5.5m ar thionscadal Trasfhoirmithe Turasóireachta Ros Mhic Thriúin.

Tabhair cuairt ar Loch Garman

Lean Cuairt ar Loch Garman le tionscal turasóireachta ilghnéitheach Loch Garman agus an contae féin a chur chun cinn mar cheann scríbe turasóireachta den scoth, sa bhaile agus thar lear. Rinne sé an réigiún a ailíniú níos mó le feachtas Fáilte Ireland Ireland’s Ancient East.

Pleananna Margaíochta 2020 Tourism Ireland

Cuireadh tús le 2020 nuair a sheol Tourism Ireland sonraí faoina straitéis nua trí bliana do 2022 agus faoina pleananna margaíochta chun oileán na hÉireann a chur chun cinn thar lear.

Nuair a tháinig an Rialtas treochlár chun teacht amach as glasáil Covid19, cuireadh tús le margaíocht turasóireachta an chontae go dícheallach le fócas ar an margadh baile agus tréimhsí fanachta.

Fuair cuairt ar Loch Garman, le tacaíocht ó Chomhairle Contae Loch Garman, freagra iontach ó thionscal na turasóireachta. Dheimhnigh Fáilte Éireann go raibh an réigiún ar an bpríomhsholáthraí lóistín óstáin i mí Iúil agus Lúnasa go náisiúnta.

Tascfhórsa Aisghabhála Ceann Scríbe

Tar éis an ghlasáil fhada, bhunaigh Fáilte Éireann roinnt tascfhórsaí téarnaimh ceann scríbe gearrthéarmacha do phríomhlimistéir turasóireachta agus iad ag oscailt arís do chuairteoirí. Bhí Contae Loch Garman ar cheann de na tascfhórsaí sin.

Clúdaíonn an oifig seo forbairt:

- Bonneagar tionsclaíochta, tráchtála, teicneolaíochta agus gnó chun éascú agus gníomhú mar chatalaíoch d'fhorbairt eacnamaíoch
- Athbheochan spáis i lár an bhaile, foirgnimh phoiblí agus tionscadail athnuachana
- Tionscadail ardluacha taitneamhachta áineasa agus turasóireachta

Tá Oifig na dTionscadal Speisialta ar thús cadhnaíochta maidir le féarbhealaí réigiúnacha, feidhm a fhaigheann acmhainní ó Chomhairlí Contae Loch Garman agus Chill Chainnigh chun straitéis a fhorbairt do ghréasán comhtháite féarbhealaí sa réigiún agus chun tionscadail féarbhealaí straitéiseacha a chur chun cinn.

BONNEAGAR TEICNEOLAÍOCHTA AGUS GNÓ

Cladh na Tríonóide

Fuair Comhairle Contae Loch Garman an láithreán cois uisce 3.6 heicteár seo in 2015 chun ceathrú uirbeach a chruthú i mBaile Loch Garman a bhfuil an cumas ann infheistíocht a mhealladh agus forbairt eacnamaíoch a spreagadh. Nuair a bheidh an fhorbairt críochnaithe, tá sé mar aidhm ag an bhforbairt ceathrú poiblí inbhuanaithe uirbeach a oscailt suas le meascán de spás oifige nua-aimseartha, cóiríocht óstáin, forbairt fóillíochta agus cónaithe, foirgneamh suntasach cultúrtha agus imeachtaí, aonaid chónaithe agus carrchlós ilstóir. Áireoidh an ghné fóillíochta agus cónaithe muiríne le 64 leaba, clárchosán a nascfaidh Trinity Wharf le Cé Phóil agus an Corrán, spásanna poiblí nua agus féarbhealach uirbeach.

Cuireadh iarratais ar fhorbairt agus ar thoilithe urthrá isteach in 2019 agus d'fhaomh an Bord Pleanála an tionscadal in Aibreán 2020 agus táthar ag súil le cinneadh ar an iarratas imeall trá ón Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil in 2021.

Rinneadh dul chun cinn ar dhearadh mionsonraithe an bhóthair rochtana in 2020 agus cuireadh tús le tairiscint do chonraitheoir oibreacha agus tógáil in 2021.

Fuarthas cúnamh deontais de €2.028m in 2018 ón gCiste Forbartha um Athghiniúint Uirbeach.

Páirc Teicneolaíochta Inis Córthaidh, Cill Ó gCola

Tá an pháirc seo suite taobh leis an sean N11, ó dheas d'Inis Córthaidh. Tá an suíomh thart ar 14.5 heicteár agus d'fhorbair Comhairle Contae Loch Garman é mar pháirc teicneolaíochta le bonneagar seirbhísí gaolmhara chun infheistíocht ó na hearnálacha eolaíochta agus teicneolaíochta a spreagadh.

Bronnadh an conradh ar Niall Barry and Co Ltd i mí Lúnasa 2018 agus críochnaíodh cuid mhaith den tionscadal in 2019.

Tionscadal Athghiniúna Foirgneamh Shráid Eoin

Rinne Comhairle Contae Loch Garman iarratas chuig an Roinn Forbartha Tuaithe ar mhaoiniú athghiniúna tuaithe chun na sean-stóranna gránach i Sráid Eoin, Ros Mhic Thriúin a fháil agus a athfhorbairt.

Bhí na foirgnimh seo le hathrú ina mol fiontair ardchaighdeáin. Ceapadh ODKM Architects i mí Aibreáin 2019 chun seirbhísí dearaidh a sholáthar don tionscadal. Cuireadh tús leis an bpróiseas fála talún in 2020 agus cuireadh líníochtaí agus tuarascálacha a theastaíonn le haghaidh ordú ceannaigh éigeantaigh chun cinn an bhliain chéanna.

Nascbhóthar Ché na Cille Móire

Bhí tógáil nascbhóthar nua 375m lastuaidh de shráidbhaile Ché na Cille Móire chun rochtain agus nascacht níos fearr a sholáthar do thionscal áitiúil chuig gréasáin bóithre réigiúnacha agus náisiúnta agus na margáí easpórtála gaolmhara. Bhí sé mar aidhm aige trácht HGV a bhaint de lár an tsráidbhaile, cur lena tharraingteacht do thurasóirí agus spreagadh a thabhairt do líon méadaithe na gcúairteoirí.

Fuarthas cead pleanála i mí Feabhra 2019 agus críochnaíodh doiciméid dearaidh agus tairisceana mionsonraithe i mí na Nollag 2019. Bronnadh conradh go luath in 2020 agus cuireadh tús leis an obair i mí na Samhna 2020

TIONSCADAIL LÁR AN BHAILE, AN FHRÉIMHSE PHOIBLÍ AGUS ATHBHREITHNITHE

Cé an Chorráin

Moladh i gCé Loch Garman agus sa Straitéis Gheilleagrach feabhsuithe a dhéanamh ar na spásanna poiblí ag limistéir Ché an Chorráin / Cois na Mara mar aon le huasghrádú ar naisc choisithe leis an bPríomhshráid. Ba é an aidhm a bhí ann an Corrán a athrú go spás tarraingteach cathartha agus an trácht trom a laghdú. Ceapadh conraitheoir i mí na Nollag 2018. Cuireadh tús leis an obair go luath in 2019 agus críochnaíodh cuid mhaith í faoin Nollaig dár gcionn.

Plean Athghiniúna Teampall Seanáin

Sainaithníodh roinnt tionscadal bunathraithe don cheantar i straitéis athnuachana Teampall Seanáin, ar ghlac Ceantar Bardasach Inis Córthaidh léi in Eanáir 2018, lena n-áirítear:

- Fearann poiblí agus sráid-dreach Teampall Seanáin a fheabhsú
- Droichead coisithe a thógáil chun nasc nua le lár an bhaile a chruthú
- Carrchlós an Ionaid Fóillíochta a bhainistiú agus a athrú de réir a chéile
- Bloic uirbeacha nua a chruthú le haghaidh forbairt inlíonta

Bhí máistirphlean ag teastáil chun an obair a chomhordú agus a sheachadadh do Theampall tSionainn mar aon le forbairt a dhéanamh ar na bloic uirbeacha atá beartaithe, cur chuige atá ar aon dul leis an gcur chuige atá leagtha amach sa Chreat Pleanála Náisiúnta.

Níor ceadaíodh togra feabhsúcháin sráide de chuid Chuid 8 a cuireadh isteach i mí Dheireadh Fómhair 2018.

Cuireadh an réamhobair dearaidh, comhshaoil agus imscrúdaithe suímh don droichead coisithe chun cinn in 2019 agus 2020.

Níor éirigh le hiarratas ar mhaoiniú athghiniúna uirbigh in 2018.

ionscadail Speisialta

Cnoc Ard, Ros Mhic Thriúin

Is láithreán uirbeach straitéiseach é High Hill a nascann Sráid Eoin agus lár an bhaile le hEaglais agus Reilig Mhuire ón 12ú haois thréigthe.

D'fhorbair Comhairle Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin plean chun an suíomh a fhorbairt mar thaitneamhacht / spás poiblí nua ag teacht le stair Normannach an bhaile. Ceadaíodh iarratas faoi Chuid 8 i mí Iúil 2019 ar réamhdhearadh agus dearadh mionsonraithe agus cuireadh tús le doiciméid tairisceana oibreacha. Chuaigh tairiscint neamhtháirgiúil le haghaidh oibreacha amach i mí Iúil 2020 agus ba cheart í a athdhéanamh in 2021.

D'éirigh le hiarratas um Athghiniúint na Tuaithe don tionscadal mar chuid d'iarratas ar thionscadal turasóireachta Ros Mhic Thriúin.

Sráid Esmonde

Fuarthas maoiniú Athghiniúna Tuaithe in 2019 chun Sráid Esmonde i nGuaire a fheabhsú agus a bhunathrú. Tá an Cheadaigh leithdháileadh €95,224 don tionscadal dul ar aghaidh chuig stádas 'réidh le sluasaid'. Is éard a bhí i gceist leis an bplean ná spásanna poiblí a uasghrádú agus Sráid Esmonde a fhorbairt mar cheann scríbe miondíola agus siamsaíochta den scoth chun níos mó cuairteoirí a spreagadh ar feadh na bliana.

Ceapadh foireann deartha go luath in 2020 agus fógraíodh iarratas pleanála Cuid 8 i mí Dheireadh Fómhair agus faomhadh é faoi mhí na Nollag 2020. Cuireadh iarratas catagóir 1 ar mhaoiniú athghiniúna tuaithe isteach i mí na Nollag 2020.

Oibreacha Fearainn Phoiblí Shráid Monck, Loch Garman

I mí an Mhárta 2020, tugadh cuireadh do thairiscintí le haghaidh seirbhísí dearaidh chun Sráid na Manach a fheabhsú agus i mí Iúil bronnadh conradh agus cuireadh tús leis an obair.

Fearann Poiblí Ros Mhic Thriúin – Céim 1: Umair Stórála Bulcbhreasla a bhaint

Cuireadh tús go luath in 2020 le hoibreacha imscrúdaithe agus iniúchtaí suímh chun na humair ola neamhghnácha ar ché Ros Mhic Thriúin a bhaint go luath in 2020 agus fógraíodh doiciméid tairisceana le haghaidh oibreacha scartála i mí Lúnasa 2020. Bhí sé beartaithe conradh a dheonú go luath in 2021.

Cé an Chorráin – Dreidireacht

Fógraíodh tairiscint i mí Dheireadh Fómhair 2020 le haghaidh seirbhísí dearaidh le haghaidh measúnú innealtóireachta agus comhshaoil agus le haghaidh ullmhú iarratas ar thoiliú de réir mar a theastaíonn le haghaidh oibreacha dreidireachta ag Cé an Chorráin agus bhí coinne le bheith sceidealaithe go luath in 2021.

TIONSCADAIL CAITHEAMH AIMSIRE, TAITNEAMHACHTA AGUS TURASÓIREACHTA

Páirc Uí Riain mion

Fuair Comhairle Contae Loch Garman cead pleanála le páirc poiblí nua a fhorbairt ar shuíomh 16 acra ag Na Cealla, Loch Garman, in 2015.

Cuireadh tús leis an obair go luath in 2019 agus críochnaíodh cuid mhaith i mí an Mheithimh 2020 nuair a osclaíodh an pháirc don phobal. Bronnadh conradh le haghaidh dearadh agus tógáil páirc scátála agus limistéar cluichí ilúsáide (MUGA) don taitneamhacht i mí Mheán Fómhair 2020 agus cuirfear tús leis an obair in 2021.

Ionad Gníomhaíochta Charraig Fhoill

Aithníodh Carraig Phuill le tógáil ionad gníomhaíochta in éineacht le Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge agus Loch Garman. Soláthraíonn an t-ionad, do chónaitheoirí áitiúla agus do chuairoteoirí, gníomhaíochtaí áineasa, sóisialta, sláinte agus folláine.

Cuireadh tús le hoibreacha ar Chéim 1 (bóthar rochtana, carrchlós, cosáin agus seirbhísí) i mí na Samhna 2019

Tionscadail Speisialta

Páirc Bhaile Ghuaire

Bhí sé mar aidhm ag an taitneamhacht nua seo Páirc Bhaile Ghuaire agus Ionaid Taispeántais Ghuaire a ionchorprú isteach i sainchomhartha dea-dheartha agus comhleanúnach sa cheantar. Bhí sé mar aidhm aige a bheith ina eiseamláir i ndearadh ailtireachta tírdhreacha agus mar theimpléad do pháirceanna nua-aimseartha in Éirinn.

Bhí Niall Barry & Co Ltd i gceannas ar na hoibreacha athfhorbartha ar Pháirc Bhaile Ghuaire i mí an Mhárta agus cuireadh tús leis an obair ar an suíomh i mBealtaine 2019. Chuaigh srianta Covid19 go mór i bhfeidhm ar an dáta críochnaithe 2021.

WEXFORDIA

Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann (INHP), Teach Solais Hook agus Tionscadail Turasóireachta Ros Mhic Thriúin

Tá maoiniú catagóir 2 um Athghiniúint na Tuaithe faighte ag Comhairle Contae Loch Garman chun cnuasach tionscadal turasóireachta a fhorbairt.

Soláthraíodh seirbhísí in 2019 agus 2020 chun eispéiris nua cuairteoirí a fhorbairt ag Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann agus Teach Solais Hook agus chun na tionscadail sin a thabhairt go stádas 'réidh le sluasaid'. Cé gur chuir srianta Covid19 moill ar bhronnadh na gconarthaí bhíothas ag súil go mbeadh na seirbhísí seo i bhfeidhm i 2021.

Bhí oibreacha ar long Dunbrody, a tosaíodh go déanach in 2020, le bheith críochnaithe i lár 2021. Críochnaíodh réamhphlean léirmhínithe chun ionad nua Normannach a fhorbairt i Ros Mhic Thriúin in 2020 i gcomhpháirtíocht le Fáilte Éireann.

Tionscadal Turasóireachta Inis Córthaidh

Díríonn an tionscadal seo ar Inis Córthaidh a fhorbairt mar cheann scríbe turasóireachta is díol spéise do thurasóirí, rud a fhágann go bhfuil sé ina stad lárnach i mbranda Fáilte Éireann, Oirthear Ársa na hÉireann. Bronnadh obair ar réamhphlean a tosaíodh in 2019 ar Cheantar Bardasach Inis Córthaidh i mí Iúil 2020. Bhí sé mar aidhm leis an bhforbairt chéimnithe ar thionscadal turasóireachta nua, dírithe ar an gcaisleán, méadú ar líon na gcuariteoirí chuig an mbaile agus naisc a neartú le scéimeanna cosúla atá beartaithe don bhaile. Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann, Teach Solais Hook agus an JFK / Dunbrody i Ros Mhic Thriúin.

TIONSCADAIL TÓGÁLA POIBLÍ

Teach Mhargaidh Ghuaire

Tá an foirgneamh stairiúil seo ina chuid thábhachtach den chreatlach uirbeach agus de phlean an fhearainn phoiblí do Bhaile Ghuaire. Faomhadh iarratas pleanála Cuid 8 chun an foirgneamh a athfhorbairt ina spás ilfheidhmeach / taispeántais / miondíola i mBealtaine 2018. Ar dtús, bunaíodh iarrachtaí chun infheistíocht ón earnáil phríobháideach a chinntiú agus i mBealtaine 2019 d'iarr baill Cheantar Bardasach Ghuaire go ndéanfaí an Teach Margaidh a athfhorbairt mar fhoirgneamh poiblí / spás. Leanadh den obair ar an mbonn sin go dtí Meán Fómhair 2019 nuair a roghnaigh comhaltaí an dara próiseas soláthair san earnáil phríobháideach chun ionad feidhmíochta ilfheidhmeach a chruthú ar an láithreán. Osclaíodh é seo in 2020. Fuarthas maoiniú athnuachana tuaithe de €429,145.00 in 2019 chun stádas 'réidh le sluasaid' a thabhairt don tionscadal.

Ionad Ealaíon Loch Garman

Tá bonn daingean faoi na pleananna chun an t-ionad ealaíon atá ann faoi láthair a athchóiriú le deontas de €1m ón Roinn Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha agus Tuaithe agus Gaeltachta. Tá an maoiniú seo meaitseála ag Comhairle Contae Loch Garman.

Críochnaíodh coinne le haghaidh seirbhísí dearaidh i mí Aibreáin 2019. Ceadáíodh próiseas pleanála Cuid 8 ar cuireadh tús leis i mí Dheireadh Fómhair 2019 i mí Eanáir 2020. Críochnaíodh doiciméid mhionsonraithe dearaidh agus tairisceana faoi lár 2020 agus fuarthas tairiscintí le haghaidh oibreacha i mí Dheireadh Fómhair 2020. Tá sé beartaithe conradh a dhámhachtain le haghaidh 2021.

Tionscadail Speisialta

Mol Spóirt Inis Córthaidh

Fuair Ceantar Bardasach Inis Córthaidh deontas bonneagair spóirt de €300,000 chun foirgneamh a thógáil ag mol spóirt Cherryorchard an bhaile.

Cuireadh tús i mí na Samhna 2020 le próiseas soláthair d'fhoireann deartha chun na doiciméid mhionsonraithe dearaidh agus tairisceana a chríochnú agus tá coinne le coinne go luath in 2021.

Páirc Ghnó Sheanbhóthar Bhaile Átha Cliath, Inis Córthaidh

Go déanach in 2020, leithdháil Comhairle Contae Loch Garman maoiniú chun dréacht-mháistirphlean a ullmhú do Sheanbhóthar Bhaile Átha Cliath agus thosaigh siad ag fáil seirbhísí deartha innealtóireachta.

Is príomhréimse tráchtála, gnó agus tionsclaíochta é seo le breis agus 90 gnó agus fostú suas le 2,000 duine.

Glasbhealaí

Glasbhealach Thoir Theas

Úsáidfidh an féarbhealach an dorchla iarnróid nach bhfuil in úsáid ó Chnoc Elliot, lastuaidh de Ros Mhic Thriúin, go Port an Chalaigh i bPort Láirge a ritheann trí dheisceart Chill Chainnigh. Mar aon le tionscadail na gCéanna Thuaidh agus Glasbhealach na Fraochán i bPort Láirge, nascfaidh sé Féarbhealaí an Oirdheiscirt agus Phort Láirge. Cruthóidh sé seo taitneamhacht 72km chun cuairteoirí intíre agus idirnáisiúnta a mhealladh agus beidh sé mar phríomhspreagthóir eacnamaíoch don réigiún dá bharr.

Tugadh an phleanáil chun críche in 2018 agus tháinig forbairt shuntasach ar an dearadh mionsonraithe le linn 2019-2020. Bronnadh conradh tosaigh le haghaidh glanadh láithreáin agus ardú trasnáin iarnróid in 2020 agus bhí an obair críochnaithe den chuid is mó faoi dheireadh na bliana.

Roinneadh tairiscintí le haghaidh na bpríomhoibreacha ina mbearta agus fógraíodh conarthaí tosaigh do rannóga uirbeacha go déanach in 2020. Tá sé beartaithe an conradh a dheonú go luath in 2021.

Méadaíodh an leithdháileadh tosaigh deontais €8m ón Roinn Iompair a faomhadh i mí an Mheithimh 2019 €7.7m ón Aire i mí na Samhna 2020, €15.7m san iomlán.

Glasbhealach Ros Láir go Port Láirge

Rithfidh an taitneamhacht 56km seo feadh an dorchla iarnróid reatha ó Ros Láir go Cathair Phort Láirge le nasc ó Ros Láir go Cuan Ros Láir. Soláthróidh sé cosán rothaíochta agus siúlóide easbhóthair ó Chuan Ros Láir go Cathair Phort Láirge, ag glacadh i gCill Raithin, Ros Láir, Cill Fhionnachta, Maigh Ghlas, Droichead an Droichid, Baile Uí Chuilinn, Campaile i Loch Garman, Belview i gCill Chainnigh agus Port an Chalaigh i bPort Láirge.

Beidh an bealach mar chuid de ghréasán comhtháite féarbhealaí, gormbhealaí agus bealaí EuroVelo atá beartaithe don Oirdheisceart, le raon áiseanna caitheamh aimsire do chónaitheoirí áitiúla agus do chuirteoirí. Críochnaíodh dréachtcháipéisí féidearthachta, roghanna bealaigh agus scagthástála comhshaoil in 2019.

Reáchtáladh imeachtaí faisnéise poiblí i nDroichead Wellington agus i dTrá Ros Láir i mí na Bealtaine 2019 le tuilleadh comhairliúcháin ag Ros Láir agus Belview i mí Dheireadh Fómhair 2020. Críochnaíodh an Measúnú Tionchair Timpeallachta agus tuarascálacha Tionchair Natura in 2020. agus tá réamhdhearadh, iarratas pleanála agus orduithe ceannaigh éigeantaigh le críochnú go luath in 2021.

Glasbhealach ó Loch Garman go Ros Láir

D'ullmhaigh foireann deartha a ceapadh i mí Lúnasa 2020 staidéar féidearthachta, tuarascáil ar roghnú bealaigh, réamhdhearadh, measúnuithe comhshaoil agus iarratais pleanála agus toilithe gaolmhara chun féarbhealach a fhorbairt ó Bhaile Loch Garman go Ros Láir. Bhíothas le tosú ar na staidéir agus imscrúduithe comhshaoil go déanach in 2020 agus go dtí 2021.

Scéim Chosanta Cósta agus Cothaithe Trá Bhaile na Cúirte

Tar éis staidéar féidearthachta innealtóireachta cósta a thabhairt chun críche chun imscrúdú a dhéanamh ar fhorbairt agus ar sholáthar oibreacha móra infrastruchtúir cois cósta i mBaile na Cúirte chun an trá thuaidh a athchóiriú, iarradh ar thairiscintí le haghaidh seirbhísí innealtóireachta lena n-áirítear réamhdhearadh, staidéir chomhshaoil agus ullmhú iarratas ar thoilíú go déanach in 2020.

SCÉIMEANNA COSANTA TUILTE

Scéim Faoisimh Tuilte Bhaile Loch Garman agus a Phurláin

Chríochnaigh Oifig na nOibreacha Poiblí, i gcomhpháirtíocht le Comhairle Contae Loch Garman agus údarais áitiúla eile, Staidéar Measúnaithe agus Bainistíochta Riosca Tuilte Dobharcheantar an Oirdheiscirt (CFRAM). Dhearbhaigh an staidéar seo inmharthanacht agus éifeachtúlacht scéim faoisimh tuilte do phobal Bhaile Loch Garman agus an ceantar máguaird chun maoin agus infrastruchtúr a chosaint ó thuilte cósta agus abhann. Leithdháil Oifig na nOibreacha Poiblí €9m don obair seo agus osclaíodh an próiseas soláthair do sheirbhísí dearaidh innealtóireachta in 2020.

Scéim Cosanta Tuilte Inis Córthaidh

Tá stair fhada tuilte ag Inis Córthaidh. Tharla imeachtaí foircneacha i 1924, 1947, 1965, 2000, 2002, 2009, 2011, 2014 agus níos déanaí i mí na Nollag 2015 nuair a rinneadh difear do 130 réadmhaoin. Tá damáiste déanta ag tuilte do réadmhaoin agus bóithre an bhaile agus tá sé ina bhaol do shláinte agus sábháilteacht áitritheoirí, ag cur isteach ar thrácht agus ag cur isteach ar ghníomhaíocht tráchtála sa cheantar.

Tá an tionscadal seo ar síúl ó 2009 i leith.

Taispeánadh scéim athbhreithnithe le haghaidh comhairliúcháin poiblí i Leabharlann Inis Córthaidh i mí na Bealtaine 2019 agus mheall breis agus 400 lucht féachana. Breathnaíodh ar na freagraí a fuarthas le linn an taispeántais seo agus cuireadh an scéim faoi bhráid Oifig na nOibreacha Poiblí ansin le haghaidh Toiliú an Aire i mí na Nollag 2019. Sheol OOP an scéim chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe lena faomhadh i mí an Mhárta 2020.

I rith Iúil Lúnasa 2020, reáchtáil an Roinn comhairliúchán poiblí reachtúil agus i mí Mheán Fómhair 2020 d'fhostaigh comhairleoirí chun athbhreithniú a dhéanamh ar an scéim chun comhlíonadh na dtreoracha agus na rialachán comhshaoil ábhartha a chinntiú. Tá an scéim fós faoi athbhreithniú agus táthar ag súil le faomhadh ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe in 2021. Tógfaidh sé breis is trí bliana le tabhairt chun críche an obair thógála.

Comhcheanglaíonn an scéim um chosaint tuilte roinnt beart chun an baile a chosaint. Ina measc seo tá leathnú agus doimhniú cainéil abhann, athlonnú droichid, agus tógáil ballaí tuilte fairsinge painéil ghloine trí Inis Córthaidh.

Tógfaidh an obair stráice 3.5km d'Abhainn na Sláine, ó 1.5km suas an abhainn ó Dhroichead Inis Córthaidh go 2km le sruth. Áirítear ar phríomhghnéithe an tionscadail:

- Ballaí cosanta tuilte a thógáil ar an dá bhruach, suas an abhainn ó Dhroichead Inis Córthaidh, tríd an mbaile, ag críochnú díreach ó dheas ó Óstán Riverside Park.
- Cainéal abhann a leathnú agus a dhoimhniú.
- Doimhniú ar ghrinneall na habhann faoin Droichead Iarnróid agus Seandroichead Inis Córthaidh.
- Droichead Seamus Rafter atá ann cheana a bhaint.
- Droichead bóthair nua a thógáil thar an tSláine agus Líne Iarnróid, timpeall 100m ó dheas ó Óstán Riverside Park.
- Droichead nua do choisithe a thógáil i lár an bhaile.
- Pleán nua bainistithe tráchtála baile a fhorbairt.

Is é an costas measta ná €50m le cur i gcrích.

Pleanáil 2019

Pleanáil Chun Cinn agus Bithéagsúlacht

Plean Forbartha Contae Loch Garman

Leanadh le hullmhú Phlean Forbartha Contae Loch Garman 2020-25 agus na straitéisí gaolmhara. Chomh maith le polasaithe pleanála ginearálta agus cuspóirí forbartha, chuimsigh an plean nua straitéisí d'fhuinneamh in-athnuaite, tithíocht, miondíol, measúnú straitéiseach riosca tuilte an chontae (lena n-áirítear léarscáileanna tuilte) agus measúnú ar shaintréithe an tírdhreacha.

Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch (RSES))

D'ullmhaigh an Rannóg Pleanála Chun Cinn, an CPS Pleanála agus baill Chomhairle Contae Loch Garman den údarás réigiúnach aighneachtaí mionsonraithe ar an straitéis Spáis agus Eacnamaíochta sular glacadh léi.

Chinntigh siad seo:

- Tugadh tosaíocht d'infrastruchtúr ríthábhachtach do Chontae Loch Garman agus soláthraíodh é
- Tacaíodh le tiománaithe eacnamaíocha, lena n-áirítear an calafort agus an ollscoil theicniúil, agus forbraíodh iad
- Áiríodh cuspóirí láidre chun tacú le forbairt réigiúnach chothromaithe agus geilleagar Loch Garman, a bhailte, a shráidbhailte agus a limistéir thuaithe.
- Tacaíodh le tionscadail forbartha straitéiseacha molta Chomhairle Contae Loch Garman.

Bithéagsúlacht

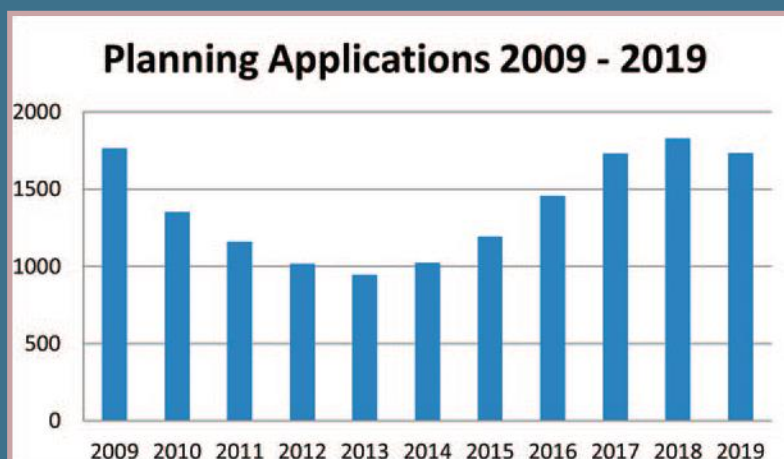
Lean an Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta ar aghaidh ag seachadadh. I measc na rannpháirtithe bhí: Wex Bee Aware, an chéad phointe teagmhála do gach rud pailneoir; Tírdhreacha Athraithe, ag obair chun an bealach a bhainistíonn daoine spás amuigh a athrú; Banc Ábhair Bug Hotel i Holmestown, ag bailiú táirgí tógála dramhaíola chun cabhrú le daoine óstáin fabhtanna a líonadh; Glas Glan, ag bogadh Comhairle Contae Loch Garman ó ghlantóirí ceimiceacha go táirgí níos glaise; Loch Garman Nádúrtha, ag cruthú agus ag suiteáil painéil eolais ag suíomhanna tábhachtacha geolaíochta agus bithéagsúlachta sa réigiún.

Bainistíocht Forbartha

Staitisticí Iarratais Pleanála

Fuarthas suas le 1,733 iarratas pleanála in 2019 i gcomparáid le 1,829 in 2018 agus 1,730 in 2017. Ina theannta sin:

- Fuarthas 11,408 fiosrú gutháin ag CSU pleanála in 2019.
- Tháinig 4,339 ball den phobal isteach chuig an gcuntar pleanála CSU.
- Fuarthas 608 iarratas ar chruinnithe réamhphleanála in 2019.
- Reáchtáladh 67 mórchrúinníú réamhphleanála in 2019.
- Fuarthas 48 cuardach pleanála in 2019. Scoir an t-aonad pleanála de chuardach pleanála i mBealtaine 2019.
- Rinneadh 1,460 cinneadh agus deonaíodh 81 faoin gcéad de na hiarratais phleanála.

Tuairisceáin CSO – 2019 (Ceadanna Deonaithe)

Ceadanna	Nollaig 2019
Líon Iomlán na gCeadanna (Gach Úsáid) (féach Ciorclán PD 10/00 aguisín 2)	717
Total number of dwellings permissions (new construction houses, including one-off houses and apartments)	350
Líon Iomlán na nAonad (Tógáil Nua)	
Tithe (gan tithe aonuaire a áireamh)	962
Árasáin	155
Tithe aonuaire	289
Tráchtála	24

Forfheidmiú Pleanála

Bhain na 186 gearán a fuarthas in 2019 go príomha le forbairtí neamhúdraithe nó le neamhchomhlíonadh ceadanna pleanála.

Eisíodh 168 litir rabhaidh agus 52 fógra forfheidmithe tar éis measúnú a dhéanamh ar ghearáin agus iniúchtaí suímh.

Dúnadh 214 cás forfheidmithe tar éis litreacha rabhaidh a eisiúint, nó comhlíonadh fógraí forfheidmithe, nó toradh imeachtaí dlí i 10 gcás sa Chúirt Dúiche. Gearradh fíneálacha €6,700 san iomlán ar chosantóirí i dtrí chás.

Rialú Foirgníochta

In 2019 fuair Comhairle Contae Loch Garman 786 fógra tosaithe d'fhoirgnimh nua.

Molann na Treoirlínte Náisiúnta go ndéanfadh údarás áitiúil cigireacht ar 1215 faoin gcéad de réadmhaoin nua chun comhlíonadh na gcaighdeán tógála a chinntiú. Rinne Comhairle Contae Loch Garman cigireacht ar 42 faoin gcéad in 2019.

In 2019, tógadh sé eastát i gcúram i gContae Loch Garman. Ba bhuntáiste é seo do 159 teach toisc go raibh an Chomhairle freagrach as cothabháil bóithre / cosán / seirbhís / soilsiú poiblí sna heastáit seo.

Inrochtaineacht**Éachtaí Suntacha**

Críochnaíodh an chéad dearadh píolótach d'áiseanna leithris poiblí atá lán-inrochtana agus neodrach ó thaobh inscne leis an Roinn Comhshaoil i sráidbhaile Dhún Canann.

Déan Lá Bealach

Ghlac Comhairle Contae Loch Garman páirt ghníomhach i bhFeachtas náisiúnta Déan Bealach na Life.

Pleanáil

Comórtas Coinnigh Loch Garman Álainn

Fuarthas aon iontráil déag don Chatagóir Rochtana do Chách. Bronnadh an chéad duais as Gairdíní, Páirceanna agus Spásanna Pobail ar Chumann Forbartha Pobail Ros Láir CLG/Cairde Ros Láir, agus bronnadh an chéad duais ar Ghairdín ICA, Brí, ar Rochtain Fheabhsaithe ar Bhonneagar.

Rannpháirtíocht Réamhghníomhach

Chuimsigh an t-athbhreithniú ar Straitéis Mhíchumais Chomhairle Contae Loch Garman comhairliúchán le soláthraithe agus geallsealbhóirí seirbhísí míchumais; comhoibriú go himheánach le ranna; imeachtaí teagmhála agus faisnéise le grúpaí agus gníomhaireachtaí áitiúla.

Foilseofar na torthaí in 2020 mar an plean nua um Míchumas agus Cuimsiú.

Chun leanúint ar aghaidh ag cinntiú go gcuimsítear prionsabail dearaidh uilíoch in oibreacha bonneagair agus caipítíl, rinneadh 22 measúnú promhadh míchumais in 2019.

Logáladh 105 iarratas/gearán ar an gceist in 2019.

Míreanna Suntasacha agus a Stádas ag Deireadh na Bliana

Ceantar	Limistéar	Fadhb	Dul chun cinn
Inis Córthaidh	Reilig	Scaipeadh agus leithead cosáin	Oibreacha aontaithe
	Sráid na Cúirte	Pointí rochtana cosáin	Oibreacha aontaithe
	Ionad Léiriúcháin	Rochtain ar an stáitse	Oibreacha ar siúl
	Teampall Seanáin	Nascacht cosáin	Fógraíodh oibreacha
Guaire	Reilig an Easpaig	Ráillí láimhe céimeanna agus cúrsaíocht	Obair críochnaithe
	Trá Chluain Eois	Siúlbealach	Obair críochnaithe
	Bóthar Iarnróid	Pointí trasnaithe	Obair críochnaithe
	Cosáin Siúlóide Pobail Chill an Fhiréin	Cuidiú le húsáid cathaoir rothaí uile-tíre	Iarratas críochnaithe
Ros Mhic Thriúin	Baile Gaelach	Pointí trasnaithe acomhal	Obair críochnaithe
	Eastát Tithíochta Dunbrody Heights	Rochtain	Obair críochnaithe
	Eastát Tithíochta Bawnmore Heights	Nascacht cosáin	Fógraíodh oibreacha
Ros Láir	Droichead Wellington	Pointe trasnaithe	Fógraíodh oibreacha
	Trá Ros Láir	Carr chlós	Oibreacha ar siúl
Loch Garman	Siúlóid Curraclae-Raven	Rochtain	Works notified
	Droichead an Chaisleáin - áiteanna éagsúla	Pointí trasnaithe cosáin agus nascacht	Oibreacha ar siúl
	Sráid 1798 (páirc)	Cosán	Fógraíodh oibreacha

Iarratais ar Theastas Rochtana Míchumais (DAC).

Inis Córthaidh	23
Guaire	12
Ros Mhic Thriúin	9
Ros Láir	6
Loch Garman	21
Iomlán 2019	71

OIDHREACTH THÓGTHA

Chuir seirbhísí oidhreachta na rannóige pleanála tacaíocht airgeadais ar fáil do roinnt tionscadal contae lena n-áirítear tionscadal na Carraige ag Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann; Reilig Chearnóg an Mhargaidh Ghuaire; Eaglais Bannow; Reilig na Foraoise, Teach Munna; agus oibreacha i Sráidbhaile Fearn.

Ar na príomhthionscadail bhí oibreacha deisiúcháin ar chuid de Bhalla an Bhaile i Loch Garman agus deisiúcháin shuntasacha ar Thúr Eaglaise Chill Mhannáin.

Tugadh tacaíocht d'fhoilseacháin lena n-áirítear an Wexford Historical Society Journal, The Forth and Bargy Dialect (Yola) agus maoiniú chun Billy Colfer's Arrogant Trespass a athchló.

Pleanáil 2020

Dréachtphlean Forbartha Contae Loch Garman 2021-27

Ba é an mhír seo príomhthionscadal na foirne um Pleanáil Chun Cinn don bhliain 2020. Nuair a glacadh leis an Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch do Réigiún an Deiscirt i mí Eanáir 2020 agus nuair a cuireadh tús le feidhmeanna pleanála arís tar éis do shrianta Covid19 a bheith curtha ar sos, tugadh an Plean Forbartha Contae réamhdhréachta (CDP) chun críche agus tíolacadh do chomhaltaí Chomhairle Contae Loch Garman lena mbreithniú an 24 Iúil, 2020.

Ag leagan amach creat pleanála spásúlachta sé bliana don chontae, tá sa cháipéis chuimsitheach seo ina bhfuil 13 imleabhar na polasaithe, cuspóirí agus caighdeáin bainistíochta forbartha chun forbairt an chontae a threorú le linn thréimhse an phlean (imleabhar 12).

Áiríonn sé pleananna lonnaithe do Bhaile Bhun Clóidí, Cuan Ros Láir agus Cill Ranna agus sainchuspóirí do Dhroichead an Chaisleáin agus Caighdeán Ros Láir (imleabhar 3). Tá Taifead na Struchtúr atá faoi Chosaint agus na Limistéir Chaomhantais Ailtireachta (imleabhar 56), an Measúnú ar Charachtar an Tírdhreacha (imleabhar 7), Straitéis Mhiondíola an Chontae (imleabhar 8), an Straitéis Tithíochta (imleabhar 9) agus an Straitéis Fuinnimh (imleabhar 10) ann. .

Bhí an Plean Forbartha Contae faoi réir measúnuithe éagsúla a éilítear faoi threoracha an AE – tá an Measúnú Straitéiseach ar Bhaol Tuilte, an Measúnú Straitéiseach Comhshaoil agus an Measúnú Cuí in imleabhar 1113.

Bhreithnigh feisirí an réamhdhréachtú ag cruinnithe speisialta ar cuireadh tús leo an 27 Iúil, 2020 agus d'fhorghaib siad lena taispeántas go poiblí an 14 Meán Fómhair, 2020.

Mhair an taispeántas 10 seachtaine ón 28 Meán Fómhair, 2020 go dtí an 9 Nollaig 2020. D'úsáid aonad pleanála na Comhairle roinnt uirlisí cumarsáide chun rannpháirtíocht leis an dréacht-CDP a thaispeántas agus a chur chun cinn, lena n-áirítear tairseach nua comhairliúcháin ar líne na comhairle. D'fhreagair an pobal agus bhí sé ina uirlis chumarsáide thar a bheith luachmhar, go háirithe i bhfianaise srianta Covid19 ar feadh na 10 seachtaine. Cheadaigh sé an Dréachtphlean a fheiceáil ó shábháilteacht an tí agus aighneachtaí a dhéanamh díreach chuig an tairseach.

Bhain an fhoireann um Pleanáil Chun Cinn úsáid as Microsoft Teams chun Cruinnithe Comhairliúcháin le Páirtithe Leasmhara a thionól agus d'úsáid siad ardáin éagsúla meán sóisialta na Comhairle chun an comhairliúchán ar an dréachtphlean forbartha contae a phoiblíú.

San iomlán, fuarthas 168 aighneacht agus tuairim a chlúdaigh raon leathan saincheisteanna.

Ag an deireadh, cuireadh tús le hobair ar an gcéad chéim eile den phlean, is é sin tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh ar aighneachtaí / tuairimí a fuarthas le breithniú ag na Comhaltaí a ullmhú..

Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Loch Garman agus a Phurláin 2022-28

Leanadh le hobair ullmhúcháin chúlra ar an bplean seo.

Bithéagsúlacht

Lean an Plean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta ar aghaidh ag seachadadh.

Wex Bee Feasach

Fuarthas cistiú ó Bithéagsúlacht Náisiúnta na hÉireann do thionscadail phailneoirí ar thailte na comhairle (úllóird úll pobail / plandáil pailneoirí ag Halla an Chontae) agus tá sé fós mar chéad phointe teagmhála do gach ábhar dá leithéid.

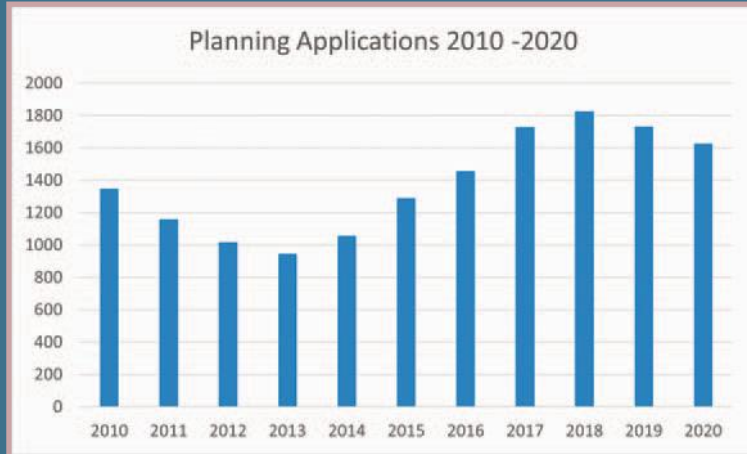
Comharthaíocht

Suiteáladh comharthaí eolais nádúrtha Loch Garman mar aon le painéil eolais eile ag láithreacha tábhachtacha geolaíochta agus bithéagsúlachta sa chontae.

Bainistíocht Forbartha

Staitisticí Iarratais Pleanála

1,628 iarratas pleanála faighte in 2020 i gcomparáid le 1,733 in 2019; 1,829 in 2018; agus 1,730 in 2017.

Dhíleáil cuntar CSU Pleanála le 907 cliant suas go dtí 27 Márta, 2020. Ina dhiaidh sin dúnadh é chun cloí le srianta Covid19. Ó shin i leith, rinneadh féachaint ar chomhaid trí choinne amháin.

- Fuarthas 524 iarratas ar chruinnithe réamhpleanála in 2020.
- Reáchtáladh 42 mórchruinniú réamhpleanála in 2020.
- Rinneadh 1,251 cinneadh agus tugadh cead pleanála do 81 faoin gcéad de na hiarratais.

Tuairisceáin CSO – 2020 (Ceadanna a Deonaíodh)

Ceadanna	Nollaig 2020
Líon Iomlán na gCeadanna (Gach Úsáid) (féach ciorclán lch 10/00 aguisín 2)	628
Líon Iomlán na gCead Teaghaisí (tithe tógála nua, lena n-áirítear tithe aonuaire agus árasáin)	323
Líon Iomlán na nAonad (Tógáil Nua);	
Tithe (gan tithe aonuaire a áireamh)	284
Árasáin	58
Tithe aonuaire	277

Pleanáil

Forfheidhmiú Pleanála

Mhéadaigh gearáin fhoirmiúla 30 faoin gcéad in 2020 go 241. Bhain siad go príomha le forbairtí neamhúdaráithe nó neamhchomhlíonadh ceadanna pleanála. Measadh nach raibh aon ról ag 73 gearán eile maidir le forfheidhmiú pleanála, cúrsaí sibhialta agus mar sin de.

Eisíodh 247 litir rabhaidh agus 33 fógra forfheidhmithe tar éis measúnú a dhéanamh ar ghearáin agus iniúchtaí suímh.

Dúnadh 173 cás forfheidhmithe tar éis eisiúint litreacha rabhaidh, nó comhlíonadh fógraí forfheidhmithe, nó toradh imeachtaí dlí i gcásanna na Cúirte Dúiche. Gearradh féineálacha €5,750 san iomlán ar chosantóirí i gceithre chás.

Ligin Gearrthéarmach a Rialáil (i gCrios Brú Cíos Ghuaire)

Bhí 66 comhad ar cíos gearrthéarmach san iomlán in 2020 agus tháinig 23 litir rabhaidh a seirbheáladh agus dúnadh 13 chás.

Rialú Foirgníochta

Fuair Comhairle Contae Loch Garman 792 fógra tosaithe d'fhoirgnimh nua in 2020.

Molann na Treoirlínte Náisiúnta go ndéanfadh Údarás Áitiúil cigireacht ar 1215 faoin gcéad de réadmhaoín nua lena chinntiú go gcloíonn siad le caighdeáin chúí tógála. Rinne Comhairle Contae Loch Garman cigireacht ar 36 faoin gcéad in 2020.

Sa bhliain 2020, tógadh 15 eastát i gcúram sa chontae. Ba bhuntáiste é seo do 344 teach mar go raibh an t-údarás áitiúil freagrach as bóithre, cosáin, seirbhísí agus soilsiú poiblí a chothabháil.

Láithreáin Thréigthe agus Struchtúir Chontúirteacha

- Rinne Teicneoir Feidhmiúcháin láithreán tréigthe na Comhairle cigireacht ar 220 láithreán in 2020.
- Eisíodh 46 fógra intinne chuig úinéirí réadmhaoine ag cur in iúl dóibh go raibh sé ar intinn ag an gComhairle a maoin a chur ar Chlár na Láithreán Tréigthe. Leasaíodh cúigear agus seachnaíodh iad seo.
- Eisíodh 5 Fhógra Alt 11 ag liostú na n-oibreacha a bhí ag teastáil. Cuireadh cúig réadmhaoín ar Chlár na Láithreán Tréigthe.
- Socraíodh luachálacha tráchtála do 14 réadmhaoín agus eisíodh fógraí d'úinéirí ag cur in iúl dóibh luacháil an mhargaidh. Níor cuireadh aon achomharc isteach ina leith seo.
- Eisíodh 23 sonrasc maidir le Tobhach ar Láithreáin Thréigthe in 2020.
- Baineadh 11 réadmhaoín de Chlár na Láithreán Tréigthe tar éis d'úinéirí na hoibreacha riachtanacha a fheiceáil.
- Atreoraíodh 13 réadmhaoín ar Chlár na Láithreán Tréigthe do bhainistíocht réadmhaoine lena bhfáil ag OCE le haghaidh tithíochta, úsáid phobail, páirceáil nó fillleadh ar an margadh oscailte mar gheall ar dheacrachtaí probháide / teidil.
- Eisíodh 11 Fhógra um Struchtúr Contúirteach in 2020, lena n-áirítear fógraí scartála do Leaba agus Bricfeasta an Gheata Thiar, Loch Garman; an Macamore Inn, Baile an Gharraí; agus an Teach Bake, Carn. Leanadh le monatóireacht ar scartáil Óstán Bayview, Baile na Cúirte, in 2020.
- Eisíodh Fógra um Áit Chontúirteach amháin in 2020.
- Síníodh 96 Ordú Feidhmeannach um Shuíomh Tréigthe agus Struchtúr/Áite Contúirteach in 2020. Cuireadh stop leis an líon seo le linn ghlas Covid19.

Inrochtaineacht

Éachtaí Suntacha

Straitéis Míchumais agus Cuimsithe Chomhairle Contae Loch Garman 2019-2022

Foilsíodh Straitéis Míchumais agus Cuimsithe na Comhairle. Tá sé mar aidhm aige seirbhísí inrochtana a sholáthar do chách ar fud sholáthar seirbhíse na n-eagraíochtaí. Aithnítear sa straitéis cé chomh tábhachtach agus atá sé seo don chomhairle, do na daoine a bhfreastalaíonn sí orthu anois agus amach anseo.

Bord Cumarsáide Chomhairle Contae Loch Garman

Tá cumarsáid agus modh cumarsáide riachtanach d'fholláine fhisiciúil agus mheabhrach gach duine. Do leanbh tá an cumas cumarsáide níos tábhachtaí fós dá bhforbairt iomlán agus dá shábháilteacht. Aithníonn an bord cumarsáide cuimsitheach deartha ag Comhairle Contae Loch Garman mar aon le gníomhaireachtaí agus daoine aonair eile an méid seo ar bhealach spráúil, praiticiúil, idirghníomhach agus féinmhínte. Glacadh leis an tionscnamh seo in áiteanna súgartha ar fud na tíre.

Áis Athrú Áiteanna

Cuireann Changing Places chun cinn cuimsiú áiseanna breise leithris dóibh siúd a bhfuil gá acu leo in áiteanna poiblí ar fud na tíre. Ciallaíonn suiteáil a leithéid d'áis i bPáirc Uí Riain go bhfuil dhá cheann oscailte agus ag feidhmiú anois ag an gcontae le moltaí le haghaidh dhá cheann eile in 2021.

Suíomh Gréasáin

Rinneadh athbhreithniú substaintiúil ar shuíomh Gréasáin na Comhairle – www.wexfordcoco.ie – lena chinntiú go raibh sé inrochtana do chách de réir mar is gá faoi na caighdeáin reatha. Breithníodh toradh an iniúchta laistigh den chlár oibre TFC. Suiteáladh bogearraí téacs go fuaime ReCiteMe lena chinntiú go ndearnadh freastal ar gach úsáideoir.

Déan Lá Bealach

Ghlac Comhairle Contae Loch Garman páirt i bhFeachtas Lá Náisiúnta Déan Bealach. Ba é an toradh a bhí air sin ná moltaí chun breathnú ar chlár cosáin siúlóide inrochtana do 2021.

Comórtas Coinnigh Loch Garman Álainn

Fuarthas trí iontráil déag don chatagóir Rochtain do Chách. Bronnadh an chéad duais as Gairdíní, Páirceanna agus Spásanna Pobail ar Ghrúpa Forbartha an Bhaile Dhuibh agus bhuaigh Conair Siúlóide Choillearnach Ramsfort an chéad duais as Rochtain Fheabhsaithe ar Bhonneagar.

Rannpháirtíocht Réamhghníomhach

Chun leanúint ar aghaidh ag cinntiú go n-áiríonn bonneagar agus oibreacha caipitil prionsabail dearaidh uilíoch, rinneadh 99 iarratas pleanála a phromhadh ó thaobh míchumais in 2020. Rinneadh 38 iniúchadh breise dá leithéid ar thionscadail oibreacha caipitil atá beartaithe nó cuairteanna suímh ó ghearáin i rith na bliana.

Gearáin

Taifeadadh agus admháidh trí iarratas/gearán is fiche ón bpobal in 2020. Tarchuirtear a stádas reatha, gníomhaítear ina leith, idir lámha nó críochnaíodh iad de réir mar is cuí agus indéanta faoi shrianta Covid19.

Iarratais ar Theastas Rochtana Míchumais (DAC).

In 2020 rinneadh athruithe ar an gcaoi a ndearnadh iarratais ar Theastas Rochtana Míchumais (agus míchumais athbhreithnithe) a bhainistiú agus a phróiseáil. Bhí sé mar aidhm acu an próiseas a thabhairt faoin gCóras Bainistíochta um Rialú Foirgníochta agus ba cheart é sin a thabhairt chun críche in 2021.

Bhí 114 iarratas DAC in 2020 san iomlán agus bhí 92 díobh bailí.

DEONTAIS

OidhreachtThógtha

Caisleán Tallerought

In 2019 fógraíodh go raibh Caisleán Tellerought contúirteach agus dúnadh an bóthar poiblí tadhlach. Tógadh faoi úinéireacht na comhairle é agus lorgaíodh maoiniú chun obair phráinneach a dhéanamh. Rinne an rannán pleanála maoirsiú ar iarrachtaí chun an caisleán a chobhsú agus athosclaíodh an bóthar i Márta 2021. Fuarthas maoiniú breise chun oibreacha deisiúcháin a chur i gcrích níos déanaí sa bhliain. Bhí an tionscadal comh-mhainithe ag an gcomhairle agus an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta.

Scéim Infheistíochta san Oidhreacht Thógtha 2020

Bronnadh deontais ar dhá thionscadal déag sa Scéim Infheistíochta san Oidhreacht Thógtha in 2020 i gContae Loch Garman. Chuir srianta Covid19 bac ar a gcur i gcrích. Tarraingíodh siar ceithre thionscadal ón scéim agus athdháileadh an deontas €79,000 ar na hocht gcinn eile. Cruthaíodh ar a laghad 416 lá oibre tríd an Scéim Oidhreachta Tógtha 2020 i gContae Loch Garman agus chosain na tionscadail le chéile os cionn €164,500.

Ciste na Struchtúr Stairiúil 2020

D'éirigh le Comhairle Contae Loch Garman deontas a fháil ón Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta faoin gCiste um Struchtúr Stairiúla le haghaidh oibreacha chun Caisleán Thealla Ruairí a chobhsú i dTarrath, An Bábhún Nua, Ros Mhic Thriúin.

Pacáiste Spreagtha Poist Iúil 2020

Fuair Coláiste Peadair, Guaire, deontas faoin bPacáiste Spreagtha Jabanna Iúil chun deisiúcháin a chur i gcrích ar fhuinneoga gloine luaidhe in ingearchló theas Shéipéal Pugin. Dúirt an coláiste go raibh tábhacht náisiúnta ag baint leis an séipéal mar cheann de na chéad tionscadail Pugin in Éirinn.

Ciste Séadchomharthaí Pobail 2020

Fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú de €39,587 ón Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta do na trí thionscadal seo a leanas.

Pobal Ciste na Séadchomharthaí Uimh	Struchtúr	Deontas Iomlán
CMF 20/1/49	Naomh Muire, An Bhanna	€18,756
CMF 20/1/51	Eaglais Mhuire, Co. Loch Garman	€12,467
CMF 20/2/47	Caisleán Bhaile an Bharúin, Loch Garman	€8,364
		€39,587

Foilseacháin

Chabhraigh Rannóg Pleanála na Comhairle le roinnt foilseachán a tháirgeadh lena n-áirítear stair nua Chaisleán agus Bheairic Loch Garman le Monica Crofton. Thacaigh sé freisin leis an Wexford Historical Journal, agus le taighde don Atlas ar Ros Mhic Thriúin.

Rinne an criú mearfhreagartha 17,874 glantachán, banc beir leat agus buachaill fáinne agus oibreacha eile le linn 2019; in 2020 ba é an figiúr ná 27,176.

Úsáideann Comhairle Contae Loch Garman meascán de Mhaoir Pobail, saorghlao frithbhruscair – 1800 DUMPED (1800 386733), Foireann Forfheidhmithe Comhshaoil agus ceamaraí soghluaiste CCTV chun an tAcht um Thruailliú Bruscair a fhorfheidhmiú.

Ghlac an Chomhairle páirt i dTionscnamh Frithdhumpála na Roinne Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil don bhliain 2020 agus fuair sí cúnamh deontais €95,939.

Úsáideann an Chomhairle an Córas Monatóireachta Náisiúnta um Thruailliú Bruscair chun méid agus comhdhéanamh an truaillithe bruscair sa chontae a thomhas. Déanann an tábla thíos comparáid idir na blianta 202004 agus léiríonn sé feabhas ar an gcatagóir ina bhfuil bruscair trom.

Comhairle Contae Loch Garman – Suirbhéanna Náisiúnta Monatóireachta ar Thruailliú Bruscair 200420 Céatadán an Chontae Bruscair (Suirbhéanna ar Thruailliú Bruscair)

Bliain	Saor ó Bhruscair %	Beagán Bruscair %	Measartha Bruscair %	Bruscair dáiríre %	Lofa le bruscair %
2020	9.4	68.8	18.8	3	0
2019	9.9	67.9	18.8	3.4	0
2018	10	70.5	17.7	1.8	0
2017	18.3	67	14.7	0	0
2016	12.1	65.6	21.9	0.4	0
2006	0	53	23	20	3
2004	0	23	56	21	0

Fíneálacha Bruscairs

Fíneálacha Bruscair Eisithe ag Comhairle Contae Loch Garman					
Bliain	2020	2019	2018	2017	2016
Líon na bhFíneálacha Bruscair Eisithe	213	341	324	218	274

SEIRBHÍ Sí COMHSHAOIL

Rialú Madraí agus Capaill

Bhí tríocha haon ionad pórucháin madraí ar an gclár faoin Acht um Bunaíochtaí Pórucháin Madraí 2010 ag deireadh mhí na Nollag 2020.

Thit céatadán na madraí a cuireadh a chodladh ó 17 faoin gcéad in 2017 go 5.8 faoin gcéad in 2018, treocht a bhfuil fáilte roimhe.

Madraí	2019	2020
Uimhir I bpunt i dtosach na bliana	33	17
Uimhir a ghabh an maor madraí nó an Garda Síochána	630	409
Uimhir a thugtar suas don mhaor madraí nó don Gharda Síochána	146	123
Iomlán	809	549
Uimhir arna haisghabháil ag an úinéir	152	127
An líon a athchóiríodh / a aistríodh chuig grúpaí leasa madraí	561	373
Uimhir a chur a chodladh	77	32
Líon ag fáil bháis de bharr cúiseanna nádúrtha	2	2
Iomlán	792	534
Líon na madraí sa phunt ag deireadh na bliana	17	15

Capaill	2019	2020
Uimhir arna gaibhniú ag ACS Ltd	33	30
Uimhir arna haisghabháil ag úinéirí	4	3
Uimhir aistrithe chuig eagraíochtaí leasa	29	27
Uimhir a chur a chodladh	0	0

SEIRBHÍSÍ COMHSHAOIL

Oideachas agus Feasacht Comhshaoil

Clár Scoileanna

Brat Glas

Faoi dheireadh 2019, bhí 108 nó 86 faoin gcéad de scoileanna uile an chontae ar foluain ag an mBrat Glas mór le rá a bhronn An Taisce. Cuireadh go leor ceardlann scoile agus turas comhshaoil ar Ionad Athchúrsála Tí Bhaile Holmes ar fionraí mar gheall ar an bpaindéim in 2020.

Seimineár na Scoileanna Glasa

Bhí freastal maith ar Sheimineár Bliantúil na Scoileanna Glasa a réachtáladh i mí Dheireadh Fómhair 2019 agus tugadh láithreoireachtaí ar gach téama de chlár GreenSchools Ireland.

Ceardlanna Timpeallachta

Ghlac fiche sé scoil páirt i gceardlanna ar théama an chomhshaoil in 2019.

Turais Ionad Athchúrsála

Thug seacht scoil turas ar Shaoráid Bainistíochta Dramhaíola Bhaile Holmes in 2019.

Comórtais Timpeallachta

Bhí 305 iontráil ag Comórtas Athchúrsála na Nollag ó 47 scoil ag dul ar aghaidh chuig cluiche ceannais an chontae. Rinne an Cathaoirleach, an Comhairleoir Michael Sheehan, comhghairdeas leis na buaiteoirí ar 19 Nollaig, 2020.

Fuair an ócáid Keep Wexford Beautiful 113 iontráil ó 60 grúpa pobail thar 12 chatagóir.

D'fhreastail breis agus 300 duine ar na Dámhachtainí Comhshaoil a réachtáladh an 11 Samhain, 2019. Bhuaigh Grúpa Grotto Pharóiste Monageer an duais iomlán in 2019 agus Blackwater in 2020 ina dhiaidh sin. Craoladh na gradaim ar South East Radio an 10 Nollaig, 2020.

Mheall an Deontas Plandála 211 iarratas ó ghrúpaí pobail deonacha, an líon is airde a faomhadh riamh.

Feachtais Chomhshaoil agus Tionscnaimh Phobail

An Mhí Náisiúnta Athúsáide

Tharla sé seo i mí Dheireadh Fómhair. Eagraíodh roinnt imeachtaí chun athúsáid a chur chun cinn. Réachtáladh ceardlanna ealaíne do leanaí sna leabharlanna agus cuireadh leabharlann athúsáide ar taispeáint i Halla an Chontae i mí Dheireadh Fómhair.

Bailte Slachtmhara

Seoladh feachtas 2019 i mBaile Loch Garman i mí Iúil le hionadaithe ó Bhailte Slachtmhara Loch Garman. Tá sé mar aidhm ag an bhfeachtas gach duine a spreagadh 'a gcuid guma a chur isteach nuair a bhíonn siad déanta'.

Tugadh cúnamh do Ghrúpaí na mBailte Slachtmhara ullmhúcháin do Chomórtas Náisiúnta na mBailte Slachtmhara agus réachtáladh sé chlinic le moltóir Náisiúnta na mBailte Slachtmhara.

Fógraíodh torthaí na mBailte Slachtmhara Náisiúnta i mí Mheán Fómhair.

Ghnóthaigh Baile Loch Garman a mbonn airgid ar ais, le Ros Láir agus Inis Córthaidh ag coinneáil a gcuid cré-umhá. Ghnóthaigh Bailte Slachtmhara Inis Córthaidh Gradam Institiúid Ríoga Ailtirí na hÉireann.

Bronnadh an gradam Forbartha Inbhuanaithe ar Bailte Slachtmhara Mhóin na gCaor agus Ros Láir sa dara háit. Bhí Bailte Slachtmhara an Bhaile Dhuibh sa dara háit i nGradam CAN IT.

Fuair Mary Gethings ó Fherna Bailte Slachtmhara an Gradam Ginearálta SuperValu do Laochra Pobail na mBailte Slachtmhara. Fuair Lili Masterson, Bailte Slachtmhara Bhaile Uí Bhuanaí ardmholadh sa ghradam seo.

Bronnadh gradaim an Chontae ar Ros Láir, Baile Uí Chonnúir agus an Abhainn Dubh agus bhuaigh Cuan Ros Láir an Endeavour Award.

SEIRBHÍSÍ COMHSHAOIL

Feachtas Corn Chonaic

Lean Comhairle Contae Loch Garman le spreagadh a thabhairt do dhaoine gearradh siar ar dhramhaíl trí chupáin ath-inúsáidte a úsáid dá ndeochanna beir leat le linn 2019-2020.

Amnesty tochta

Reáchtáladh an ollmhaithiúnas seo ag na ceithre ionad athchúrsála tí i mí Lúnasa / Meán Fómhair 2019. Fuarthas 2,715 tocht agus 2,118 tolg ar fad. In 2020 reáchtáladh ollmhaithiúnas tochta ag Ionad Athchúrsála Teaghlaigh Holmestown Lúil / Meán Fómhair agus fuarthas 2,680 tocht..

Feachtas Siúlóir Glas Madraí

Cuireadh é seo chun cinn i rith 2019-2020.

WEEE Cur Chun Cinn

Scaipeadh faisnéis maidir le diúscairt cheart ar dhramhaíl tí, leictreonach agus leictreach (WEEE) mar aon le gealltanais WEEE i scoileanna.

Seachtain Náisiúnta na gCrann

Dáileadh crainn óga ar ghrúpaí agus ar scoileanna le linn Sheachtain Náisiúnta na gCrann.

Bearradh Crann

Gearradh 2,415 crann Nollag ar fad ag seacht n-ionad sa chontae.

Seachtain Cósta Glan

Cuireadh ardú céime agus cúnamh ar fáil do ghrúpaí le haghaidh Sheachtain Cósta Glan, Deireadh Seachtaine Glantacháin na Trá Móire. Suiteáladh dhá stáisiún Glanta Trá Nóiméad ag gach trá de chuid an Bhrait Ghoirm.

Tionscadail um Chosc ar Dhramhaíl

D'éirigh le hiarratas ar mhaoiniú faoi scéim deontais 2018 agus faomhadh deontas €8,625.20. Ba iad na tionscadail a maoiníodh ná tionscadail um chosc dramhaíola bunaithe sa phobal.

Glantachán Náisiúnta an Earraigh

Reáchtáladh é seo i mí Aibreáin agus leanadh le cúnamh do ghlanadh suas pobail i rith na bliana agus rinneadh 716 glantachán.

Cosán Dúlra Curraclóe

Reáchtáladh siúlóidí treoraithe den chosán seo i mí an Mheithimh Lúil gach lá ag 12 meán lae, 2pm agus 4pm Tá an tionscnamh seo mar chuid de chlár oideachais Brat Gorm an chontae.

Taispeántas Dramhaíl Bia

Reáchtáil an Príomhchócaire Teilifíse agus an Scríbhneoir Bia Catherine Fulvio taispeántas cócaireachta maidir le cosc ar dhramhaíl bia a raibh freastal maith air, dar teideal, Bia – Ag Baint an Bhaint is Fearr as an Nollaig seo i mí na Samhna 2019.

SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN 2019 - 2020

Lean Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman ag cothabháil cúig bhriogáid dóiteáin ar coimeád i bpríomhbhailte an chontae le flít de 27 feithicil agus 66 comhraiceoir dóiteáin.

In 2019/2020 fuair Údarás Dóiteáin Loch Garman faomhadh ón Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta chun conraitheoir tógála a cheapadh do Stáisiún Dóiteáin Ros Mhic Thriúin tar éis an próiseas tairisceana a thabhairt chun críche. Fuair an tÚdarás Dóiteáin an solas glas freisin chun áis Ghuaire a uasghrádú go forleathan agus chun fearas dóiteáin Aicme B breise a cheannach.

Fíor 1 Léiriú Ealaíne ar Stáisiún Dóiteáin Ros Mhic Thriúin. Creidmheas: CJ Falconer and Associates, Ailtirí

Nuashonrú Tionscadal CTrí

Go dtí seo, tá an Tionscadal CTrí tar éis gach cumarsáid agus fochumarsáid stáisiún dóiteáin a athsholáthar, agus tá líonra raidió digiteach truncáilte trastíre leathan suiteáilte (TETRA), líonra IP a nascann gach ceann de na cúig stáisiún dóiteáin i bhfeidhm mar aon le suiteáil dhá shonraí náisiúnta athléimneacha. moil in ionaid sonraí tráchtála. Tá an chomhpháirt deiridh, an córas ordaithe agus rialaithe do na trí ionad, faoi thástáil glactha suímh.

Sábháilteacht Dóiteáin

Cuirtear Údarás Dóiteáin Loch Garman ar an eolas gach bliain faoi gach iarratas ábhartha chuig na Cúirteanna Dúiche agus Cuarda ar imeachtaí ceoil agus amhránaíochta, damhsaí, clubanna agus aistriú ceadúnas agus deimhnithe crannchuir / cearrbhachais. In 2019/2020, fuarthas 282 fógra. In 2019 fuair an t-údarás dóiteáin 193 iarratas infhógartha; in 2020, ba é an figiúr ná 89. In 2019/2020, rinneadh 407 cigireacht ar fad ar raon leathan áitreabh.

Fógraíodh príomhtheachtaireachtaí sábháilteachta dóiteáin sna páipéir áitiúla, ar Shuímh Ghréasáin na Comhairle agus ar Twitter do Sheachtain na Sábháilteachta ó Dhóiteán, d'Oíche Shamhna agus do thréimhse na Nollag. Cuireadh seastáin ar bun i gceantair ghnóthach bailte agus cuireadh an teachtaireacht ar fáil do ghrúpaí pobail éagsúla lena n-áirítear trí chainteanna agus fógraí sábháilteachta i bpáipéir áitiúla.

SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN

In 2019, mar chuid de Chlár Sábháilteachta Dóiteáin na mBunscoileanna Náisiúnta, chuala suas le 2,000 dalta rang a trí an teachtaireacht um shábháilteacht ó dhóiteán ó chomhraiceoirí dóiteáin a chuir ceacht i láthair sa seomra ranga.

San iomlán, fuarthas 115 iarratas ar dheimhniú sábháilteachta dóiteáin in 2020 agus 129 in 2019.

Deimhniú Sábháilteachta Dóiteáin

Cineál Iarratais	2020	2019
Deimhniú sábháilteachta dóiteáin saor in aisce,	79	84
Deimhniú um shábháilteacht ó dhóiteán athbhreithnithe	2	9
Deimhniú sábháilteachta dóiteáin fógra 7 lá	20	16
Deimhniú um rialáil	14	20
Iomlán	115	129

In 2019 eisíodh comhairle ar 1,073 atreorú pleanála; an bhliain dár gcionn ba é 334 é.

Oibríochtaí

D'fhreastail an tseirbhís dóiteáin ar 927 teagmhas in 2020; 902 in 2019. Seo a leanas miondealú ar na teagmhais ar fhreastail limistéar na briogáide dóiteáin orthu:

Glaonna Dóiteáin ón mBriogáid 2020

Cineál Teagmhais	Loch Garman	Guire	Inis Córthaidh	Ros Mhic Thriúin	Bun Clóidí	Iomlán
Tine simléir	49	17	26	29	11	132
Dóiteáin baile	11	12	20	15	1	59
Timpiste bóthair	27	14	20	16	8	85
Dóiteáin tionsclaíoch	4	1	3	3	0	11
Dóiteáin tráchtála	1	2	2	1	1	7
Dóiteáin tionól	3	0	0	1	0	4
Dóiteáin talmhaíochta	0	1	0	0	3	4
Mótarfheithiclí	12	13	8	14	4	51
Foraois / portach / fear Srl.	29	26	13	9	12	89
Bruscar	28	14	21	15	14	92
Tarrthálacha neamhdóiteáin	23	7	14	8	3	55
Aláirí bhréagacha-dea-intinn	129	49	50	43	12	283
Aláirí bhréige mailíseach	3	0	0	3	0	6
Ilghnéitheach	17	5	16	9	2	49
Iomlán	336	161	193	166	71	927

SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN

Glaonna Dóiteáin ón mBriogáid 2019

Cineál Teagmhais	Loch Garman	Guire	Inis Córthaidh	Ros Mhic Thriúin	Bun Clóidí	Iomlán
Tine simléir	56	18	25	21	7	127
Dóiteáin baile	20	13	14	9	2	58
Timpiste bóthair	31	23	22	28	6	110
Dóiteáin tionsclaíoch	5	0	3	1	0	9
Dóiteáin tráchtála	2	5	0	0	0	7
Dóiteáin tionól	0	2	1	0	0	3
Dóiteáin talmhaíochta	1	0	1	1	0	3
Mótarfheithiclí	9	17	5	10	2	43
Foraois / portach / féar srl	24	18	15	10	4	71
Bruscar	26	9	20	16	3	74
Tarrthálacha neamhdóiteáin	14	7	5	4	1	31
Alárim bhréagacha-dea-intinn	111	45	61	47	8	272
Alárim bhréige mailíseach	2	0	0	0	0	2
Ilghnéitheach	27	25	23	17	0	92
Totals	328	182	195	164	33	902

Lean Údarás Dóiteáin Loch Garman de bheith ina eagraíocht chreidiúnaithe OHSAS (Córas Measúnaithe Sláinte agus Sábháilteachta Ceirde) 18001 agus shínigh sé bogadh chuig an gCóras Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta caighdeánaithe ISO 45001:2018 faoi mhí an Mheithimh 2021. Tharla sé seo tar éis cur i bhfeidhm rathúil in 2015 ar an gCáilíocht Idirnáisiúnta Caighdeán OHSAS 18001:2007 ag rannóg na Seirbhísí Dóiteáin dá córas bainistíochta sláinte agus sábháilteachta.

Seachadadh clár traenála cuimsitheach in 2019/2020 chun an iliomad scileanna comhraiceoirí dóiteáin agus oifigeach dóiteáin a theastaíonn chun raon iomlán seirbhísí a sheachadadh ó bhriogáidí dóiteáin oibriúcháin agus sábháilteacht dóiteáin pobail go cigireachtaí ceadúnaithe agus deimhniú rialaithe tógála a nuashonrú agus a chothabháil. Chomh maith leis an ngnáth-thraenáil sheachtainiúil dhá uair an chloig ar an stáisiún, rinneadh cúrsaí oiliúna tosaigh agus athnuachana éagsúla.

Eagraíodh 64 cúrsa oiliúna ar fad agus d'fhreastail pearsanra na seirbhíse dóiteáin orthu le linn 2019. Tugadh isteach clár oiliúna bunaithe ar iniúlacht in 2020 mar gheall ar an bpaindéim inar eagraíodh agus ar fhreastail sé ar 33 cúrsa oiliúna. Mhéadaigh siad seo ó leath laethanta go trí seachtaine i gcásanna áirithe. Ba iad seo a leanas roinnt de na croí-chúrsaí oiliúna a rinne Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman: gaireas anála do chomhraiceoirí dóiteáin agus do theagascóirí; oiliúint iompair dóiteáin urrann; earcaíonn cúrsaí; cúrsa oidí winch; bainistíocht tráchta éigeandála; agus caighdeán tiomána na seirbhísí éigeandála.

Leanadh le clár pleanála réamhtheagmhais na Seirbhíse Dóiteáin in 2019 ach laghdaíodh é go clár riosca-bhunaithe in 2020 mar gheall ar an Covid19. Is éard a bhí i gceist leis seo ná go ndearna Briogáidí Dóiteáin cigireacht ar áitribh agus cuireadh plean le chéile chun freagairt d'eachtraí ag áitribh dá leithéid.

SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN

Bainistíocht Móréigeandála

Choinnigh an coiste forbartha an Clár Forbartha Móréigeandála le cruinnithe míosúla agus cleachtaí.

Rinneadh an t-ionad comhordaithe áitiúil tiomnaithe a chothabháil agus a thástáil le linn na tréimhse chun freastal ar fhreagairt mhóréigeandála. Ghlac foireann Chomhairle Contae Loch Garman páirt i roinnt cleachtaí inmheánacha le linn 2019/2020. Bhí fócas láidir acu seo ar ullmhacht tuilte agus aimsir chrua chun na torthaí is fearr a chinntiú.

Covid-19

Chuaigh Covid19 i bhfeidhm go mór ar gach eilimint phoiblí de ghníomhaíocht Údarás Dóiteáin Loch Garman le linn 2020. Forbraíodh plean leanúnachais gnó sonracha don aonad dóiteáin in éineacht le plean na comhairle féin agus cuireadh nósanna imeachta i bhfeidhm chun a chinntiú gur seachadadh seirbhísí riachtanacha le linn na paindéime. In 2020, scaipeadh an teachtaireacht um shábháilteacht ó dhóiteán trí na meáin shóisialta agus asraonta níos traidisiúnta; Fostaíodh grúpaí pobail nuair ab fhéidir. Cuireadh srian le cruinnithe pearsanta, cuairteanna baile agus scoile nuair nach raibh achar sóisialta sábháilte indéanta. Sna cásanna seo baineadh úsáid as teicneolaíocht gréasánbhunaithe nuair a bhí sé ar fáil chun teagmháil a choinneáil. Chuidigh próiseas measúnaithe riosca nua lena chinntiú go raibh gníomhaíochtaí ar nós seiceálacha agus comhairle um shábháilteacht ó dhóiteán sa bhaile agus an tionscadal aláraim deataigh fós á seachadadh do na saoránaigh is leochailí.

Chinntigh plean oibríochta Covid19 le nósanna imeachta fairsinge freagairt leanúnach ar ghlaonna dóiteáin agus éigeandála. Rinneadh athbhreithniú rialta orthu seo agus seoladh nuashonruithe chuig stáisiúin dóiteáin. Seisiúin oiliúna agus faisnéise dírithe a bhí dírithe ar shláinte agus sábháilteacht na foirne agus an phobail a ráthú.

Laghdaíodh oiliúint briogáide dóiteáin ar dtús go gnéithe riachtanacha amháin ach de réir a chéile tugadh isteach arís é de réir mar a forbraíodh nósanna imeachta sábháilte.

OIBRÍOCHTAÍ / OILIÚINT COSANTA SIBHIALTA 2019-2020

Dleachtanna Cathartha 2019

Chríochnaigh Cosaint Shibhialta Loch Garman 72 dualgas cathartha a chlúdaigh 284 oibrí deonach, 1,709 uair oibre san iomlán.

Dleachtanna Cathartha 2020

Chríochnaigh an chomhairle naoi ndualgas cathartha a chlúdaigh 23 oibrí deonach, 54.8 uair oibre san iomlán in 2020.

Traenáil Seachtainiúil 2019

Coinníodh oiliúint sheachtainiúil in 2019.

Aonad Inis Córthaidh

Cuireadh aonad nua ar bun in 2019 agus rinneadh earcaíocht ar 28 Eanáir. Ba é 18 Feabhra an chéad oíche traenála le 22 earcach agus beirt theagascóirí ainmnithe in Inis Córthaidh.

Traenáil Seachtainiúil 2020

Cuireadh deireadh leis an oiliúint sheachtainiúil i mí an Mhárta 2020 agus cuireadh tús leis arís go déanach i mí Lúnasa 2020. I mí Lúnasa/Meán Fómhair chríochnaigh formhór na n-oibríthe deonacha oiliúint ionduchtaithe Covid19 mar mhodúl um fhilleadh ar oiliúint. Cuireadh tús arís le traenáil sheachtainiúil i Loch Garman, Inis Córthaidh, Guaire agus Ros Mhic Thriúin.

Scaradh sóisialta

Bhí na bearta seo i bhfeidhm chun sábháilteacht oibríthe deonacha a chinntiú.

Earcaíocht

Chríochnaigh dáréag earcach nua oiliúint agus ionduchtú Cairdiach Chéad Fhreagartha (CFR) ar 10 Deireadh Fómhair. An 24 Deireadh Fómhair, sannadh dá n-aonad iad.

Cúrsaí Oiliúna 2019

Reáchtáladh cúrsa amháin ar Fhreagróir Cuardaigh Duine ar Iarraidh (MISPER). Reáchtáladh dhá chúrsa Láimhsiú agus Láimhsiú Daoine agus CFR amháin chun cinn agus CPG EMT. Rith dhá chlár 'Sábháilteacht Bia agus Tusa'; dhá chúrsa Céad Fhreagróra ar Thuilte Uisce Tapa; Cúrsa Raidió amháin; tharla breisoiliúint SOG do bháid mar aon le coxswain leibhéal 2 x 3 im agus uisce sciobtha agus tarrthála bád tuilte x 3 imleabhar.

Lá Traenála Idirchontae

I gCarraig Uí Bhroin an 24 Lúnasa, 2019, ghlac 42 oibrí deonach páirt i gcleachtaí maidir le daoine ar iarraidh, lena n-áirítear cuardach gasta, cuardach foraoise agus cuardach coiriúil/fhóiréinseach/fianaise arna threorú ag an nGarda Síochána.

Cleachtadh Idirghníomhaireachta

Bhí sé seo ina óstach ag ICG agus RNLI ag Curraclóe i mBealtaine 2019. Cuardach ainnise, téarnamh ar thalamh, téarnamh ó mhuir go tír, téarnamh ón bhfarraige go HELO.

Miscellaneous Training

Other training courses during 2020 included severe weather off-road driving re-certification with eight volunteers; and EFR course (one); CFR advanced and EMT CPG (one); SWFFR instructors re-certification with three instructors; Covid-19 PPE training (four); manual handling and people handling (two); FAR (two).

Missing Persons Search 2019

In March 2019 a missing person search took place over three days. The person was found deceased on March 23.

Missing Persons Search 2020

On 8-9 February, a drone search for a missing fisherman from Kilmore took place. On 23-25 February, a missing person in Enniscorthy was found safe and well. On July 12-17 a missing person search was conducted in the Cahore-Courtown area. The body was recovered 19 July. After a hasty search on 10 August the missing person was found safe and well.

OIBRÍOCHTAÍ / OILIÚINT COSANTA SIBHIALTA

Covid 19 – Freagra 2020

Iarradh ar Chosaint Sibhialta Loch Garman tacaíocht a thabhairt do líne chabhrach an fhóraitim phobail i Halla an Chontae, FSS agus an Roinn Cosanta ón 23 Márta, 2020.

Covid 19 – Freagra 2020

Tháinig freagairtí Covid19 in 2020 ar 143 gníomhaíocht a rinne 320 oibrí deonach a chuir 1,311 uair oibre isteach. Áiríodh sna freagraí 77 iompar othar; 34 clúdach de chlinicí Sheirbhís Fuilaistriúcháin na hÉireann; cúnamh amháin ag marbhlan sealadach; feithiclí a ullmhú le haghaidh iompair faoi dhó; sé cinn de threalamh cosanta pearsanta a phacáil le haghaidh ionaid tástála; 11 seachadadh TCP chuig tithe altranais; agus 12 seachadadh pacáí.

Feithiclí 2019-2020

Ar an 11 Deireadh Fómhair, 2019, thíolaic an tAire Cosanta Paul Kehoe Ford Ranger 191 nua thar ceann na Roinne Cosanta ó Chiste na gCuntas Díomhaoin.

In 2020, cuireadh Ford Ranger 201 nua i láthair ón bhfoinse chéanna.

Bhronn an tSeirbhís Náisiúnta Otharcharr otharcharr Mercedes Sprinter 152 reg don Roinn Cosanta.

SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT 2019

Ba é príomhfhócas na rannóige Sláinte agus Sábháilteachta deimhniúchán a choinneáil do OHSAS 18001 (Sraith Measúnaithe Sláinte agus Sábháilteachta Ceirde) ar fud na heagraíochta ar fad, agus forbraíodh córas bainistíochta gaolmhar chuig an gcaighdeán seo. Baineadh é seo amach le linn 2019.

Lean an rannóg Sláinte agus Sábháilteachta ar aghaidh ag seachadadh clár feabhsaithe corparáideach spriocdhírthe ag cinntiú sláinte, sábháilteacht agus folláine leanúnach fostaithe, conraitheoirí agus baill den phobal. Níor ghlac an tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta aon ghníomh forfheidhmithe i gcoinne Chomhairle Contae Loch Garman agus lean treocht foriomlán na dtimpistí ag titim.

Leanadh le húsáid teicneolaíochtaí nua in 2019 agus tugadh isteach córais chun fruiiliú trealaimh a bhainistiú agus chun bileoga sonraí sábháilteachta ceimiceacha a rialú.

OHSAS 18001 (Córas Measúnaithe Sláinte agus Sábháilteachta Ceirde)

Chun an caighdeán seo a bhaint amach bhí iniúchadh faireachais leanúnach ag comhlacht creidiúnaithe seachtrach. Bhí ar an gComhairle cur chuige struchtúrtha agus bainistithe a léiriú i leith sláinte agus sábháilteachta agus tiomantas do mhonatóireacht a dhéanamh ar fheabhsú leanúnach. Rinne Certification Europe iniúchadh rathúil ar Chomhairle Contae Loch Garman i mí an Mheithimh agus i mí Dheireadh Fómhair.

D'éirigh le Seirbhísí Dóiteáin Chontae Loch Garman caighdeán OHSAS 18001 do bhainistiú sláinte agus sábháilteachta a choinneáil. Déantar deimhniú a athnuachan gach trí bliana agus is é seo an dara huair a bhfuil deimhniú iomlán bainte amach ag na seirbhísí dóiteáin. Bhuaigh Seirbhísí Dóiteáin Loch Garman gradam Réigiúnach an Oirdheisirt freisin san Eagraíocht Náisiúnta um Shábháilteacht na hÉireann sna 27ú Dámhachtainí Bliantúla um Shábháilteacht Cheirde.

Foréigean agus Ionsaí

Lean teagmhais foréigin agus ionsaitheachta i leith na foirne ag cur dúshlán roimh Chomhairle Contae Loch Garman. I rith 2019, lean an rannóg Sláinte agus Sábháilteachta le monatóireacht agus idirghabháil a dhéanamh i gcásanna den sórt sin. Oibríonn an Chomhairle go dlúth le gníomhaireachtaí eile, cosúil leis an nGarda Síochána chun a chinntiú go gcosnaítear an fhoireann agus seirbhís éifeachtach á cur ar fáil acu. Ina theannta sin, coinníodh oiliúint um chosc ar fhéinmharú a sholáthar d'fhostaithe. Is é Loch Garman an chéad údarás áitiúil a thug isteach straitéis um chosc ar fhéinmharú a chuireann oiliúint ar gach fostaí.

Bainistíocht Imeachtaí

Aithníonn an rannóg Sláinte agus Sábháilteachta an tábhacht a bhaineann le himeachtaí poiblí don turasóireacht agus d'fhorbairt eacnamaíoch i Loch Garman. Cinntíonn a thacaíocht go n-éascaítear agus go n-eagraítear na himeachtaí seo le bheith sábháilte don phobal agus don fhoireann agus go n-úsáideann sé córas iarratais ar imeachtaí ar líne a ndéantar monatóireacht air. Tá Oifigeach Bainistíochta Imeachtaí tiomnaithe ag leibhéal Innealtóra Cúnta ag Comhairle Contae Loch Garman.

SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT 2020

Ba ghné mhór d'obair na foirne Sláinte agus Sábháilteachta iad srianta Covid19 in 2020. Bhí ról suntasach ag an aonad i bpleanáil leanúnachais gnó agus d'oibrigh sé chun measúnuithe riosca a bhunú do gach limistéar oibriúcháin chun sábháilteacht na bhfoirne a raibh orthu oibriú le linn na tréimhse sin a chinntiú. paidéim. Dúshlán suntasach a bhí ann slabhra soláthair trealaimh chosanta pearsanta a choinneáil agus stoic imleor a chinntiú. Bhunaigh an t-aonad meitheal oibre leis na Seirbhísí Dóiteáin agus d'éirigh leis na soláthairtí riachtanacha go léir a choinneáil.

Lean an rannóg Sláinte agus Sábháilteachta ar aghaidh ag seachadadh clár feabhsaithe corparáideach spriocdhírthe, ag cinntiú sláinte, sábháilteacht agus folláine fostaithe, conraitheoirí agus baill den phobal. Níor ghlac an tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta aon ghníomh forfheidhmithe in aghaidh na comhairle agus lean an treocht foriomlán timpistí ag laghdú.

OHSAS 18001 (Córas Measúnaithe Sláinte agus Sábháilteachta Ceirde)

Rinne Certification Europe iniúchadh rathúil ar Chomhairle Contae Loch Garman i mí na Bealtaine agus i mí na Samhna 2020. Rinneadh na hiniúchtaí sin go cianda.

Foréigean agus Ionsaí

Lean imeachtaí foréigin agus ionsaí i leith fostaithe ag tabhairt dúshlán Chomhairle Contae Loch Garman. I rith 2020, rinne an rannóg Sláinte agus Sábháilteachta monatóireacht agus idirghabháil i gcásanna den sórt sin mar is gnách. D'oibrigh an Chomhairle go dlúth le gníomhaireachtaí eile, ar nós an Gharda Síochána, chun sábháilteacht na foirne agus caighdeáin úsáideoirí seirbhíse a chinntiú. Tháinig laghdú suntasach ar theagmhais fhoréigin agus ionsaitheachta in 2020 mar gheall ar shrianta Covid19.

Bainistíocht Imeachtaí

Cuireadh imeachtaí ar fud Chontae Loch Garman ar fionraí do 2020 mar gheall ar shrianta Covid 19.

FORBAIRT POBAIL 2019

Déanann aonad Pobail Chomhairle Contae Loch Garman feidhm phobail an údaráis a bhainistiú agus a sheachadadh. Leathnaíodh an dara ceann go suntasach faoin Acht um Athchóiriú an Rialtais Áitiúil 2014 agus cuireadh roinnt feidhmeanna reachtúla leis lena n-áirítear Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (LCDC) Loch Garman, gnéithe pobail de Phlean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail Chontae Loch Garman (LECP), agus plean foriomlán an chontae. bainistiú an chláir LEADER. Tá feidhm an aonaid phobail leagtha amach sa tábla thíos.

Feidhm Phobail Chomhairle Contae Loch Garman		
LCDC Loch Garman	Reiligí	Mórtas Áite
LECP Loch Garman	Cuimsiú Sóisialta	Comhchoiste Póilíneachta
Clár LEADER	Tionscnamh Athléimneachta Pobail	Líonra Rannpháirtíochta Poiblí (PPN)
An Clár Gníomhaíochta Pobail um Chuimsiú Sóisialta (SICAP)	Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte	Comhairle na nÓg
Clár Feabhsaithe Pobail	Clár 21 Áitiúil Chiste Sláinte Éireann	3 Chontae Blueway
Clóis súgartha	Bealaí Ceilteacha	Contae a Thacaíonn le Daoine Breacaosta
Grúpa Idirghníomhaireachta an Lucht Siúil (TIG)	Crios Forbartha Eacnamaíochta Tuaithe Bhun Clóidí REDZ	Scéim Bonneagair Áineasa Allamuigh

SICAP – Clár Gníomhaíochta Pobail um Chuimsiú Sóisialta 2018-2022

Tá sé mar aidhm ag SICAP bochtaineacht a laghdú agus cuimsiú sóisialta / comhionannas a chur chun cinn trí rannpháirtíocht agus comhoibriú áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta. Is í an fhís atá aige ná deiseanna saoil agus deiseanna na ndaoine sin atá imeallaithe sa tsochaí, atá ag maireachtáil i mbochtaineacht nó i ndífhostaíocht a fheabhsú trí chur chuige forbartha pobail, tacaí spriocdhírithige agus comhoibriú idirghníomhaireachta, áit a gcuirtear luachanna an chomhionannais agus an chuimsithe chun cinn agus meas ar chearta an duine.

Is é an LCDC an t-údarás conartha aonair don chonradh SICAP.

Tagann SICAP 201822 i gcomharbacht ar SICAP 201517. Tacaíonn a chur chuige déthaobhach le daoine aonair agus le grúpaí. Tá 13 spriocgrúpa ann. Cé gur clár feabhsaithe é, níl SICAP 201822 fós ina imeacht radacach óna réamhtheachtaí. Is uasghrádú seachas athsholáthar é.

An Plean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail (LECP) 2016-2021

Áirítear le príomhfheidhmeanna an CFPÁ de réir Alt 128B den Acht Rialtais Áitiúil 2001 (a cuireadh isteach le hAlt 36 d'Acht 2014) na heilimintí pobail de Phlean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail (LECP) sé bliana a ullmhú, monatóireacht a dhéanamh orthu agus iad a chur i bhfeidhm.

Críochnaíodh plean Loch Garman i mí na Nollag 2016. Mar gheall ar a fhorbairt mar phlean teoranta ama atá bunaithe ar fhianaise le hamanna sonracha agus gníomhartha intomhaiste, tá an creat riachtanach do chomhordú éifeachtach agus níos fearr ar chláir forbartha pobail an chontae atá maoinithe go poiblí. Tógfaidh ról comhordaithe an LCDC ar obair chomhoibríoch an phlean le linn a shaolré.

Páirc Spraoi

Bainistíonn an Rannóg Pobail 47 áis súgartha i gContae Loch Garman. Leagtar amach sa Straitéis Clós Súgartha 20172022 creat chun soláthar súgartha a fhorbairt trí chur ar chumas grúpaí áitiúla é a fhorbairt agus a bhainistiú ag leibhéal an phobail.

Reiligí

Bainistíonn an t-aonad pobail 12 reilig oscailte agus suas le 150 reilig dúnta sa chontae de réir na Straitéise Cothabhála agus Forbartha Reiligí 2017 agus gach reachtaíocht ábhartha.

Ciste Gníomhaíochta Comhshaoil Pobail 2019

Leithdháil Comhairle Contae Loch Garman, thar ceann na Roinne Cumarsáide, Gníomhú ar son na hAeráide, maoiniú de €27,600 ar 27 iarratasóir faoin gCiste Gníomhaíochta Comhshaoil Pobail (LA21) 2019 i mí na Samhna. Díríonn an ciste seo ar thionscadail a chuireann forbairt inbhuanaithe chun cinn trí chuidiú le gníomhaíochtaí comhshaoil agus áitiúla ar scála beag, neamhbhrabúis. Áirítear le fiontair mhaoinithe ceardlanna comhshaoil a sheachadadh do dhaltáí bunscoile agus meánscoile, óstáin fabhtanna, limistéir pollinator agus móinéir fiadhúlra a chruthú agus a fhorbairt agus láithreán múirínithe pobail a dhéanamh.

Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Loch Garman (PPN)

Is líonra é an PPN de ghrúpaí deonacha neamhbhrabúis scaipthe ar fud Chontae Loch Garman. I measc na mball tá grúpaí pobail agus deonacha, comhshaoil agus cuimsiú sóisialta Loch Garman.

Bunaithe ag Ceanncheathrú Chomhairle Contae Loch Garman, tá PPN Loch Garman neamhspleách agus á rith ag coiste deonach. Tá an rúnaíocht, arna tarraingt ón mballraíocht, freagrach as maoirsiú a dhéanamh ar fhorbairt an líonra. Tá ball foirne lánaimseartha amháin ag PPN Loch Garman. Is é seo an t-oifigeach tacaíochta a chuidíonn leis an rúnaíocht i rith agus i bhforbairt an PPN ó lá go lá.

Tá ionadaíocht ag PPN Loch Garman ar choistí Chomhairle Contae Loch Garman lena n-áirítear an Coiste Forbartha Pobail Áitiúil, SPCanna agus CCP. Tá suíocháin aige freisin ar Ghrúpa Gníomhaíochta Áitiúil Iascaigh an Oirdheiscirt, Sports Active – Comhpháirtíocht Áitiúil Spóirt Loch Garman, Tascfhórsa Réigiúnach an Oirdheiscirt ar Dhrugaí agus Alcóil, Ceangal ar feadh an tSaoil Loch Garman – grúpa stiúrtha forfheidhmithe, agus Grúpa Idirghníomhaireachta Lucht Siúil Loch Garman. Ina theannta sin, tá an tOifigeach Tacaíochta PPN ar an nGrúpa Stiúrtha Athléimneachta Pobail ag Comhairle Contae Loch Garman agus ar Chomhairle na nÓg.

Ag deireadh 2019 bhí 359 ballghrúpa ag PPN Loch Garman.

Grúpaí Ball PPN Loch Garman	31 Nollaig, 2019
Loch Garman Grúpaí Ball PPN Pobail / Deonach	283
Timpeallacht	9
Cuimsiú Sóisialta	67
Líon Iomlán na gComhaltaí / Grúpaí	359

Clár Aoisbhách

Comhairle na nDaoine Scothaosta 2019

I mí Dheireadh Fómhair 2019 thionóil Comhairle Contae Loch Garman do Dhaoine Scothaosta a Cruinniú Cinn Bhliana in Óstán Riverside Park. Bunaithe faoi Chlár Chontae Loch Garman a Thacaíonn le Daoine Breacaosta, tá sé mar aidhm aige guth a thabhairt do dhaoine scothaosta agus iad a bheith páirteach i gcinnteoireacht ar ábhair a théann i bhfeidhm ar a saol laethúil.

Líonra Domhanda WHO do Chathracha agus Pobail a Thacaíonn le Daoine Breacaosta

Chuir Contae Loch Garman isteach ar Líonra Domhanda do Chathracha agus Pobail a Thacaíonn le Daoine Breacaosta de chuid na hEagraíochta Domhanda Sláinte agus glacadh leis. Tá sé anois mar chuid de ghluaiseacht idirnáisiúnta méadaitheach pobal, cathracha agus leibhéal fo-náisiúnta eile den rialtas ag iarraidh freastal níos fearr ar riachtanais na gcónaitheoirí scothaosta..

FORBAIRT POBAIL

Páirceáil Aoisbhách

Bhí sé mar aidhm ag Comhairle Contae Loch Garman ag obair le Comhairle Ceantar Bardasach Inis Córthaidh agus le Comhairle Seanóirí Chontae Loch Garman spásanna páirceála a Thacaíonn le Daoine Breacaosta a sheoladh i gCeannteathrú Bhaile Inis Córthaidh agus Halla an Chontae, Carraig an Phlásáin, Loch Garman.

Ferns Bfriendly – Seirbhís Teileafóin Chairde do Dhaoine Scothaosta

Thosaigh an tseirbhís dheonach Ferns Bfriendly, a thairgeann cairdeas agus tacaíocht do dhaoine scothaosta i Fearna agus an ceantar máguaird, agus rinne siad glaonna gutháin seachtainiúla d'úsáideoirí seirbhíse. D'fhreastail go leor daoine scothaosta agus baill eile den phobal ar imeacht faisnéise buail isteach i Fearnas chun an tseirbhís a fhógairt. Faoi stiúir Chomhairle Contae Loch Garman, faigheann Ferns Bfriendly tacaíocht ó raon gníomhaireachtaí lena n-áirítear an HSE, ALONE, LCDC Loch Garman agus Ferns Development Association le maoiniú ó Éire Shláintiúil agus urraíocht phríobháideach ó Innovate..

Comhpháirtithe Cultúrtha

Tá fás tagtha ar Cultural Companions, grúpa deonach a fhaigheann tacaíocht ó aonaid Phobail agus Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman, agus tá 122 ball ann anois. Freastalaíonn sé orthu siúd atá os cionn 50 bliain d'aois ar spéis leo dul chuig imeachtaí ealaíon agus cultúrtha ach nach bhfuil duine ar bith acu. Cuireann sé rochtain ar fáil dóibh ar ghréasán de dhaoine ar aon intinn leo a fhreastalaíonn ar imeachtaí le chéile mar ghrúpa. Seoltar liosta imeachtaí féideartha chuig na baill go rialta agus éascaítear é seo ag 'cruinniú agus beannachtaí' deonach.

An Dia duit Mór

Cheadaigh LCDC Loch Garman 57 iarratas ó ghrúpaí agus eagraíochtaí pobail le haghaidh imeacht saoire bainc na Bealtaine. Leithdháil an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail €10,000 ar an tionscadal agus chuir an Chomhairle €1,200 leis.

Maoiniú le haghaidh Seideanna na bhFear agus na mBan

Chuir Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Loch Garman, thar ceann na Roinne Forbartha Tuaithe agus Pobail, maoiniú de €19,634 ar fáil do sheideanna fear agus ban 16 faoin gClár Feabhsaithe Pobail (CEP) i mí Dheireadh Fómhair 2019.

Arna riar ag Aonad Pobail Chomhairle Contae Loch Garman do LCDC Loch Garman, chuir an maoiniú ar chumas na ngrúpaí trealamh a cheannach nó a n-áitreabh a uasghrádú trí dheontais bheaga.

Comhairle na nÓg

Bhí cruinniú bliantúil Chomhairle na nÓg ar siúl i Seomra na Comhairle, Halla an Chontae, ar 24 Deireadh Fómhair, 2019. Bhí ionadaithe ó 20 scoil dara leibhéal i láthair. Ba é téama plé an lae ná féinmharú agus féinghortú a chosc. Sheol daoine óga feachtas hashtag – #mindfulnessmonday, #tranquiltuesday, #wellbeingwednesday, #buíochas Déardaoin, #feelgoodfriday, #socialsaturday, #selfcaresunday. Spreag sé seo feachtas ealaíne do mheabhairshláinte dhearfach agus taispeánfar an toradh i bhféilire. Vótáil an cruinniú bliantúil ar roghnú na saothar ealaíne atá le tabhairt. Dhírigh ceardlann ina dhiaidh sin ar fhéinmharú agus féinghortú a chosc.

Clár Cuimsiú an Lucht Siúil

Soláthraíonn Comhairle Contae Loch Garman, i gcomhar le FDYS, an Clár um Chuimsiú an Lucht Siúil i Loch Garman. Bunaithe i bhfoirgneamh an Údaráis Áitiúil don Lucht Siúil i nDroim Goill, Inis Córthaidh, cuireann sé seirbhísí satailíte ar fáil i Ros Mhic Thriúin, Cluain Róiste, Bun Clóidí agus Teach Munna. Mar aon le mionteagasc ginearálta chun tacú le forbairt phearsanta agus rannpháirtíocht le gníomhaireachtaí tacaíochta ábhartha, áiríodh le sceideal gníomhaíochtaí faoin tionscadal seo: Seirbhís Chúram Leanaí don Lucht Siúil réamhscolaíochta a bhunú; seirbhís iarscoile bunscoile a bhunú don Lucht Siúil; Clár Oibre Óige a chruthú do dhéagóirí den Lucht Siúil; oiliúint réamhforbartha a sholáthar do mháithreacha agus do mhná óga den Lucht Siúil chun scileanna maireachtála an teaghlaigh a fheabhsú, mar shampla cócaireacht, aiste bia agus mar sin de; ag tairiscint seirbhísí faisnéise don Lucht Siúil agus ag cabhrú le litearthacht agus foirmeacha a líonadh i ngach láthair.

Ag Tacú lenár bPobail

Lean an Rannóg Pobail ar aghaidh ag cur comhairle, faisnéise agus maoinithe ar fáil do ghrúpaí pobail agus deonacha. Bhí sé i gceist a chinntiú go n-uasmhéadófaí na deiseanna maoinithe go léir a bhí ar fáil chun leasa an chontae ar fad.

Athléimneacht Pobail agus Pleanáil Éigeandála Pobail

Sheol Cathaoirleach na Comhairle, an Comhairleoir Keith Doyle, treoir chun cabhrú le daoine ullmhú le haghaidh imeachtaí éigeandála Ag Ullmhú do Dhaoine Gan choinne – ar 11 Feabhra, 2019. Tá sé i ndán do gach teaghlach sa chontae, agus é mar aidhm aige cabhrú le daoine aonair agus le grúpaí pobail freagairt d'éigeandálaí agus teacht chucu féin uathu ina gceantair áitiúla.

Gradaim Óige an Gharda Síochána

D'óstáil an Chomhairle Gradaim an Gharda Síochána don Óige i Halla an Chontae ar 29 Márta, 2019. Thug na gradaim aitheantas do dhaoine óga a rinne áit níos fearr ina bpobail agus ina sochaí ina gcónaí. D'fhreastail breis agus 250 duine ar bhronnadh 22 dámhachtain.

INTERREG – Bealaí Ceilteacha

Cuireadh tús in 2018 leis an tionscadal turasóireachta €2m chun cuairteoirí a spreagadh chun iniúchadh a dhéanamh ar cheantair in Éirinn agus sa Bhreatain Bheag nach bhfuil mórán aithne orthu. I measc na gcomhpháirtithe bhí Comhairlí Contae Chill Mhantáin / Phort Láirge / Loch Garman agus Comhairle Contae Caerfyrddin sa Bhreatain Bheag, Comhairle Contae Ceredigion agus Páirc Náisiúnta Chósta Penfro. Bhí an conradh maoinithe i bpáirt ag Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa trí Chlár Comhair na hÉireann-na Breataine Bige 20142020. Ceapadh oifigeach tionscadail i Meitheamh.

Éire Shláintiúil

Is é Éire Shláintiúil, Creat um Shláinte agus Fholláine Feabhsaithe 20132025, an creat náisiúnta gníomhaíochta chun sláinte agus folláine na glúine atá le teacht in Éirinn a fheabhsú. Tá sé mar aidhm ag an gciste tacú le tionscadail agus tionscnaimh nuálacha, trasearnála, fianaise-bhunaithe a thacaíonn le cur i bhfeidhm príomhbheartais náisiúnta i réimsí amhail murtall, caitheamh tobac, alcól, gníomhaíocht fhisiciúil agus sláinte ghnéis.

LEADER

I mí Iúil 2016 síníodh conradh LEADER an Chláir Forbartha Tuaithe 20142020 leis an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail. Rinneadh an LCDC mar ghrúpa gníomhaíochta áitiúil do sheachadadh LEADER. Is é Forbairt Áitiúil Loch Garman an comhpháirtí forfheidhmithe. In 2019 chuaigh €1,554,234 i gcistiú deontais chuig tionscnóirí tionscadail i gContae Loch Garman.

Coiste Forbartha Pobail Áitiúil agus Grúpa Gníomhaíochta Áitiúil

Bhí cúig chruinniú ag an LCDC agus ag an nGrúpa Gníomhaíochta Áitiúil ocht gcinn le linn 2019. Rinneadh iarratais ar dheontais faoi LEADER 201420 a mheas agus a fhaomhadh ag cruinnithe LAG agus breithníodh cúrsaí SICAP ag cruinnithe an LCDC. Bhí ról lárnach ag an dara ceann i monatóireacht agus meastóireacht a dhéanamh ar éifeachtúlacht SICAP trí athbhreithnithe feidhmíochta débhlíantúla agus rannpháirtíocht leanúnach le WLD.

Cheadaigh an LCDC maoiniú faoin gclár feabhsaithe pobail, faoin imeacht pobail náisiúnta (The Big Hello), faoin gciste Éire Shláintiúil agus LEADER.

Féile Eolaíochta Loch Garman – Seachtain na hEolaíochta 2019

Bhronn Fondúireacht Eolaíochta Éireann deontas taighde de €35,000 ar Chomhairle Contae Loch Garman, mar aon lena rannóga Forbartha Pobail agus leabharlanna, ó Fhondúireacht Eolaíochta Éireann chun Féile Eolaíochta Loch Garman 2019 WexSci a sheachadadh. Bhí Seachtain na hEolaíochta ar siúl 1017 Samhain roimhe sin ach leathnaíodh í in 2019 chun 1124 a réachtáil Samhain. Chuidigh an deontas seo leis an bhféile a eagrú, a bhainistiú agus a sheachadadh le feachtas náisiúnta Sheachtain na hEolaíochta arna bhainistiú ag Fondúireacht Eolaíochta Éireann. Bhí sé i gceannas ag Comhairle Contae Loch Garman agus seachadta i gcomhpháirtíocht le IT Cheatharlach; Bord Oideachais agus Oiliúna Loch Garman agus Phort Láirge, an EPA, BIM agus Nasc Áitiúil Loch Garman mar aon le grúpaí pobail, gníomhaireachtaí náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla.

Príomhghné de WexSci 2019 ab ea an aidhm a bhí aige rannpháirtíocht a spreagadh ó bhaill de phobail faoi mhíbhuntáiste ar a bhfuil sé deacair dul i ngleic leo, go háirithe sa Cheann Theas, i gCluain Róisteach agus i dTeach Munna. I measc go leor imeachtaí bhí tionscadail um Chuimsiú an Lucht Siúil, grúpaí óige, clár chríochnaithe scoile agus ionaid acmhainní teaghlaigh.

I mbliana, dhírigh Seachtain na hEolaíochta ar ghníomhú ar son na haeráide agus rinne sí iarracht cuidiú le daoine foghlaim conas a chuidíonn an eolaíocht agus an teicneolaíocht le todhchaí dearfach aeráide a chruthú agus tuiscint a fháil ar an tionchar a bhíonn ag daoine ar athrú aeráide i gcónaí.

I measc breis agus 100 imeacht do theaghlaigh agus don phobal i gcoitinne bhí seó eolaíochta inbhuanaitheachta, cainteanna gairme Buail leis an Eolaí Comhshaoil, cuairt ar phláinéadlann, caint faoi aibhneacha agus locha agus ceardlanna ar athrú aeráide pláinéid fionnuar. Thug cainteanna gairme Meet the Scientist léargas ar ghairmeacha a bhaineann le STEM.

Clár Feabhsaithe Pobail 2019

Leithdháil Coiste Áitiúil Forbartha Pobail Loch Garman, don Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, maoiniú de €150,000 ar 101 grúpa pobail faoin gClár Feabhsaithe Pobail (CEP) 2019 i rith Lúnasa.

Thug an dara ceann acu tacaíocht ríthábhachtach do ghrúpaí pobail chun cabhrú leo áiseanna áitiúla a fheabhsú. Thacaigh sé le maoiniú ar scála beag do thionscadail phobalbhunaithe, ag réimsiú ó cheannach dífhibrileoirí agus trealamh TF go mion-athchóirithe ar shaoráidí pobail. Ina thríú bliain, bhí buntáiste dearfach ag an gclár seo ar fhorbairt pobail áitiúil Loch Garman. Go dtí seo bhain 1,200 grúpa tairbhe as.

FORBAIRT POBAIL

Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhaile 2019: €691,206 le haghaidh Cúig Bhaile agus Sráidbhaile Roinn cúig shuíomh sa chontae maoiniú de €691,206 do thionscadail phobail. D'fhógair an tAire Forbartha Tuaithe agus Pobail Michael Ring na leithdháiltí an 1 Samhain, 2019.

Achoimre ar Thionscadail a Ceadaíodh i gContae Loch Garman

Ainm an Bhaile / Sráidbhaile	Seoladh an Tionscadail	Achoimre ar an Tionscadal	Méid Ceadaithe
Baile an Daingin	Halla Pobail Bhaile an Daigín,, Inis Córthaidh, Co Loch Garman	Athchóiriú halla pobail	€100,000.00
Baile an Droichid	Sráidbhaile Bhaile an Droichid, Co. Loch Garman	Páirc áineasa, páirc MUGA, trealamh aclaíocht, cosán siúil, gné oidhreachta, plandáil, banc bia agus staidéar féidearthachta	€99,820.00
Muilte Foulks	Páirc Mhuileann an Fhúchais, Muilte Foulks, Co. Loch Garman	Forbairt ar Pháirc Foulksmills, suíomh Gréasáin, clós súgartha, tírdhreachú etc.	€100,000.00
Chill Mhucrait	Cill Mhucraise, Co. Loch Garman	Cosán siúlóide agus oidhrecht Chaisleán Mhuiris i gCill Mucridge rian	€200,000.00
Cuan Ros Láir / Cill Raithin	Cuan Ros Láir / Sráidbhaile Chill Raithin, Co. Loch Garman	Plean fearainn phoiblí, máistirphlean eacnamaíoch, staidéar féidearthachta turasóireachta, clós súgartha agus trealamh lasmuigh, an comhshaol agus oidhrecht bearta	€191,385.60
Iomlán			€691,205.60

Bun Clóidí

Rinne Foireann Baile Bhun Clóidí, i gcomhar le Comhairle Contae Loch Garman, dul chun cinn maith le tionscadail lena n-áirítear an Mol Bia Pobail, cosáin siúil nua agus Oifig Turasóireachta Bhun Clóidí. Tháinig an fhoireann le chéile go míosúil agus d'éirigh leo oibreacha a dhéanamh lena n-áirítear feabhsú an bhaile i gCearnóg an Mhargaidh, tacaíocht d'fhiontair áitiúla agus grúpaí pobail áitiúla agus forbairt a dhéanamh ar fhéile samhraidh nua an bhaile.

FORBAIRT POBAIL 2020

An Roinn Forbartha Pobail

Leathnaíodh feidhmeanna Pobail na Comhairle go suntasach faoin Acht um Athchóiriú Rialtais Áitiúil 2014. Áiríodh ar fheidhmeanna reachtúla breise Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Loch Garman, gnéithe pobail de Phlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail Chontae Loch Garman, agus bainistíocht fhoriomlán ar chlár LEADER an chontae.

Is iad príomhsheirbhísí agus feidhmeanna na Roinne; CFPÁ Loch Garman agus an Grúpa Gníomhaíochta Áitiúil (LAG); Plean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail Loch Garman (LECP) 20162021 agus Féile Eolaíochta Loch Garman; An Clár Gníomhaíochta Pobail um Chuimsiú Sóisialta (SICAP); Líonra Rannpháirtíochta Poiblí (PPN); Loch Garman Aoisbhách; Ciste Éire Shláintiúil; Spóirt Gníomhach Loch Garman; Comhairle na nÓg; Clár Feabhsaithe Pobail; Scéim Deontas Pobail; Clóis Súgartha; Reiligí; Comhchoiste Póilíneachta; Mórtas Áite; Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte 2020; Grúpa Idirghníomhaireachta an Lucht Siúil (TIG); Dámhachtainí an Gharda Síochána don Óige; Bealaí Ceilteacha; Naisc Ársa.

Áirítear ar thionscadail shuntasacha ar tugadh fúthu le linn 2020:

LEADER 2014-20

In 2020 tháinig deireadh le Clár Forbartha Tuaithe LEADER. Faoin gclár, fuair 272 duine i gContae Loch Garman oiliúint. Bhain 317,017 eile leas as bunseirbhísí do phobail chrua-chúngaigh. Mheall tionscnaimh tuaithe 5,180 duine óg agus thug thart ar 57,340 duine eile cuairt ar nithe is díol spéise do thurasóirí sa chontae mar gheall ar thacaíocht LEADER.

Ba cheart go n-osclofaí clár idirthréimhseach dhá bhliain nua in 2021. Is é príomhchuspóir LEADER an gilleagar tuaithe a neartú agus cáilíocht na beatha i gceantair thuaithe a fheabhsú. Feidhmíonn an Coiste Forbartha Pobail Áitiúil mar ghrúpa gníomhaíochta áitiúil chun é a sheachadadh. Is é Forbairt Áitiúil Loch Garman comhpháirtí forfheidhmithe an chlár. In 2020 roinn tionscnóirí tionscadail sa chontae €1,064,614.66 i maoiniú deontais.

Coiste Forbartha Pobail Áitiúil agus Grúpa Gníomhaíochta Áitiúil

Is í príomhfheidhm an LCDC na gnéithe pobail den Phlean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail sé bliana a ullmhú, a chur i bhfeidhm agus monatóireacht a dhéanamh orthu. Reáchtáladh seacht gcruinniú LCDC in 2020 agus ocht gcruinniú LAG. Rinneadh iarratais ar mhaoiniú deontais faoi Chlár LEADER 20142020 a mheas agus a fhaomhadh ag an dara ceann. Bhí an chéad cheann ríthábhachtach maidir le monatóireacht agus meastóireacht a dhéanamh ar éifeachtúlacht SICAP trí athbhreithnithe feidhmíochta débhlantúla agus rannpháirtíocht leanúnach le WLD.

Plean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail Loch Garman (LECP) 201621 agus Féile Eolaíochta Loch Garman

Bhí sé sprioc ardleibhéal i bplean Loch Garman a chuimsigh cuspóirí agus gníomhartha na n-ileagraíochtaí a oibríonn chun torthaí sóisialta agus eacnamaíocha a fheabhsú do dhaonra an chontae.

In 2020, chuir féile eolaíochta Loch Garman, comhthionscnamh forbartha pobail agus leabharlann a thacaíonn le sprioc ardleibhéal 1, 68 imeacht ar fáil do 2,710 duine. Rochtain a uasmhéadú do gach ceann de na 45 imeacht pobail a bhaineann le bheith ag obair le scoileanna DEIS, pobail faoi mhíbhuntáiste, pobail imirceach agus Lucht Siúil, daoine óga agus iad siúd atá ag fáil oideachais dara seans.

SICAP (Clár Gníomhachtaithe Pobail um Chuimsiú Sóisialta) 2018-2022

In 2020, lean LCDC Loch Garman ag bainistiú SICAP a bhfuil buiséad de €8.5m aige do na cúig bliana 201822.

Tá sé mar aidhm aige bochtaineacht a laghdú agus cuimsiú sóisialta agus comhionannas a chur chun cinn trí rannpháirtíocht agus comhoibriú áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta. Chuaigh Covid19 agus a thoradh i bhfeidhm go mór ar dhaoine aonair, ar phobail agus ar chur i bhfeidhm an SICAP bliantúil. D'athraigh sé an chaoi a seachadadh an clár i Loch Garman go háirithe san aistriú go córais tacaíochta ar líne.

Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Loch Garman (PPN)

Tá an líonra neamhspleách neamhbhrabúis seo á reáchtáil ag grúpaí deonacha ar fud Chontae Loch Garman. I measc na mball tá grúpaí pobail agus deonacha, comhshaoil agus cuimsiú sóisialta atá gníomhach sa chontae. Bunaithe i gCeannteathrú Chomhairle Contae Loch Garman, tá rúnaíocht an PPN tógtha ón mballraíocht atá freagrach as maoirsiú a dhéanamh ar fhorbairt an líonra.

Tugann PPN Loch Garman eolas, forbraíonn agus ionadaíonn dá bhallghrúpaí agus tairgeann sé suíochán agus guth don phobal ag táblaí cinnteoireachta an Chontae.

Ag deireadh 2020 bhí 403 ballghrúpa ag PPN Loch Garman.

Loch Garman Aoisbhách

D'aithin Comhairleoir Sinsearach Sláinte na hEagraíochta Domhanda Sláinte ar aosú, Alanna, agus An Taoiseach, Leo Varadkar, Comhairle Contae Loch Garman go hoifigiúil mar chontae atá cairdiúil don aois ag ócáid ag deireadh 2019. Bhí Wexford Age Friendly chun tosaigh i dTionscnamh Píolótach Teileshláinte Náisiúnta le FSS, IT Phort Láirge agus Freagra Éigeandála Tunstall. Tá cliniceoirí ó Ospidéal Loch Garman a bhfuil baint acu le diaibéiteas, le galar ainsealach bacúil scamhógach agus le galar ainsealach croí ag baint úsáide as an teicneolaíocht a sholáthraíonn Freagra Éigeandála Tunstall chun monatóireacht a dhéanamh ar othair a scaoiltear amach agus taighde leantach déanta ag IT Phort Láirge.

Leantar den obair ar an bPlean Gníomhaíochta a Thacaíonn le Daoine Breacaosta le comhpháirtithe ón gComhaontas a Thacaíonn le Daoine Breacaosta agus ón gComhairle um Dhaoine Scothaosta ag obair chun 'Loch Garman a dhéanamh mar chontae iontach ina bhféadfaid siad dul in aois'. Bhí baint ag Aoisbhá Loch Garman le freagairt an chontae ar Covid19 mar bhaill den Fhóram Athléimneachta Pobail agus thug siad isteach tionscnaimh thacúla do dhaoine scothaosta lena n-áirítear ceolchoirmeacha cúram Covid agus ríomhairí táibléid do chónaitheoirí tithe altranais.

Ciste Éire Shláintiúil

Leithdháil Babhta 3 den Chiste Éire Shláintiúil, a bheidh ar siúl ó mhí Iúil 2019 agus a leathnaíodh go 31 Nollaig, 2021, maoiniú de €246,050 ar LCDC Loch Garman.

Mhaoinigh sé seo sé thionscadal Éire Shláintiúil agus gníomh Sláinte Meabhrach Pobail amháin, Scéim Deontais Bheaga Meabhairshláinte Pobail, Gníomhaíocht Rannpháirtíochta Pobail, agus fostaíodh Comhordaitheoir Éire Shláintiúil don chontae a chuaigh i mbun oibre i Márta 2020.

Loch Garman sláintiúil

Soláthraíonn Loch Garman Sláintiúil Plean Contae Loch Garman Sláintiúil 2020/2022 a seoladh go foirmiúil i mí Dheireadh Fómhair 2020 agus a rinne Coiste an Chontae Shláintiúil maoirseacht air. Chuaigh Loch Garman isteach sa Líonra Náisiúnta um Chathracha agus Chontaetha Sláintiúla na hÉireann, atá creidiúnaithe don Eagraíocht Dhomhanda Sláinte.

Gníomhach Spóirt Loch Garman 2020

Samhlaíonn Spóirt Gníomhach Loch Garman contae ina spreagtar agus ina gcuirtear ar chumas gach duine tosú ar pháirt a ghlacadh i ngníomhaíocht choirp; fanacht gníomhach go fisiciúil thar gach céim den saol; agus go n-éireoidh leo a gcuid spriocanna pearsanta a bhaint amach folláine fhisiceach agus / nó mheabhrach, idirghníomhú sóisialta nó iomaíocht.

In 2020, bhí sé mar aidhm aige leanúint le rannpháirtíocht i ngníomhaíocht choirp a spreagadh beag beann ar aois, inscne nó cumas. Ba cheart go rannchuideodh sé sin le sláinte an phobail i gcoitinne agus d'fhéadfadh sé tionchar eacnamaíoch a spreagadh trí chaipiteal sóisialta a chruthú.

Chuir Covid19 teorainn mhór ar na féidearthachtaí le linn 2020. Chuir an chomhpháirtíocht spóirt, áfach, in éineacht lena 16 chomhpháirtíochtaí idirghníomhaireachta pobail agus spóirt, lena n-áirítear comhpháirtíocht Chomhairle Contae Loch Garman le CLG Loch Garman, rugbaí Laighean agus an FAI, tacaíocht ar líne ar fáil do ghníomhaíocht fhisiciúil agus do chlár thacaíochta lasmuigh. Seoladh dhá thionscnamh: an éifeacht aclaíochta, an cleachtóir aclaíochta comhtháite le Seirbhís Meabhairshláinte Loch Garman, agus an Clár Treodóireachta Wheelo i bPáirc Uí Riain.

FORBAIRT POBAIL

D'éascaigh Sports Active Loch Garman 90 tionscnamh ag seachadadh 649 clár ar bhain 49,942 rannpháirtí leas as.

Daoine fásta baineanna 4,386.

Óige 35,136 le buachaillí 18,732 agus cailíní 14,831.

B'ionann daoine faoi mhíchumas agus 754 ar an iomlán, fir a bhí i 421 díobh agus 333 baineann.

Thug Sports Active Loch Garman tacaíocht de luach €66,462.05 i gcabhair deontais do chlubanna agus do ghrúpaí pobail.

Thacaigh sé le pobail faoi mhíbhuntáiste, mná agus cailíní sa spórt, daoine faoi mhíchumas, botháin na bhfear, scoileanna, tionscnaimh san ionad oibre, coillearnacha sláintiúla, cruicéad i scoileanna, seachtain Eorpach spóirt agus snámha oscailte, Siúl le Loch Garman agus feachtais Loch Garman le Chéile.

Clár Feabhsaithe Pobail (CEP)2020

Leithdháil Coiste Áitiúil Forbartha Pobail Loch Garman, don Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, €68,047 ar 124 grúpa pobail i mí Iúil faoin bpríomhscéim CEP. Leag sé béim ar chabhrú le prótacail athoscailte Covid19.

Leithdháil an LCDC €190,698 breise ar 101 grúpa pobail faoin gClár Feabhsaithe Pobail – ionaid phobail agus foirgnimh i mí na Samhna 2020.

Thacaigh an CEP, a chuidíonn le grúpaí pobail áiseanna áitiúla a fheabhsú, in 2020 le maoiniú ar scála beag do thionscadail phobalbhunaithe.

Ciste Éigeandála Covid 19 2020 (babhta 1)

Idir Márta agus Aibreán 2020, leithdháileadh maoiniú de €79,870 le linn Mhárta/Aibreán chun tacú le 83 grúpa pobail atá páirteach go díreach agus go gníomhach i bhfreagairt Phobail ar Ghlaoidh Covid19, go háitiúil.

Páirc spraoi

Déanann Rannóg Pobail Chomhairle Contae Loch Garman 48 áis súgartha poiblí a chothabháil agus a bhainistiú ar fud Chontae Loch Garman. Is creat é an Straitéis Clós Súgartha 2017-2022, a cuireadh i bhfeidhm le linn 2020, chun soláthar súgartha a fhorbairt trí chur ar chumas pobail áitiúla áiseanna a fhorbairt agus a bhainistiú ag leibhéal an phobail.

Osclaíodh clós súgartha úrscothach i bPáirc Uí Riain in 2020, rud a chuir le taitneamhacht phoiblí shuntasach le Baile Loch Garman agus níos faide i gcéin.

Fuarthas maoiniú de €300,000 le haghaidh athfhorbairt mhór ar an gclós súgartha i bPáirc an Phiarsaigh (Páirc Bhaile Ros Mhic Thriúin) ó 2021.

Comórtas Mórtas Áite IPB

Ba iad Sráidbhaile Chill Mhucrait agus eastát Rinn an Ghleanna Bhig iontrálacha an chontae i gComórtas Mórtas Áite an IPB 2020. Bhuaigh Cill Mhucraice an teideal náisiúnta mór le rá seo i gcatagóir na nOileán agus Pobail Cóta ag an searmanas bronnta fíorúla i mí na Samhna.

Reiligí

Bainistíonn Rannóg Pobail an Údaráis Áitiúil 12 adhlacadh oscailte agus 112 reilig dhílse dúnta sa Chontae de réir na Straitéise Cothabhála agus Forbartha Reiligí 2017, agus gach reachtaíocht ábhartha.

Críochnaíodh oibreacha suntasacha feabhsaithe rochtana ag reiligí Bhaile Uí Mhuráin agus Inis Córthaidh in 2020. Fuarthas maoiniú de €124,000 in 2020 chun síneadh a chur le Reilig Fhaiche Stiabhna, Ros Mhic Thriúin.

Aistríodh na Fodhlíthe athbhreithnithe Reiligí go dtí an chéim chomhairliúcháin phoiblí le linn 2020 agus beidh an dréacht deiridh le breithniú ag Comhairle Contae Loch Garman sa chéad ráithe de 2021.

Comhchoiste Póilíneachta (JPC)

Chuir an Comhchoiste Póilíneachta fóram tiomnaithe ar fáil chun tacú le comhairliúchán agus comhar ar shaincheisteanna póilíneachta agus coireachta idir An Garda Síochána, ionadaithe tofa, oifigigh údaráis áitiúil agus na hearnálacha pobail agus deonacha.

Cruinnithe an Chomhchoiste Póilíneachta 2020

Chuir paindéim Covid19 teorainn le triúr cruinnithe CCP in 2020. Bhí siad ar siúl ar 14 Feabhra, i.e. 15 Meán Fómhair (trí theilechomhdháil) agus 9 Samhain (Foirne MS) agus áiríodh leo cur i láthair ó Choimisinéir an Gharda, Drew Harris, ar an tsamhail oibriúcháin nua don Gharda Síochána ag ceathrar freastail nua CCP ón Oireachtas agus ionadaí ón Údarás Póilíneachta.

Ciste Fhéile Réigiúnach 2020

Leithdháil ciste na Féile agus Imeachtaí Rannpháirtíochta 2020 €22,000. Cuireadh an bhéim ar thacú le himeachtaí inti i bhfianaise srianta Covid19 ar ollchruinnithe.

Bhí sé mar aidhm ag an gciste tacaíocht a thabhairt d'imeachtaí rannpháirtíochta chun turasóireacht baile a fheabhsú agus eispéireas na gcuairteoirí i gContae Loch Garman a fheabhsú.

Deontais Phobail 2020

Tríd an scéim seo, d'eisíod Comhairle Contae Loch Garman €241,000 in 2020 le tionscadail pobail agus deonacha chun rannpháirtíocht áitiúil a chur chun cinn agus chun cáilíocht na beatha a fheabhsú do chónaitheoirí an chontae.

2020 Gradaim Óige an Gharda Síochána

Bhí an Chomhairle ina hóstach ar Ghradaim an Gharda Síochána don Óige 2020 i Loch Garman ar an 27 Feabhra, 2020. Tugann an ócáid aitheantas do na daoine óga a dhéanann a bpobail agus a sochaí i gcoitinne mar áit níos fearr le cónaí ann.

Comhairle na nÓg

Tharraing cruinniú bliantúil Chomhairle na nÓg, a tionóladh beagnach an 14 Deireadh Fómhair, 2020, breis agus 70 duine ó 16 mheánscoil agus dhá thionscadal óige. Roghnaigh daoine óga meabhairshláinte mar ábhar a roghnaíonn siad do 2021. Lean Comhairle Contae Loch Garman ag tacú le seachadadh chlár Chomhairle na nÓg in éineacht le FDYS.

Chuir Comhairle na nÓg fóram ar fáil do leanaí agus do dhaoine óga chun saincheisteanna áitiúla agus náisiúnta a bhaineann leo a phlé. Aithníonn an Roinn Leanaí, Comhionannas, Comhtháthú Míchumais agus an Óige an eagraíocht mar an struchtúr oifigiúil do rannpháirtíocht leanaí agus daoine óga i bhforbairt polasaithe agus seirbhísí.

FORBAIRT POBAIL

Grúpa Idirghníomhaireachta don Lucht Siúil (TIG)

Lean Grúpa Idirghníomhaireachta Lucht Siúil Loch Garman (TIG) lena chuid oibre le linn 2020 chun a chinntiú go ndíreodh na gníomhaireachtaí reachtúla ábhartha agus na tionscnaimh a fhaigheann tacaíocht ón Stát a sholáthraíonn seirbhísí don Lucht Siúil ar a seachadadh praiticiúil comhtháite a fheabhsú. Dhírigh na foghrúpaí TIG ar ghníomhaíochtaí sonracha a fhorbairt chun freagairt ar shaincheisteanna a aithníodh i dTuarascáil Anailíse ar Riachtanais an Lucht Siúil 2018, arna maoiniú ag an Roinn Dlí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe Dlí agus Comhairle Contae Loch Garman.

Celtic Routes

Leanadh ar aghaidh leis an gclár seo le linn 2020 agus forbraíodh ábhar grianghrafadóireachta, físcéalta agus sraith greannáin ar fad ar fáil ag www.celticroutes.info. Chiallaigh forálacha Covid19 roinnt meithleacha téamacha pleanáilte agus aistear foghlama ina dhiaidh sin a chur siar.

Cuireadh seónna trádála agus taistil ar athló nó reachtáladh iad mar imeachtaí fíorúla in 2020. Idir an dá linn, leanadh ar aghaidh leis na meáin chlóite agus sóisialta, lucht tionchair, scríbhneoirí taistil nuair ab fhéidir, le meastóireacht leanúnach lár téarma.

Naisc Ársa

Chuir srianta Covid19 srian mór ar ghníomhaíochtaí poiblí an tionscadail Ancient Connections INTERREG IrelandWales in 2020.

D'éirigh leis an tionscadal roinnt rath a bhaint amach, lena n-áirítear tochailt faoi stiúir an phobail roimh Chovid ag Eaglais Chluain Eois sna Fearná; tionscadail bheaga ealaíon agus cláir chónaitheachta ealaíontóirí; Roinnt scéalta Hunters Stair; stair bhéil; imeachtaí oiliúna taighde ar líne; agus an dara dréacht den léirmheas litríochta In Exploring a Shared Past.

Rinneadh pleananna, próisis tairisceana agus soláthair do ghníomhaíochtaí amach anseo do chéim téarnaimh iarCovid in 2021, lena n-áirítear spreagadh fiontraíochta agus nuálaíochta do Ferns; plean agus sceideal margaíochta ceann scríbe; clár oiliúna athbheochana scileanna traidisiúnta; próiseas comhairliúcháin poiblí ealaíne poiblí agus scéim ambasadóir turasóireachta.

Gníomhach Spóirt Loch Garman 2020

Is í an aidhm fhoriomlán atá ag Spóirt Gníomhach Loch Garman ná spreagadh breise a thabhairt do gach duine de Loch Garman a bheith rannpháirteach i ngníomhaíocht choirp beag beann ar aois, inscne nó cumas. Ba cheart go gcuirfeadh sé seo le sláinte iomlán an daonra agus d'fhéadfadh tionchar eacnamaíoch dearfach a bheith aige.

Tá an grúpa á threorú ag Plean Rannpháirtíochta Spóirt Éireann (2021-2024) atá tógtha ar agus á threorú ag an mBeartas Náisiúnta Spóirt 2018-2027 (NSP) agus ag Straitéis Spóirt Éireann 2018-2022.

Cuirfear Éire Shláintiúil – Creat le haghaidh Sláinte agus Folláine Feabhsaithe 2013-2025 agus an Plean Náisiúnta um Gníomhaíocht Choirp san áireamh i bPlean Rannpháirtíochta Sports Active.

Comhlánaíonn an grúpa dhá sprioc ardleibhéil i PÁEP Loch Garman chun 'tacú le agus cur chun cinn a dhéanamh ar fhorbairt pobail atá cuimsitheach go sóisialta agus inbhuanaithe agus a chinntiú go mbaireann gach saoránach taitneamh as an tsláinte agus an fholláine is fearr (HLG2)'; agus 'leanúint ar aghaidh ag forbairt agus ag cur chun cinn Chontae Loch Garman mar áit iontach le cónaí ann, le hoibriú ann agus le cuairt a thabhairt air'.

Úsáideann Sports Active Loch Garman na téamaí straitéiseacha seo:

Téama 1: Pobail a Chumasú

Sprioc: Cumhacht a thabhairt do phobail rannpháirtíocht inbhuanaithe agus chuimsitheach i ngníomhaíochtaí fisiceacha feadh an tsaoil a mhéadú.

Téama 2: Cuimsiú a Chumasú

Aidhm: Grúpaí rannpháirtíochta ísle a aithnítear go háitiúil a spreagadh agus a chumasú rochtain a fháil ar dheiseanna rannpháirtíochta bríoch i ngníomhaíocht choirp.

Téama 3: Tacaíocht a thabhairt don Earnáil Spóirt

Sprioc: Tacú leis na príomhsholáthraithe san earnáil spóirt don uile dhuine a chur chun cinn agus rannpháirtíocht i spóirt áineasa a mhéadú.

Chuir Covid19 isteach go mór ar sheachadadh ach ghlac an grúpa páirt i go leor tionscnamh náisiúnta agus contae chun tacú le cur chun cinn na gníomhaíochta coirp.

D'oibrigh an chomhpháirtíocht spóirt in éineacht lena 16 chomhpháirtíocht idirghníomhaireachta Pobail agus spóirt (áirítear leis seo comhpháirtíocht Chomhairle Contae Loch Garman le CLG Loch Garman, Rugbaí Laighean agus FAI), chun tacaíocht ar líne a tháirgeadh do ghníomhaíocht choirp agus nuair a cheadaítear é chun tacú le cláir iarbhír lasmuigh. Seoladh dhá thionscnamh: an éifeacht aclaíochta, an cleachtóir aclaíochta comhtháite le seirbhísí Meabhairshláinte Loch Garman, agus clár treodóireachta Wheelo i bPáirc Uí Riain.

Chuir Sports Active Loch Garman 62 clár ar fáil agus bhain 41,793 rannpháirtí leas as na cláir seo. Iad seo san áireamh.

Cineál Rannpháirtí	Iomlán	Fireann	Baineann
Iomlán	45,084	25,867	19,217
Daoine fásta	11,521	7,135	4386
Óige	33,563	18,732	14,831
Faoi Mhíchumas	754*	421	333
* Tá daoine faoi mhíchumas san áireamh freisin i líon na ndaoine fásta/óg agus mar sin ní chuirtear 754 leis an dara huair.			

Roinn clubanna agus grúpaí pobail €66,462.05 i gcabhair deontais.

Tugadh tacaíocht freisin do phobail faoi mhíbhuntáiste; mná agus cailíní sa spórt; daoine faoi mhíchumas; seideanna na bhfear, scoileanna; tionscnaimh san ionad oibre; Coillearnacha Sláintiúla; cruicéad sna scoileanna; seachtain Eorpach spóirt; snámh uisce oscailte; Siúil le Loch Garman; Loch Garman feachtas le Chéile.

Foireann Gníomhach Spóirt 2020

In 2020 bhí Comhordaitheoir Spóirt san áireamh le foireann lánaimseartha Spóirt Éireann; Riarthóir Spóirt; Oifigeach Forbartha Spóirt Pobail; agus Oifigeach Míchumais um Chuimsiú Spóirt. Ina theannta sin, mhaoinigh Sláintecare fostaí lánaimseartha amháin ar chonradh 18 mí mar an Cleachtóir Aclaíochta Comhtháite do Mheabhairshláinte.

Ar ndóigh, tháinig athruithe suntasacha i rith na bliana ar an timpeallacht chónaithe agus oibre. Ina theannta sin, chuaigh Covid19 i bhfeidhm ar chleachtais oibríochtúla na heagraíochta. Sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma, b'éigean do phleananna chun spórt agus gníomhaíocht choirp a sheachadadh riachtanais sláinte, dlí agus fadaithe sóisialta a chur san áireamh.

Bhí ar Spóirt Gníomhach Loch Garman cleachtais oibre a athrú agus tabhairt faoi chur chuige níos solúbtha agus comhoibríoch ag obair le líonraí chun bealaí nua a aimsiú chun spriocanna a bhaint amach. Cé gur fhan na haidhmeanna mar a chéile, lean an seachadadh ag athrú go tapa.

Thug Sports Active Loch Garman aitheantas agus buíochas do bhaill foirne, d'oibrítithe deonacha agus do chomhpháirtithe idirghníomhaireachta a chuidigh le soláthar agus inrochtaineacht deiseanna spóirt agus gníomhaíochta coirp i gContae Loch Garman le linn amanna nach bhfacthas riamh cheana. Bhí tacaíocht Chomhairle Contae Loch Garman fíorluachmhar mar aon leis an ról a bhí ag gach duine aonair agus eagraíocht a bhfuil baint acu le leanúint ag nascadh daoine agus pobail.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA 2019

Éire Chruthaitheach

Le linn 2019 fuair Éire Cruthaitheach, Loch Garman, maoiniú de €121,774 a d'éascaigh na tionscadail seo a leanas faoi straitéis cultúir agus cruthaitheachta Loch Garman 2018-22.

Cruinniú na nÓg

Chuir Comhairle Contae Loch Garman, in éineacht le hÉire Cruthaitheach, lá de ghníomhaíochtaí cultúrtha ar fáil ar an 15 Meitheamh, 2019 do leanaí agus do dhaoine óga. Ar na comhpháirtithe eile bhí Scoil Ealaíne Ghuaire; Amharclann Naomh Mícheál Ros Mhic Thriúin, Ionad Ealaíon Loch Garman; Ionad Léiriúcháin Inis Córthaidh; Caisleán Inis Córthaidh; an National Opera House; Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann; agus Seirbhís Leabharlainne Loch Garman. Chuir an clár ceardlanna saor in aisce ar fáil san ealaín, scéalaíocht, ceol agus drámaíocht. Cuireadh Cruinniú na nÓg, tionscnamh de chuid an chlár Éire Chruthaitheach ag an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta, i láthair in éineacht le RTÉ agus údarais áitiúla.

Scéim na bPobal Cruthaitheacha

Dhírigh an scéim seo clár ealaíon agus cruthaitheachta ar ghrúpaí tosaíochta. Bhí trí ghrúpa páirteach in 2019: Grúpa Ban Lucht Siúil Crushín, Ospidéal Ginearálta Loch Garman, agus an tIonad Soláthair Dhírigh i mBaile na Cúirte.

Tacaíocht Gnó do dhaoine Cruthaitheacha

Chuir sé seo clinicí meantóireachta agus ceardlanna forbartha gairmiúla ar fáil d'ealaíontóirí agus do dhaoine cruthaitheacha i gcomhpháirtíocht le Visual Artist Ireland agus Scoil Ealaíne Ghuaire.

Dámhachtainí CoCreation, Táirgeadh agus Soghluaisteachta

Thacaigh na dámhachtainí seo le hobair idirdhisciplíneach le comhoibriú ó bheirt nó níos mó ealaíontóirí ó Loch Garman nó ó Loch Garman ó earnálacha éagsúla. Ba iad an dá cheann a roghnaíodh in 2019 ná Cé na Cille Móire – Scannánaíocht agus Amharc-ealaín agus Ionad Ealaíon Loch Garman – Ceol agus Rince.

Cónaitheacht Déantóirí agus Dearthóirí

Chruthaigh sé seo deiseanna do cheardaithe agus dearthóirí oibriú le pobail. Roghnaíodh trí thionscadal in 2019: Sead na mBan Tomhagard, Friends of Rosslare Community Group, Access 2000 agus Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann.

Na hEalaíona Traidisiúnta, an Ghaeilge agus Braistint Áite a Chur Chun Cinn

Cuireadh glao oscailte amach in 2019 do thionscadail a bhain le téamaí na folláine; braistint áite; an Ghaeilge; oidhreachta; agus eolaíocht, teicneolaíocht, innealtóireacht, na healaíona agus matamaitic (STEAM). Tacaíodh le haon thionscadal déag ar fud an chontae.

Clár Beochana Cultúrtha

Chuir an clár pólótach seo béim ar ról an dearaidh agus na haitireachta sa saol laethúil. Reáchtáladh taispeántas de chuid Institiúid Ríoga Ailtirí na hÉireann i rith mhí Mheán Fómhair i Halla an Chontae. Reáchtáladh roinnt cainteanna poiblí ar ailtireacht agus dearadh freisin.

Straitéis Dhigiteach

Reáchtáladh ceardlanna códaithe agus cearrbhachais sna cúig leabharlann i samhradh 2019 agus leagadh béim ar an obair le linn Fhéile Eolaíochta WexSci.

Na hEalaíona Beo

Cuireadh leis an gclár seo le coimisiúnú ar phacáiste acmhainní teagaisc ealaíne ar líne atá le seoladh in 2020.

Deich mBlíana na gCéad Bliain

Reáchtáil Clár Deich mBlíana Céad Bliain Chomhairle Contae Loch Garman 2019 gníomhaíochtaí comórtha chun comóradh céad bliain den streachailt ar son an neamhspleáchais a chomóradh. Tionóladh iad seo i leabharlanna poiblí agus i gceantair bhardasacha faoi na téamaí seo:

- Iad siúd a d'fhulaing agus a fuair bás le linn Chogadh na Saoirse
- An turas ón réabhlóid fhoréigineach go dtí an daonlathas feidhmiúil
- Éire agus an domhan mór
- Tar éis an Chéad Chogaidh Dhomhanda
- Mná sa streachailt ar son neamhspleáchais
- Ranníocaíocht an airm agus seirbhísí póilíneachta
- Smaointeoireacht chruthaitheach agus na healaíona, cultúr agus spórt
- Daoine agus imeachtaí ar leith laistigh den chontae

Iad siúd a d'fhulaing agus a fuair bás le linn Chogadh na Saoirse

In 2019 tionóladh léachtaí ar Chogadh na Saoirse agus a iarmhairtí i leabharlanna poiblí Chontae Loch Garman. Bhí thart ar 520 duine i láthair. Scrúdaigh na cainteanna tionchar streachailt an neamhspleáchais go háitiúil chomh maith lena tionchar sóisialta ar shaol na ngnáthshaoránach.

I measc na dtopaicí agus na gcainteoirí bhí:

Cogadh Saoirse Loch Garman 1919/21: Gníomhaíochtaí Bhriogáid Loch Garman Theas den IRA leis an Dr Barry Lacey i Leabharlann Ros Mhic Thriúin.

Loch Garman agus Cogadh na Saoirse: Cé a fuair bás agus cén fáth? leis an Ollamh Eunan O'Halpin ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath ag Óstán Riverside, Inis Córthaidh. Lean ceardlann chomhairleach ar an gcéad chéim eile de chomóradh 1920-23 an léacht seo. Lorg sé moltaí ó ghrúpaí pobail áitiúla, ó choistí cuimhneacháin, ó chumann staire áitiúla maidir le pleananna comórtha do 1920-23 a fhorbairt. Mheall an dá léacht agus ceardlann 190 duine.

Loch Garman - Réabhlóid na hÉireann 1912-23 le Kieran Costello i Leabharlann Inis Córthaidh.

An Turas Ó Réabhlóid Fhoréigineach Go Daonlathas Feidhmithe

Reáchtáil Leabharlann Loch Garman seimineár lae ar Chomóradh Céad Bliain na Chéad Dáil – An Chéad Dáil. I measc na gcainteoirí bhí an Dr Maurice Manning ar The First Dáil in Retrospect; an Dr Elaine Callinan ar Ag Leanúint ar aghaidh ar an bPlean Statachta – Parlaimint réabhlóideach ar a dtugtar Dáil Éireann; agus labhair an Dr Jim Ryan ar luathbhlianta an Teaghlaigh Ryan agus James Ryan sa Dáil. Bhí taispeántas de dhoiciméid, paimfléid agus grianghraif ábhartha ó Chartlann Chontae Loch Garman le feiceáil freisin.

Éire agus an Domhan Mór

Mar chuid de Sheimineár Fhéile Staire agus Oidhreacht Loch Garman Thuaidh, a reáchtáladh i mí na Samhna, rinne léacht leis an Dr Kate O'Malley – Amritsar 1919, neamhspleáchas Indiach, agus nasc na hÉireann iniúchadh agus comparáid idir an Struggle for Independence go hidirnáisiúnta.

Tar éis an Chéad Chogaidh Domhanda

I gcomhthráth le 100 bliain bhronnadh Chrois Victoria ar an Sáirsint Cuideachta Martin Doyle, d'óstáigh Leabharlann Ros Mhic Thriúin: Martin Doyle VC – Laoch na Breataine agus Trodaire Saoirse na hÉireann, léacht leis an iriseoir agus staraí Ronan McGreevy.

Pléadh freisin iarmhairt an Chogaidh Mhóir i léacht le Dominic Price – The Forgotten: Saol na saighdiúirí Éireannacha a d'fhóin sa Chogadh Mór agus a tháinig slán, mar chuid de Sheimineár Fhéile Staire agus Oidhreacht Loch Garman Thuaidh.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLAINNA

Mná sa Streachailt ar son na Saoirse

Reáchtáil Leabharlann Loch Garman léacht, Women in War, leis an Dr Linda Connolly, Stiúrthóir Institiúid Eolaíochtaí Sóisialta OÉ Má Nuad. Rinne sé fiosrú ar ról éagsúla ban Loch Garman le linn Chogadh na Saoirse agus an tionchar a bhí ag an dara ceann acu ar an daonra ban.

Ranníocaíocht Seirbhísí Airm agus Póilíní

Constáblacht Ríoga na hÉireann i gContae Loch Garman Le linn Chogadh na Saoirse labhair an Dr Barry Lacey i Leabharlann Bhun Clóidí i mí Iúil.

Smaointeoireacht Chruthaitheach agus na hEalaíona, Cultúr agus Spóirt

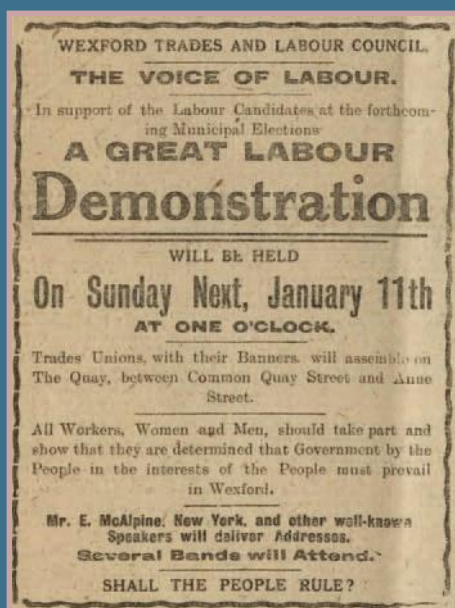
I Leabharlann Ros Mhic Thriúin thug an t-amhránaí Stephen Murphy taibhiú gutha d'amhráin 100 bliain ó shin. Idir iad seo bhí eolas ar chumadóirí, ar thaibheoirí bunaidh agus ar an tsochaí ag an am. Bhí Oíche Staire agus Amhrán 1919 – 1923 ar siúl freisin leis an staraí áitiúil Seamus Kiely. Scrúdaigh an Dr Paul Rouse iarrachtaí spóirt an chontae céad bliain ó shin lena léacht, Sporting County Wexford 1919-1923.

Pearsantachtaí agus Imeachtaí Sonracha Laistigh den Chontae

Thug an Dr James Ryan caint ar Ryans Tomcoole i Leabharlann Inis Córthaidh. Roinn sé a léargas ar an gcaoi ar chabhraigh na glúnta dá theaghlach le Saorstát agus Poblacht na hÉireann a mhúnlú.

Thug Féile Staire agus Oidhreacht Loch Garman Thuaidh seimineár ar an 16 Samhain 2019 ag Ashdown Park Hotel, Guaire. Scrúdaigh an fócas, Deich mBliana na gCuimhneachán, imeachtaí suntasacha áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta na tréimhse. Tharraing painéal de shainchainteoirí aird ar ghluaiseacht Neamhspleáchas na nIndiach, ar thionchar sóisialta na nAchtanna Talún, agus ar eispéiris iarchogaidh na n-iarsaighdiúirí Éireannacha sa Chéad Chogadh Domhanda sa Saorstát nua.

I measc na ngnéithe eile a clúdaíodh i gclár 2019 bhí caomhnú agus frámaíú trí dhath bunaidh ón 20ú haois ó Inis Córthaidh a úsáideadh ag cruinnithe agus ag máirseálacha ag an am. Trí mhicreascannánaíocht an Enniscorthy Guardian 1911/1927 tugadh rochtain níos leithne ar nuachtáin áitiúla na tréimhse, ó thús Ghluaiseacht an Lucht Oibre le linn Frithdhúnadh Loch Garman go dtí an Streachailt chun Neamhspleáchais agus bunú an tSaorstáit.

SEIRBHÍSÍ LEABHARLAINNE

Mo Leabharlann Oscailte Gorey

Seoladh an chéad seirbhís Mo Leabharlann Oscailte i gContae Loch Garman go hoifigiúil i Leabharlann Ghuaire ar 31 Lúnasa, 2019. Bhí úsáideoirí in ann rochtain a fháil ar an leabharlann ar bhonn féinseirbhíse 8am10pm seacht lá na seachtaine. D'fhan uaireanta oscailte leabharlainne a raibh foireann iomlán acu i bhfeidhm ó Luan go Satharn.

Bhí an-tóir ar an tseirbhís agus bhain go leor daoine úsáid as chun staidéar a dhéanamh le haghaidh scrúduithe. Bhí córas oibriúcháin na seirbhíse maoinithe ag an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Comhairle Contae Loch Garman.

Fíneálacha a Bhaint

Ón 1 Eanáir 2019, tháinig deireadh le fíneálacha i leith míreanna leabharlainne a bhí thar téarma. Ba ghníomhaíocht é an deireadh a cuireadh san áireamh sa Straitéis Náisiúnta, Ár Leabharlanna Poiblí 2022 – Pobail a Spreagadh, a Nascadh agus a Chumhachtú. Seoladh an straitéis i mí an Mheithimh 2018 agus bhí sé mar aidhm ag an straitéis rochtain ar an leabharlann a fheabhsú agus úsáid na leabharlainne a mhéadú mar mhol pobail.

Ceart chun Léamh

Chuir an clár seo tionscnaimh forbartha litearthachta agus léitheoireachta ar fáil do leanaí agus do theaghlaigh. I mí Aibreáin agus mí na Bealtaine 2019 d'fhreastail breis agus 700 leanbh ar 30 imeacht Earraigh go Scéalaíocht i leabharlanna contae.

Réaltaí Samhraidh

Chríochnaigh 2532 leanbh eachtra léitheoireachta samhraidh Réaltaí an tSamhraidh. Thug leabharlannaithe cuairt ar scoileanna áitiúla chun an ócáid a chur chun cinn agus chun spreagadh a thabhairt do dhaltaí agus a dteaghlaigh a bheith páirteach agus léitheoireacht a spreagadh ar son pléisiúir.

Féile Leabhar na bPáistí

I mí Dheireadh Fómhair 2019 ghlac suas le 2,470 leanbh, grúpaí scoile agus grúpaí teaghlaigh páirt i 108 imeacht le linn na féile.

Am Teaghlaigh i do Leabharlann

Mheall imeacht mhí na Nollag seo 588 leanbh a d'fhreastail ar 16 imeacht léitheoirí. Leanadh leis an tseirbhís chun tacú leis an litearthacht i mbunscoileanna agus i scoileanna dara leibhéal. Tugadh taispeántais ar úsáid teicneolaíochtaí nua cosúil le cluasáin VR isteach i leabharlanna mar chuid de chuartheanna scoile.

Léitheoir Cónaithe

Chuir an clár seo imeachtaí litearthachta agus scríbhneoireacht chruthaitheach ar fáil i scoileanna DEIS agus thug sé ranganna go dtí an leabharlann.

Cúrsa Tadhaill Clóscríofa

Seoladh cúrsa tadhaillchlóscríofa nua chun tacú le leanaí a bhfuil deacrachtaí foghlama ar leith acu trí scileanna méarchláir a mhúineadh. Bhí sé mar aidhm aige scileanna litearthachta agus uimhearthachta a thógáil agus muinín agus féinmheas a mhéadú agus úsáideoirí máistreacht a fháil ar ealaín an mhéarchláir. Mar gheall ar an gcur chuige ilchéadfach atá aige i leith an teagaisc, bhí sé oiriúnach dóibh siúd a bhfuil riachtanais bhreise fhisiciúla agus sainriachtanais foghlama acu.

Focail Troid Loch Garman

Seoladh clár nua scríbhneoireachta agus scéalaíochta do leanaí i Leabharlann Loch Garman. Tá sé mar aidhm ag Fighting Words, a bhunaigh Sean Love agus Roddy Doyle i mBaile Átha Cliath, cuidiú le leanaí agus le daoine óga teacht ar chumhacht a gcuid samhlaíochta agus scileanna scríbhneoireachta cruthaitheacha agus leas a bhaint astu. Cuireann sé ceardlanna ar scríbhneoireacht chruthaitheach ar fáil do gach bunscoil i gContae Loch Garman, tá sé lonnaithe i Leabharlann Loch Garman le tacaíocht ó fhoireann leabharlainne agus foireann meantóirí deonacha.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLANNA

Dámhachtainí Ceart chun Léitheoireachta

Bhronn an tAire Sóisearach um Fhorbairt Tuaithe agus Pobail Seán Canney na Dámhachtainí Champion Right to Read ar Chomhairle Contae Loch Garman in 2019 mar aitheantas ar a cuid iarrachtaí leanúnacha chun tacú le forbairt litearthachta tríd an tseirbhís leabharlainne.

Cistí na gCuntas Díomhaoin Tacaíochtaí Leabharlainne do Thionscadail Pobail Imeallacha, Eisiata go Sóisialta agus faoi Mhíbhuntáiste

Fuair Comhairle Contae Loch Garman €37,500 trí Chiste na gCuntas Díomhaoin chun seirbhísí agus tionscadail leabharlainne a sholáthar do phobail faoi mhíbhuntáiste. Díríodh tionscadail ar dheireadh a chur le bacainní ar rochtain ar sheirbhísí leabharlainne le fócas sonrach ar phobail agus ar dhaoine aonair atá i mbaol eisiama sóisialta, imeallaithe nó míbhuntáiste.

Seirbhís Leabharlainne a thacaíonn le hUathachas

Cuireadh sraith imeachtaí leabharlainne ar fáil do leanaí a bhfuil uathachas orthu i gcomhar leis an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail agus Ciste na gCuntas Díomhaoin. I measc na n-imeachtaí bhí ealaíon agus ceardaíocht, scéalaíocht Lego, ióga, damhsa agus róbait. Cuireadh gach ceann acu in oiriúint go sonrach do leanaí a bhfuil uathachas orthu agus dá dteaghlach. Tá sé mar aidhm ag plean níos fadtéarmaí spásanna céadfacha agus am ciúin a chomhtháthú sna leabharlanna.

Seirbhís Leabharlainne do Dhaoine gan Baile

I bhFómhar 2019, tugadh isteach seirbhís leabharlainne phíolótach do dhaoine gan dídean i Loch Garman agus in Inis Córthaidh. Deartha le cúnamh ó FSS, chuir sé ábhar léitheoireachta ar fáil do dhaoine ina dtithe agus in ionaid cúram lae. Bhí an tseirbhís, a chomhordaítear tríd an tseirbhís leabharlainne taistil, do dhaoine i gceantair thuaithe agus uirbeacha nach raibh in ann teacht ar an leabharlann iad féin.

Seirbhís Leabharlainne a Thacaíonn le Daoine Breacaosta

Bhí Leabharlann Ros Mhic Thriúin ar an gcéad cheann de na cúig leabharlann i gContae Loch Garman a bhain stádas leabharlainne aoischairdiúil amach. Leanfaidh leabharlanna contae eile a leithéid.

WexSci Féile Eolaíochta Loch Garman

WexSci Chuir Féile Eolaíochta Loch Garman ceiliúradh coicíse ar eolaíocht, teicneolaíocht, innealtóireacht, na healaíona agus matamaitic (STEAM) ar fáil do dhaoine de gach aois agus bhí deis acu páirt a ghlacadh i mbreis agus 100 duine.

imeachtaí eolaíochta.

Leag clár WexSci 2019 béim ar ghníomhaíocht aeráide agus ar shaincheisteanna comhshaoil.

Ar 16 Samhain, seoladh Lá Taispeántais Eolaíochta WexSci ag an National Opera House. Chuir seastáin taispeántais ar an tSráid, Carraig an Lána taispeántais idirghníomhacha, deiseanna foghlama agus taispeántais eolaíochta ar fáil.

D'fhreastail breis agus 1,200 duine ar ionaid iolracha.

Tá Féile WexSci, ceann de 13 imeacht réigiúnacha a thairgeann deiseanna don phobal dul i ngleic le heolaíocht, teicneolaíocht, innealtóireacht agus matamaitic, á stiúradh ag ranna forbartha pobail agus leabharlanna Chomhairle Contae Loch Garman mar aon le Fondúireacht Eolaíochta Éireann, IT Cheatharlach, Loch Garman agus Port Láirge. An Bord Oideachais agus Oiliúna, an EPA, BIM agus Nasc Áitiúil Loch Garman agus an earnáil ghnó, grúpaí pobail, gníomhaireachtaí náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla.

Tuismitheoireacht Inniu

Ba chomhthionscnamh idir seirbhís leabharlainne poiblí Loch Garman agus CYPSC Loch Garman an dara sraith cainteanna saor in aisce seo, a reáchtáladh i ngach leabharlann contae in 2019. Chlúdaigh breis agus 35 caint ó chleachtóirí atá ag obair sna hearnálacha cúraim phobail, oideachais agus sláinte go leor gnéithe de thuismitheoireacht ó thábhacht an tsúgartha go forbairt urlabhra agus teanga agus garchabhair péidiatraiceach.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA

Éire Shláintiúil

Chuir an tseirbhís Éire Shláintiúil ag Do Leabharlann eolas agus tacaíocht sláinte ar fáil do phobail agus do dhaoine aonair trí stoc leabhar, imeachtaí agus acmhainní ar líne.

I rith 2019, d'óstaigh leabharlanna Loch Garman imeachtaí sna cúig bhrainte ar fad. Bhí os cionn 100 teideal ag an mbailiúchán leabhar ar shláinte agus ar fholláine ar na trí théama Éire Shláintiúil: Ith go Maith, Smaoinigh go Maith, Bí Folláin. Roghnaíodh gach leabhar go speisialta go náisiúnta chun faisnéis iontaofa, inrochtana a thabhairt do dhaoine aonair agus do theaghlaigh chun a sláinte agus a bhfolláine ghinearálta a bhainistiú. Áiríodh sa bhailiúchán leabhair do leanaí agus do dhaoine fásta óga. Bhí rogha ríomhleabhar sláinte agus folláine, closleabhair agus ríomhírísí ar fáil le híoslódáil ar shuíomh Gréasáin na leabharlainne. Le linn na bliana leathnaíodh an cnuasach chun 22 teideal a chur san áireamh ar liosta léitheoireachta Éire Shláintiúil um Shláinte Ghnéis, liosta de 14 theideal éagsúla do leanaí agus do dhaoine fásta óga. Le linn 2019, taifeadh 813 eisiúint leabhar Éire Shláintiúil do leabharlanna contae.

Cúrsaí Oibre

Chuir an tionscnamh Work Matters tacaíocht agus acmhainní ar fáil do ghnólachtaí, d'fhiontraithe agus do lucht cuardaigh fostaíochta trí líonra na leabharlann poiblí. Le haghaidh gnó agus fostaíochta cuireadh iad seo ar fáil sna réimsí seo a leanas: bonneagar, acmhainní, saineolas, imeachtaí agus cláir.

Mhéadaigh úsáid acmhainní gnó ar líne in 2019 agus fuarthas breis is 30,000 doiciméad tuairisce agus taifid ghnó trí Business.ie, Visionnet agus MINTEL.

Cartlanna

D'éascaigh Cartlann Chontae Loch Garman 92 taighdeoir sa seomra léitheoireachta in 2019. Leanann staraithe teaghlaigh, ginealaithe agus mic léinn tríú leibhéal ar aghaidh ag déanamh ionadaíochta ar na grúpaí úsáideoirí is mó, le bailiúcháin Páipéir Eastáit agus ábhar Aontas Dhlí na mBocht is mó a úsáidtear i dtaighde acadúil agus stair teaghlaigh. Dhéileáil sé freisin le 426 fiosrúchán trí ríomhphost den chuid is mó.

Cuireadh cúig bhailiúchán déag cartlainne i dtaisce i rith na bliana a chuir go háirithe le sealúchais tráchtála, spóirt agus oideachais na cartlainne lena n-áirítear:

- Aistí an Ard-Ghiúiré do Chontae Loch Garman (1817-1823)
- Cnuasach páipéir eastáit de chuid mhuintir Power in Edermine (c17181930)
- Cláir, leabhair rolla agus leabhair tinrimh laethúla do Scoil Náisiúnta Naomh Colmán, Baile an Daingin (1880-2016)
- Mórleabhar cíosa ar eastát Tottenham, Ros Mhic Thriúin (1908-1910)
- Cartlann an Stará agus Údair Billy Colfer nach maireann ina bhfuil nótaí taighde, dréacht-lámhscríbhinní, grianghraif, léarscáileanna agus sleamhnáin
- Cnuasach de 26 dialann scríofa ag Edith Elgee ó Shráid Selskar, Loch Garman, ag tabhairt scéal sóisialta saibhir ar shaol an bhaile mhóir agus an cheantair máguaird le linn 1936-60
- Cartlann Chlub Haca Inis Córthaidh (1980-2006)

Caomhnú

Rinne an Caomhnóir Thomas Carroll leabhar mór le rá do chuariteoirí chun taifead stairiúil buan a dhéanamh ar dhaoine aonair agus ar ghrúpaí ar chuariteanna oifigiúla / fáiltithe chuig Comhairle Contae Loch Garman.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLANNA

Caomhnú

Mar chuid dá clár caomhnaithe bliantúil, thug an chartlann tús áite do thoirteanna miontuairiscí ó UDC/TC Inis Córthaidh (19562014) agus ó UDC Ros Mhic Thriúin (19612014) a athcheangal i gceangal saor ó aigéad.

Tionscadail Digitithe

Críochnaíodh tionscadal a bhain le feidhmiú OCR ar na sonraí clóscríofa chun a chinntiú go mbeadh rochtain iomlán ag gach grúpa úsáideoirí taighde ar na taifid is luaithe de rialtas áitiúil i Ros Mhic Thriúin. Forbraíodh cúnamh aimsithe d'éastát Mharcas Ely in Fethard (1884-1927).

Seirbhísí For-rochtana

Bhí léachtaí, ceardlanna caomhnaithe agus taispeántais a thug an Cartlannaí do dhaoine aonair agus do ghrúpaí mar mhodh chun feasacht a mhéadú ar ábhar na Cartlainne Contae, chun dul i dteagmháil le húsáideoirí féideartha agus chun comhoibriú amach anseo a chruthú ag leibhéil áitiúla, náisiúnta agus idirnáisiúnta. San áireamh i bhfor-rochtain na bliana bhí caint mhí Aibreáin a tugadh in Acadamh Ríoga na hÉireann, Baile Átha Cliath, ar bhunfhoinsí i gcartlann an chontae a bhaineann le taighde ar stair teaghlaigh. Choimeád an Cartlannaí dhá thaispeántas i rith na bliana freisin – ceann amháin i mí Mheán Fómhair san Athenaeum, Inis Córthaidh chun comóradh céad bliain bás Shéamus Rafter a chomóradh, agus i mí na Samhna mar chuid den seimineár céad bliain ar Brendan Corish.

EALAÍÓN

An Roinn Ealaíon

Agus an dara bliain de Phlean Ealaíon Chun Cinn 201822 a Chur Chun Cinn á seachadadh, lean Rannóg Ealaíon na Comhairle ag tabhairt aghaidh ar a cuspóirí a nascann go díreach le spriocanna ardleibhéil an Phlean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail (LECP 20162021): oideachas, geilleagar áitiúil, uirbeach agus athbheochan tuaithe, cuimsiú sóisialta, folláine, ag idirdhealú idir Loch Garman agus áiteanna eile, leis an sprioc breise tacú leis an ealaíontóir.

Giniúint Ceoil Loch Gorman

Chuir an chomhpháirtíocht leanúnach idir an chomhairle, Bord Oideachais agus Oiliúna Loch Garman agus Phort Láirge agus an ghníomhaireacht náisiúnta Music Generation, rochtain ar oideachas ceoil taibhithe ar ardchaighdeán chun cinn do dhaoine óga Loch Garman atá ag obair i suíomhanna réamhscoile, bunscoile agus oibre óige / pobail.

Ghlac tríocha dó scoil páirt i gClár Music Generation Loch Garman 20192020 a osclaíodh i mí Dheireadh Fómhair 2019. Áiríodh leis an Clár Gutha leanúnach, atá ina thríú bliain anois i 16 bhunscoil. Lean sé ag tógáil an bhanc uirlisí ceoil agus chlibeáil sócmhainní uirlisí le 270 ukuleles breise, 300 feadóg stáin, agus 20 uirlis Luathbhlianta.

Mol Cruthaitheach

Tugann an mol seo aonaid oibre, miondíola agus taispeántais fóirdheonaithe do bhreis is 50 d'ealaíontóirí agus de chruthaitheacha Loch Garman. Tá an Mol Cruthaitheach nua i mBaile Loch Garman á maoirsiú ag an Oifig Ealaíon agus á bhainistiú ag Ionad Ealaíon Loch Garman. In 2019, thug an mol 10 n-aonad ealaíontóirí ar léas a fhreastalaíonn ar níos mó ná 30 ealaíontóir / cruthaitheach / déantóir ceardaíochta, comhghrúpaí ealaíon mar aon le stiúideonna rince breise a reáchtáil ranganna damhsa laethúla agus seisiúin ióga, ag freastal ar bhreis agus 100 duine in aghaidh na seachtaine.

Tar éis glao oscailte, bhí 10 dtaispeántas sa Mhol Cruthaitheach in 2019 ag ealaíontóirí áitiúla agus ealaíontóirí seanbhunaithe. Leanadh ar aghaidh ag taispeáint obair daoine eile.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA

Na hEalaíona i gCúram Sláinte – Clár Cumais Ealaíne

Ó 1993 i leith, tá an clár Art Ability (amharc, scríbhneoireacht chruthaitheach agus ceol) mar thosaíocht i bPlean Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman, Ag Dul Chun Cinn na nEalaíon 20182022.

Tá an tionscnamh dírithe ar an bpearsanra agus ar rannpháirtíocht, agus é suite i dtimpeallacht chomhbhách a bhfuil sé mar phríomhaidhm aige rochtain a thabhairt ar eispéiris ealaíne ardchaighdeán bunaithe ar rannpháirtíocht bhríoch idir ealaíontóirí rannpháirteacha agus ealaíontóirí gairmiúla.

Chinntigh comhpháirtíocht dhaingean idir Comhairle Contae Loch Garman agus FSS bonneagar inbhuanaithe le haghaidh rochtain agus rannpháirtíocht fhadtéarmach ar eispéiris ealaíne cruthaitheacha do dhaoine a bhfuil fadhbanna meabhairshláinte fadtéarmacha acu agus/nó riachtanais bhreise agus chun tacú lena bhforbairt ghairmiúil mar ealaíontóirí.

In 2019 bhuaigh Arts Ability sa chatagóir Ag Coinneáil na nEalaíon ag 16ú Dámhachtainí Bliantúla Chomhlachas Tráchtála Éireann um Fheabhas sa Rialtas Áitiúil. Arna urraíocht ag an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil, rinne na gradaim aitheantas agus ceiliúradh ar obair den scoth a rinne údarais áitiúla na hÉireann.

Forbairt Scannán

Oiliúint Scileanna Scannán

D'fhorbair Ranna Ealaíon agus Eacnamaíochta na Comhairle, in éineacht le Screen Ireland, clár breisoiliúna i bhforbairt scannán do chleachtóirí Loch Garman sa réimse scannán agus closamhairc.

Gradam Gearrscannán

Bunaithe ag Roinn Ealaíon na Comhairle le Bodecii Film, comhlacht léiriúcháin ó Loch Garman, mhaoinigh agus thacaigh an dámhachtain seo le foirne scannánaíochta a bhí ag iarraidh gearrscannán uailmhanacha cruthaitheacha a fhorbairt atá lonnaithe sa chontae.

Dhírigh sé ar chomhoibrithe idir scríbhneoir / stiúrthóir / léiritheoir. Ar an bhfoireann bhuaiteach bhí an Stiúrthóir Scannán Brian Rossney, an Léiritheoir Edwina Forkin ó Zanzibar Productions agus an scríbhneoir ó Loch Garman Hannah McNiven. Seoladh a scannán, The Lady on the Hill, le plé iarscáileáin sa National Opera House i mí na Nollag 2019.

Céatadán don Ealaín / don Ealaín Phoiblí

Leanann Rannóg na nEalaíon ag bainistiú scéimeanna Céatadán don Ealaín atá á maoirsiú ag an ngrúpa oibre ealaíne poiblí.

Scéim N25 Ros Mhic Thríúin

Choimisiúnaigh Caoimhe Kilfeather tionscadal buan ealaíne amháin. Is éard a bhí ann ná dhá struchtúr gloine daite agus cruach a suiteáladh in 2020.

M11 PPS Guaire go hInis Córthaidh

Coimisiúnaíodh trí thionscadal ealaíne poiblí. Bhí siad seo:

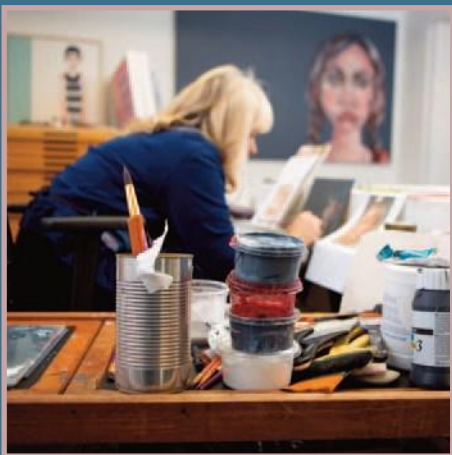
- Safe Hold Pollinating Pastures le Christine Mackey, comhthionscadal ealaíne idir ealaíontóirí agus pobail áitiúla i nGuaire agus in Inis Córthaidh chun feasacht a ardú ar chruachas na bpailineoirí fiáine. In 20182019 rinne ealaíontóirí, cónaitheoirí áitiúla agus na Bailte Slachtmhara i nGuaire agus in Inis Córthaidh talamh dramhaíola a aisghabháil chun féarach a chruthú le haghaidh pailniú bláthanna fiáine. Ina theannta sin reáchtáladh taispeántas.
- D'fhorbair comhoibriú Maria McKinney leis an bpobal feirmeoireachta i gCeantair Bhardasacha Inis Córthaidh agus Ghuaire tionscadal ina raibh freagairtí feirmeoirí ar chuimhní cinn a bhfeirmeacha agus a n-ainmhithe féin agus iad ag smaoineamh ar nuálaíochtaí talmhaíochta comhaimseartha agus ar an todhchaí. Cheangail an tionscadal Teagasc i nGuaire agus Inis Córthaidh agus feirmeoirí áitiúla.
- Ba é DisPatch an iontráil ó ghrúpa ealaíontóirí comhdhéanta de Ciara Roche, Astrid Newman agus Becks Butler. Suiteáladh oifig phoist aníos i Sráid an Chaisleáin, Inis Córthaidh ag an am céanna le Féile Sútha talún bhliantúil 2019.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLANNA

Fiosrúchán Práinneach – Clár Ealaíne agus Bithéagsúlachta

I 2019, tháinig údaráis áitiúla i Loch Garman, i bhFine Gall agus i gCathair Bhaile Átha Cliath le chéile chun ealaín agus bithéagsúlacht a iniúchadh trí chlár cónaitheachta ealaíontóirí i ngach limistéar comhairle ar a dtugtar Fiosrúchán Práinne. Arna mhaoiniú trí scéim Cuireadh chun Comhoibrithe na Comhairle Ealaíon, thacaigh sé le comhoibrithe nuálaíocha uaimhianacha údaráis áitiúil agus bhí oifig ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman i gceannas air.

In 2019, bhí an t-ealaíontóir roghnaithe ó Loch Garman, Mark Clare, ina chónaí ar feadh trí mhí i gCarraig na Bannaí. Rinne an Clár taighde ar an mbeach aonair atá comónta ar chladaigh an oirdheiscirt. Ghlac sé le pobail áitiúla i gceardlanna saor in aisce a rinne iniúchadh ar bithéagsúlacht chósta agus coillearnach, sealgaireacht, agus gnáthóga beach le saineolaithe agus eolaithe áitiúla ar tugadh cuireadh dóibh. Chuimsigh an toradh roinnt idirghabhálacha póstaer poiblí feadh 14 trá i Loch Garman. Chuir siad seo béim ar ghnáthóga cósta beach. Mhainigh an tionscadal, le cúnamh ón Roinn Comhshaoil, ceardlanna poiblí i gcéad fhéile beach Chaisleán Bhaile Sheáin i Meán Fómhair 2019.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA 2020

Éire Chruthaitheach

Le linn 2020 leithdháileadh maoiniú de €196,944 ar an gclár Éire Chruthaitheach i gContae Loch Garman. Maoiníodh na tionscadail seo a leanas faoi thosaíochtaí straitéiseacha Straitéis Cultúir agus Cruthaitheachta Loch Garman 2018-22.

Cruinniú na nÓg

Chuir Comhairle Contae Loch Garman, in éineacht le hÉire Chruthaitheach, lá fíorúil de ghníomhaíochtaí cultúrtha ar fáil ar an 13 Meitheamh 2020, do leanaí agus do dhaoine óga. Spreag bearta sláinte Covid19 an tionscadal ar líne le ceardlanna beo agus réamhthairse. I measc na gcomhpháirtithe bhí Scoil Ealaíne Ghuairne; Ionad Ealaíon Loch Garman; an National Opera House; Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann agus Seirbhís Leabharlainne Loch Garman.

Mheall seacht n-imeacht déag saor in aisce san ealaín, scéalaíocht, rince, ceol agus drámaíocht 538 duine agus d'fhéach breis agus 1,000 ar an ábhar.

Ba chomhoibriú é Cruinniú na nÓg 2020 idir an Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta, Clár Éire Chruthaitheach, údarais áitiúla agus RTÉ. Bhí sé mar chuid d'fheachtas #InThisTogether de chuid an Rialtais a spreag gach duine chun fanacht gníomhach, ceangailte agus aire a thabhairt don fholláine fhisiciúil agus mheabhrach.

Scéim na bPobal Chruthaitheacha

Trí Éire Chruthaitheach in 2020, dhírigh an scéim seo ar chlár ealaíon agus cruthaitheachta ar ghrúpaí tosaíochta. Bhí trí ghrúpa pobail i gceist:

• Ionad Acmhainní NASC agus Seirbhísí Meabhairshláinte Aosach

D'oibrigh an t-amharcealaíontóir Clare Breen agus an t-ealaíontóir rince Vivian Brodie Hayes le hIonad Acmhainní LINK agus leis na Seirbhísí Meabhairshláinte d'Aosaigh chun tionscadal ealaíne ildisciplíneach domhain a fhorbairt do dhaoine fásta breacaosta chun sláinte agus folláine meabhrach / fisiciúil a fheabhsú.

• Ionad Soláthair Dhírigh, Ros Láir

Seachadadh i gcomhpháirtíocht le Forbairt Áitiúil Loch Garman a bhí an clár seo do mhná atá ag lorg tearmainn. Trí ghníomhaíochtaí ar nós seodra agus déantús ceardaíochta a thairiscint, spreag sé rannpháirtithe chun iad féin a chur in iúl go cruthaitheach agus ar an gcaoi sin neartaigh siad braistint phobail.

• Seadóg na bhFear Ráithín

Cuimsíonn Seamrock Men's Shed feirmeoirí, tógálaithe, seodóirí agus siúinéirí a bhfuil cónaí orthu faoin tuath i gContae Loch Garman. D'oibrigh an seid leis an ealaíontóir Mairead Stafford chun suiteáil ealaíon cinéiteach a chruthú ag úsáid meáin agus ábhair éagsúla chun feasacht a ardú ar chumas na bhfear oibriú le chéile agus chun dúshlán agus athruithe a shárú.

Scannán Loch Garman

Chuir Éire Chruthaitheach, i gcomhar le Film Wexford, sraith clár le chéile chun spreagadh a thabhairt d'fhás in earnáil scannán agus chlosamhairc an Chontae.

Forbairt ar shuíomh Gréasáin scáileán Loch Garman

Bhí sé mar aidhm ag an tionscadal seo scannán a fhorbairt agus cuideachtaí scannán a mhealladh go Loch Garman. Críochnaíodh é le cabhair ó ranna Forbartha Eacnamaíochta agus Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman, agus scáileán Loch Garman.

Pas le Táirgeadh

Soláthraíodh an tsraith ceardlann seo, atá saincheaptha do dhaoine atá ag lorg oibre i dtionscal na scannán, i gcomhpháirtíocht le scilleanna scáileán Éire.

Scáileán Máistir-Ranganna Loch Garman

Chuir siad seo sraith ceardlann scannán ar fáil le gairmithe tosaigh sa tionscal i gcomhpháirtíocht le Bodecii Film and Screen Directors Guild of Ireland.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLANNA

Tacaíocht Gnó do dhaoine Cruthaitheacha

Sholáthair Éire Cruthaitheach sraith clinicí meantóireachta agus ceardlanna forbartha gairmiúla d'ealaíontóirí agus do dhaoine cruthaitheacha i gcomhpháirtíocht le hAmharcealaíontóirí Éireann agus Scoil Ealaíne Gorey.

Cultúr, Cruthaitheacht agus Folláine

Maoiníodh roinnt clár trí Éire Chruthaitheach chun aghaidh a thabhairt ar théamaí na cruthaitheachta agus na folláine cultúir in 2020 lena n-áirítear:

Leabhrán Faisnéise Folláine

Bhí an foilseachán seo ar láithreacha suntasacha sa chontae bunaithe ar mholtaí ó dhaoine óga agus cuireadh le chéile é le FSS agus le Cumann Meabhairshláinte Loch Garman.

Ceardlanna Ealaíon agus Sláinte

Bhí an tsraith ceardlann ildisciplíneach seo do chónaitheoirí ionaid chúraim phobail mar thoradh ar chomhoibriú idir Ealaíontóir na Gluaiseachta Cruthaitheachta Dee Grant, Oifigeach Taiscéalaíochta Ceoil / Ceoltóir Pobail Emily Redmond agus Síceolaí Cliniciúil Sinsearach an Dr Denise Rogers. Faoi threoirínte dochta Covid19, bhí sé mar aidhm ag seisiúin seachtainiúla ceoil agus gluaiseachta cruthaitheacha eispéireas spreagúil a chur ar fáil do rannpháirtithe.

Ceolchoirmeacha i dTithe Cúraim

Coimisiúnaíodh tríocha ceolchoirm do thithe cúraim chónaithe sa chontae i gcomhpháirtíocht le Cumann Meabhairshláinte Loch Garman agus Cúram Sláinte Pobail an Oirdheiscirt. Cloíodh rialacha fadaithe sóisialta Covid19 ar thailte tithe cúraim chónaithe agus suíomhanna ospidéal / pobail. Bhí sé mar aidhm ag na ceolchoirmeacha faoiseamh mothúchánach agus síceolaíoch a thairiscint do chónaitheoirí, othair agus foireann.

Mothú Áite, Oidhreacht agus Folláine

Thug naoi dtionscadal freagra ar ghlaos oscailte in 2020 le haghaidh oibre ar théamaí na folláine, agus braistint áite agus oidhreachta. Bhí siad seo le taispeáint in 2021. Roghnaíodh na healaíontóirí seo a leanas: Aileen Lambert – ceol; Katherine Atkinson – ceol; Helen Gaynor – na hamharcealaíona; Sylvia Cullen – litríocht; Emma agus Ciara Roche – amharcealaín; Rachel Rothwell – amharcealaín; Marnie McClean Fay – amharclann; Ciana Fitzgerald – amharcealaín; Caoimhe Dunn – amharcealaín.

Clár Beochana Cultúrtha

Ag cur béime ar ról an dearaidh agus na haitireachta, rinne an clár seo ceiliúradh ar oidhreacht Ailtire agus Dearthóir Inis Córthaidhborn Eileen Gray. D'oibrigh mic léinn ó Mheánscoil Gharman le healaíontóirí agus le ball d'Fhoras Ailtireachta na hÉireann i gceardlanna a dearadh chun buaicphointe a bhaint amach le dealbhóireacht lasmuigh in 2021.

Clár Imeachtaí Cathartha

Sraith imeachtaí maoinithe ag Éire Chruthaitheach i ngach ceantar bardasach a cuireadh ar fáil i gcomhpháirtíocht le comhpháirtithe cruthaitheacha áitiúla dírithe ar bhailte agus sráidbhailte Loch Garman a bheochan in 2020.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA

Ceantar Bardasach Loch Garman

Bhí sé mar aidhm ag rannpháirtíocht le pobail áitiúla beocht a thabhairt do thimpeallachtaí áitiúla trí shaothar ealaíne a chruthú ar bhoscaí ESB.

Ceantar Bardasach Ghuair

Reáchtáladh ceardlanna rannpháirteacha i mBaile na Cúirte agus i Séipéal na hAbhann ag díriú ar théama tábhachtach an phobail áitiúil agus a raibh sé mar aidhm acu píosa ealaíne a chríochnú.

Ceantar Bardasach Ros Láir

Cruthaíodh múrmhaisiú oidhreachta áitiúil i gCarraig na Banbh.

Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin

Bhí suiteáil ealaíne do Dhún Canainn bunaithe ar théama na hoidhreachta áitiúla.

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Chruthaigh suiteálacha ealaíne soilsithe ag láithreacha suntasacha in Inis Córthaidh timpeallacht uathúil chun oidhrecht an bhaile a cheiliúradh.

Straitéis Dhigiteach

Coimisiúnaíodh agus taispeánadh dhá ghearrscannán digiteacha a cheangail téamaí na heolaíochta agus scileanna sorcais le linn Fhéile Eolaíochta WexSci.

Oidhrecht

Coimisiúnaíodh Boscaí Fionnachtana ina raibh doiciméid agus déantáin ó Chogadh na Saoirse i gContae Loch Garman. Bhí sé i gceist iad seo a bheith ar fáil ar iasacht do bhunscoileanna le haghaidh staidéir agus plé.

Deich mBlia na gCéad Bliain

Dearadh clár Chomhairle Contae Loch Garman do Dheich mBlia na gCuimhneachán 2020 agus cuireadh in oiriúint é chun cloí go hiomlán leis na srian sláinte poiblí arna bhforchur ag Covid19. Cuireadh an plean in oiriúint chun seachadadh ar líne a chumasú agus chun rochtain an phobail ar an mbailiúchán digiteach a mhéadú do thréimhse réabhlóideach Chogadh na Saoirse agus an Chogaidh Chathartha i gContae Loch Garman.

Eagraíodh an ócáid faoi dhá shnáithe: stairiúil agus pobail.

Snáithe Stairiúil

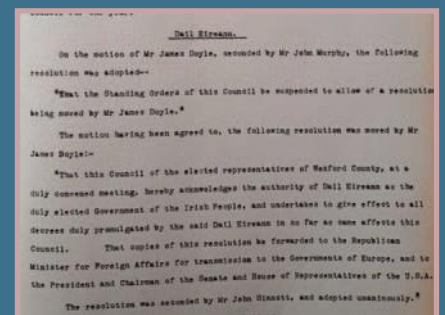
Digitíú Ábhar Cartlainne

Lean Seirbhís Leabharlainne Loch Garman ar aghaidh ag digitíú a nuachtáin áitiúla don tréimhse. Teacht ar na nuachtáin seo (Enniscorthy Guardian 19101930; Ros Mhic Thriúin .Standard 19101930; Loch Garman Cuireadh daoine 19101930) ar fáil do thaighdeoirí agus do phátrúin leabharlainne tríd an ngréasán brainse leabharlainne in 2021.

D'aithin Cartlann Chontae Loch Garman míreanna a fuarthas nó a cuireadh i dtaisce le déanaí a chuirfeadh leis an raon ábhar réabhlóideach a bhí ar fáil agus a digitíodh agus a cuireadh ar fáil ar:

Miontuairiscí CDU Inis Córthaidh do na tréimhsí 19191923;

Toghcháin Áitiúla 1920 i gContae Loch Garman – taispeántas ar líne.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA

Snáithe Pobail

Sraith Léachtaí Chogadh na Saoirse / Gearrscannáin

Áiríodh clár léachtaí de chainteanna, gearrscannáin agus seimineáir gréasáin le staraithe mór le rá na tréimhse réabhlóidí:

- **‘Tithe Móra’ Loch Garman á Dó, 1919-1923** – leis an staraí Dan Walsh atá lonnaithe i Loch Garman.
- **Scéal Iontach an Chaptaen Percival Lea Wilson ó Ghuaire – A Marked Man!** – Gearrscannán ón staraí áitiúil Des Kiely.
- **An Bóthar chun Neamhspleáchais – Cogadh na Saoirse i Loch Garman** - Scannán le Barry Lacey agus Michael Fortune ar shuímh éagsúla gníomhaíochta Chogadh na Saoirse ar fud Chontae Loch Garman lena n-áirítear seaníomhánna agus agallaimh.

Geo-Mapping Project of Wexford’s War of Independence

Coimisiúnaíodh tuarascáil chun suirbhé agus taifead a dhéanamh ar an bhfianaise fhisiceach a tháinig slán ón gcoimhlint: beairic an RIC, dó tithe, tithe sábháilte, luíochán agus láithreacha ionsaithe. Ba é Barry Lacey a rinne an suirbhé,

Seandálaí / Staráí Sóisialta. Cuirfidh an tuarascáil deiridh le cruthú ciseal nua ar an gcóras Imaps le haghaidh rian staire / turasóireachta le feachtas cur chun cinn na meán sóisialta ar ardáin éagsúla.

Sraith ceithre pháirt ar Chogadh na Saoirse i gContae Loch Garman

Á chur i láthair ag Jarlath Glynn, a craoladh ar dtús i Márta 2020 ar South East Radio.

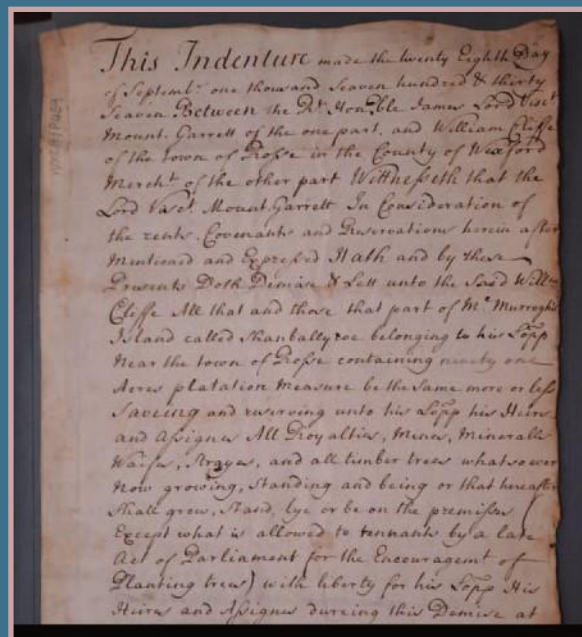
Cartlanna

Bainistíocht Bailiúchán

Ní raibh taighdeoirí in ann freastal ar Chartlann Chontae Loch Garman ó 12 Márta, 2020 go deireadh na bliana mar gheall ar shrianta Covid19. Chun éascú le fiosraitheoirí le linn na tréimhse seo, rinneadh taighde dóibh nuair ab fhéidir.

Láimhseáladh fiosrúcháin dar luach 462 i rith na bliana.

Leanadh ar aghaidh le catalógú na ngabháltas cartlainne ar fhiúirí suntasacha na tréimhse réabhlóidí 1919-1923. Críochnaíodh cúnamh aimsithe do pháipéir an Dr Peadar ‘Pax’ Sinnott agus cuireadh tús le hobair ar chartlann fhairsing TD Sinnott, an chéad Bhainisteoir Contae de chuid Chomhairle Contae Loch Garman, a liostú. Trascríobhadh irisleabhair (1913-1919) an Deonaigh Patrick Keegan.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA

Éadail

Cé go raibh sé dúnta don phobal, cuireadh 13 bhailiúchán a bhfuil tábhacht stairiúil leo i dtaisce sa chartlann in 2020 lena n-áirítear:

- Trí bhratach mhóra stairiúla ó Chumann Fear Bhaile Átha Cliath, Loch Garman, ag comóradh Éirí Amach 1798.
- Grianghraf le fráma mór de Shéamus O'Brien, Ceannfort Briogáide Bhriogáid Thoir Chill Mhantáin, a maraíodh lasmuigh dá áitreabh i Ráth Droma, Contae Chill Mhantáin ar 12 Feabhra, 1920 ag piléar ó ghunna chonstábla de chuid an RIC.
- Cartlann Liam Walsh, Cluain Lao, Ros Mhic Thriúin, a thug suntas do ghníomhaíocht Phoblachtánach i 1916/23 le paisean don drámaíocht amaitéarach agus don téatar.
- Bailiúchán na gCoimisinéirí Calafóirt agus Cuain Ros Mhic Thriúin, 1848-c1980.
- Irisleabhair lámhscríofa ar imeachtaí 1913-1919 scríofa ag Pat Keegan, oibrí deonach in Inis Córthaidh a bhí gníomhach le linn na tréimhse.
- Bailiúchán d'albaim ghianghraf, sleamhnáin agus claonchlónna ó na 1950idí agus 1960idí ar cheantar Ros Mhic Thriúin
- Cartlann mhuintir Cornick ar thóg a sliocht Isaac Cornick Dún Chromail i Mullach Geanainn, Loch Garman i 1783.
- Gníomhas lámhscríbhíne a bhaineann le cuid de McMurrugh's Island (ar a dtugtar An Seanbhaile) in aice le baile Ros Mhic Thriúin, 8 Meán Fómhair, 1737.
- Cinn Bille, mórleabhair, leabhair sholáthair ó Thithe Tábhairne Sinnott a dúnadh go luath in 2020. Áirítear doiciméid ón tréimhse 1919-1923 sa cheantar. Cuireann cnuasach litreacha teaghlaigh lámhscríofa a ghabhann leis seo gné shóisialta thábhachtach leis an mbailiúchán (c1860-80).

Fuarthas trí dhoiciméad ag ceant in 2020:

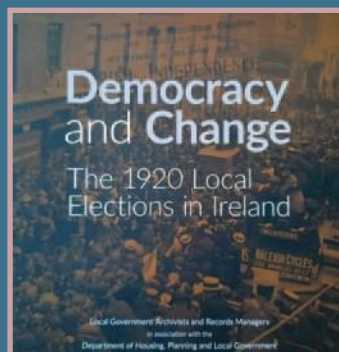
- Litir lámhscríofa dar dáta 13 Márta, 1793 ó J Rochford chuig an Uasal Corbet ag gabháil buíochais leis na Corbets as ucht a chuartha le déanaí ar Chnoc Corbet, Ros Mhic Thriúin (B'é Cnoc na Corbet suíomh an chruinnithe arm ceannairceach sular ionsaíodh baile Ros Mhic Thriúin i 1798).
- 'Ordú faoin Dlí Martial' chun James O'Brien, Inis Córthaidh, i gcampa imtheorannaithe Inis Córthaidh, Corcaigh, a imtheorannú, 6 Iúil, 1921.
- Dialann seilge lámhscríofa ag sonrú séasúr seilge na sionnach i gContae Loch Garman i 1870-1872.

Digitíú

Rinneadh miontuairiscí Theach na mBocht Ghuaire le linn 1840-1881 a dhigitiú agus a chur ar fáil ar líne in 2020. Rinneadh na sé leabhar is luaithe (1848-1910) de chuid Choimisinéirí Calafóirt agus Chuan Ros Mhic Thriúin a dhigitiú chun cabhrú le cianthaighde acadúil ar an tsraith atlas atá le teacht ar a mbeidh Ros Mhic Thriúin.

For-rochtain

Chun Céad Bliain an Rialtais Áitiúil in Éirinn in 2020 a chomóradh, d'fhoilsigh an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil leabhrán dar teideal Democracy and Change – the local elections in Ireland 1920, agus chuir cartlannaithe rialtais áitiúil téacs agus íomhánna ar fáil. bainisteoirí taifead.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLANNA

Seirbhísí Leabharlainne

Paindéim covid19

Ba í 2020 an bhliain ba dhúshlánaí i stair beagnach 100 bliain na Seirbhísí Leabharlainne. Dúnadh formhór na n-áiseanna i mí an Mhárta 2020 agus d'fhan siad mar sin ar feadh beagnach ceithre mhí. Níos déanaí in 2020 athosclaíodh leabharlanna le leibhéil éagsúla srianta agus tugadh isteach seirbhísí arís de réir a chéile. I rith na bliana, bhí rochtain ag baill leabharlainne ar sheirbhísí agus ar imeachtaí ar líne. Chun cabhrú le gach duine rochtain a fháil ar sheirbhísí, éascaíodh ballraíocht shealadach do dhaoine nach baill.

Tháinig méadú easpóntúil ar úsáid acmhainní digiteacha le linn 2020 le méadú 85 faoin gcéad ar úsáid ríomhleabhar i gContae Loch Garman, ag baint amach 100 faoin gcéad in úsáid closleabhar. Cé gur tháinig laghdú 55 faoin gcéad ar shaincheistean fisiceacha mar gheall ar dhúnadh, d'fhan 22,626 úsáideoir leabharlainne gníomhach i rith 2020.

Cuireadh tús leis an tseirbhís Seachadadh Glaonna leabhar do bhaill leabharlainne leochaileacha nó cocúnála níos sine i mí Aibreáin 2020 le linn na chéad ghlasála agus leanadh ar aghaidh i rith na bliana. Chuir sé ar chumas daoine leanúint ar aghaidh ag léamh agus iad ag gabháil abhaile, chabhraigh sé leo dul i ngleic leis an uaigneas agus leis an leithlis. Bhain suas le 1,193 duine úsáid as an tseirbhís in 2020, agus fuair siad thart ar 10,700 leabhar.

D'fhorbair seirbhísí leabharlainne láithreach feabhsaithe ar líne agus ar na meáin shóisialta chun freagra a thabhairt ar cheisteana úsáideoirí agus chun tacú leis an bhfreagra sláinte agus folláine ar an bpaindéim. Go luath in 2020, baineadh úsáid as trealamh priontála 3D Leabharlanna Loch Garman chun táirgeadh trealaimh TCP a éascú d'ospidéal agus d'áiseanna cúraim.

Thosaigh seirbhísí leabharlainne ag seachadadh ábhair agus imeachtaí ar líne chun tacú le litearthacht, folláine agus faisnéis. Bhí baint ag an bhfoireann leis an nGlaob Pobail agus chuir siad breisoiliúint ar fáil i réimsí eile mar gheall ar dheiseanna oiliúna ar líne.

Gníomhaíocht Leabharlanna Poiblí Loch Garman – 2020

Gníomhaíocht	Total
Seachadtaí baile nuair a dúnadh na leabharlanna	1,095
Déan teagmháil agus coinní a bhailiú	3,115
Cuairteoirí taifeadta ag aon bhogearraí córais scuaine	130,288
Imeachtaí ar líne	94
Amas imeachtaí ar líne	7,130
Físeáin arna bpostáil ar líne (gach ardán, lena n-áirítear Facebook, YouTube, Vimeo agus eile).	733
Amharcanna físeáin (gach ardán, lena n-áirítear Facebook, YouTube, Vimeo agus eile).	100,904

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLANNNA

Seirbhísí Leabharlainne do Leanaí

Ceart chun Léamh

Sheachaid Leabharlanna Loch Garman mar aon le líonra níos leithne de ghníomhaireachtaí tionscnaimh litearthachta Ceart chun Léamh do leanaí agus do theaghlaigh, go minic ar líne, i 2020.

Earraigh i Tráth na Scéal

I mí Aibreáin agus mí na Bealtaine, d'fhéach 30,313 duine ar 64 imeacht Spring into Storytime.

Cluiche Eachtraíochta Léitheoireachta Réaltaí Samhraidh

Bhí na leabharlanna ar oscailt i mí Iúil agus Lúnasa agus ghlac 793 leanbh páirt i Summer Stars. In 2020 roghnaigh go leor leanaí mála rúndiamhra leabhar a bhailiú sa leabharlann áitiúil ag aimsiú údair nua agus ag cur lena raon léitheoireachta. Eisíodh suas le 16,905 leabhar do leanaí agus do dhaoine óga sa samhradh.

Féile Leabhar na bPáistí

Le haghaidh féile Dheireadh Fómhair 2020, ghlac 5,065 leanaí, grúpaí scoile agus teaghlaigh páirt i 42 imeacht ar líne a d'éascaigh údair, Máire Zepf, Shane Hegarty agus Mary Murphy ina measc, agus thug Gerry Daly ceardlanna ealaíne agus seisiúin as Gaeilge le Bríanóg Brady Dawson freisin.

Am Teaghlaigh ag do Leabharlann

Tharla sé seo i mí na Nollag 2020 nuair a d'fhéach 2,431 leanbh agus grúpa teaghlaigh ar 20 imeacht léitheoirí.

Cuairteanna Scoile

Thug scoileanna nó grúpaí podchraoltaí 100 cuairt ar leabharlanna agus 40 cuairt ó leabharlannaithe ar scoileanna nó pods. I mí Mheán Fómhair léirigh feachtas feasachta do na scoileanna go léir an iliomad seirbhísí leabharlainne a chuirtear ar fáil do bhunscoileanna agus do mheánscoileanna an chontae lena n-áirítear bailiúchán úrscéalta seomra ranga scoile, bloc-iasachtaí, boscaí tionscadail, tacair rang pictiúrleabhar agus seirbhísí ar líne mar Britannica Junior, BorrowBox agus RBDigital.

Leabhair Chéadfach agus Tacaíocht Litearthachta

Forbraíodh bailiúchán leabhar céadfach agus acmhainní tacaíochta litearthachta, bréagáin, do leanaí a bhfuil uathachas, dúshláin éisteachta agus radhairc agus riachtanais eile acu, agus cuireadh tús le hiasachtú i ngach leabharlann.

Focail Troid Loch Garman

Is clár scríbhneoireacht chruthaitheach agus scéalaíochta do leanaí é Fighting Words, a chuireann ar a gcumas teacht ar chumhacht a gcuid samhlaíochta agus a scileanna scríbhneoireachta cruthaitheacha féin agus leas a bhaint astu. In 2020, shroich Fighting Words Loch Garman 14 rangghrúpa agus chuir leabharlann Loch Garman ceardlanna ar fáil. Ó Mheán Fómhair rinne foireann na leabharlainne an clár a oiriúnú agus a sheachadadh go díreach isteach sa seomra ranga ag baint úsáide as teicneolaíocht na scoile. Rinne na múinteoirí ranga modhnóireacht ar na seisiúin.

Tacaíochtaí Leabharlainne do Phobail atá ar Imeall, atá Eisiata go Sóisialta agus faoi Mhíbhuntáiste

Cómhaoinionn Cistí na gCuntas Díomhaoin tacaíochtaí leabharlainne Chomhairle Contae Loch Garman do phobail imeallaithe, atá eisiata go sóisialta agus atá faoi mhíbhuntáiste. Seachadadh na tionscadail seo a leanas in 2020:

- **Soláthar Díreach**

Cuireadh tús freisin in 2020 le tionscnaimh do phobail an Lucht Siúil, na Romach agus na nDídeanaithe agus leis na hIonaid Soláthair Dhírigh.

- **Cruthú Náisiún**

Reachtáladh ceardlanna do dhaltáí scoile DEIS rang a ceathair agus rang a sé i 20 scoil contae. D'fhorbair siad seo scileanna litearthachta, cruthaitheacht, chuir siad ionbhá chun cinn agus rinne siad ceiliúradh ar dhifriocht agus ar ghlacadh. Scrúdaíodh téamaí ar nós imirce agus teifigh go tuisceanach leis na leanaí.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARTLANNA

Dia duit Laochra

Reáchtáladh na ceardlanna ar líne seo le cúnamh ó phacáistí gníomhaíochta pearsanta i gcomhpháirtíocht le Gorey Youth Needs. D'fhoghlaim leanaí conas iad féin agus daoine eile a fheiceáil mar shárlaochra. Bhí sé mar aidhm ag na seisiúin féinmheas a mhéadú, na páistí a chumhachtú agus léirthiscint agus ceiliúradh ar dhifríocht a sholáthar.

Ceardlanna Ealaíne Comic

Bhí siad seo oscailte do scoileanna DEIS agus seachadta ar líne ag an Údar agus Illustrator Alan Nolan. Thug siad deis do pháistí idir ocht agus 12 bliana d'aois a stiall grinn féin a scríobh, a tharraingt agus a fhoilsiú faoin téama: dea-scéalta. Bhí an cheardlann grinn seo dírithe ar léitheoirí drogallacha agus bhí sé ina uirlis mhaith chun litearthacht amharce a theagasc. Seachadadh an clár freisin do Scoil Mhuire Fatima do leanaí agus do dhaoine óga a bhfuil riachtanais bhreise acu, agus le Forbairt Áitiúil Loch Garman chuig Ionad Dhroim Gabhann do leanaí agus daoine óga ón Lucht Siúil.

Tionscadal bosca rúnda

Seachadadh é seo do ghrúpa seisear foghlaimeoirí le tacaíocht ó Youth Train Loch Garman. Chruthaigh an tEalaíontóir agus Scéalaí Wayne O'Connor an clár seo do Youth Train Loch Garman.

Tacaíocht Ar Líne don Litearthacht

D'infheistigh Seirbhís Leabharlainne Loch Garman le maoiniú ó Chistí na gCuntas Díomhaoin i 500 ceadúnas litearthachta ar líne agus chuir siad ar fáil iad do scoileanna agus do thuismitheoirí chun rochtain a thabhairt do leanaí agus daoine óga ar thacaíochtaí scileanna litearthachta.

- Múineann Touch Type Read and Spell clóscríobh, léamh agus litriú. Tá sé éifeachtach go háirithe do leanaí a bhfuil riachtanais bhreise acu mar disléicse, dispraicse, uathachas agus ADHD chun a scileanna litearthachta a fhorbairt.
- Tá Nesy Read and Spell le húsáid gan sainmhúinteoir ionas gur féidir le thuismitheoirí cabhrú lena bpáistí sa bhaile. Chabhraigh na ceadúnais go mór le teaghlaigh teacht ar thacaíochtaí breise ón mbaile le linn srianta Covid19 agus ina dhiaidh sin.
- Is féidir Reading Eggs a úsáid gan sainmhúinteoir ionas gur féidir le thuismitheoirí cabhrú lena bpáistí sa bhaile.
- Seachadadh cúrsaí Feasachta Disléicse do 20 thuismitheoir le modúil a chlúdaigh aithint na disléicse, straitéisí idirghabhála, cóiríocht agus úsáid na teicneolaíochta.

Cainteanna Ar Líne

Ó Aibreán go Samhain 2020, d'fhéach 2,169 duine ar an tsraith ar líne seo d'ocht gcaint. Chlúdaigh siad na nithe seo a leanas:

- ADHD: cad is gá do thuismitheoirí a bheith ar eolas
- Réitigh codlata: nósanna codlata sláintiúla do naíonáin agus do leanaí
- Imní a bhainistiú i leanaí agus ógánaigh
- Litearthacht d'fhoghlaimeoirí beaga
- Dispraxia a thuiscint
- TikTok, Instagram agus Snapchat do thuismitheoirí
- Feasacht agus tacaíocht disléicse
- Moilleadóireacht acadúil: réitigh agus tacaíocht do do dhéagóir

WexSci Féile Eolaíochta Loch Garman

Bhí WexSci ar siúl mar chuid den tSeachtain Eolaíochta náisiúnta le linn 815 Samhain, 2020. Chiallaigh an phaindéim gur i bhformáid dhigiteach a tharla sé den chuid is mó. Chuir WexSci 68 imeacht ar fáil do 2,710 rannpháirtí. Rinneadh naoi gcinn déag d'imeachtaí réamhthairfeadta agus ceithre imeacht bheo a óstáil ar shuíomh Gréasáin WexSci ag comhlánú 45 imeacht pobalbhunaithe. D'fhéach suas le 8,940 duine ar na gníomhaíochtaí seo. Ba iad Seirbhís Leabharlainne Chomhairle Contae Loch Garman agus an rannóg Forbartha Pobail a chomhordaigh an fhéile, i gcomhpháirtíocht le Fondúireacht Eolaíochta Éireann, an EPA, Éire Chruthaitheach, Bord Oideachais agus Oiliúna Loch Garman agus Phort Láirge, Youth Train Loch Garman, IT Cheatharlach agus Local Link Loch Garman agus bhí baint acu freisin leis an bhFéile. earnáil ghnó, grúpaí pobail, gníomhaireachtaí náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla.

Monatóir Radóin Digiteach

Seoladh an scéim iasachtaí leabharlainne seo i Ros Mhic Thriúin le linn WexSci. Tá 38 monatóir ar fáil anois le tabhairt ar iasacht do líonta tí ar fud Chontae Loch Garman ó leabharlanna Bhun Clóidí agus Ros Mhic Thriúin.

Club Leabhar Ar Líne Leabharlanna Loch Garman

Club Facebook téacsbhunaithe é seo a bunaíodh in 2020 mar fhreagra ar shrianta Covid19 ar chruinnithe agus imeachtaí laistigh. Déanann ball foirne leabharlainne éagsúil é a óstáil gach mí. Roghnaítear leabhar ón mbailiúchán cló (nuair atá sé oscailte go hiomlán don phobal) nó ón aip ríomhleabhair agus closleabhar, BorrowBox. Ligeann sé seo do gach ball den chlub leabhar rochtain a fháil ar an leabhar. Is féidir le breis agus 250 ball páirt a ghlacadh sna díospóireachtaí míosúla 'beo' nó tuairimí agus tuairimí a chur leis ag am a roghnaíonn siad. Cuireann an grúpa moltaí léitheoireachta ar fáil agus leagann sé béim ar fhéilire imeachtaí litríochta Leabharlanna Loch Garman.

Éire Shláintiúil ag Do Leabharlann

Cuireann an tseirbhís seo faisnéis agus tacaíocht sláinte ar fáil do phobail agus do dhaoine aonair trí stoc leabhar, imeachtaí agus acmhainní ar líne. Bhí óstáil imeachtaí amuigh mar gheall ar shrianta Covid19. Ach tá os cionn 100 teideal ag an mbailiúchán sláinte agus folláine ar na trí théama Éire Shláintiúil – Ith Bhuel, Smaoinigh go Maith, Bí Folláin.

Cúrsaí Oibre

Cuireann an tionscnamh seo tacaíocht agus acmhainní ar fáil do ghnólachtaí, d'fhiontraithe agus do lucht cuardaigh fostaíochta trí líonra na leabharlann poiblí i gceithre réimse: bonneagar, acmhainní, saineolas, imeachtaí agus clár.

Mar thoradh ar úsáid acmhainní gnó ar líne in 2020 fuarthas breis is 12,342 doiciméad tuairisce agus taifead gnó trí Business.ie, Visionnet agus MINTEL.

D'éascaigh leabharlanna rochtain ar na foirmeacha PUP Covid19 (iarratas dífhostaíochta paidéimeach) dóibh siúd nach bhfuil an t-idirlíon acu.

TALMHAÍOCHT, OIDEACHAS, SLÁINTE AGUS LEAS

Seirbhísí Ilghnéitheacha

ICT

Bonneagar & Tacaíocht

Chabhraigh an fhoireann bonneagair agus tacaíochta le líonraí, gutháin agus trealamh TF a shuiteáil le linn athlonnaithe oifigí Chomhairle Buirge Loch Garman agus oifigí Cheantar Bardasach Inis Córthaidh. Cuireadh clár athsholáthair ríomhaire i bhfeidhm chun trealamh TF na comhairle a choinneáil cothrom le dáta agus chun an t-uasghrádú ó Windows 7 go Windows 10 a bhainistiú. Chuaigh an chomhairle chun tairisceana le haghaidh réiteach priontála bainistithe a d'fhág gur cuireadh coigilteas suntasach ar chostais in ionad gach printéir oifige.

Cuireadh córas nua ríomhfhoghlama, Metacompliance, i bhfeidhm go rathúil chun oiliúint a chur ar gach ball foirne i bhfeasacht slándála mar aon le beartas pasfhocail nua agus bogearraí tacaíochta chun é a fhorfheidhmiú.

ÉIRE CRUTHAITHEACH, LEABHARLANNA, CARLANNA

Éifeachtúlachtaí Próisis Gnó

Ba thosaíocht leanúnach é éifeachtúlachtaí a bhaint amach agus chuir roinnt ball foirne oiliúint Chríos Glas Lean Six Sigma i gcrích. Críochnaíodh roinnt tionscadal feabhsaithe próisis rathúla lena n-áirítear forbairt clár maoinne ar líne, córas iarratais ar líne a thacaíonn le teaghlaigh agus uathobriú bainistíochta beartais.

Bhí sé mar aidhm ag tionscadal eile córas ar líne a thabhairt isteach do thionóntaí tithíochta chun féachaint ar a gcuid iarmhéideanna, iarratais chothabhála a chur isteach agus íocaíochtaí a dhéanamh. Bhí córas ar líne a thógtar isteach, iniúchtaí ar cháilíocht an uisce agus próiseas feabhsaithe do thosaitheoirí nua á bhforbairt freisin.

Tá próisis nua curtha i bhfeidhm ag an bhfoireann CRM i rith na bliana chun seirbhísí don phobal agus don fhoireann a fheabhsú. Cuireadh córas bainistíochta eastáit tithíochta i bhfeidhm don fhoireann Tithíochta. Cuireadh próiseas athraithe imthosca agus próiseas bailíochtaithe iarratais tithíochta i bhfeidhm san Aonad Seirbhíse do Chustaiméirí (CSU). Tá córas achomhairc um thrácht bóithre ar líne tugtha isteach don phobal agus tá córas ar líne le haghaidh fiosruithe foirne curtha i bhfeidhm in H.R.

Gabháil Sonraí Soghluaiste

Tá na buntáistí a bhaineann le sonraí cáilíochta a ghabháil sa réimse cruthaithe ó tháinig Geopal isteach in 2016. Leanadh le forbairt chun tacú le gabháil sonraí soghluaiste in 2019 agus forbraíodh próisis nua chun sonraí a ghabháil do thruaillíú bruscair, cáilíocht uisce, stoc tithíochta, fáinne. Baoithe agus innealra seirbhísí dóiteáin.

GIS

D'éirigh go maith le córas fiosrúcháin réamhphleanála ar líne a tugadh isteach in 2019 agus chuir an pobal os cionn 1,000 fiosrúchán i gcrích. Gabhadh ortafótagrafaíocht nua in 2019 freisin.

Córais Gnó

Thacaigh foireann TF leis an Tionscadal Athluachála Rátaí agus le Rannóg na Rátaí. Thacaigh an fhoireann freisin leis an uasghrádú ar an gCóras Bainistíochta Airgeadais. Cuireadh an córas oiliúna CORE nua i bhfeidhm de réir mar a leanadh den obair ar fheidhmiú pinsean CORE.

Plean Straitéiseach Teicneolaíochta

Cuireadh tús leis an obair chun an Plean Straitéiseach Teicneolaíochta 2022 a fhorbairt. Tá bonneagar, cúltacaí, athshlánú tubaiste agus teicneolaíochtaí oifige na comhairle san áireamh san athbhreithniú. Chuathas i gcomhairle le foireann na comhairle agus le foirne bainistíochta/feidhmiúcháin. Ba cheart an plean a thabhairt chun críche i R1 2020 go dtí go nglacfar leis na moltaí.

ACMHAINNÍ DAONNA 2019

Áirítear le ról agus gníomhaíochtaí na rannóige acmhainní daonna earcaíocht, oiliúint, foghlaim agus forbairt foirne. Riarann sé clár chúnamh d'fhostaithe agus tá sé freagrach as aisliúntas agus as bainistiú caidrimh thionsclaíoch don chomhairle.

Rinneadh nócha ceathair ceapachán in 2019. Cuireadh tús le hearcaíocht i mí Aibreáin 2019, rud a fhágann nach raibh aon pháipéar ag baint leis an gcuid is mó den phost. Tugadh isteach córas agallaimh bunaithe ar inniúlacht do chomórtais do phoist chléireachais, riaracháin agus theicniúla.

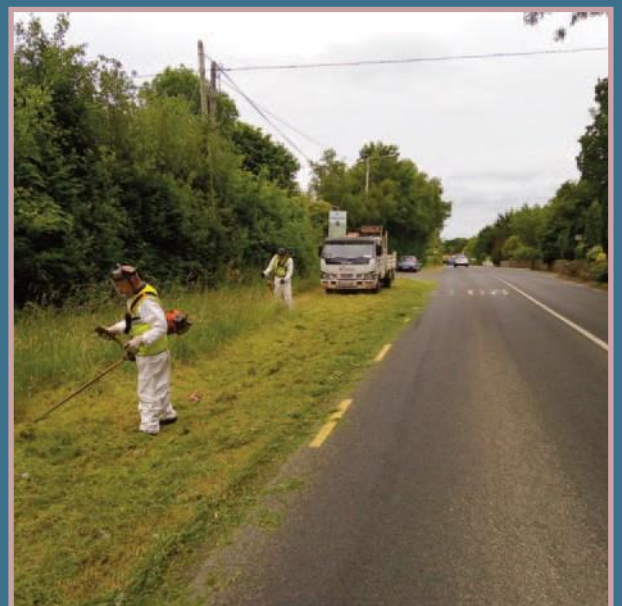
Lean an chomhairle ar aghaidh ag seachadadh cúrsaí oiliúna agus forbartha ar raon leathan ábhar. San iomlán, soláthraíodh 3,347 lá oiliúna, 4.38 lá oiliúna ar an meán in aghaidh an fhostaí.

Leanadh den obair ar CORE, an córas nua bainistíochta acmhainní daonna agus párolla, ar feadh 2019 agus cuireadh tús leis an obair ar mhodúil aisliúntais agus oiliúna. Cuireadh modúl ama CORE i bhfeidhm go rathúil agus forbraíodh córas TF nua chun an próiseas fiosrúcháin a chuíchóiriú. Tugadh aghaidh ar 1,246 ceist Coretime san iomlán in 2019.

Bunaíodh fochoiste chun plean feidhmithe a cheapadh chun bainistíocht agus forbairt feidhmíochta a thabhairt isteach arís ar fud na comhairle.

Lean acmhainní daonna ar aghaidh ag cur tacaíochta ar fáil do bhainisteoirí líne agus do bhaill aonair foirne. Bhuail sé go rialta le hionadaithe ceardchumann.

Rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú ar bheartais agus nósanna imeachta de réir riachtanais oibriúcháin agus eagraíochtúla agus dea-chleachtais.

ACMHAINNÍ DAONNA 2020

Thug 2020 a dúshláin féin gan fasach i bhfoirm COVID19 agus na srianta a bhain leis. Cuireadh socruithe éagsúla i bhfeidhm chun comhlíonadh na dTreoirlínte agus na Srianta Náisiúnta a chinntiú. Áiríodh orthu sin socruithe oibre ón mbaile, ath-imscaradh, éascú ar athruithe ar shocruithe a bhí ceadaithe roimhe seo a thacaíonn le teaghlach. I gcomhar leis na Rannóga Sláinte agus Sábháilteachta agus Áiseanna, cuireadh roinnt beart i bhfeidhm laistigh den ionad oibre, lena n-áirítear suiteáil scáileáin Peirseáics, feistiú scátháin ar staighrí, córas aontreo, soláthar sláintíochta láimhe.

Cé nach bhféadfaí ach oiliúint riachtanach a dhéanamh ar bhonn duine le duine, éascaíodh roinnt cúrsaí oiliúna go cianda. San iomlán soláthraíodh 1548 lá oiliúna lena n-áirítear 172.5 lá oiliúna ar líne. Cuireadh oiliúint PMDS ar fáil do na Foirne Bainistíochta agus Feidhmiúcháin agus cuireadh tús leis an obair ar ullmhú na bPleananna Foirne.

I gcaitheamh na bliana rinneadh 61 ceapachán nua san iomlán agus chuaigh 28 ball foirne ar scor. Reáchtáladh agallaimh go cianda den chuid is mó agus tá sé beartaithe leanúint ar aghaidh nuair is féidir, leis an bpróiseas seo ag dul ar aghaidh.

Bhain 275 fostaí leas as Seiceáil Sláinte ar an láthair arna éascú ag an gComhairle i mí Feabhra, 2020. Leanann an Rannóg Acmhainní Daonna de bheith ag tabhairt tacaíochta do bhainisteoirí líne agus d'fhostaithe aonair.

SAORÁIL FAISNÉISE 2019 / 2020

Tá an oifig um Shaoráil Faisnéise freagrach as: saoráil faisnéise; cur i bhfeidhm GDPR; cosaint sonraí lena n-áirítear TCI; gearáin ó chustaiméirí; gearáin Ombudsman; gearáin faoin nGaeilge; rochtain ar fhaisnéis faoin gcomhshaol; rúnaí don ghrúpa Bainistíochta Taifead.

Iarratais um Shaoráil Faisnéise

Cineál	Líon na nIarratas 2020	Líon na nIarratas 2019
FOI	127	141
Gearán ó chustaiméirí	35	32
Gearán Ombudsman	19	18
AIE	8	13
Iarratas rochtana sonraí	13	20
Iomlán	202	224

Saincheisteanna chun cinn i 2020

Lean ball foirne ón aonad SF de bheith ar an ngrúpa oibre um Choinneáil Taifead Náisiúnta agus thuairiscigh sé ar ais don ghrúpa bainistíochta taifead ar an athbhreithniú leanúnach ar an mBeartas Náisiúnta Coinneála.

Tograí le haghaidh 2021

In 2021 beartaíodh gur cheart do gach foireann tabhairt faoi Uirill Alt 40 (Cosaint Sonraí). Oiliúint maidir le húsáid drones ó chóras iarratais TCI ar an taobh cosanta sonraí.

Tá Comhairle Contae Loch Garman freagrach as clár bliantúil de shaoránaigh atá i dteideal vótála a chur le chéile. Is í príomhfheidhm na rannóige saincheadúnais ná clár na dtoghthóirí a chothabháil agus a nuashonrú. Úsáideadh na hacmhainní seo a leanas le linn 2019/20: dáileadh foirmeacha RFA; feachtas fógraíochta; idirchaidreamh a dhéanamh le húdarais áitiúla eile; Óglaigh na hÉireann; tithe altranais; cuairteanna meánscoile.

2019-2020 Iomlán na

dToghthóirí

2019

Toghcheantair Áitiúla

Toghthóirí Rialtais Áitiúil

2020

Toghcheantair Áitiúla

Toghthóirí Rialtais Áitiúil

Inis Córthaidh

21,628

Inis Córthaidh

21,699

Guaire

19,524

Guaire

19,880

Chill Mhucrait

13,517

Chill Mhucrait

13,617

Ros Mhic Thriúin

21,915

Ros Mhic Thriúin

21,956

Ros Láir

17,010

Ros Láir

17,091

Loch Garman

21,726

Loch Garman

21,799

Iomlán:

115,320

Iomlán:

116,042

Moltar do vótálaithe Clár na dToghthóirí a sheiceáil ag www.checktheregister.ie chun a chinntiú go bhfuil siad cláraithe agus go bhfuil a gcuid sonraí i gceart.

Nochtadh Cosanta

Tuarascáil arna hUllmhú agus arna Foilsiú ag Comhairle Contae Loch Garman de réir Alt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta 2014	Bliain Nochta	
	2019	2020
Líon na Nochtadh Cosanta a rinneadh do Chomhairle Contae Loch Garman	0	0
An Gníomh (más ann dó) a rinneadh mar fhreagra ar na Nochtadh Cosanta sin	N/A	N/A

AONAD SEIRBHÍS DO CHUSTAIMÉIRÍ 2019 2020

Staitisticí Aonad Seirbhíse do Chustaiméirí le haghaidh 2019

2019													
Ceantar	Eanair	Feabhra	Márta	Aibreán	Bealtaine	Meitheamh	Iúil	Lúnasa	Meán Fómhair	Deireadh Fómhair	Samhain	Nollaig	Iomlán
Agra-dhó	17	18	17	10	21	17	15	15	38	7	-	1	176
Gearáin Timpeallachta	645	463	476	433	396	307	397	376	309	320	364	241	4,727
Change of Circs.	24	64	78	73	87	62	41	32	47	54	58	46	666
Ceisteanna Ginearálta	25	16	21	16	6	5	7	10	6	4	1	-	117
Bailíochtú Tithíochta	-	63	109	103	146	108	164	115	122	145	127	42	1,244
Glaonna Tapa	2,557	1,977	2,425	2,094	2,436	1,541	2,568	2,871	3,071	2,828	2,579	1,859	28,806
Ríomhphost faighte (Seachtrach)	415	514	494	619	625	538	709	778	739	699	753	596	7,479
Ríomhphost faighte (Inmheánach)	391	346	384	452	553	443	558	545	498	593	558	348	5,669
Ríomhphost seolta (Inmheánach/Seachtrach)	825	897	860	926	1,071	896	1,221	1,514	1,351	1,532	1,466	1,001	13,560
Ríomhphost Iomlán	1,631	1,757	1,738	4,726	2,249	1,877	2,488	2,837	2,588	2,824	2,777	1,945	29,437
Glaonna Láimhseáilte	3,104	2,811	3,193	3,096	3,444	2,674	3,734	4,034	4,085	4,133	4,216	2,949	41,473

Na 3 thiománaí glaonna is fearr ar an meán don bhliain:

- 1. Tithíocht – 9,238**
  - a. Cothabháil 3,032
  - b. Cíosanna / Leithdháiltí 1,522
- 2. Airgeadais – 3,856**
  - a. NPPR 629
  - b. Mótarcháin 599
- 3. Timpeallacht – 3,026**

Bhí foireann thiomanta de 10 mball foirne ag an Aonad Seirbhíse do Chustaiméirí, ar a raibh Oifigeach Foirne, Oifigeach Cúnta agus 8 Oifigeach Cléireachais a dhéileáilann le formhór na bhfiosruithe agus na n-iarratas ó chustaiméirí ag an gcéad phointe teagmhála. Láimhseáil 800 gaoch agus 250 ríomhphost ar an meán in aghaidh na seachtaine. Déanann foireann an CSU bailíochtú freisin ar Iarratais ar Thithíocht, ar fhoirmeacha um Athrú Cúinsí Tithíochta & Cíos, tuairiscí um Dhumpáil Neamhdhleathach, Ceisteanna Bóthair, Iarratais Cothabhála Tithíochta, Iochtanna ar Shoilse Sráide agus Iarratais ar Dhó Talmhaíochta.

Customer Service Unit Statistics for 2020

2020													
Area	Eanair	Feabhra	Márta	Aibreán	Bealtaine	Meitheamh	Iúil	Lúnasa	Meán Fómhair	Deireadh Fómhair	Samhain	Nollaig	Iomlán
Agra-dhó	9	32	18	-	25	12	6	6	51	17	17	4	197
Gearáin Timpeallachta	504	399	451	507	455	461	434	371	379	323	408	300	4,992
Change of Circs.	101	67	88	144	62	34	70	45	80	72	63	44	870
Ceisteanna Ginearálta	2	-	4	-	4	-	-	1	-	-	1	-	12
Bailíochtú Tithíochta	105	113	82	50	34	23	107	101	116	121	98	68	1,018
Glaonna Tapa	3,038	2,812	2,561	2,142	2,145	3,846	2,891	2,349	2,550	2,089	2,942	2,199	31,564
Ríomhphost faighte (Seachtrach)	1,444	923	920	904	929	1,091	1,350	1,162	1,072	944	921	701	12,361
Ríomhphost faighte (Inmheánach)	642	627	574	908	848	819	879	746	798	684	652	479	8,656
Ríomhphost seolta (Inmheánach/Seachtrach)	1,846	1,703	1,642	1,997	1,984	2,195	2,752	2,230	2,079	1,751	1,694	1,169	23,042
Ríomhphost Iomlán	3,932	3,253	3,136	3,809	3,761	4,105	4,981	4,138	3,949	3,379	3,267	2,349	44,059
Glaonna Láimhseáilte	5,179	4,335	4,293	4,595	5,068	6,797	6,375	4,759	5,332	4,652	4,439	2,966	58,790

Na 3 thiománaí glaonna is fearr ar an meán don bhliain:

- 1. Tithíocht – 12,948**
  - a. Cothabháil 4,606
  - b. Cíosanna 2,193
- 2. Airgeadais – 3,837**
  - a. Mótarcháin 1,183
  - b. Iasachtaí 571
- 3. Timpeallacht – 3,237**

Bhí foireann thiomanta de 10 mball foirne ag an Aonad Seirbhíse do Chustaiméirí, ar a raibh Oifigeach Foirne, Oifigeach Cúnta agus 8 Oifigeach Cléireachais a dhéileáilann le formhór na bhfiosruithe agus na n-iarratas ó chustaiméirí ag an gcéad phointe teagmhála. Láimhseáil 800 gaoch agus 250 ríomhphost ar an meán in aghaidh na seachtaine. Déanann foireann an CSU bailíochtú freisin ar Iarratais ar Thithíocht, ar fhoirmeacha um Athrú Cúinsí Tithíochta & Cíos, tuairiscí um Dhumpáil Neamhdhleathach, Ceisteanna Bóthair, Iarratais Cothabhála Tithíochta, Iochtanna ar Shoilse Sráide agus Iarratais ar Dhó Talmhaíochta.

Aguisín 1
Táscairí Feidhmíochta 2019/2020

Aguisín 2
Ráitis airgeadais 2019/2020

Aguisín 3
Plean Seachadta Seirbhíse Bliantúil 2019/2020

Aguisín 1

Tuairisceáin Táscairí Feidhmíochta 2019 / 2020

Comparáid Táscairí Feidhmíochta 2019 / 2020

Tithíocht: H1, H2 agus H4

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Tithíocht: H1, H2 agus H4	A. Líon na n-áitreabh in úinéireacht den UÁ ag 1/1/2019	4,474	4,545
	B. Líon na n-áitreabh a cuireadh leis an stoc faoi úinéireacht an ÚA i rith 2019 (cibé acu tógtha nó faighte)	120	58
	C. Líon na n-áitreabh faoi úinéireacht an ÚA a díoladh isteach 2019	20	17
	D. Líon na n-áitreabh faoi úinéireacht an ÚA scartáilte i 2019	0	0
	E. Líon na n-áitreabh in úinéireacht an ÚA ar 31/12/2019	4,574	4,586
	F. Líon na n-áitreabh faoi úinéireacht an ÚA atá beartaithe le scartáil faoi scéim cheadaithe DHPLG	0	0
	A. An céatadán de líon iomlán na dtithe faoi úinéireacht an údaráis áitiúil a bhí folamh ar 31/12/2019	1.97 %	1.35 %
	Líon na n-áitreabh laistigh dá stoc iomlán nach raibh tionóntaithe acu ar 31/12/2019	90	62
	A. Caiteachas le linn 2019 ar chothabháil thithíocht ÚA tiomsaithe ón 1 Eanáir 2019 go dtí an 31 Nollaig 2019, roinnte ar Líon na n-áitreabh i stoc an Údaráis Áitiúil ar 31/12/2019, i.e. an H1E lúide figiúr táscaire H1F	€1,160.42	€782.01
	Caiteachas ar chothabháil stoc na nÚdarás Áitiúil arna thiomsú ón 1 Eanáir 2019 go dtí an 31 Nollaig 2019, lena n-áirítear cothabháil phleanáilte agus caiteachas a cháiligh do dheontais, amhail deontais SEAI le haghaidh oibreacha iarfheistithe atá tíosach ar fhuinneamh nó an Clár Uasghrádaithe Fabraic ach gan caiteachas ar réadmhaoin fholmha agus caiteachas a áireamh. faoi scéimeanna móra athchóirithe ceadaithe (i.e. Athghiniúint ceadaithe nó faoi na Scéimeanna Oibreacha Feabhais).	€5,307,748.78	€3,586,292.17

Tithíocht: H3 agus H5

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Tithíocht : H3 agus H5	A. An t-am a thógann sé ó dháta saoire na teaghaise go dtí an dáta in 2019 nuair a aththionóntar an teaghais, meánach trasna gach teaghaisí a athlígian ar cíós le linn 2019	26.04 wk	35.14 wk
	B. Ba é an meánchostas a caitheadh ar áitribh a athlígian isteach in 2019, meánach ar fud na dteaghaisí go léir a athlígian isteach i 2019	€9,204.83	€6,316.24
	Líon na n-áitreabh a aththionóntaíodh ar aon dáta in 2019 (ach gan iad sin go léir a bhí folamh mar gheall ar scéim athchóirithe ar fud an eastáit a áireamh)	140	143
	An líon seachtainí ó dháta na saoire go dtí an dáta a aththionóntar an teaghais	3,646 wk	5,025.02 wk
	Caiteachas iomlán ar oibreacha riachtanacha chun na teaghaisí a athlígian isteach	€1,288,676.86	€903,222.83
	A. Líon iomlán na dtionóntachtaí cláraithe i gceantar an ÚA ag deireadh mhí an Mheithimh 2019	8,356	8,571
	B. Líon na n-áitreabh ar cíós a ndearnadh cigireacht orthu in 2019	1,034	330
	C. Céatadán na n-áitreabh a ndearnadh cigireacht orthu in 2019 a bhfuarthas amach nach raibh na Rialacháin um Chaighdeáin á gcomhlíonadh acu	94.49 %	99.14 %
	C1. Líon na neamhchomhlíonta teaghlaigh ar an 1ú Cigireacht in 2019	977	
	C2. Líon iomlán na 1ú Cigireacht a rinneadh in 2019 (Comhlíontach agus Neamhchomhlíontach)	1,025	
	C3. Céatadán na n-áitreabh in 2019 a fuarthas nach raibh cloí leis na Rialacháin um Chaighdeáin	95.32%	
	D. Líon na n-áitreabh neamhchomhlíonta a tháinig chun bheith comhlíontach le linn 2019	174	
	Líon na n-áitreabh a ndearnadh cigireacht orthu in 2019 a bhfuarthas amach nach raibh siad ag comhlíonadh na gCaighdeán Tithíochta (Caighdeáin do Thithe ar Cíós)Rialacháin	977	

Tithíocht: H6

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Tithíocht: H6	A. Líon na ndaoine fásta i gcóiríocht éigeandála atá gan dídean go fadtéarmach mar % de líon iomlán na ndaoine fásta gan dídean i gcóiríocht éigeandála ag deireadh 2019	53.49 %	38.89 %
	Líon na ndaoine fásta a rangáíodh mar dhaoine gan dídean agus i gcóiríocht éigeandála ar oíche an 31 Nollaig 2019 arna thairfeadh ar an gcóras PASS	43	36
	Líon na ndaoine aonair sin a bhí, ar 31/12/2019, i gcóiríocht éigeandála ar feadh 6 mhí go leanúnach, nó ar feadh 6 mhí go carnach laistigh den 12 mhí roimhe sin	23	14

Bóithre: R1 and R2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Bóithre : R1 and R2	% na gciliméadar bóithre Réigiúnacha a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 24 mí roimhe sin 31/12/2019	99.72 %	87.10 %
	% na gciliméadar Príomhbhóithre Áitiúil a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2019	88.98 %	92.10 %
	% na gciliméadar de bhóithre Tánaisteacha Áitiúil a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2019	88.05 %	92.40 %
	% na gciliméadar de bhóithre den tríú leibhéal Áitiúil a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 60 mí roimh 31/12/2019	91.46 %	88.80 %

Bóithre: R1 agus R2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Bóithre: R1 agus R2	An % d'iomlán na gciliméadar bóithre Réigiúnacha le rátáil PSCI de 1-4 ar 31/12/2019	11.51 %	4.30 %
	An % d'iomlán na gciliméadar bóithre Réigiúnacha le rátáil PSCI de 5-6 ar 31/12/2019	17.26 %	17.90 %
	An % d'iomlán na gciliméadar bóithre Réigiúnacha le rátáil PSCI de 7-8 ar 31/12/2019	31.00 %	51.80 %
	An % d'iomlán na gciliméadar bóithre Réigiúnacha le rátáil PSCI de 9-10 ag 31/12/2019	40.06 %	25.80 %
	An % d'iomlán na gciliméadar Príomhbhóithre Áitiúil le rátáil PSCI de 1-4 ar 31/12/2019	37.01 %	31.30 %
	An % d'iomlán na gciliméadar Príomhbhóithre Áitiúil le rátáil PSCI de 5-6 ar 31/12/2019	15.40 %	15.20 %
	An % d'iomlán na gciliméadar Príomhbhóithre Áitiúil le rátáil PSCI de 7-8 ar 31/12/2019	32.72 %	31.50 %
	% de chiliméadar iomlán na bPríomhbhóithre Áitiúil le rátáil PSCI de 9-10 ar 31/12/2019	15.54 %	21.60 %
	% de chiliméadar iomlán na mbóithre Tánaisteacha Áitiúil le rátáil PSCI de 1-4 ar 31/12/2019	49.37 %	44.70 %
	% de chiliméadar iomlán na mbóithre Tánaisteacha Áitiúil le rátáil PSCI de 5-6 ar 31/12/2019	14.79 %	14.10 %
	% de chiliméadar iomlán na mbóithre Tánaisteacha Áitiúil le rátáil PSCI de 7-8 ar 31/12/2019	25.37 %	26.70 %
	% de chiliméadar iomlán na mbóithre Tánaisteacha Áitiúil le rátáil PSCI de 9-10 ar 31/12/2019	9.34 %	13.80 %
	An % d'iomlán na gciliméadar de bhóithre Áitiúil Treasacha le rátáil PSCI de 1-4 ar 31/12/2019	45.33 %	39.50 %
	An % d'iomlán na gciliméadar de bhóithre Áitiúil Treasacha le rátáil PSCI de 5-6 ar 31/12/2019	13.79 %	11.70 %

Bóithre: R1 agus R2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Bóithre: R1 agus R2	An % d'iomlán na gciliméadar de bhóithre Áitiúil Treasacha le rátáil PSCI de 7-8 ar 31/12/2019	24.30 %	26.90 %
	An % d'iomlán na gciliméadar de bhóithre Áitiúil Treasacha le rátáil PSCI de 9-10 ar 31/12/2019	8.28 %	11.40 %
	A1. Neartaíodh ciliméadar de bhóithre réigiúnacha le linn 2019	13.5 km	15.9 km
	A2. An méid a caitheadh ar obair neartú bóithre réigiúnacha le linn 2019	€2,847,263.00	€2,879,216.00
	A3. Meánchostas aonaid na n-oibreacha láidrithe bóithre réigiúnacha in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€28.04	€26.43
	B1. Athséalaíodh ciliméadar de bhóithre réigiúnacha le linn 2019	40.6 km	29.9 km
	B2. An méid a caitheadh ar obair athshéailithe bóithre réigiúnacha le linn 2019	€1,177,772.00	€931,095.00
	B3. Meánchostas aonaid na n-oibreacha athshéailithe bóithre réigiúnacha in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€4.50	€4.48
	C1. Neartaíodh ciliméadar de bhóithre áitiúla le linn 2019	55.9 km	83.8 km
	C2. An méid a caitheadh ar obair neartú bóithre áitiúla le linn 2019	€5,847,721.00	€8,182,264.00
	C3. Meánchostas aonaid na n-oibreacha neartú bóithre áitiúla in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€20.09	€19.37
	D1. Ciliméadar de bhóthar áitiúil arna hathshéalú i rith 2019	63.3 km	76.6 km
	D2. An méid a caitheadh ar obair athshéailithe bóithre áitiúla le linn 2019	€1,348,097.00	€1,708,514.00
	D3. Meánchostas aonaid oibreacha athshéailithe bóithre áitiúla in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€4.16	€4.32

Mótarcháin: R3

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Mótar cháin: R3	A. Céatadán na n-idirbheart mótarcháinach ar déileáladh leo ar líne (i.e. déantar idirbheart a phróiseáil agus eisítear an diosca cánach) in 2019	74.70 %	83.47 %

Uisce: W1 agus W2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Uisce: W1 agus W2	% Scéimeanna Príobháideacha Uisce Óil a chomhlíon ceanglais reachtúla maidir le monatóireacht ar cháilíocht soláthairtí príobháideacha uisce óil le linn 2019	94.50 %	1.00 %
	Líon na scéimeanna cláraithe a ndéanann gach údarás áitiúil monatóireacht orthu mar chéatadán d'iomlán na scéimeanna cláraithe	98.22 %	
	Líon na scéimeanna cláraithe a ndearnadh monatóireacht orthu in 2019	166	
	Líon iomlán na scéimeanna cláraithe in 2019	169	171

Dramhaí: E1

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Dramhaí I: E1	A. Líon na dteaghlach, bunaithe ar Dhaonáireamh 2016, atá lonnaithe i gceantar atá clúdaithe ag oibreoir ceadúnaithe a sholáthraíonn seirbhís 3 bhosca bruscair ar 31/12/2019	14,235	17,740
	B. % na dteaghlach laistigh den údarás áitiúil (de réir Dhaonáireamh 2016 freisin) a seasann an líon ag A	26.36 %	89.50 %

Truailiú Comhshaoil: E2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Truailiú Comhshaoil: E2	A1. Líon iomlán na gcásanna truailithe a ndearnadh gearán ina leith le linn 2019	3,923	3,613
	A2. Líon na gcásanna truailithe a dúnadh ó 1/1/2019 go 31/12/2019	3,799	2,958
	A3. Líon iomlán na gcásanna idir lámha amhail an 31/12/2019	803	1,458
	Líon tosaigh na gcásanna a tugadh ar aghaidh ó dheireadh na bliana 2018	679	803

Truailiú Comhshaoil: E3

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Truailiú Comhshaoil: E3	A1. An % den limistéar laistigh den Údarás Áitiúil a bhí neamhthuailithe nó saor ó bhruscar nuair a rinneadh suirbhé air in 2019.	10 %	9 %
	A2. An % den limistéar laistigh den Údarás Áitiúil a bhí beagán truailithe nuair a rinneadh suirbhé air in 2019	68 %	69 %
	A3. An % den limistéar laistigh den Údarás Áitiúil a bhí measartha truailithe nuair a rinneadh suirbhé air in 2019	19 %	19 %
	A4. An % den limistéar laistigh den Údarás Áitiúil a bhí truailithe go suntasach nuair a rinneadh suirbhé air in 2019	3 %	3 %
	A5. An % den limistéar laistigh den Údarás Áitiúil a bhí truailithe go mór nuair a rinneadh suirbhé air in 2019	0 %	0 %

Stádas an Bhrait Ghlais: E4

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Stádas an Bhrait Ghlais: E4	A. % na scoileanna ar dámhadh/athnuachan stádas an bhrait ghlais sa dá bhliain go dtí an 31 Nollaig 2019	53.60 %	51.20 %
	Scoileanna a bhain Brat Glas amach don chéad uair in 2019	1	2
	Scoileanna a rinne athnuachan ar a mBrat Glas in 2019	26	35
	Scoileanna a raibh Brat Glas acu ó 2018 agus mar sin nach bhfuil gá le hathnuachan go dtí 2020	40	27

Éifeachtúlacht Fuinnimh: E5

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Éifeachtúlacht Fuinnimh: E5	A. An % carnach de choigilteas fuinnimh a baineadh amach faoin 31/12/2019 i gcomparáid leis an mbliain bhonnlíne (2009)	28.66	1.00 %

Pleanáil: P1

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Pleanáil: P1	A. Foirgnimh a ndearnadh iniúchadh orthu mar chéatadán de na foirgnimh nua a cuireadh in iúl don údarás áitiúil	42.11 %	100 %
	Líon iomlán na bhfoirgneamh nua a fógraíodh don údarás áitiúil i.e. foirgnimh inar seirbheáladh Fógra Tosaithe bailí sa tréimhse 1/1/2019 go 31/12/2019 ag tógálaí nó forbróir ar an údarás áitiúil	786	37
	Líon na bhfoirgneamh nua a fógraíodh don údarás áitiúil in 2019 a bhí ina n-ábhar d'iniúchadh amháin ar an láthair ar a laghad le linn 2019 a rinne an t-údarás áitiúil	331	37

Pleanáil: P2 agus P3

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Pleanáil: P2 agus P3	A. Líon na gcinntí pleanála ÚA a bhí ina n-ábhar achomhairc chuig an mBord Pleanála ar chinn an Bord ar aon dáta in 2019	55	37
	B. % de na cinntí ag A a dheimhnigh (le hathrú nó gan athrú) an cinneadh a rinne an tÚdarás Áitiúil	63.64 %	62.16 %
	Líon na gcinntí a dhearbhaíonn cinneadh an ÚA (le hathrú nó gan athrú)	35	23
	A. Líon iomlán na gcásanna pleanála a cuireadh faoi bhráid an údaráis áitiúil nó a thionscain an t-údarás áitiúil sa tréimhse 1/1/2019 go 31/12/2019 a imscrúdaíodh	162	241
	B. Líon iomlán na gcásanna imscrúdaithe a dúnadh le linn 2019	188	173
	C. % de na cásanna ag B a díbheadh mar chásanna fánach, mionaoiseacha nó gan bhunús nó a dúnadh mar gheall ar urchosc reachta nó mar gheall ar fhorbairt dhíolmhaithe	29.79 %	31.21 %
	D. % na gcásanna ag B a réitíodh chun sástacht an ÚA trí idirbheartaíocht	8.51 %	2.89 %
	E. % Cásanna ag B a dúnadh de bharr imeachtaí forfheidhmithe	61.70 %	65.90 %
	F. Líon iomlán na gcásanna pleanála atá á n-imscrúdú amhail an 31/12/2019	226	292
	Líon na gcásanna ag 'B' a díbríodh faoi Alt 152(2), an tAcht um Pleanáil agus Forbairt 2000	56	54
	Líon na gcásanna ag 'B' a réitíodh chun sástacht an Údaráis trí idirbheartaíocht	16	5
	Líon na gcásanna ag 'B' a dúnadh de bharr imeachtaí forfheidhmithe	116	114

Pleanáil: P4 agus P5

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Pleanáil: P4 and P5	A. Sonraí Chlár D an Ráitis Airgeadais Bhliantúil (AFS) 2019 arna roinnt ar dhaonra an cheantair ÚÁ de réir Dhaonáireamh 2016	€28.36	€30.42
	Sonraí Clár D AFS comhdhéanta de D01 - Pleanáil Chun Cinn, D02 - Bainistíocht Forbartha, D03 - Forfheidhmiú (lena n-áirítear an cion ábhartha de Chlár D den mhuirear bainistíochta lárnach) don bhliain 2019	€4,246,557	€4,554,586
	A. Céatadán na n-iarratas ar Dheimhnithe um Shábháilteacht ó Dhóiteán a fuarthas in 2019 ar cinneadh (deonaithe nó diúltaíodh) laistigh de dhá mhí ón dáta a fuarthas iad.	52.38 %	62.03 %
	B. Céatadán na n-iarratas ar Dheimhnithe Sábháilteachta ó Dhóiteán a fuarthas in 2019 ar cinneadh (deonaithe nó diúltaíodh) laistigh de thréimhse sínte a comhaontaíodh leis an iarratasóir	46.43 %	27.85 %
	Líon iomlán na n-iarratas ar Dheimhnithe Sábháilteachta ó Dhóiteán a fuarthas in 2019 nár tharraing an t-iarratasóir siar	84	79
	The number of applications for Fire Safety Certificates received in 2019 that were decided (granted or refused) within two months of the date of receipt of the application	44	49
	The number of applications for Fire Safety Certificates received in 2019 that were decided (granted or refused) within an agreed extended time period	39	22

Seirbhís Dóiteáin: F1

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Seirbhís Dóiteáin: F1	A. Sonraí caiteachais an Chláir Airgeadais Bhliantúil (AFS) do 2019 roinnte ar dhaonra an cheantair LA in aghaidh fhigiúirí daonáirimh 2016 don daonra a bhfreastalaíonn an t-údarás dóiteáin air de réir thuarascálacha céim a haon	€36.71	€37.48
	Sonraí Caiteachais Chlár E AFS ina bhfuil E11 - Oibriú na Seirbhíse Dóiteáin agus E12 - Cosc Dóiteáin do 2019	€5,538,002	€5,653,505

Seirbhís Dóiteáin : F2 agus F3

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Seirbhís Dóiteáin : F2 agus F3	A. An meán-am a thógann sé, i nóiméid, briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Lánaimseartha maidir le tine	0 min	0 min
	B. An meán-am a thóg sé, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Pháirtaimseartha (seirbhís dóiteáin coinnithe) i leith dóiteáin	6.08 min	6.35 min
	C. An meán-am a thóg sé, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Lánaimseartha maidir le gach teagmhas éigeandála eile (neamhdhóiteáin).	0 min	0 min

Seirbhís Dóiteáin: F2 agus F3

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Seirbhís Dóiteáin : F2 agus F3	D. An meán-am a tógadh, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i stáisiúin pháirtaimseartha (Seirbhís Dóiteáin Choinneálte) maidir le gach teagmhas éigeandála eile (neamh-thine)	0.63 min	7.17 min
	A. % de chásanna a bhaineann le tine ina bhfuil an chéad freastal ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	35.48 %	29.58 %
	B. % de na cásanna maidir le tine ina bhfuil an chéad fhreastal ag an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	44.87 %	49.24 %
	C. % de na cásanna maidir le tine ina bhfuil an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 20 nóiméad	19.65 %	21.18 %
	D. % de na cásanna maidir le gach teagmhas éigeandála eile ina bhfuil an chéad fhreastal ag an láthair laistigh de 10 nóiméad	23.77 %	12.97 %
	E. % de na cásanna maidir le gach teagmhas éigeandála eile ina bhfuil an chéad fhreastal ag an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	52.02 %	60.54 %
	F. % de na cásanna maidir le gach teagmhas éigeandála eile ina bhfuil an chéad fhreastal ag an láthair tar éis 20 nóiméad	24.22 %	26.49 %
	Líon iomlán na nglaoanna amach maidir le tinte ó 1/1/2019 go 31/12/2019	575	595

Seirbhís Dóiteáin : F2 and F3

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Seirbhís Dóiteáin: F2 and F3	Líon na gcásanna dóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	204	176
	Líon na gcásanna dóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	258	293
	Líon na gcásanna dóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair tar éis 20 nóiméad	113	126
	Líon iomlán na nglaoanna amach maidir le gach teagmhas éigeandála eile (ie gan tine san áireamh) ó 1/1/129 go 31/12/2019	223	185
	Líon na gcásanna neamhdhóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	53	24
	Líon na gcásanna neamh-thine seo ina bhfuil an chéad fhreastal ar thairiscint dóiteáin ag an láthair tar éis 10 nóiméad Butwithin 20 nóiméad	116	112
	Líon na gcásanna neamhdóiteáin seo ina bhfuil an chéad fhreastal ar thairiscint dóiteáin ag an láthair tar éis 20 nóiméad	54	49

Seirbhís Leabharlainne: L1

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Seirbhís Leabharlainne: L1	A. Líon na gcuartheanna ar leabharlanna in aghaidh an duine den daonra don cheantar ÚÁ de réir Dhaonáireamh 2016	3.68	0.88
	B. Líon na míreanna a eisíodh chuig iasachtaithe sa bhliain	581,141	482,119
	C. Leabharlann Cláraithe baill in aghaidh an duine den daonra	0.15	
	Líon na gcuartheanna ar a leabharlanna ó 1/1/2019 go 31/12/2019	551,168	131,542
	Líon na mball leabharlainne cláraithe amhail an 31 Nollaig 2019	23,056	33,538

Seirbhís Leabharlainne: L2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Seirbhís Leabharlainne: L2	A. Sonraí an Ráitis Airgeadais Bhliantúil (AFS) Clár F don bhliain 2019 roinnte ar dhaonra an cheantair ÚÁ de réir Dhaonáireamh 2016	€34.89	€37.23
	B. An caiteachas bliantúil per capita ar bhailiúcháin thar an tréimhse 1/01/2019 go 31/12/2019	€2.09	€2.10
	A. Sonraí Clár F AFS comhdhéanta de F02 - Oibriú na Seirbhíse Leabharlainne agus Cartlainne (lena n-áirítear an chuid ábhartha den mhuirear bainistíochta lárnach do Chlár F) don bhliain 2019	€5,223,204	€5,574,598
	B. An caiteachas bliantúil ar stoc nua a fuair an leabharlann sa bhliain	€313,492	€315,071

An Óige agus Pobal Y1 agus Y2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
An Óige agus Pobal Y1 agus Y2	A. Céatadán na scoileanna áitiúla atá páirteach i scéim áitiúil na Comhairle Óige/Chomhairle na nÓg	95.45 %	77.27 %
	Líon iomlán na scoileanna dara leibhéal i gceantar an ÚA amhail an 31/12/2019	22	22
	Líon na scoileanna dara leibhéal i gceantar an ÚA ónar fhreastail ionadaithe ar an gComhairle áitiúil CCB na nÓg a reáchtáladh in 2019	21	17
	A. Líon na n-eagraíochtaí atá ar Chlár an Chontae agus an céatadán a roghnaigh a bheith mar chuid den Choláiste um Chuimsiú Sóisialta laistigh den PPN	18.66	17.21
	Líon iomlán na n-eagraíochtaí atá ar an gClár Contae don limistéar údarais áitiúil amhail 31/12/2019	359	401
	Líon iomlán na n-eagraíochtaí sin a chláraigh don chéad uair in 2019	57	49
	Líon na n-eagraíochtaí a roghnaigh dul isteach sa Choláiste Toghcháin um Chuimsiú Sóisialta cibé dáta ar a raibh siad cláraithe don PPN	67	69

Corpráideach: C1, C2, C4 agus C5

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Corpráideach: C1, C2, C4 agus C5	A. An choibhéis lánaimseartha líon foirne amhail an 31 Nollaig 2019	794.67	794.11
	A. Céatadán na laethanta oibre íoctha a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis de bharr cúrsaí leighis	3.42 %	2.73 %
	B. Céatadán na laethanta oibre íoctha a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis trí fhéin-saoire dheimhnithe in 2019	0.41 %	0.22 %
	Líon iomlán na laethanta oibre a cailleadh mar gheall ar neamhláithreacht tinnis trí dheimhniú leighis saoire in 2019	7,209.08 lá	5,154.15 lá
	Líon iomlán na laethanta oibre a cailleadh mar gheall ar asláithreacht bhreiteachta trí shaoire fhéindeimhnithe I 2019	739.19 lá	403.02 lá
	Líon na laethanta oibre gan phá a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis san áireamh laistigh d'iomlán na laethanta saoire breiteachta féindeimhnithe i 2019	0 lá	0 lá
	Líon na laethanta oibre gan phá a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis san áireamh laistigh d'iomlán na saoire breiteachta deimhnithe leighis	1,032.5 lá	239 lá
	A. Gach caiteachas TFC sa tréimhse ó 1/1/2019 go 31/12/2019, roinnte ar an WTE uimh.	€2,629.49	€3,006.42
	Caiteachas iomlán TFC in 2019	€2,089,577	€2,387,427
	Caiteachas Ioncaim iomlán ó 1/1/2019 go 31/12/2019 roimh aistriú chuig nó ó chúlchistí	€113,359,010	€161,027,757
	A. Gach caiteachas TFC arna ríomh in C4 mar chomhréir de na Coimisinéirí Ioncaim caiteachas	1.84	1.48

Corparáideach: C3

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Corparáideach: C3	A. Tuairimí iomlána na leathanach ar shuíomhanna gréasáin an údaráis áitiúil in 2019	2,200,452	2,649,789
	B. Líon iomlán na leantóirí ag deireadh 2019 de chuntais meán sóisialta an UA	37,034	26,024
	Líon na gcuntas meán sóisialta a fheidhmíonn an t-údarás áitiúil	16	18

Airgeadas: M1 agus M2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Airgeadas: M1 agus M2	A. Iarmhéid barrachais/easnaimh carnach ar 31/12/2015 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an AFS	€-9,160,549	
	B. Iarmhéid carnach barrachais/easnaimh ag 31/12/2016 sa chuntas ioncaim ón Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais ar an AFS	€-5,303,779	€-5,303,779
	C. Iarmhéid carnach barrachais/easnaimh ag 31/12/2017 sa chuntas ioncaim ón Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais ar an AFS	€-4,773,729	€-4,773,729
	D. Iarmhéid barrachais/easnaimh carnach ar 31/12/2018 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an AFS	€-3,770,163	€-3,770,163

Airgeadas: M1 agus M2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Airgeadas: M1 agus M2	E. Iarmhéid carnach barrachais/easnaimh ag 31/12/2019 sa chuntas ioncaim ón Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais ar an AFS	€-2,127,851	€-2,127,851
	F. Barras nó easnamh carnach ag 31/12/2019 mar chéatadán den ioncam iomlán in 2019 ón Ráiteas Cuntais Ioncaim agus Caiteachais ar an AFS	-1.72 %	-0.49 %
	G. Caiteachas Ioncaim in aghaidh an duine in 2019	€814.77	€1,075.52
	H. Caiteachas Ioncaim in aghaidh an duine in 2019 seachas Caiteachas Seirbhíse Suntasach / Seirbhíse Comhroinnte	€812.46	€1,075.52
	An Figiúr Ioncaim Iomlán 2019 ó Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an AFS	€123,630,911	€177,466,336
	Figiúr an Chaiteachais Iomlán 2019 ó Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an AFS	€121,988,599	€161,028,757
	Caiteachas Ioncaim 2019 seachas an Contae san áireamh / Caiteachas Seirbhíse Comhroinnte do sholáthraithe seirbhíse HAP, MyPay, DRHE agus Seirbhísí Dóiteáin Bhaile Átha Cliath	€121,643,230	€161,028,757
	Leibhéal bailiúcháin na rátaí ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2015	75.0 %	
	Leibhéal bailiúcháin na rátaí ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2016	79.1 %	79.1 %
	Leibhéal na Rátaí bailithe ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2017	82.4 %	82.4 %
	Leibhéal Bailiúcháin na Rátaí ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2018	88.0 %	88.0 %

Airgeadas: M1 agus M2

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Airgeadas: M1 agus M2	Leibhéal na Rátaí bailithe ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2019	89.9 %	89.9 %
	Leibhéal bailiúcháin andannuities cíosa ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2015	92.0 %	
	Leibhéal bailiúcháin cíosa agus blianachtaí ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2016	89.9 %	89.9 %
	Leibhéal bailiúcháin cíosa agus blianachtaí ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2017	91.7 %	91.7 %
	Leibhéal bailithe Cíosa agus Blianachtaí ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2018	92.0 %	92.0 %
	Leibhéal bailiúcháin cíosa agus blianachtaí ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2019	90.7 %	90.7 %
	Leibhéal bailiúcháin na n - iasachtaí tithíochta ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2015	80.0 %	
	Leibhéal bailiúcháin na n - iasachtaí tithíochta ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2016	85.7 %	85.7 %
	Leibhéal bailithe na niasachtaí Tithíochta ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2017	92.1 %	92.1 %
	Leibhéal bailiúcháin na n - iasachtaí tithíochta ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2018	98.0 %	98.0 %
	Leibhéal bailiúcháin na n - iasachtaí tithíochta ón Ráiteas Airgeadais Bliantúil do 2019	102.7 %	102.7 %

Forbairt eacnamaíoch: J1 go J4

Topaic	Táscaire	01/01/2019 31/12/2019	01/01/2020 31/12/2020
Forbairt eacnamaíoch: J1 go J4	A. An uimh. de phoist a cruthaíodh le cúnamh ón Oifig Fiontair Áitiúil le linn na tréimhse 1/1/2019 go 31/12/2019	106.0	23.0
	A. An uimh. Iarratais ar Dhearbhán ar Líne a Thrádáil arna gCeadú ag an Oifig Fiontraíochta Áitiúil in 2019	33	476
	B. Líon na dearbhán ar líne atá ag trádáil a tarraingíodh anuas in 2019	11	210
	A. Líon na rannpháirtithe a fuair meantóireacht le linn na tréimhse 1/1/2019 go 31/12/2019	163	212

**STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME (INCOME & EXPENDITURE ACCOUNT STATEMENT)
FOR YEAR ENDED 31st DECEMBER 2019**

The Income and Expenditure Account Statement brings together all the revenue related income and expenditure. It shows the surplus/(deficit) for the year. Transfers to/from reserves are shown separately and not allocated by service division. Note 16 allocates transfers by service division in the same format as Table A of the adopted Local Authority Budget.

Expenditure by Division	Note	Gross Expenditure 2019 €	Income 2019 €	Net Expenditure 2019 €	Net Expenditure 2018 €
Housing and building		24,033,058	28,765,587	(4,732,529)	(4,304,106)
Road transport and safety		31,200,922	20,587,770	10,613,152	11,188,636
Water services		10,082,356	9,762,183	320,173	134,932
Development management		11,302,454	3,197,161	8,105,293	7,246,851
Environmental services		13,286,445	2,386,570	10,899,875	10,919,455
Recreation & amenity		9,386,068	875,500	8,510,568	7,815,327
Agric, educ, health & welfare		1,990,952	864,986	1,125,966	1,173,310
Miscellaneous services		12,076,755	5,983,190	6,093,565	6,646,883
Total Expenditure/Income	15-16	113,359,010	72,422,947		
Net Cost of Divisions to be funded from County Rates and Local Property Tax				40,936,063	40,821,288
Local Property Tax				14,770,451	14,766,033
Commercial rates				36,437,513	36,118,431
Surplus/(Deficit) for Year before Transfers				10,271,901	10,063,176
Transfers from/(to) Reserves		14		(8,629,589)	(9,059,614)
Overall Surplus/(Deficit) for Year				1,642,312	1,003,562
General Revenue Reserve at 1st January				(3,770,163)	(4,773,726)
General Reserve at 31st December				(2,127,851)	(3,770,163)

Ráitis Airgeadais 2019

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION (BALANCE SHEET) AT 31st DECEMBER 2019

	Notes	2019 €	2018 €
Fixed Assets	1		
Operational		909,491,408	882,433,041
Infrastructural		1,780,542,780	1,777,906,542
Community		52,066,314	51,761,966
Non-Operational		18,355,087	18,479,889
		2,760,455,588	2,730,581,438
Work-in-Progress and Preliminary Expenses	2	104,067,910	95,219,762
Long Term Debtors	3	80,571,680	72,474,104
Current Assets			
Stock	4	346,881	321,705
Trade Debtors and Prepayments	5	25,542,419	25,504,040
Bank Investments		19,338,510	15,076,667
Cash at Bank		-	1,404,434
Cash in Transit		950	2,750
		45,228,760	42,309,596
Current Liabilities			
Bank Overdraft		5,124,833	-
Creditors & Accruals	6	31,890,044	33,724,294
Finance Leases		-	-
		37,014,877	33,724,294
Net Current Assets / (Liabilities)		8,213,883	8,585,302
Creditors (Amounts greater than one year)			
Loans Payable	7	132,856,205	128,454,991
Finance Leases		-	-
Refundable Deposits	8	5,658,049	4,895,082
Other		13,910,046	8,218,548
		152,424,299	141,568,621
Net Assets / (Liabilities)		2,800,884,764	2,765,291,984
Represented By			
Capitalisation Account	9	2,760,455,588	2,730,581,438
Income WIP	2	105,093,024	94,505,835
General Revenue Reserve		(2,127,852)	(3,770,163)
Other Balances	10	(62,535,995)	(56,025,127)
Total Reserves		2,800,884,764	2,765,291,984

**STATEMENT OF FUNDS FLOW (FUNDS FLOW STATEMENT)
AS AT 31st DECEMBER 2019**

	2019	2019
	Note	€
REVENUE ACTIVITIES		
Net Inflow/(outflow) from operating activities	17	(255,494)
CAPITAL ACTIVITIES		
Returns on Investment and Servicing of Finance		
Increase/(Decrease) in Fixed Asset Capitalisation Funding		29,874,150
Increase/(Decrease) in WIP/Preliminary Funding		10,587,189
Increase/(Decrease) in Reserves Balances	18	<u>(41,041)</u>
Net Inflow/(Outflow) from Returns on Investment and Servicing of Finance		40,420,299
Capital Expenditure & Financial Investment		
(Increase)/Decrease in Fixed Assets		(29,874,150)
(Increase)/Decrease in WIP/Preliminary Funding		(8,848,148)
(Increase)/Decrease in Other Capital Balances	19	<u>(2,609,830)</u>
Net Inflow/(Outflow) from Capital Expenditure and Financial Investment		(41,332,128)
Financing		
Increase/(Decrease) in Loan & Lease Financing	20	1,995,137
(Increase)/Decrease in Reserve Financing	21	<u>(3,859,998)</u>
Net Inflow/(Outflow) from Financing Activities		(1,864,861)
Third Party Holdings		
Increase/(Decrease) in Refundable Deposits		762,967
Net Increase/(Decrease) in Cash and Cash Equivalents	22	<u><u>(2,269,217)</u></u>

Ráitís Airgeadais 2020

STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME (INCOME & EXPENDITURE ACCOUNT STATEMENT)

FOR YEAR ENDED 31ST DECEMBER 2020

The Income and Expenditure Account Statement brings together all the revenue related income and expenditure.

It shows the surplus/(deficit) for the year.

Note 16 allocates transfers by service division in the same format as Table A of the adopted Local Authority budget.

Expenditure By Division	Note	Gross Expenditure 2020 €	Income 2020 €	Net Expenditure 2020 €	Net Expenditure 2019 €
Housing and Building		24,296,301	29,089,505	(4,793,204)	(4,732,528)
Roads, Transportation & Safety		34,004,106	22,078,768	11,925,338	10,613,152
Water Services		10,345,455	9,630,118	715,336	320,173
Development Management		35,327,040	26,832,802	8,494,238	8,105,293
Environmental Services		16,715,001	2,862,838	13,852,163	10,899,875
Recreation & Amenity		9,479,004	1,077,344	8,401,660	8,510,568
Agriculture, Education, Health & Welfare		2,787,425	1,580,313	1,207,113	1,125,967
Miscellaneous Services		28,074,424	27,909,421	165,003	6,093,565
Total Expenditure/Income	15	161,028,757	121,061,109		
Net Cost of Division to be funded from Rates and Local Property Tax				39,967,648	40,936,064
Rates				41,632,045	36,437,513
Local Property Tax				14,773,182	14,770,451
Surplus/(Deficit) for Year before Transfer				16,437,580	10,271,900
Transfers from/(to) Reserves	14			(15,182,881)	(8,629,589)
Overall Surplus/(Deficit) for Year	16			1,254,699	1,642,311
General Reserve at 1st January				(2,127,852)	(3,770,163)
General Reserve at 31st December				(873,153)	(2,127,852)

STATEMENT OF FINANCIAL POSITION (BALANCE SHEET) AS AT 31st DECEMBER 2020

	Notes	2020 €	2019 €
Fixed Assets	1		
Operational		922,569,108	909,491,408
Infrastructural		1,782,005,803	1,780,542,780
Community		58,348,592	52,066,314
Non-Operational		17,529,293	18,355,087
		2,780,452,796	2,760,455,589
Work-in-Progress and Preliminary Expenses	2	112,605,650	104,067,910
Long Term Debtors	3	88,246,350	80,571,680
Current Assets			
Stock	4	373,198	346,881
Trade Debtors & Prepayments	5	31,815,472	25,542,420
Bank Investments		32,901,965	19,338,510
Cash at Bank		-	-
Cash in Transit		800	950
		65,091,436	45,228,762
Current Liabilities			
Bank Overdraft		1,784,993	5,124,833
Creditors & Accruals	6	46,323,294	31,890,043
Finance Leases		-	-
		48,108,287	37,014,876
Net Current Assets / (Liabilities)		16,983,149	8,213,886
Creditors (Amounts greater than one year)			
Loans Payable	7	137,547,655	132,856,205
Finance Leases		-	-
Refundable Deposits	8	5,722,670	5,658,049
Other		22,423,293	13,910,046
		165,693,618	152,424,299
Net Assets / (Liabilities)		2,832,594,328	2,800,884,765
Represented By			
Capitalisation	9	2,780,452,796	2,760,455,589
Income WIP	2	112,834,889	105,093,023
General Revenue Reserve		(873,153)	(2,127,852)
Other Specific Reserves		-	-
Other Balances	10	(59,820,204)	(62,535,995)
Total Reserves		2,832,594,328	2,800,884,765

STATEMENT OF FUNDS FLOW (FUNDS FLOW STATEMENT)

AS AT 31ST DECEMBER 2020

		2020	2020
	Note	€	€
REVENUE ACTIVITIES			
Net Inflow/(outflow) from Operating Activities	17		9,388,580
CAPITAL ACTIVITIES			
Returns on Investment and Servicing of Finance			
Increase/(Decrease) in Fixed Asset Capitalisation Funding		19,997,207	
Increase/(Decrease) in WIP/Preliminary Funding		7,741,866	
Increase/(Decrease) in Reserves Balances	18	(6,836,161)	
Net Inflow/(Outflow) from Returns on Investment and Servicing of Finance			20,902,912
Capital Expenditure & Financial Investment			
(Increase)/Decrease in Fixed Assets		(19,997,207)	
(Increase)/Decrease in WIP/Preliminary Funding		(8,537,740)	
(Increase)/Decrease in Other Capital Balances	19	16,555,321	
Net Inflow/(Outflow) from Capital Expenditure and Financial Investment			(11,979,626)
Financing			
Increase/(Decrease) in Loan & Lease Financing	20	5,530,027	
(Increase)/Decrease in Reserve Financing	21	(7,003,368)	
Net Inflow/(Outflow) from Financing Activities			(1,473,341)
Third Party Holdings			
Increase/(Decrease) in Refundable Deposits			64,621
Net Increase/(Decrease) in Cash and Cash Equivalents	22		16,903,147

AGUISÍN 3

Plean Seachadta Seirbhíse Bliantúil

Gach bliain ní mór do Chomhairle Contae Loch Garman plean a ullmhú a aithníonn na seirbhísí a bhfuil sé i gceist aici a sholáthar don phobal. Ní mór don phlean buiséad bliantúil na Comhairle a chur san áireamh, agus an dea -chleachtas i seachadadh seirbhíse.

Caithfidh na nithe seo a leanas a bheith sa Phlean:

- (a) Ráiteas ar na príomhsheirbhísí atá le soláthar ag an údarás áitiúil i rith na bliana
- (b) na cuspóirí agus na tosaíochtaí chun gach ceann de na seirbhísí seo a sheachadadh agus na straitéisí chun na cuspóirí agus na tosaíochtaí sin a bhaint amach
- (c) Na caighdeáin feidhmíochta atá le comhlíonadh i seachadadh seirbhísí
- (d) An tslí ina ndéanfaidh an t -údarás áitiúil measúnú ar a fheidhmíocht maidir le seachadadh seirbhísí

Forbraítear an Plean tar éis don Bhuiséad Bliantúil a bheith ullmhaithe agus caithfidh na Baill Tofa é a cheadú.

In 2019 agus 2020, d'ullmhaigh Comhairle Contae Loch Garman Pleananna Bliantúla um Sheachadadh Seirbhíse i gcomhréir leis an méid thuas. D'aithin na Pleananna réimsí seachadta seirbhíse mar atá liostaithe thíos, agus do gach ceann de na réimsí seirbhíse sin, raon leathan cuspóirí atá le baint amach laistigh de shaolré na bPleananna.

- Tionscadail chaipitil straitéiseacha
- Acmhainní duine
- Aeir chorparáideacha
- Cumalóireacht
- Áiseanna
- Forbairt eacnamaíoch
- Pleanáil
- Maoiniú
- Teicneolaíocht Faisnéise & Cumarsáide
- Leabharlanna & Cartlanna
- Ealaíon
- Tithíocht
- Comhshaol
- Pobal
- Spóirt Loch Garman Gníomhach
- Seirbhís dóiteáin
- Cosaint shibhialta
- Bóithre & Iompar
- Seirbhísí uisce
- Sláinte & Sábháilteacht

Ghlac an Chomhairle an Plean Seachadta Seirbhíse Bliantúil do 2019 ag cruinniú an 11 Feabhra 2019 agus ghlac an Chomhairle leis an bplean do 2020 an 14 Feabhra 2020.

Baineadh amach dul chun cinn suntasach sa dá bhliain i seachadadh gach ceann de na cuspóirí agus tuairiscíodh é ar bhonn ráithiúil do na baill tofa. Foilsíodh tuarascáil bhliantúil ar dhul chun cinn tar éis dheireadh gach bliana ar shuíomh gréasáin na comhairle.